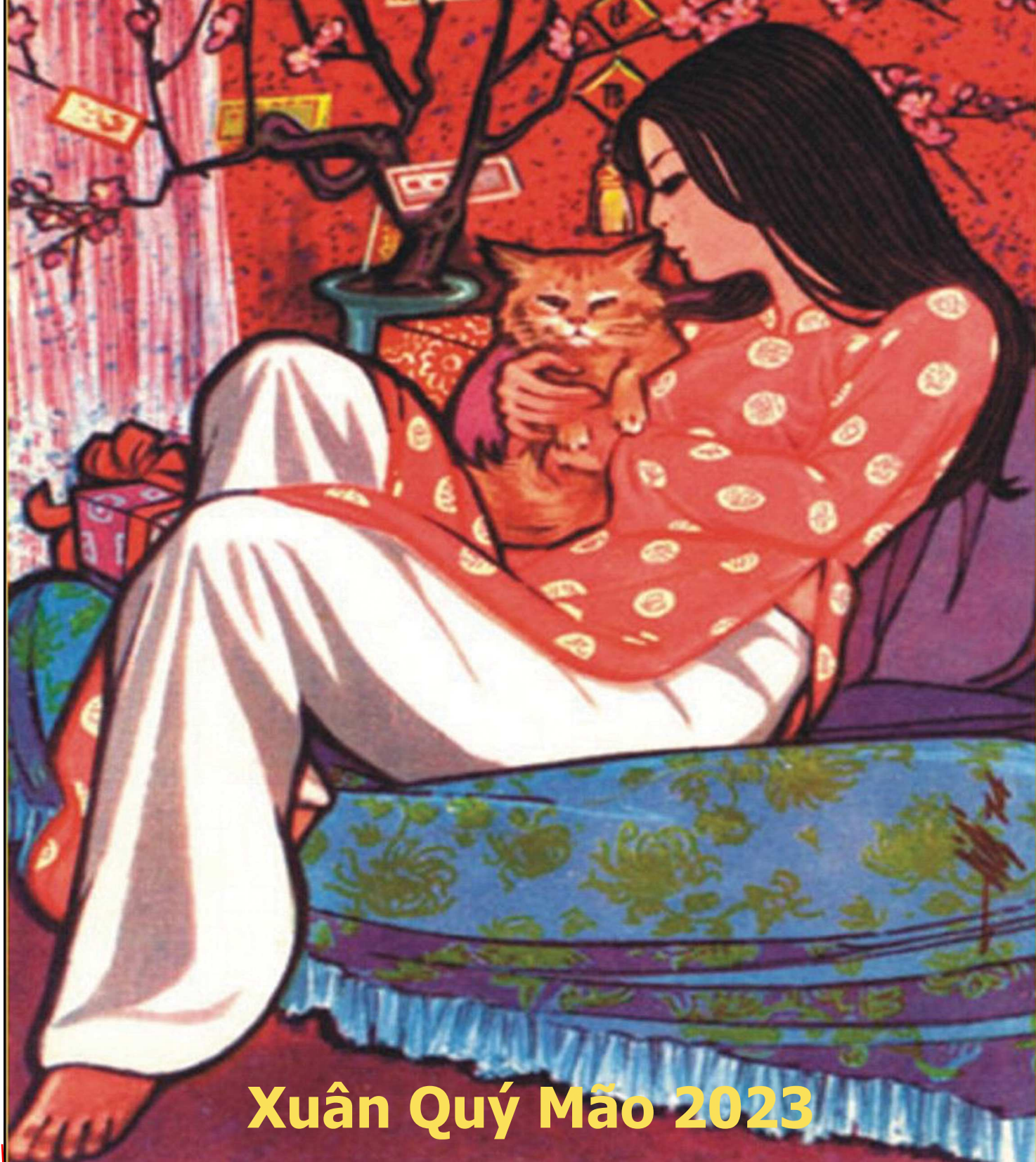

VIÊN GIÁC

SỐ NR 252 TẠP CHÍ CỦA KIỀU BÀO VÀ PHẬT TỬ VIỆT NAM Từ NẠN TẠI CỘNG HÒA LIÊN BANG ĐỨC
Zeitschrift der Vietnamesen und Buddhistischen Vietnamflüchtlinge in der Bundesrepublik Deutschland
PL. 2.566 NĂM THỨ 44 - THÁNG 12 NĂM 2022 - JAHRGANG 44. DEZEMBER 2022 - AUSGABE IN VIETNAMEISCH

Xuân Quý Mão 2023

Chúc Mừng Năm Mới

*Thành Tâm Kính Chúc
Chư Tôn Hòa Thượng,
Chư Thượng Tọa,
Đại Đức Tăng Ni,
Quý Đạo Hữu Phật Tử
Và Độc Giả Báo Viên Giác
Khắp Nơi trên Thế Giới
Một Năm Quý Mão
Được Kiết Tường Như Ý*

- Chùa Viên Giác
- Báo Viên Giác

Một năm có 4 mùa Xuân, Hạ, Thu, Đông; nhưng miền Nam bán cầu lại khác với miền Bắc bán cầu. Miền Bắc bán cầu lại cũng chẳng giống miền Nam. Hai bên lại cũng chẳng giống nhau ở nhiều phương diện như thời tiết, khí hậu v.v... Trong khi miền Nam bán cầu là mùa hè thì miền Bắc bán cầu là mùa Đông và ngược lại cũng như thế; nghĩa là bên Bắc bán cầu mùa Xuân thì bên Nam bán cầu mùa Thu. Điều này cũng có nghĩa là bên này ngủ thì bên kia thức, bên này thức thì bên kia ngủ. Từ bên này nhìn qua bên kia sẽ thấy người bên kia sinh sống, đi đứng, nằm, ngồi không giống bên này. Người bên này đi thì người bên kia đang dùng chân của mình để gãi vào quả đất. Mặt trời mọc bên này cũng có nghĩa là mặt trời đã lặn về bên kia. Cứ như thế con người mãi sinh hoạt chỉ năm châu lục mà còn chưa biết hết, làm sao biết được chuyện của 3.000 thế giới lớn nhỏ khác ở trong nhiều cõi khác nhau?

Cứ mỗi hai năm sẽ có một lần Hội Đồng Điều Hợp Liên Châu của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Hải Ngoại tổ chức một lần Đại Hội Về Nguồn và làm lễ Hiệp Kỳ lịch đại chư vị Tổ Sư. Nhưng sau hơn 2 năm dịch bệnh Corona vừa qua mọi trên toàn thế giới ngưng trệ; nên năm nay Tu Viện Quảng Đức tại Melbourne dưới sự điều hành của Hòa Thượng Thích Tâm Phương và Thượng Tọa Thích Nguyên Tạng đứng ra tổ chức lần thứ 12 và lễ Kỷ niệm 32 năm thành lập Tu Viện Quảng Đức tại Melbourne, Úc Châu. Hơn 120 Chư tôn đức Tăng Ni từ Việt Nam, Nhật Bản, Âu Châu, Mỹ Châu, Canada và Úc Châu vân tập về trụ xứ này với thời tiết một ngày có bốn mùa rõ rệt, khiến cho người xa đến lạnh nóng không biết sao mà lường được để khoác áo vào mình. Tuy nhiên trong ba ngày Đại Hội, Thảo Luận và làm lễ Kỷ niệm từ ngày 14 đến ngày 16 tháng 10 năm 2022 vừa qua đã thành tựu viên mãn. Riêng ngày 16.10 đã có gần cả ngàn Phật tử khắp nơi từ Úc Châu về Melbourne tham dự những lễ nghi trọng đại này.

Sang năm 2023 Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu đảm nhận tổ chức lần thứ 13 vào trung tuần tháng 8 dương lịch để kỷ niệm 10 năm cố Hòa Thượng Thích Minh Tâm và một Đại Giới Đàn Minh Tâm sẽ được khai mở để đón nhận những tân giới tử xuất gia và tại gia để truyền trì mạng mạch Phật pháp tại xứ người. Đây là những nhiệm vụ thiêng liêng mà người xuất gia luôn cứu mang trong sứ mạng của mình. Nếu không có gì thay đổi thì năm 2025 Hội Đồng Điều Hợp Liên Châu sẽ tổ chức ngày Hiệp Kỳ lịch đại chư vị Tổ Sư tại Hoa Kỳ do Hòa Thượng Thích Thông Hải đã đảm nhận.

Riêng Hội Đồng Tăng Già Thế Giới (World Buddhist Sangha Council) sẽ do Hòa Thượng Thích Phước Ân, Viện Chủ Tu Viện Quan Âm tại Tân Tây Lan (New Zealand) sẽ đứng ra tổ chức Đại Hội Khoáng Đại lần thứ 12 vào đầu tháng 3 năm 2024 cho 400 đại biểu từ khắp nơi trên thế giới về phò hội. Hòa Thượng Thích Phước Ân cũng là đương kim Phó Chủ Tịch Hội Đồng Tăng Già Thế Giới và Hòa Thượng cũng đang chuẩn bị ráo riết cho Phật sự trọng đại này trong những ngày tháng tới.

Chiến sự giữa Nga và Ukraine chưa biết đến bao giờ mới kết thúc, càng ngày đạn pháo càng bắn nát cả quê hương hiền hòa này, mà nền hòa bình mới lập lại tự do dân chủ chỉ mới hơn 30

năm nay. Liệu cái ác do Putin gây ra có làm cho thế giới rung động và chuyển mình để trở thành cái thiện? Mà điều này nhân dân của hai nước Nga, Ukraine cũng như thế giới luôn mong đợi, liệu có đáp ứng được chăng? Người ta nhân danh quyền lực hay hận thù, chẳng ai biết được. Cuối cùng chỉ có người dân là thiệt hại to lớn về vật chất lẫn tinh thần.

Mùa Thu Đông ở Việt Nam là mùa đáng lo ngại nhất của người đi biển cũng như sự lụt lội, gió bão khắp nơi trên biển cả và đất liền đã làm cho quê hương đất nước vốn tang thương tự thuở nào, bây giờ lại càng phải gánh vác thêm nhiều sự đổ nát nữa. Chẳng biết vết thương lòng và sự rạn nứt của tình người ai có thể vá lại đây? Của cải vật chất mất đi, người ta có thể xây dựng lại được; nhưng lòng tin của người dân đối với người lãnh đạo không còn nữa, quả là hết phương cứu chữa rồi. Khi nào chính quyền cũng nói rằng: lấy dân làm chính cho mọi phát triển của xã hội; nhưng trên thực tế người dân chỉ là bàn đạp để cho những ông quan địa phương và quan trung ương lấy đó làm sự tham quan tiến chức mà thôi. Ngày xưa khi chế độ vua chúa còn nắm quyền cai trị, khi thấy tai trời ách nước như vậy, vua chúa tự thấy mình kém đức, kém tài nên phải lập đàn cầu cho mưa thuận gió hòa; còn bây giờ với chủ nghĩa duy vật này, những người lãnh đạo họ chẳng tin vào nhân quả, vào phước báu và tội lỗi; nên đã chẳng biết lập đàn sám hối ăn năn, nhằm làm cho tai trời ách nước được giảm thiểu, mà ngược lại họ vẫn còn đàn áp nhân dân, lấy luật pháp để chế tài tất cả sự tự do dân chủ, trong khi họ chẳng biết thúc liễm chính mình để sửa đổi, khiến cho người dân đã thất vọng lâu nay, bây giờ lại càng thất vọng về sự lãnh đạo của họ nhiều hơn nữa.

Thế giới ngày nay đã thay đổi quá nhiều rồi; trong khi đó người lãnh đạo đất nước Việt Nam chẳng chịu thay đổi tư duy thì quê hương Việt Nam chẳng thể nào có thể ngẩng đầu cao lên để nhìn thấy và cùng thế giới tự do phát triển được. Cứ nhìn vào tấm Passport của Việt Nam trong hiện tại đứng hàng thứ mấy trên thế giới thì chúng ta cũng đủ rõ rồi. Một Đại Hàn, một Nhật Bản, một Singapore tại Á Châu thôi cũng đã bỏ xa Việt Nam trong muôn vạn dặm rồi, chứ nói gì đến những đất nước Âu Mỹ khác. Ai là người Việt Nam đầu cho ở trong hay ngoài nước, ai lại không muốn quê hương mình phát triển về mọi phương diện như nước người. Thế mà nhân quyền, tự do Tôn Giáo, chính trị v.v... vẫn giậm chân tại chỗ; nói một đằng làm một nẻo.

Cuối năm 2022 này Thanh Văn Tạng gồm 29 tập; mỗi tập dày độ 500 đến 1.000 trang được in ấn tại Thái Lan 1.300 bộ do Hòa Thượng Thích Tuệ Sỹ cổ vũ điều hành cũng như Hội Đồng Hoảng Pháp và Hội Đồng Phiên Dịch Tam Tạng Lâm Thời đã dày công biên và phiên dịch từ mấy năm nay, nay đã hình thành và các chùa cũng như quý Phật tử ở trong cũng như ngoài nước nên hân hoan chào mừng sự thành tựu viên mãn của bước đầu hành hoạt này của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất về một tương lai tươi sáng cho ngôn ngữ Việt được thể hiện qua Thanh Văn Tạng của Đại Tạng Kinh này. Kế tiếp các Hội Đồng của Giáo Hội sẽ chú tâm vào việc phiên dịch cũng như biên tập Bồ Tát Tạng và Mật Tạng để hoàn thành một bộ Tam Tạng Thánh Giáo gồm Kinh, Luật, Luận của từng Thừa khác nhau. Thời gian chắc cũng còn lâu mới hoàn thành trọn vẹn Tam Tạng Thánh Giáo này; nhưng nếu chúng ta không có cái bắt đầu thì sẽ không có cái chấm dứt.

Làm kinh tế, có thể sinh lời hay lỗ lã. Cuối cùng rồi cũng tiêu xài hết lúc nào chúng ta không để ý. Làm chính trị chỉ có mang đến sự lừa dối chính mình và người khác. Chỉ có làm văn hóa và nhất là văn hóa của tôn giáo, chúng ta sẽ chẳng mất gì cả, mà chúng ta còn có được một tương lai rạng ngời cho quê hương đất mẹ Việt Nam cũng như Dân Tộc và Đạo Pháp Việt Nam.

Báo Viên Giác số Xuân lần này không dày gấp đôi như những năm trước, vì lý do để tiết kiệm chi thu cho chùa cũng như nhằm chia xẻ những khó khăn với quý Phật tử khắp nơi về vấn đề kinh tế trong giai đoạn hiện tại; nên kính mong quý vị hoan hỷ cho việc này.

Xin nguyện cầu cho thế giới hòa bình nhân sinh an lạc, dịch bệnh sớm tiêu trừ, chiến tranh mau chấm dứt để người người được sống ấm no hạnh phúc nơi quê mẹ của mình; nơi đó mình đã được sinh ra.

• Ban Biên Tập Báo Viên Giác

HƠI THỞ, ĐƯỜNG DẪN ĐẾN CHÁNH NIỆM

• Thích Nguyên Tạng

Trưa Chủ Nhật ngày 30/1/2022, chúng con hàng đệ tử xuất gia và tại gia thuộc Tu Viện Quảng Đức, thành phố Melbourne, Úc Châu, đã trang nghiêm chí thành tổ chức lễ Tưởng Niệm Sư Ông Làng Mai, ngõ hầu đáp đền phần nào công ơn giáo dưỡng của Người đối với Đạo Tràng Quảng Đức chúng con.

Thầy Viện Chủ Thích Tâm Phương từng có duyên tháp tùng cùng Sư Ông trong chuyến hành hương chiêm bái Phật tích Ấn Độ vào năm 1988, cũng trong dịp này, Ngài được Sư Ông giao trách nhiệm cạo tóc cho Sư Cô Chân Không trên Linh Thú Sơn, sau khi đã được Sư Ông làm lễ sái tịnh thể phát xuất gia. Những năm sau đó, Thầy Viện Chủ cũng có nhiều dịp theo thọ Pháp với Sư Ông ở Làng Mai Pháp Quốc và Thái Lan. Đặc biệt cuối cùng Thầy Viện Chủ cũng lại có duyên được về Tổ Đình Từ Hiếu dự lễ tang và phụng tống Kim quan của Sư Ông đến nơi trà tỳ.

Bản thân con, dù chưa có duyên gặp Sư Ông, nhưng đã thọ ơn và học hỏi rất nhiều qua những kinh sách của Sư Ông. Trong buổi giảng cho lớp bậc Lực 1 Gia đình Phật tử Việt Nam Hải Ngoại trên Google Meet online ngày Chủ nhật 13/12/2020, con có thưa rõ một điều mà ai cũng thừa nhận, là tất cả thể hệ Tăng Ni và Phật tử VN từ thập niên 50 trở đi, đều thọ ơn giáo dưỡng trực tiếp hoặc gián tiếp từ Sư Ông Làng Mai.

"Ân giáo dưỡng khai mầm tuệ giác

Nghĩa Tôn sư thấp sáng đạo mầu".

Rõ ràng Sư Ông là một người có công đặt nền móng cho nền giáo dục PGVN qua Đại Học

Vạn Hạnh, làm chủ bút Nguyệt san Phật giáo Việt Nam và Tuần san Hải Triều Âm, mở nhà in Lá Bối, thành lập Trường Thanh Niên Phụng Sự Xã Hội, Dòng tu Tiếp Hiện và tổ chức Phật Giáo Dẫn Thân. Sư Ông là một nhà văn hóa, một nhà văn, một nhà thơ, một học giả, một sử gia, một nhà hoạt động hòa bình, nhưng quan trọng nhất Sư Ông là một nhà Phật học lỗi lạc, để lại phía sau mình 120 tác phẩm giá trị, hàng ngàn bài pháp thoại cùng những bài kệ sám tụng niệm mỗi ngày do Sư Ông biên soạn, đã ảnh hưởng sâu rộng trong mọi tầng lớp Tăng Ni và Phật tử Việt Nam.

Riêng con tâm đắc nhất là các bộ sách: Để Hiểu Đạo Phật, Hoa Sen Trong Biển Lửa, Đạo Phật Hiện Đại Hóa, Nẻo Về Cửa Ý, Việt Nam Phật Giáo Sử Luận, Đường Xưa Mây Trắng, Trái Tim Mặt Trời, Phép Lạ Của Sự Tỉnh Thức, Thi Kệ Thực Tập Chánh Niệm, Nghi Thức Nhật Tụng Thiền Môn 2000, đặc biệt nhất là Kinh Quán Niệm Hơi Thở, do chính Sư Ông Làng Mai khám phá và dịch từ Kinh tạng Pali: "Anapanasati Sutta", và "Kinh Nhập Túc Xuất Túc Niệm" (dịch từ Hán Tạng).

Sư Ông tuyên bố "đã tìm ra kho báu giác ngộ" sau khi dịch xong bản Kinh này, gồm 16 phép quán chánh niệm theo hơi thở mà Đức Thế Tôn đã tuyên thuyết tại Tinh xá Kỳ Viên Cấp Cô Độc. Kinh này cũng tìm thấy trong Trung Bộ Kinh số 118 (Majjhima Nikàya) và các Kinh số 815, 803 và 810 của bộ Tạng A Hàm, 99 Tạng Kinh Đại Chánh).

Theo lời dạy của Sư Ông thì Kinh Quán Niệm Hơi Thở, được sử dụng như là một sợi dây có công năng nối kết thân tâm lại một mối. Hơi thở là một khí cụ vi diệu giúp hành giả thiết lập chánh niệm và an trú thân tâm vững chãi trong giây phút hiện tại, để tiếp xúc với sự sống màu nhiệm đang có mặt trong ta và quanh ta. Chánh niệm giúp ta biết được những gì đang xảy ra bên trong hay ngoài thân ta.

Do đó Kinh Quán Niệm Hơi Thở có công năng hướng dẫn hành giả đạt tới khả năng nuôi dưỡng, trị liệu, chuyển hóa và cuối cùng đạt tới giác ngộ, giải thoát tự thân ngay trong kiếp sống hiện tại.

Từ lời dạy căn bản của Đức Thế Tôn trong Kinh này:

-Thở vào, tôi biết đây là hơi thở vào

-Thở ra, tôi biết đây là hơi thở ra

-Thở vào một hơi dài hoặc một hơi ngắn

hành giả biết rằng hơi thở của mình dài hay ngắn

-Thở ra một hơi dài hoặc một hơi ngắn hành giả biết hơi thở của mình dài hay ngắn

-Thở vào tôi ý thức được toàn thân tôi

-Thở ra tôi biết hình hài tôi có đó v.v...

Sư Ông Làng Mai đã biên soạn thành 16 bài thực tập quán niệm hơi thở qua Tứ Niệm Xứ: Thân, Thọ, Tâm, Pháp theo ngôn ngữ hiện đại để giúp hành giả dễ tiếp thu và thực tập như: *Nhận diện hơi thở vào / ra; Theo dõi hơi thở dài/ngắn; Nhận diện sự có mặt của toàn thân; Buông thư, làm lắng dịu toàn thân v.v...*

Rồi Sư Ông viết những bài kệ để triển khai rộng hơn về cốt tủy của Kinh này để người học dễ nhớ và áp dụng:

Thở vào tâm tĩnh lặng

Thở ra miệng mỉm cười

An trú trong hiện tại

Giây phút đẹp tuyệt vời.

Khi đi thiền hành, chúng đệ tử có thể thực tập theo bài này:

"Đã về

Đã tới

Bây giờ

Ở đây

Vững chãi

Thành thoi

Quay về

Nương tựa

Nay tôi đã về

Nay tôi đã tới

An trú bây giờ

An trú ở đây

Vững chãi như núi xanh

Thành thoi dường mây trắng

Cửa vô sinh mở rồi

Trạm nhiên và bất động".

Trưa ngày 22/1/2022 nhiều tờ báo lớn Phương Tây như Washington Post, New York Time (USA), The Guardian (Anh), Sydney Morning Herald (Úc) đều đưa tin "*Thiền Sư Nhất Hạnh, người cha đẻ của Thiền Chánh Niệm (Thich Nhat Hanh: 'Father of mindfulness') đã an nhiên viên tịch tại Thất Lăng Nghe, Tổ đình Từ Hiếu, cố đô Huế, Việt Nam, trụ thế 96 tuổi*".

Sở dĩ Sư Ông Làng Mai được người Tây Phương tôn vinh Ngài là "Cha đẻ của Chánh niệm", chỉ vì trong gần 40 năm sống xa quê hương, Sư Ông là người tiên phong đem pháp

môn Chánh niệm tinh thức truyền dạy cho xã hội Tây phương. Sư Ông cũng được báo chí quốc tế công nhận là nhà sư Phật giáo nổi tiếng nhất thế giới sau Đức Đạt Lai Lạt Ma, và là một trong 100 nhân vật có tầm ảnh hưởng nhất trên hành tinh có những đóng góp đặc thù trong lãnh vực tâm linh và tác động toàn cầu (theo sách Watkins Review, số 26, ấn hành tại London, Anh Quốc ngày 1/3/2011); đơn giản chỉ vì Sư Ông đã có công giáo dưỡng hơn 1000 đệ tử xuất gia, hàng triệu đệ tử tại gia và hàng trăm triệu độc giả trên khắp năm châu bốn bể. Có thể nói rằng, hàng đệ tử Phật trong thời hiện đại này đã may mắn tiếp nhận thực tập và gặt hái nhiều hoa thơm trái ngọt từ pháp tu quán niệm hơi thở của Sư Ông.

Thầy Viện Chủ Thích Tâm Phương bên Giác Linh Đài Sư Ông Làng Mai tại Tổ Đình Từ Hiếu trước giờ phụng tống Kim quan của Sư Ông đến nơi trà tỳ ngày 29/1/2022

Như Đức Thế Tôn ngày xưa, lời dạy của Sư Ông là đến để thấy, hiểu và thực hành chứ không phải đến để tin. Sư Ông dạy: "*Mỗi hơi thở, mỗi bước đi của chúng ta có thể lấp đầy bởi bình an, hạnh phúc và sự thanh thản*". Sư Ông nhắc nhở rằng, hơi thở là người bạn quan trọng và trung thành nhất của chính mình, phải biết trân quý hơi thở, duy trì sự thực tập có mặt với hơi thở trong mỗi phút giây của đời sống. Sư Ông đã nói rõ điều này:

"Mỗi phút một viên ngọc quý

Tóm thâu đất nước trời mây

Chỉ cần một hơi thở nhẹ

Là bao phép lạ hiển bày".

Có lẽ lời dạy của Sư Ông Làng Mai về hơi thở được mọi người trân quý và xem trọng nhiều hơn, sau khi một tai nạn hy hữu xảy ra cho đội bóng thiếu niên gồm 12 bé trai (tuổi từ 11 đến 16) và huấn luyện viên 25 tuổi suýt chết trong

hang động ở Thái Lan vì nước ngập và thiếu oxy, cả quốc gia phải cầu nguyện và chạy đua với thời gian để cứu hộ các em.

Câu chuyện bắt đầu vào ngày 23 tháng 6 năm 2018, một nhóm 12 cậu bé từ một đội bóng đá, cùng với huấn luyện viên của họ vào tham quan và bị mắc kẹt trong hang động Tham Luang Nang Non ở tỉnh Chiang Rai của Thái Lan, sau khi mưa lớn làm ngập một phần hang động. Họ đã được báo cáo mất tích sau một vài giờ, và các hoạt động tìm kiếm đã được bắt đầu ngay lập tức. Mặc dù đồ đạc được tìm thấy đã xác nhận rằng nhóm có khả năng ở trong hang, nhưng những nỗ lực để xác định vị trí của họ bị cản trở bởi mực nước dâng cao, không thể vào bên trong hang và không thể liên lạc với họ trong hơn một tuần. Nỗ lực cứu hộ mở rộng thành một hoạt động lớn do chính phủ Thái, trong bối cảnh truyền thông đưa tin dày đặc và sự quan tâm của công chúng Thái Lan. Sau khi cố gắng vượt qua các lối hẹp và nước bùn, các thợ lặn phát hiện ra những người mất tích, tất cả đều sống trên một tầng đá cao ở vị trí cách miệng hang động khoảng 4 km theo đường chim bay, lúc đó là ngày 2 tháng 7, hơn chín ngày sau khi họ mất tích. Để rời khỏi hang động, họ có thể cần phải học cách lặn hoặc chờ vài tháng để lũ lụt rút đi. Hơn 1.800 người đã tham gia vào hoạt động cứu hộ, bao gồm lực lượng đặc nhiệm SEAL của hải quân Thái Lan cũng như các đội và tình nguyện viên đến từ Anh Quốc, Trung Quốc, Myanmar, Lào, Úc, Hoa Kỳ, Nhật, Nga, Phần Lan, Hà Lan, Bỉ, Đan Mạch, Thụy Điển, Đức, Ukraina, Israel, Ấn Độ, Séc, Canada, Philippines. Một cựu sĩ quan hải quân Thái Lan 38 tuổi thuộc lực lượng thợ lặn cứu hộ đã tử vong lúc 1 giờ sáng ngày 6/7/2018 vì thiếu dưỡng khí. Cuối cùng hoạt động giải cứu chính thức từ 8 tháng 7 năm 2018, chia làm 3 đợt trong 3 ngày liên tiếp. mỗi đợt có khoảng 90 đến hơn 100 nhân viên cứu hộ Thái Lan và quốc tế tham gia, trong đó bao gồm 18 hay 19 thợ lặn chính (phần lớn của nước ngoài) có nhiệm vụ trực tiếp đưa các em ra ngoài. Đến ngày 10 tháng 7 năm 2018, toàn bộ 13 thành viên của đội bóng nhí Thái Lan đã được giải cứu thành công.

Con nhớ trong một bài giảng Sư Ông dạy cách trở về hơi thở để vượt qua cơn giông tố của cuộc đời. Khi cơn bão tấn công, ta đừng chú ý đến nhánh cây, đọt cây trên cao mà đưa mắt nhìn xuống thân cây và gốc cây ở dưới cùng, điều đó sẽ giúp cho ta có cảm giác an tâm hơn. Vì thân cây và gốc cây đang đứng vững nhờ rễ

cây cắm sâu vào lòng đất, cây sẽ không bị cơn bão quật ngã, trái lại nếu cứ chú tâm lên đọt cây thì lo lắng sợ hãi cây sẽ gãy đổ vào bất cứ lúc nào. Con người cũng vậy, rất dễ bị những bão tố cảm xúc tấn công và hủy diệt. Về thân, gốc của thân là nằm ở huyết Đan Điền (dưới lỗ rốn 3cm) đó là "ruộng trồng thuốc", là nơi tàng trữ chân khí và là nguồn sống của con người, nếu thở đúng cách sẽ giúp cho sức khỏe của con người được cải tử hoàn sinh, trường sinh bất lão. Sư Ông dạy mỗi khi bị giông tố cảm xúc (tham, sân, si) tấn công, ta đừng bám trụ quanh quẩn ở vùng não bộ và trái tim, mà hãy chú tâm và đưa hơi thở xuống huyết Đan Điền. Hãy chánh niệm tỉnh giác, ngồi thẳng kiết già, hít sâu vào bằng mũi, bụng phình lên, và thở mạnh ra bằng miệng bụng xẹp xuống, khí ở đâu thì ý ở đó. Cứ thở theo nguyên tắc "Sâu, dài, đều đặn và nhẹ nhàng", chỉ cần hít thở khoảng 15, 20 phút thì cơn bão cảm xúc sẽ đi qua dễ dàng như chưa từng có gì xảy ra. Về tâm cũng vậy, ta hãy chú mục vào Tạng thức ẩn tàng bên dưới khi bão tố tâm lý đến, ta không cứ chạy theo ý thức và cảm thọ bên trên, hãy lập tức nắm lấy hơi thở và an trú nơi hải đảo Tam Bảo với bài Thần chú này:

*"Quay về nương tựa
Hải đảo tự thân
Chánh niệm là Bụt
Soi sáng xa gần
Hơi thở là Pháp
Bảo hộ thân tâm
Năm uẩn là Tăng
Phối hợp tinh cần
Thở vào thở ra
Là hoa tươi mát
Là núi vững vàng
Nước tĩnh lặng chiếu
Không gian thanh thang".*

Lời kết:

Con rất thích câu kệ của Sư Ông mà con thường nhắc nhở chúng đệ tử Tu Viện Quảng Đức qua các bài pháp thoại trong thời gian cách ly dịch bệnh vừa qua:

*"Thất niệm là bóng đêm
Chánh niệm là ánh sáng
Đưa tình thức trở về
Cho thế gian tỏ rạng".*

Chúng ta luôn sống trong bóng đêm của thất niệm vọng tưởng điên đảo, phải sớm đi ra để

vào vùng ánh sáng chánh niệm, muốn chánh niệm phải trở về với tình thức, muốn tình thức phải quay về với hơi thở. Cuối cùng hơi thở vẫn là chiếc chìa khóa vàng cho hành giả mở tung cánh cửa ngục tù vô minh, xiềng xích giam hãm chúng ta lâu nay. Đơn giản, một khi hành giả an trú vào hơi thở, theo dõi và làm chủ hơi thở, sống trong giây phút mẫu nhiệm hiện tiền rõ biết. Đó là lúc tâm ta hoàn toàn rỗng lặng, vô niệm, không tán loạn, không vọng tưởng điên đảo, mà không vọng tưởng thì không tạo nghiệp, không tạo nghiệp thì không còn bị nghiệp dẫn dắt đi luân hồi tái sanh, nên ngay đó ta đạt đến chỗ vô sanh, mà vô sanh là Niết bàn, giải thoát. Đây là điểm đến cuối cùng của hành giả trong đời này, và cũng là tim óc của Sư Ông Làng Mai, suốt cả một đời luôn kêu gọi mọi người "thở và cười":

*"Thức dậy thở và cười
Mỗi giây thở và cười
Mỗi phút thở và cười
Ta có nụ cười vui."*

*Sáng dậy thở và cười
Trưa đến thở và cười
Tối về thở và cười
Ta có một ngày vui".*

Mọi người hãy thở và cười, vì đó là đường dẫn đến chánh niệm, nền móng của giác ngộ và giải thoát.

Chúng con thành kính dành lễ niệm ơn Sư Ông đã thị hiện và giáo hóa cho hàng đệ tử Việt Nam và thế giới gần một thế kỷ qua, nguyện cầu Giác linh Sư Ông cao đăng Phật quốc và sớm tái sanh trở lại thế giới Ta Bà để tiếp tục công cuộc hoằng Pháp lợi sanh.

Nam Mô Ma Ha Tỷ Kheo Bồ Tát Giới thượng Nhất hạ Hạnh Giác Linh Tôn Sư tác đại chứng minh.

Viết tại Tu Viện Quảng Đức ngày 30/01/2022

Thích Nguyên Tạng

ĐI NHẬT HẠNH LÀNH

Thơ gởi Mẹ trong cõi hư vô

*Con đi nhật chút hạnh lành
Gom thêm công đức chân thành tu thân.*

*Xa rồi một cõi phong vân
Một đời phiêu bạt, bao lần đổi thay
Ngậm ngùi giọt lệ rơi đầy
Xót xa vận nước đắng cay phận người
Ba Mươi Tháng Tư không nguôi
Bao nhiêu tủi nhục biết đời nào quên?*

*

*Con đi tìm khắp mọi miền
Gom thêm ân tứ hóa duyên vào đời.*

*Dù đời bầm dập nổi trôi
Cũng mang ân phước cho người an vui.
Triều dâng biển cũng lặng trôi
Đạo - Đời tương tác thành đôi tương
phùng
Cho dù vạn pháp vô chung
Cũng từ vô thí vô cùng uyên nguyên.*

*Con đi tìm chút nhân duyên
Cho tròn một niệm trên miền Sắc –
Không.*

*Ươm cây thân ái bao dung
Nghìn năm khởi sắc trở bông Ưu Đàm
Gốc Vô Ưu nảy từ tâm
Kính Hoa Nghiêm thoảng hương trầm độ
sanh.*

*Con đi nhật chút hạnh lành
Cho thân-tâm-ý trở thành viên dung...*

• **Tùy Anh**

Hamburg, Trăng tròn đêm
Phật Mẫu Chuẩn Đề 27.4.2021

ĐẠO PHẬT, DƯỚI TÂM NHÌN VỀ VĂN HÓA VÀ GIÁO DỤC

• **Thích Như Điển,**

Kể từ khi con người mới bắt đầu xuất hiện trên quả địa cầu này; trong Trang Nghiêm kiếp của quá khứ; Hiền kiếp của hiện tại hay Tinh Tú kiếp của tương lai thì sự tu và sự học của chư Tăng Ni và người Phật tử vẫn là những điều kiện cần thiết để xiển dương giáo lý Phật Đà, nhằm làm siêu thoát tinh thần Tuệ Giác siêu việt mà chư Phật, chư vị Bồ Tát, chư vị A La Hán đã kinh qua suốt trong nhiều đời, nhiều kiếp mới có được sự kế tục đến ngày hôm nay. Nếu dùng thời gian hiện tại của kiếp này, kể từ thời Đức Phật Thích Ca Mâu Ni giáng thế, chỉ trên 2.500 thôi, chúng ta đã có vô số văn kiện và dữ liệu để tham cứu học hỏi, tu niệm cũng như để bàn đến. Gần và trung thực nhất là hai bộ Đại Tạng Kinh của Nam Truyền và Bắc Truyền. Nếu chúng ta căn cứ theo đó để nghiên cứu, tìm hiểu thì chúng ta sẽ có một đáp án tương đối chính xác nhất để ghi nhận những giá trị về văn hóa và giáo dục xuyên qua nhiều thời đại như thế.

Riêng bộ Đại Tạng Kinh Nam Truyền bằng chữ Việt đã được cố Hòa Thượng Thích Minh Châu dịch thẳng từ tiếng Pali sang, có tất cả 13 quyển. Phần Trường Bộ Kinh, Trung Bộ Kinh, Tương Ưng Bộ Kinh và Tăng Chi Bộ Kinh đều do Hòa Thượng đảm nhận. Những quyển sau của Tiểu Bộ Kinh do Giáo Sư Nguyên Tâm Trần Phương Lan dịch thẳng từ tiếng Anh sang Việt ngữ đã được lưu hành khắp nơi ở trong cũng như ngoài nước suốt trong mấy chục năm qua. Quả là một sự tiện lợi vô cùng cho những Tăng Ni sinh hay những ai muốn nghiên cứu về Phật Giáo Nam Truyền một cách có cơ sở và hệ thống nhất định của Đại Tạng này.

Về Bắc truyền thì có nhiều bộ Đại Tạng khác nhau của Tây Tạng, Trung Quốc, Cao Ly và Nhật Bản. Riêng Trung Quốc cũng đã có khá nhiều lần biên tập để cuối cùng đi đến bộ Đại Chánh Tân Tu Đại Tạng Kinh (Taisho Shinshu Daizokyo) là một bộ Đại Tạng tương đối được các nhà học giả và chư Tăng Ni Trung Quốc, Nhật Bản, Việt Nam, Đại Hàn cũng như Âu Mỹ thường dùng đến để dịch giải, luận cứ cũng như nghiên cứu. Bộ này có tất cả là 85 cuốn nguyên bản bằng chữ Hán.

Nếu kể chung những đồ hình và mục lục thêm 15 cuốn nữa, thì Đại Chánh Tân Tu Đại Tạng Kinh bên Bắc truyền có tất cả là 100 quyển. Mỗi quyển độ dày mỏng khác nhau và thường mỗi trang chia ra làm ba cột trên, giữa và dưới. Nếu dịch một trang chữ Hán ra tiếng Việt sẽ trở thành 4 hay 5 trang khổ A4.

Quyển 1 & 2 thuộc bộ A Hàm. Quyển 3 & 4 thuộc bộ Bản Duyên. Quyển 5 đến quyển 8 thuộc bộ Bát Nhã. Quyển 9 & 10 thuộc bộ Pháp Hoa và Hoa Nghiêm. Quyển 11 & 12 thuộc bộ Bảo Tích và Niết Bàn. Quyển thứ 13 thuộc Đại Tập Bộ. Quyển 14 đến 17 thuộc Kinh Tập Bộ. Quyển 18 đến quyển thứ 21 thuộc Mật Giáo Bộ. Quyển 22 đến quyển thứ 24 thuộc Luật Bộ. Quyển 25 & 26 thuộc Thích Kinh Luận Bộ. Một phần quyển thứ 26 đến quyển thứ 29 thuộc Tỳ Đàm Bộ. Quyển thứ 30 thuộc Trung Quán Bộ. Một phần quyển 30 đến quyển thứ 31 thuộc Du Già Bộ. Quyển thứ 32 thuộc Luận Tập Bộ Toàn. Từ quyển 33 đến quyển thứ 39 thuộc Kinh Sớ Bộ. Quyển thứ 40 thuộc Luật Sớ Bộ. Một phần của quyển thứ 40 đến quyển thứ 44 thuộc Luận Sớ Bộ. Một phần quyển thứ 44 đến quyển thứ 48 thuộc Chư Tông Bộ. Từ quyển thứ 49 đến hết quyển thứ 52 thuộc Sử Truyện Bộ. Quyển 53&54 thuộc Sự Vị (Vựng) Bộ. Một phần của quyển 54 đến hết quyển 54 thuộc Ngoại Bộ Giáo Toàn. Quyển thứ 55 thuộc Mục Lục Bộ Toàn. Từ quyển thứ 56 đến quyển thứ 61 thuộc Tục Kinh Sớ Bộ. Quyển thứ 62 thuộc Tục Luật Sớ Bộ Toàn. Từ quyển thứ 63 đến quyển thứ 70 thuộc Tục Luận Sớ Bộ. Một phần quyển thứ 70 đến quyển thứ 84 thuộc Tục Chư Tông Bộ. Một phần của quyển thứ 84 thuộc Tất Đàm Bộ. Quyển cuối cùng thuộc Cổ Dật Bộ Toàn và Nghi Tợ Bộ Toàn. Trong tổng thể kinh, Luật, Luận từ quyển số 1 đến quyển thứ 54 có tất cả là 2.144 Kinh Văn. Cố Hòa Thượng Thích Tịnh Hạnh đã cho dịch thành Linh Sơn Pháp Bảo Đại Tạng Kinh; nhưng cũng chỉ đến Kinh Văn thứ 2.131 là chấm dứt trong quyển thứ 54 chữ Hán và trong quyển thứ 54 này đến Kinh Văn thứ 2.144 mới hết; chứ chưa dịch xong hết 85 quyển đến Kinh Văn thứ 2.920 như trong Đại Chánh Tân Tu Đại Tạng Kinh đã xuất bản từ đầu thế kỷ thứ 20 tại Nhật Bản. Đó là chưa kể mấy bộ Mật Giáo Hòa Thượng Thích Tịnh Hạnh không cho dịch sang Việt Ngữ; nhưng nay thì đã xuất bản được 187 tập thuộc Linh Sơn Pháp Bảo Đại Tạng Kinh rồi. Từ tập thứ 188 đến tập thứ 202 đang giáo chánh phần chính tả cũng như một vài nơi dịch sai hay thiếu. Hy vọng trong thời gian gần

Linh Sơn Pháp Bảo Đại Tạng Kinh sẽ xuất bản gần đủ 54 tập của Hán Văn và 202 tập của Việt ngữ. Mặc dầu đây cũng chưa phải là những bản dịch hoàn hảo; nhưng dầu sao đi nữa thì đây cũng là một sự cố gắng rất tuyệt vời của cố Hòa Thượng Thích Tịnh Hạnh cho đến năm 2015 trước và sau khi Ngài viên tịch ở tuổi 81.

Tôi có cơ duyên được Sư Cô Thanh Nghiêm, Đề Tử xuất gia của cố Hòa Thượng Tịnh Hạnh và Phật tử Minh Đăng, người lo trang Web Linh Sơn Pháp Bảo Đại Tạng Kinh nhờ hiệu đính lại lỗi chính tả của những tập chưa xuất bản từ tập thứ 188 đến tập thứ 202; nên đã đọc qua nhiều bài Kinh rất hay và ý vị. Nơi đây tôi chỉ trình bày một bài kinh duy nhất thuộc Kinh Văn thứ 2.088 trong quyển thứ 54 của Đại Chánh Tân Tu Đại Tạng Kinh (Taisho Shinshu Daizokyo) phần Thích Ca Phương Chí và Linh Sơn Pháp Bảo Đại Tạng Kinh thuộc tập thứ 190 bộ Sử Truyện 12 trang 1255 đại ý nói về Ngài Khương Tăng Hội và Ngô Tôn Quyền như sau:

... Vào năm 241 nhằm năm Xích Ô thứ 4 Ngô Tôn Quyền muốn biết sự linh dị của Phật Pháp; nên Ngài Khương Tăng Hội đã cho lập đàn cầu nguyện suốt 21 ngày đêm. Đến ngày thứ 21 Xá Lợi ngũ sắc của Đức Phật sáng chói khắp nơi tại đàn cầu nguyện và sau đó để chứng minh cho Ngô Tôn Quyền thấy sự linh ứng của Xá Lợi, Ngài Khương Tăng Hội đã cho bỏ vào cối để giã nhưng Xá Lợi vẫn không nát, đập không vỡ. Từ đó Ngô Tôn Quyền đem lòng tin và dựng tháp để thờ.

Một hôm Ngô Tôn Quyền hỏi Hám Trạch về sự cao cả của phép Phật thì Hám Trạch nói rằng: "Nếu đem sự sâu xa của hai nhà Khổng Tử và Lão Tử để sánh với sự sâu xa của Phật Pháp thì là rất xa vậy. Tại sao? - Lão Tử thiết lập giáo, phép tắc tại trời chế định, chẳng dám trái với trời; còn chư Phật thiết lập giáo, phép trời phụng hành, không dám trái với Phật. Lấy đó để nói thì thật chẳng thể đối sánh rõ ràng vậy". Tôn Quyền vui mừng lấy Hám Trạch làm Thái Tử Thái Phó...

Như tất cả chúng ta đều biết Ngài Khương Tăng Hội là sơ Tổ của Phật Giáo Việt Nam, khi qua Trung Quốc vào đầu thế kỷ thứ 3 (năm 241) từ đất Giao Châu, Ngài đã mang sự tu chứng của mình cũng như văn hóa và giáo dục của Phật Giáo đến đất nước của Khổng và Lão Tử để truyền đạt lên xứ sở nghìn năm văn vật ấy, khiến cho sau này Hám Trạch cũng đã xin quy y Tam Bảo, Ngô Tôn Quyền thì dựng tháp để thờ Xá Lợi.

Và qua câu hỏi của Ngô Tôn Quyền với Hám Trạch bên trên thì chúng ta đủ thấy Phật đạo xa hơn Khổng Lão là dường nào. Nhờ vậy mà Phật Giáo đã được các vua chúa Trung Hoa, Nhật Bản, Đại Hàn, Mông Cổ, Tây Tạng, Bhutan, Việt Nam, Lào, Tích Lan, Miến Điện, Cao Miên v.v... đã hộ trì suốt mấy ngàn năm qua chưa bao giờ chấm dứt và ngày nay giáo lý ấy lại còn lan tỏa khắp nơi nơi trên quả địa cầu này nữa. Quả là điều hân hạnh cho nhân loại biết là bao nhiêu. Do vậy chúng ta phải có bốn phận nối tiếp ngọn đèn Chánh Pháp này qua việc Tu và việc Học để xiển dương nền Đạo Học luôn được tồn tại trên nhân gian này.

Năm 2021 Đại Đức Thích Minh Hải, hiện đang tu học tại Hoa Kỳ, là Đề Tử chân truyền của cố Hòa Thượng Thích Phước Sơn (1938-2020) muốn hoàn thành một quyển Kỷ Yếu để cúng dường Bốn Sư của mình nên đã viết thư nhờ tôi viết một bài liên quan về Văn Hóa, Giáo Dục của Phật Giáo và sau khi xem tiểu sử của Hòa Thượng, chỉ riêng về lãnh vực văn hóa, giáo dục thì Ngài đã hiện thân vào trần thế trên 80 năm, đã tu, đã học với cố Hòa Thượng Thích Trí Thủ, là vị Thầy vĩ đại của Phật Giáo Việt Nam, nên cố Hòa Thượng Thích Phước Sơn đã vào Đạo từ thuở lên 10 và sau hơn 70 năm có duyên với Phật Giáo, Ngài đã để lại không biết bao nhiêu là công trình biên khảo, dịch thuật cũng như giảng dạy cho Tăng Ni khắp nơi trong nước kể từ năm 1968 đến ngày Ngài viên tịch vào 7 tháng 6 năm 2020 với thể thọ 84 năm và hạ lạp 47 tuổi Đạo. Chỉ ngần ấy thôi chúng ta cũng đã phải cung kính ngưỡng vọng hướng về Ngài và mong Ngài nếu còn có cơ duyên với trần thế này nữa thì xin Ngài hãy hội nhập Ta Bà để hóa độ quần sanh.

Xin cung kính dành lễ Đức Điều Ngự Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni, một bậc Thầy vĩ đại của Nhân Loại, vì Ngài đã đến và đã đi với: Không, Vô Tướng, Vô Tác; nhưng đã để lại cho đời không biết bao nhiêu giá trị nhân bản của nhiều kiếp nhân sinh, của Tăng Ni cũng như Phật tử và Ngài cũng đã để Pháp lại cho đời cho Đạo; chứ Ngài đã không để lại một cơ sở vật chất nào cả. Nhờ thừa tự Pháp này mà nhân loại đã, đang và sẽ nối truyền mãi mãi không còn giới hạn bởi thời gian và không gian nữa.

Viết xong vào ngày 25 tháng 10 năm 2020 tại thư phòng chùa Viên Giác Hannover, Đức Quốc.

Thích Như Điển

LÝ TƯỞNG CỦA NGƯỜI BỒ TÁT

Chương II

Sự bừng tỉnh của con tim bồ-đề Quyết tâm Giác ngộ

(tiếp theo VG 251)

• Hoang Phong

Nêu lên quyết tâm Giác ngộ (will to Awaken) thì cũng tương tự như nói đến quyết tâm của Trời (God's will) đối với một người Ki-tô giáo. Đây là một cái gì đó thật huyền bí. Bạn có thể bảo rằng quyết tâm của chính mình hòa lẫn với quyết tâm Giác ngộ. Thế nhưng điều đó không có nghĩa là bạn trở thành một bộ máy cơ khí thụ động, được điều khiển từ bên ngoài (*câu này rất cô đọng: "quyết tâm dẫn thân của mình vì sự tốt lành của chúng sinh" sẽ hòa lẫn với "quyết tâm Giác ngộ", thế nhưng cái quyết tâm Giác ngộ đó không phải là một "sức mạnh bên ngoài" hay "từ trên cao" điều khiển mình*). Bodhicitta là chính bạn, thế nhưng bạn không còn là một cái gì đó mang bản chất hiện tượng nữa (*con người hay một cá thể là một hiện tượng cấu hợp, quyết tâm Giác ngộ sẽ giúp cho con người đó, cá thể đó, vượt lên trên thể dạng hiện tượng do điều kiện mà có của mình*). Bạn đã được chuyển hóa và biến thành một cái gì đó siêu nhiên, hay một cái gì đó mang bản chất siêu nhiên đang nảy mầm bên trong các bạn.

Trong trường hợp bạn yêu quý một người nào đó thật mãnh liệt, và người này nhờ bạn làm một việc gì đó, bạn làm ngay. Vậy thì công việc đó là do nơi quyết tâm của bạn hay là quyết tâm của người ấy? Quả hết sức khó trả lời. Sở dĩ bạn làm là vì quyết tâm của người ấy nhưng cũng là quyết tâm của chính bạn. Những gì xảy ra không có nghĩa là người ấy khống chế bạn, điều khiển bạn như là một con rối (puppet/ marionnette), mà đúng hơn là quyết tâm của người ấy hòa lẫn với quyết tâm của bạn. Nếu bạn nghĩ rằng người ấy có một khả năng tâm linh phát triển hơn bạn, và người ấy bảo bạn hãy làm một việc gì đó để mở ra cho cuộc sống tâm linh của bạn một hướng đi mới lạ hơn, thì đây là cách mà bạn xem quyết tâm của người ấy như là quyết tâm của chính bạn. Điều đó không có nghĩa là bạn tuân lệnh người ấy, mà đúng hơn là bản mang quyết tâm của người ấy vào bên trong chính mình và

biến nó thành của mình. Bạn không làm những gì mà người khác muốn bạn phải làm, nhất định không đúng như thế, bạn làm những gì mà chính bạn muốn làm. Điều khác biệt duy nhất là ý kiến khởi đầu chính là do người khác đưa ra. Dưới một góc nhìn nào đó thì người ấy trở cho bạn trông thấy những gì mà bạn thật sự muốn làm (*chẳng hạn mình đang sống trong khổ đau, lo buồn, sợ hãi, oán hận... thế nhưng mình không hề ý thức được các thứ ấy trong cuộc sống của mình. Nếu có một người nào khác chỉ bảo mình những gì cần phải làm để thoát ra khỏi tình trạng đó, thì đây là những gì mà mình thật sự muốn làm, thế nhưng trước đó thì mình không hề hay biết hay có một chút ý thức nào về những sự mong muốn ấy của mình*). Vậy chúng ta hãy nâng thí dụ này lên một cấp bậc cao hơn, chẳng hạn như người sai bảo bạn làm một cái gì đó là một vị Phật, thì trong trường hợp này nếu bạn thực thi những gì mà vị Phật muốn, thì đây là cách mà bạn biến quyết tâm của vị Phật ấy thành quyết tâm của bạn, và đây cũng là cách giúp bạn tiến đến thật gần với sự hiển lộ của bodhicitta. Điều đó không có nghĩa là một sự nắm quyền một cách máy móc (*bodhicitta không phải là một sức mạnh siêu nhiên bên ngoài hòa nhập với quyết tâm của mình để sai khiến mình*). Không những quyết tâm của bạn mà cả tư duy và xúc cảm của bạn, có nghĩa là toàn thể con người của bạn, trở thành bodhicitta. Con người của bạn với tư cách là một hiện tượng sẽ không còn nữa, nó đã trở thành một vị bồ-tát. Đồng thời và cũng tương tự như vậy, một kích thước to rộng và siêu nhiên hòa nhập vào sự hiện hữu của bạn, và bạn trở thành một con người Giác Ngộ. Sự biến đổi đó không phải chỉ đơn giản là một sự tinh khiết hóa cá tính của mình mà là một sự thay đổi sâu xa, một sự chuyển biến toàn diện. Dưới một góc nhìn nào đó bodhicitta sẽ không còn là bạn nữa, đây chỉ là cách bạn hiển dâng một cơ sở tạo điều kiện cho bodhicitta hiển hiện. Thế nhưng thật hết sức lạ lùng: một khi bodhicitta đã hiển hiện thì nó sẽ hòa lẫn với bạn, và bạn cũng sẽ hòa lẫn với nó. Quả hết sức khó mô tả sự kiện đó bằng ngôn từ (*trên dòng lịch sử phát triển của Phật giáo, đã có không biết bao nhiêu vị đại sư đã đạt được giác ngộ, thế nhưng dường như không có mấy ai nói lên được sự Giác ngộ đó của mình. Giác ngộ là một cảm nhận, một sự chứng nghiệm cá nhân, sự Giác ngộ đó vượt lên trên mọi khái niệm và tư duy. Những gì nói ra được, hình dung được, hiểu được bằng quy ước, ngôn từ, hoặc qua trung gian của hình ảnh đều là sai cả. Nói lên như thế không phải là*

để che giấu những gì mà mình không biết nhằm mục đích lừa phỉnh và dối gạt kẻ khác. Một sự cảm nhận siêu nhiên, một sự quán thấy sâu xa chỉ có người tu tập mới chứng nghiệm được mà thôi. Họ có thể đưa ra cho chúng ta trông thấy một lọ nước hoa, thế nhưng chỉ có chính họ là thường thức được mùi thơm của nước hoa bên trong chiếc lọ. Họ có thể bảo với chúng ta rằng không gian và thời gian không có điểm khởi thủy, cũng không có điểm chấm dứt, thế nhưng chúng ta thì lại chỉ thấy cái bầu không gian mà mình đang sống và cái khoảng thời gian của một kiếp người).

Kinh điển Mahayana (Đại thừa) không tiếc lời tán dương bodhicitta. Chẳng hạn như trong kinh Gandavyuha-Sutra (một bản kinh rất quan trọng của Đại thừa, đặc biệt nêu lên khái niệm về bodhicitta tương đối và tuyệt đối. Kinh này gốc từ tiếng Phạn, xuất hiện khoảng giữa thế kỷ thứ II và III. Có rất nhiều bản dịch tiếng Hán khác nhau, mang tên khác nhau, nhưng được gọi chung là kinh Hoa Nghiêm. Gần đây kinh này cũng đã được dịch sang tiếng Pháp, gồm hai quyển, mang tựa là "Soutra de l'Entrée dans la dimension absolue", nxb Padmakara, 2019, dịch giả Patrik Carré), có đưa ra hàng trăm cách mô tả bodhicitta, chẳng hạn như so sánh bodhicitta với một mỏ vàng, mặt trời hay mặt trăng, v.v... Người ta có cảm giác là theo tác giả của tập kinh thì bodhicitta bao hàm tất cả, được tôn vinh và tán tụng chẳng khác gì như một vị thần linh. Điều đó có thể khiến người ta không còn nghĩ rằng bodhicitta là ý nghĩ của một người nào đó, mà có cảm giác là một cái gì đó thật to rộng, mang kích thước của vũ trụ, thật tuyệt vời, sẵn sàng hiện xuống với những ai có khả năng cảm nhận được nó, và nó cũng sẽ hòa nhập với họ và chiếm giữ họ.

Chúng ta, những người Phật giáo Tây phương, thiết nghĩ cũng nên tập cho quen dần với các hình ảnh thật phong phú của Phật giáo. Trong giai đoạn hiện tại, tất nhiên các hình ảnh của Ki-tô giáo vẫn còn tiếp tục hiện lên trước nhất trong tâm trí của hầu hết chúng ta. Trong cuộc sống thường nhật, dù là người Phật giáo, thế nhưng chúng ta vẫn thường thốt lên các câu nói bắt nguồn từ Thánh Kinh, chẳng hạn như nói lên: "Đứa con hoang đàng đã trở về nhà" (*the prodigal son returned/ le fils prodigue est revenu*. Đây là một câu trong Phúc âm theo thánh Lu-ca, 15:11-32, thuật lại một đứa con hoang đàng, hối lỗi và quay về nhà), câu này bắt nguồn trong Thánh Kinh. Chúng ta nói thế nhưng không hề ý thức gì cả về những gì mình nói, đấy

chẳng qua là vì các câu đại loại như thế đã ăn sâu vào ngôn ngữ và văn hóa của chúng ta từ lâu đời, trong khi đó hình ảnh và các thành ngữ trong kinh sách Phật giáo chưa thấm sâu vào ngôn ngữ và cuộc sống của chúng ta (là những người Tây phương), kể cả đối với những người tu tập Phật giáo đã nhiều năm (*xin cảm phục sự quan sát sắc bén của nhà sư Sangharakshita, không có một lời nói nào, một cử chỉ hay một thái độ nào có thể qua mắt được ông*). Trong hiện tại, rất có thể là chúng ta chưa có thói quen nêu lên hình ảnh một gian nhà bốc cháy (*biểu tượng hay hình ảnh "gian nhà bốc cháy" được nêu lên trong kinh Hoa Sen. Trong chương 3 của kinh này có thuật lại câu chuyện một người cha có một đàn con ham chơi, một hôm gian nhà bốc cháy, đàn con mãi mê với các trò chơi không chạy ra khỏi gian nhà. Người cha bèn bảo với chúng là mình có ba cỗ xe do dê, hươu và bò kéo..., chúng bèn chạy ủa ra xem. Gian nhà bốc cháy, các đứa trẻ ham chơi, các cỗ xe do các con vật kéo..., là các hình ảnh biểu trưng, mang ý nghĩa thật sâu sắc*) mà chỉ gọi lên câu chuyện người con xa lánh người cha đầy lòng thương cảm (đây là cách nhắc lại câu chuyện trong Phúc âm của thánh Lu-ca nói đến trên đây. Câu chuyện thuật lại một người con hoang đàng, tiêu xài hết của cải mà người cha chia cho mình, thế nhưng khi trắng tay trở về nhà thì người cha vẫn tiếp đón mình thật nồng hậu. Giữa hai câu chuyện có một vài nét tương đồng, thế nhưng ý nghĩa thì khác nhau).

Các biểu tượng và hình ảnh trong kinh sách Phật giáo chưa phải là thành phần tâm tính (mentality) của chúng ta, thế nhưng đấy lại là cả một kho tàng mà chúng ta còn phải khám phá. Đọc kinh sách không đủ, những gì nêu lên trong kinh sách phải ăn sâu vào cung cách suy nghĩ của mình, phải cảm nhận và thực nghiệm được các thứ ấy. Điều đó đòi hỏi thật nhiều thế hệ, thế nhưng trong hiện tại chúng ta cũng nên bắt đầu tạo ra các hình ảnh mang lại sức sống cho sự hiểu biết về Phật giáo của mình, chẳng hạn như sự hiểu biết về sự xuất hiện của bodhicitta. Bodhicitta không phải là giáo điều hay một thứ giáo lý nào cả, mà là một huyền thoại (*a myth/một biểu tượng, một lý tưởng, một hình thức biểu trưng*) nhằm mục đích gợi lên một sự cảm nhận siêu nhiên mà người ta không có cách nào mô tả trung thực bằng các khái niệm. Bodhicitta là một cái gì đó khiến chúng ta phải xúc động và xao xuyến thật sâu xa, hơn hẳn các tác động mang tính cách trí thức hay các sự ý thức thường tình.

Theo tôi chữ huyền thoại (myth) không có nghĩa là một cái gì đó giả tạo hay tưởng tượng. Người ta có thể cho rằng huyền thoại là các câu chuyện tạo dựng về các vị nam thần và nữ thần (gods, goddess). Dưới một góc nhìn nào đó thì điều ấy quả không sai, thế nhưng chúng ta cũng nên tự hỏi là các vị nam thần và nữ thần ấy và cả những gì mà họ biểu trưng là gì? Họ là các chúng sinh, hàm chứa một quyền năng hay một sức mạnh nào đó trong một lãnh vực vượt ra bên ngoài sự hiểu biết trí thức và khả năng nhận thức thường tình của chúng ta. Chỉ khi nào chúng ta cảm nhận được trong cuộc sống của mình các cảm ứng gợi lên bởi các kích thích của các huyền thoại (inspired by a mythical dimension) thì khi đó chúng ta mới có thể nhận thấy được một cái gì đó mang tính cách lịch sử (tức là có thật) thay cho các khuôn mẫu lý tưởng (archetype) (tức là một biểu tượng, một hình thức lý tưởng, hay những gì chỉ mang tính cách biểu trưng). Phải chăng người ta cũng có thể cho rằng bodhicitta là một huyền thoại nhằm mục đích gợi lên các cảm ứng thiêng liêng cho toàn thể những người tu tập Phật giáo. Mặc dù tri thức dựa vào sự hợp lý (rational consciousness/ tri thức lý luận), hoặc dựa vào các khái niệm hay các sự kiện lịch sử, có thể nhận biết được rất nhiều thứ, thế nhưng luôn luôn vẫn có một khoảng không gian của sự tưởng tượng (imaginary dimension), một khuôn mẫu lý tưởng (archetype) thoát ra khỏi sự nhận biết của tri thức lý luận đó. Vậy chúng ta hãy liên tưởng những gì trên đây với cuộc sống của mình trong các giấc mơ. Chúng ta có thể nằm mơ thấy mình có một cuộc sống giàu sang và nhộn nhịp (kể cả trong các lúc tỉnh, đôi khi chúng ta cũng có thể sống với các ước mơ đủ loại nhiều hơn là với hiện thực). Nếu muốn nói lên thật đầy đủ cuộc sống của mình, thì không những là mình phải nêu lên cuộc sống ấy của mình trong những lúc tỉnh mà còn phải thuật lại những gì xảy ra trong các giấc mơ (kể cả trong cuộc sống thường nhật, có những lúc chúng ta mơ màng, tưởng tượng và hình dung ra đủ mọi thứ. Đó là những lúc mình vượt ra ngoài thực tại, nói một cách khác là mình rơi vào các giấc mơ trong lúc mình đang "tỉnh"). Thế nhưng điều đó (thuật lại cuộc sống của mình trong các giấc mơ) lại hết sức khó đối với hầu hết chúng ta. Tiếc thay điều đó lại mang rất nhiều ý nghĩa. Thông thường chúng ta không nhớ lại được những gì hiện ra trong các giấc mơ, cũng vậy trong các giấc mơ không mấy khi chúng ta nhớ được cuộc sống của mình trong lúc tỉnh. Hai cuộc sống đó diễn tiến với ít nhiều tách

biệt, thuộc vào hai lãnh vực khác nhau. Cũng tương tự như vậy, trong những lúc chúng ta hành thiền thật tích cực, chẳng hạn như trong các dịp ẩn cư, thì dường như trên phương diện vật chất cũng không có gì quan trọng xảy ra đáng để quan tâm, thế nhưng trong một lãnh vực hiện hữu khác hơn với tri thức thiền định (meditative awareness) thì lại có thể xảy ra rất nhiều biến động (trong lúc ẩn cư chúng ta vượt ra ngoài các cảm nhận vật chất và các chuyển động của thế giới chung quanh - không truyền hình, báo chí, internet...- Sau khóa ẩn cư, khi phải tiếp xúc trở lại với thế giới thế tục, chúng ta sẽ nhận thấy ngay là thế giới đó vô cùng ồn ào và biến động, khác hẳn với cái thế giới yên lặng và êm ả của khóa ẩn cư. Kể cả chúng ta cũng có thể nhìn vào thân xác mình hay lo lắng cho sức khỏe của mình. Đoạn trên đây rất khúc triết và tinh tế, nhà sư Sangharakshita mở ra cho chúng ta trông thấy một lãnh vực khác, một kích thích khác, một không gian khác trong cuộc sống của mình. Chúng ta đôi khi chỉ biết chạy theo sự thu hút của vật chất và xem đó là cuộc sống thật của mình, tất cả các thứ khác, từ các huyền thoại cho đến các khuôn mẫu lý tưởng, tất cả chỉ là những thứ hão huyền, và những gì xảy ra trong các giấc mơ đều là không thật. Thế nhưng chúng ta không ngờ rằng các huyền thoại đó, các khuôn mẫu lý tưởng đó, các chuyện xảy ra trong các giấc mơ đó của mình có một cái gì đó rất thật bên trong chúng, phản ánh từ những gì ẩn chứa thật sâu kín trên dòng tri thức của mình, thế nhưng mình thì lại không hề hay biết. Ngoài cuộc sống thường nhật của mình với những gì xảy ra trong từng ngày, dường như lại còn có cả một lãnh vực khác, một kích thích khác, một không gian khác mẫu nhiệm và thiêng liêng hơn).

Nếu chúng ta cùng chia sẻ từ bên trong chính mình một sự cảm nhận tập thể chung với một trào lưu tâm linh (spirituel movement/ đường hướng tu tập) nào đó (chẳng hạn như cá nhân mình và cùng với tăng đoàn chia sẻ chung lý tưởng của người bồ-tát) thì người ta cũng có thể bảo rằng trào lưu ấy cũng có một cuộc sống trong giấc mơ (cùng chia sẻ một hoài bão chung, một giấc mơ chung) hay một cuộc sống huyền thoại (mythical life/ một cuộc sống thần bí và thiêng liêng) riêng của trào lưu ấy. Nếu trên thực tế không đúng như vậy (tức là không có những cảm nhận thiêng liêng và huyền thoại nối kết giữa các cá thể với nhau), và nếu trào lưu đó chỉ là một tổ chức vật chất, thì nó sẽ tàn lụi nhanh chóng. Vì thế nó phải bắt rễ thật sâu. Khi tất cả

mọi người đều phát động được một cảm tính thật mạnh về một cái gì đó, một thứ cảm nhận nào đó vượt ra ngoài thực trạng của mọi sự vật, thì một huyền thoại (*một sự thần bí, nhiệm mầu*) sẽ hiện ra. Dường như những người Đại thừa (Mahayana) cảm thấy là phải tạo ra một huyền thoại, và huyền thoại đó không những có thể nói lên được các xúc cảm tích cực của họ mà còn phải phản ánh được các sự thật tối hậu của Phật giáo. Họ cảm thấy không thể nuôi dưỡng mình bằng "bánh mì khổ" (*là một tục ngữ của người Tây phương nói lên một cuộc sống khắc khổ, chỉ bằng bánh mì và nước lã*) (đối với họ thì thức dinh dưỡng ấy là Abhidharma) (*lời ghi chú này là trong bản dịch tiếng Pháp. Abhidharma/ A-tỳ-đạt-ma, là những lời bình giảng trong Tạng Luật, mang nặng các khía cạnh triết học, luận lý học và tâm lý học. Theo những người Đại thừa thì ngoài Abhidharma với các đặc tính "lý trí" đó của nó, còn phải thêm vào cho Phật giáo một chút thần bí và thiêng liêng, dưới hình thức các huyền thoại, hầu có thể đáp ứng được các đòi hỏi sâu kín của người tu tập và mang lại sức sống cho con đường mà họ đang bước đi*), vì vậy họ bắt buộc phải tin vào một hình thức Phật giáo biểu trưng bởi huyền thoại. Điều đó không có nghĩa là những người Đại thừa quyết định bằng lý trí là đã đến lúc phải đưa thêm vào Phật giáo một chút huyền thoại, mà đúng hơn là chính các huyền thoại hiện ra với họ như là một nhu cầu tâm linh.

Sự sáng tạo ra các huyền thoại đó trong Phật giáo, cũng không khác gì như đối với tất cả các huyền thoại khác, là một quá trình mang tính cách tập thể hơn là cá nhân. Các huyền thoại đó không hề xuất hiện một cách vô cớ, có nhiều điều liên hệ đến các huyền thoại đã được giảng dạy ngay từ thời kỳ của Đức Phật. Những người sáng tạo huyền thoại đã dựa vào đó để dựng lên các huyền thoại của họ. Huyền thoại rất phong phú trong Kinh điển Pali (Tam Tạng Kinh), thế nhưng Phật giáo Theravada tân tiến ngày nay lại có khuynh hướng làm ngơ trước khía cạnh đó trong Kinh điển. Vấn đề đối với chúng ta ngày nay là phải làm thế nào để tái tạo lại sức sống cho các huyền thoại đó. Vậy chúng ta, những người Phật giáo Tây phương, phải làm thế nào để sáng tạo ra các huyền thoại? Một mặt, chúng ta có cả một tín ngưỡng Phật giáo thật phong phú và đồng thời cũng có cả một lô huyền thoại lâu đời của nền văn hóa Tây phương, tất cả mang lại cho chúng ta thật nhiều cảm ứng. Thế nhưng mặt khác thì chúng ta lại có quá nhiều hiểu biết lý thuyết (trí thức) ngăn chặn sự phát

hiện của các cảm ứng ấy. Sự sáng tạo huyền thoại tùy thuộc rất nhiều vào các cảm tính và các ước vọng sâu kín của chúng ta, các cảm tính và ước vọng đó có thể là trong hiện tại còn quá xa vời đối với vị thế cá nhân của mỗi người trong chúng ta, và cả bối cảnh chung của thế giới ngày nay (*bối cảnh chung của thế giới cũng như của từng mỗi cá nhân con người ngày nay dường như quá nghèo nàn về các cảm ứng thiêng liêng, do đó thật hết khó tạo ra trong lãnh vực tâm linh một huyền thoại hay một khuôn mẫu lý tưởng nào*). Trong trường hợp nếu chúng ta tạo được cho mình các cảm tính và các ước vọng sâu kín đó thì cũng nên biến chúng trở thành khách quan (cụ thể) hơn, tức là dưới hình thức các huyền thoại. Trong khi chờ đợi thì thật hết sức quan trọng là phải công nhận các huyền thoại cũng chính là bodhicitta, và phải tôn trọng các huyền thoại đó đúng với cương vị của chúng.

Không có hình ảnh nào biểu trưng cho bodhicitta được nêu lên trong kinh sách bằng tiếng Pali, thuật ngữ này cũng không thấy xuất hiện trong Kinh điển chính thức bằng tiếng Pali (*tức là Tam Tạng Kinh*). Dường như những người Phật giáo xưa (*trước khi Đại thừa xuất hiện*) cho rằng các cảm nhận về sự quán thấy sâu xa (vipassana) hay sự giác ngộ cũng đã được diễn tả đầy đủ với khái niệm hay bằng hình ảnh "Bước vào dòng chảy" (*kinh sách Hán ngữ gọi là "Nhập lưu"*). Phải chăng cả hai trào lưu (*Tiểu và Đại thừa*) cùng nói lên một thứ? (*Bodhicitta*/"Bồ-đề tâm" và "Bước vào dòng chảy" phải chăng mang cùng một ý nghĩa?). Thế nhưng điều đó có hợp lý hay không? Làm thế nào khái niệm "Bước vào dòng chảy" lại có thể so sánh với khái niệm của Đại thừa về sự xuất hiện của bodhicitta? (*"Bước vào dòng chảy" là một sự quyết tâm bước vào con đường giải thoát. "Bodhicitta" là một sự xả thân vì kẻ khác. Thế nhưng phải chăng cả hai cùng cách hành xử đó cùng hướng vào một mục đích chung và cùng gặp nhau ở một điểm hội tụ là sự Giác ngộ? Một đường trực tiếp hướng vào mục đích, một đường mượn thêm một sức mạnh trung gian để diu dắt và cổ vũ mình, mở ra cho mình một con đường thênh thang hơn, nhưng biết đâu cũng có thể là dài hơn đôi chút?*).

Vài lời ghi chú của người chuyển ngữ

Trên dòng phát triển của Phật giáo vô số những sự thêm thắt - từ các "huyền thoại" đến các "khuôn mẫu lý tưởng" - đã được ghép thêm vào Giáo huấn của Đức Phật. Thế nhưng theo nhà sư Sangharakshita thì sự mở rộng đó là cả một nhu cầu tâm linh, mở ra các kích thước siêu

hiên, màu nhiệm và linh thiêng mang lại cho Phật giáo một sức sống mới thật mãnh liệt. Các huyền thoại và các khuôn mẫu lý tưởng đó không phải là các sự tạo dựng vô căn cứ, mà bắt nguồn từ những gì đã được thuyết giảng từ thời kỳ của Đức Phật, và sau đó đã hiện ra với những người Đại thừa như là một quá trình tập thể, nói lên một nhu cầu tâm linh, phù hợp với các ước vọng sâu kín của họ.

Ngoài ra nhà sư Sangharakshita cũng còn nêu lên một sự nhận xét khác đáng quan tâm, đó là sự hiểu biết dựa vào sự hợp lý và sự sinh hoạt xoay quanh các tính toán vật chất của thế giới ngày nay đã che khuất các kích thước siêu nhiên và huyền diệu của cuộc sống con người. Sự che khuất đó đã dần dần gạt bỏ các giấc mơ ra khỏi cuộc sống của họ, khiến cuộc sống đó chỉ còn lại một nửa, nghèo nàn, thiếu hẳn những cảm ứng thiêng liêng và màu nhiệm. Vậy trên thực tế các huyền thoại và các khuôn mẫu lý tưởng đó là những gì? Chúng ta hãy nêu lên một vài thí dụ cụ thể.

Bồ Tát Quán Thế Âm với nghìn mắt và nghìn tay là một sự tạo dựng, một biểu tượng, một huyền thoại tuyệt đẹp. Huyền thoại đó đã trở thành một sự thật lịch sử từ thế kỷ XV với sự hình thành của dòng truyền thừa của các vị Đạt-lai Lạt-ma, là hóa thân của Bồ-tát Quán-thế-âm. Huyền thoại đó, sự thật đó ngày nay vẫn tiếp tục còn là sự thật với sự xuất hiện của Đức Đạt-lai Lạt-ma XIV như là một vị Phật trong thế giới hiện đại. Bên cạnh vị Phật đó xuất hiện thêm một khuôn mẫu lý tưởng xả thân vì thế giới nghèo nàn ước mơ này, đó là nhà sư người Pháp Ricard Matthieu.

Huyền thoại đó của Đức Đạt-lai Lạt-ma và khuôn mẫu lý tưởng đó của nhà sư Ricard Matthieu đã gieo vào lòng chúng ta hạt giống của bodhicitta. Nhà nhà sư Sangharakshita đã tưới lên hạt giống đó một chút nhiệm màu giúp cho nó nảy mầm. Trong khi chờ đợi hạt giống đó biến mình thành một huyền thoại hay một khuôn mẫu lý tưởng, thì nhà sư Sangharakshita khuyên chúng ta hãy biết kính trọng cương vị cao quý và thiêng liêng của các huyền thoại và khuôn mẫu lý tưởng xuất hiện trên dòng lịch sử phát triển của Phật giáo kể cả ngày nay, và nhất là không nên xem đó là những thứ hão huyền và không thật.

Bures-Sur-Yvette, 19.06.20
Hoang Phong chuyển ngữ

(còn tiếp)

THƠ ĐƯỜNG

HT. THÍCH NHƯ ĐIỂN DỊCH

Khuê Oán Nguyên tác:

閨怨
睡起鉤簾看墜紅，
黃鸝不語怨東風。
無端落日西樓外，
花影枝頭盡向東。

Hán Việt: Khuê Oán

Thức khởi câu liêm khán trụ hồng
Hoàng Ly bất ngữ oán Đông phong
Vô đoan lạc nhật Tây lâu ngoại
Hoa ảnh chi đầu tận hưởng Đông
(Vua Trần Nhân Tông)

Nỗi oán hận của người trong phòng khuê

Thức dậy cuốn rèm ngắm lá rơi
Chim Oanh chẳng hót, oán xuân rồi
Mặt trời vô cố lầu Tây lặn
Đầu bóng về Đông, hoa hướng soi

Niềm oán hận của người khuê phụ

Hôm nay ngủ dậy khó khăn,
Vén rèm hé cửa thấy hăng lá bay.
Chim Oanh không hót báo ngày,
Xuân kia chẳng đến đêm này là đêm.
Mặt trời lặn xuống bên thềm,
Lầu tây chẳng hiểu lại thêm lệ sầu.
Bóng kia đã ngã về đâu,
Hoa kia tan nát nỗi rầu nhớ mong.

(Thích Như Điển)

NĂM HẾT TẾT ĐẾN CHUYỆN CHUẨN BỊ ĂN TẾT CỦA NGƯỜI XƯA

• Lâm Minh Anh

Nhìn ông Tư co ro bó gối, miệng xuýt xoa lẩm bẩm, ông Lý khẽ cười:

- Trời sang Xuân mà vẫn còn thấy lạnh sao Bác Tư?

- Cuối năm ngồi tính lại sổ đời mà lạnh run lên Bác Lý ơi! Đã cùng cực vì dịch giã, thấy cảnh người mất chẳng gặp được thân nhân, mình chẳng biết phải làm những gì để bù đắp cho. Đau đớn nào bằng, chẳng còn tâm trí đâu mà hoài vọng chuyện ngày xưa. Chuyện Năm hết Tết đến của ngày xưa, ai dù có khó khổ mấy cũng sắp xếp được thành thời để đón năm mới, mong năm mới có những ngày an lạc.

Ông Lý trầm ngâm:

- Tuần hoàn cuộc sống của con người, hết gặp vận bị rồi sẽ đến hồi thư thái. Nó như tuần hoàn sự vận hành của vũ trụ, hết đêm sẽ đến ngày, tất nhiên là để nghênh đón tân niên. Lễ sống của cuộc đời là thế, bác Tư giãn vật chi cho khổ vậy hè!

- Biết rằng tự giãn vật là tự làm khổ mình. Nhưng bác Lý nghĩ coi, cái họa trước mắt là do con người gây nên. Với xã hội tiện nghi của công nghiệp ngày nay, ai cũng muốn tranh chấp, muốn cướp lấy cái lợi về cho riêng mình bất chấp sự thiệt thòi, khổ đau của người cùng một cộng đồng, là đồng bào của mình.

Ông Lý cười lái câu chuyện sang một hướng khác:

- Ủ, thì ngày xưa là một xã hội chú trọng nông nghiệp, con người vốn tối tăm mảy mặt tranh chấp với thiên nhiên. Mục tiêu của cuộc sống là ráng sống thích nghi với sự vận hành của vũ trụ, không để tâm đối phó với người bên cạnh, nên người xưa dễ bỏ qua những bất đồng, dễ hòa hợp với nhau mà vui với cảnh ngày hết Tết đến. Gặt vụ lúa mùa tháng Mười xong là con người có thời gian dài rảnh rỗi chuẩn bị đón tân niên, chuẩn bị cho cả tháng Giêng ăn chơi thỏa thích.

Trong phép làm lịch thời cổ đại, người xưa đã phát hiện ra ngày tiết Đông chí bao giờ cũng ở trong tháng Mười một âm lịch. Xưa tháng này được gọi là tháng Một, là tháng khởi đầu của một năm. Gắn biểu tượng con vật đầu tiên trong *Thập nhị chi* cho nó nên tháng 11 âm lịch còn có tên là tháng Tý.

Ông Tư vội vã chen lời:

- Vậy hóa ra tháng Mười là tháng kết thúc của một năm.

- Năm tính theo tuần trăng, lịch thời cổ đại một năm chỉ có 10 tháng. Sau người xưa thấy chu kỳ thời tiết một năm không phù hợp với thời vụ gieo trồng, nên đã cải lịch theo vận hành của tiết khí, tức là theo vận hành của trái đất giáp một vòng quay quanh mặt trời. Từ đó một năm có 12 tháng theo tuần trăng, người xưa gọi 2 tháng thêm vào là Chạp và Giêng. Việt Nam mình xưa đã từng gọi thứ tự của tháng là Một, Chạp, Giêng, Hai... cho đến Mười là tròn một năm. Khi Đông chí của năm trước đến Đông chí năm sau có 13 ngày Sóc, tức có 13 tháng theo tuần trăng, thì tháng chen vào được gọi là tháng nhuận.

Tháng Mười là tháng kết thúc của năm. Người Việt cổ dùng lịch Kiến Tý giống như thời nhà Chu bên Tàu, nên ăn Tết ở tháng Tý, bây giờ gọi là tháng 11 âm lịch. *Đại Nam Nhất Thống Chí* có ghi nhận thời Tự Đức người ở vùng xứ Đoài Sơn Tây, Phú Thọ vẫn còn tục lấy tháng Tý làm tháng đầu năm mới. Thời Việt Nam lệ thuộc người phương Bắc, phải cải dùng theo lịch Kiến Dần của nhà Hán, ăn Tết ở tháng Dần, hiện nay gọi tháng Giêng.

Ông Tư chen lời:

- Tháng Giêng tức tháng 1 âm lịch bây giờ, ngày nay đã dùng nó làm tháng khởi đầu của một năm. Mà nè Bác Lý, Năm với Niên có mối liên hệ như thế nào.

- Nói đơn giản thì đó là ngôn ngữ của mỗi nước, mỗi tộc người. Còn ký âm thành chữ viết thì chữ Nôm của người Việt ta viết chữ Năm dưới dạng [辭], trong đó lấy chữ Nam [南] làm âm và dùng chữ Niên [年] để làm nghĩa.

Một năm, thời Nghiêu Thuấn gọi là nhất tải [一載], hoặc có thể gọi là nhất tuế [一歲] theo nhà Hạ, hoặc theo nhà Ân gọi là niên kỷ [年紀], nhà Chu gọi là tuế thủ [歲首], nhà Đường gọi là tuế niên [歲年].

Chữ Niên với tự dạng [年], ở đây thấy được trong đó có hình ảnh của con trâu – Ngưu [牛]. Chữ Niên còn viết với tự dạng [秊] gồm Hòa [禾] là cây lúa nằm trên chữ Thiên [千] là số nghìn, hoặc Hòa [禾] nằm trên chữ Nhân [人], Niên đều biểu thị ý nghĩa mùa gặt, con người phải cắt gặt khi lúa đã trền đồng. Nói chung, dưới tự dạng nào Niên cũng gắn liền hình ảnh của nghề nông ra sức cấy cày, thu hoạch mùa màng. Mà với nghề nông, Nông [農] gồm bộ Thân [辰] và Khúc [曲], biểu thị sinh hoạt nghề nông lúc nào cũng rộn rã khúc ca. Từ ý nghĩa này mà Tân Niên hay

Năm Mới là lúc mà người dân vui chơi cho phí sức tháng ngày dầm mưa dãi nắng.

Nhưng để đón Tân Niên, phải hoàn thành bước Tết Niên kết thúc một năm qua. Điều mà xưa giờ người Việt phải làm trước tiên là lo tu tảo mộ phần của ông bà. Vui chơi thì đâu thể nào chơi chỉ một mình, ông bà dù đã khuất núi, nhưng phải quét dọn mồ mả, mời ông bà về cùng vui với con cháu. Phía Nam Trường Giang, dấu tích của người Việt cổ từ lâu đã chọn ngày Đông Chí làm ngày tu tảo, quét dọn sửa sang phần mộ của tiên tổ, chứ không phải lấy ngày Thanh Minh như người phía Bắc sông Trường Giang. Bắc Trường Giang sang tới Thanh Minh tiết trời mới trong sáng, hết băng giá, cỏ cây mới bắt um tùm rét mướt, nam thanh nữ tú mới có cơ hội đạp thanh du xuân.

Thời Hán triều có đủ 24 Tiết khí để hoàn thiện phép làm Lịch, đã ăn Tết vào Xuân tiết, không phải là Đông tiết như thời nhà Chu lúc chỉ mới phát hiện có 4 tiết chính Xuân phân, Thu phân, Đông chí, Hạ chí. Nhưng *Hán Thư* vẫn thừa nhận Đông chí là ngày trọng đại của năm, sách chép Đông chí là ngày *Đại Như Niên* [冬至大如年], qua đó "*Đông chí dương khí khởi, quân đạo trường, cổ hự*" [冬至阳气起,君道长,故贺] - Đông chí khí dương trời lên, muôn vật dần dần tăng trưởng, cho nên theo đó mà chúc mừng.

- Đông chí là thời điểm cực lạnh, nhưng cũng là lúc khởi đầu ấm áp của khí dương. Mừng cỏ cây đâm chồi nảy lộc là hy vọng sẽ được mùa, mừng con người thêm lên một tuổi là để ghi dấu bước trưởng thành, nên theo đó mà chúc mừng. Có nghĩa là sắm sửa ăn Tết phải không Bác Lý.

- Để chúc mừng cũng là để ăn Tết. Từ lúc thu hoạch vụ mùa xong là người xưa đã chuẩn bị ăn Tết, ăn Tết đến hết cả tháng Giêng. Nhưng cổ nhân đâu phải chằm bằm chuyện ăn để chỉ riêng thỏa mãn vị giác.

Tiết Đông chí có tục tế Tổ ở vùng đất Bách Việt xưa như Giang Tô (U Việt), Giang Tây (Dương Việt), Triết Giang (Mân Việt), Tứ Xuyên (Chung Việt), Quảng Tây (Âu Việt), Quảng Đông (Nam Việt)... Món cúng tế được làm bằng bột nếp hấp vo tròn, bên trong gồm nhân thịt, hay rau đậu, hoặc đơn giản hơn là nấu chè ý... gọi chung là món *Đông chí đoàn* [冬至团] mang ý nghĩa viên mãn, đoàn viên dùng để dâng cúng tổ tiên, và làm quà tặng cho nhau. Ngày nay món này được gọi là *Hoành Thánh thang* [餛飩湯], dân gian nói gọn là Mì vằn thắn.

Đây cũng là lúc các chợ phiên bán tranh vẽ 9 cảnh Mai, mỗi cảnh 9 đoá, tượng trưng cho số Cửu huyền bí của Đông phương. Bức tranh gọi là

Cửu Cửu Tiêu Hàn Đồ [九九消寒图] hay *Nhã Đồ* [雅图].

Tháng Chạp lo tu tảo chạp mả, ngày mồng 8 tháng Chạp người xưa còn thường thức món cháo Lạp bát - *Lạp bát chúc* [粒八粥] hay còn gọi là *Thất bảo ngũ vị chúc*. Món cháo Lạp bát chỉ là món ăn dân dã tầm thường. Là cháo nấu gồm những thứ nếp, gạo, kê, đậu, ngô, kể cả táo... Nhưng chia cho nhau chén cháo tạp lương khi bấy giờ đã thu hoạch mùa lên, nó mang ý nghĩa lúc đã sung túc dù có đủ thịt cá, mà vị ngon đâu bằng là chén cháo thập cẩm thuở thất bát lương thực không có gạo mà nấu. Ăn còn là để gặm nhấm cái thuở hàn vi phải bòn mót từng hạt củ, đọt rau nhưng vẫn một lòng đồng cam cộng khổ chia sẻ cho nhau. Ăn là để cảm nhận khi đã đủ đầy cũng phải biết sẻ chia với người khó khổ.

Cuối tháng Chạp có tục tế Táo thần rời bếp lửa. Hình ảnh Táo quân về Trời trình báo chuyện nhân gian, chuyện của gia chủ là để nhân gian e dè mà bớt làm ác, bớt gây nên biến khổ cho chúng sinh. Sách *Lã Thị Xuân Thu* thời Tần Thủy Hoàng gồm thu lục quốc dẫn chuyện trong *Sơn Hải Kinh*, bấy giờ nhân gian theo quan niệm Cá Chép có thể hóa Rồng được mà đưa Táo quân về thiên đình vào ngày 23 rạng sáng 24, ngày này được gọi là *Tiểu Niên Dạ* [小年夜]. Nhưng sách không giải thích vì sao Táo quân phải nhờ nhân gian cúng cá chép mới có phương tiện để về trời.

- Bác Lý nè. Từ lâu tôi cũng không nghe được ai lý giải minh bạch tại sao phải cúng cá chép cho Táo quân. Bất quá chỉ là những giải thích mơ hồ về chuyện cửa thiên đình đóng mở trong ngày 23 tháng Chạp. Tôi ngờ rằng ý nghĩa ông Táo về trời lâu dần bị cải biến, thêm thắt theo tham vọng của con người. Con người muốn được giúp Táo quân sớm đi đến nơi, chóng về đến chốn, muốn được có qua có lại mà bày vẽ thành tục cúng cá chép để Táo quân có phương tiện cưỡi về thiên đình.

- Ủ, chuyện xưa đã thành tục lệ. Lễ thường khi con người thấy không còn hy vọng gì vào niềm tin, mỗi người có thể định sự việc theo thiên kiến của mình.

- Tôi nghĩ rằng việc cúng cá Chép cho Táo quân, hệ lụy của nó sẽ dẫn đến việc nhân gian đua nhau tranh giành. Tôi từng chứng kiến mới sớm 23 có người đã tranh đưa ông Táo về trời. Xếp hàng cũng thi đua, là chen lách nhau hòng giành lợi thế. Đây là việc không nên, đã gây rối loạn còn mất đi ý nghĩa của người xưa răn nhân gian bớt tranh chấp, e dè làm chuyện ác. Nhưng nếu giành nhau dựng Nêu ngày 23 tháng Chạp, cùng tranh nhau biểu thị đất ta có chủ quyền của

chúng ta, quỷ ma không được dòm ngó. Chuyện này tôi giờ cả 2 tay đồng tình.

Ông Lý khẽ mỉm cười tán thành:

- Thế nhân dù xưa hay nay vốn đã lắm chuyện, mong ai cũng được như Bác thì thế gian đâu là biển khổ. Chuyện chuẩn bị ăn Tết của người xưa, ngẫm ra trong đó cũng lắm điều để thế nhân theo đó mà thủ đắc điều hay lẽ phải.

Với chuyện Tết dựng Nêu mà Bác nói, người Hoa thì có truyền thuyết về con quái thú thời thái cổ tên Niên, nó thường từ rừng xuống làng kiếm ăn khi kết thúc mùa Đông. Niên hung dữ ăn cả thịt người. Sau dân làng phát hiện Niên sợ tiếng nổ và màu đỏ, nên Tết đến người Hoa thường trang hoàng nhà cửa bằng màu đỏ và đốt pháo để xua đuổi quái thú. Thời Nam Bắc triều gọi tục này là *Niên Quan* [年關], hay còn gọi là *Ngạo Niên Thủ Tuế* [犒年守歲].

Ông Tư vội chen ngang:

- Bác kể làm tôi nhớ đến hình ảnh ăn Tết của người Việt ngày xưa với *Thịt mỡ, dưa hành, câu đối đỏ / Cây nêu, tràng pháo, bánh chưng xanh*.

- Tôi nào có khác gì Bác. Nói về câu đối Tết, với tôi câu đối mà cụ Tú Vĩ Xuyên vẫn ngạo nghễ khi cốt giang hồ từ Năm cũ bước sang Năm mới:

Cực nhân gian chi phẩm giá, phong nguyệt tình hoài

Tối thế thượng chi phong lưu, giang hồ khí cốt

極人間之品價，風月情懷

最世上之風流，江湖氣骨

Viết vào giấy dán ngay lên cột

Hỏi mẹ mày rằng đốt hay hay

Thật là thấm đẫm tình người của cổ nhân khi Năm hết Tết đến. Nói tiếp chuyện người xưa chuẩn bị ăn Tết thì thời nhà Hán, sách *Hoài Nam Tử* chép ngày 25 tháng Chạp xưa có tục *Tảo Trức Tiết* còn gọi là *Tảo Trần Nhật* [掃塵日], là ngày quét dọn nhà cửa, lau chùi đồ thờ phượng. *Hán Thư* thì chép ngày 27 có tục họp trưởng ấu trong họ để làm lễ bái tổ tiên gọi là *tế Tổ*.

Ngày 28 trở đi, riêng người Lạc Việt theo truyền thuyết *Chưng Bính Truyện*, từ thời Hùng Vương đã có tục gói bánh chưng. Ăn Tết sum họp gia đình, món ngon vật lạ dành cho Ông bà, Cha mẹ là món tự tay mình làm nên, món mình có được. Nuôi con heo, gặt hạt nếp là có món dâng lên, đâu cần phải là sơn hào hải vị.

Ngày 30 mang đậm nét tín ngưỡng thiêng liêng, buổi trưa sửa lễ cúng Tất niên, kể chiều đến thì cúng rước Gia tiên. Người xưa trọng vọng ông bà, dù đã khuất núi cũng mời về sum họp gia đình, vui ngày Tết cùng con cháu. Giữa đêm cúng lễ *Trừ Tịch* [除夕], đón Hành khiển, Hành

binh... những thần linh, quan nhà Trời luân phiên nhau coi sóc hạ giới, đón Táo quân trở lại trần gian coi việc thiện ác trong nhà. Tục này còn gọi là cúng Giao thừa, giữa thời khắc chuyển giao cũ mới, cúng trừ bỏ những bất hạnh, bất hòa, những phiền muộn, xấu dở của năm cũ, để làm hòa, mong đón nhận những tốt đẹp của năm mới. Cũng với ý nghĩa này, người xưa còn có tục sau đó rủ nhau đi hái lộc đầu năm chỗ những đền thiêng, mong được hưởng chút lộc may mắn trong năm mới.

Sáng sớm mùng 1 gọi là *Nguyên Nhật* [元日] hay *Nguyên Đán* [元旦], nguyên là đầu tiên, đầu buổi sớm. Lúc này mỗi người chính thức thêm lên một tuổi gọi là *Thiên Tuế* [添歲], người người chúc tụng nhau thêm tuổi thêm thọ (*Diên niên ích thọ* - 延年益壽), mỗi năm mỗi dư lên (*Niên niên hữu dư* - 年年有餘).

Người nhà nông quanh năm bán mặt cho đất, bán lưng cho trời, ăn Tết với nhiều lễ hội cho phi sức lam lũ dầm dãi nắng mưa. Nhưng ăn Tết còn là để tiếp tục quay vòng thời vụ, để chúc nhau năm mới mưa thuận gió hòa, thóc lúa được mùa, *ngũ cốc phong đăng* [五谷丰登]. Lý Thần từ thời Đường đã có thơ *Thương Xót Nhà Nông*.

MĂN NÔNG

Sử hòa nhật đương ngo

Hẩn trích hòa hạ thổ

Thùy tri bàn trung xan

Lạp lạp giai tân khổ.

鋤禾日當午

汗滴禾下土

誰知盤中餐

粒粒皆辛苦

TẠM DỊCH

Xới lúa bóng đứng lúc trưa,

Mồ hôi giọt đổ xuống ruộng đồng.

Ai biết cho bát cơm trong mâm,

Hạt hạt đều chứa chan cay đắng

Ca dao Việt Nam còn để lại câu:

Ai ơi bưng bát cơm đầy

Đeo thơm một hạt đắng cay muôn phần

Trong điều kiện chuẩn bị ăn Tết của người nhà nông có lắm điều kỳ khu, nhưng qua đó mới thấy nét ăn quả nhớ kẻ trồng cây, nét thuận theo vận hành của vũ trụ mới tồn tại của người làm nông. Ngày nay ta hiểu đó là ý nghĩa của lễ *Thuận Thiên* [順天], thuận theo lẽ Trời./.

• Lâm Minh Anh

CON ĐƯỜNG MÙA XUÂN

• Hoàng Quân

Diệu nhận điện thư của Loan với tựa đề: "Tin giục gân". Tính Loan vẫn vậy, luôn nổi đình, nổi đám. Diệu như nghe Loan liến thoắng: "Mi biết hôm qua tao gặp ai ngoài phố không? Bà Liên Diệp! Chị của Liên Hương. Tao mừng quá trời. Tao hỏi thăm con Liên Hương. Mi biết nó ở đâu không?" Những câu hỏi ào ào của Loan làm Diệu muốn ngộp thở. "Nó ở bên Đức đó! Gần chục năm rồi. Mi tề thiệt!" Trời đất! Loan làm như Diệu phải biết tất cả mấy chục ngàn người Việt cư ngụ tại xứ này. "Nó ở cùng xứ với mi bao nhiêu lâu, mà mi chẳng biết gì hết trơn". Loan dài dài thêm vài dòng mắng xéo, mắng xiên, rồi mới ghi số điện thoại của Liên Hương với tới hậu thư: "Mi phải tìm cách gặp con Liên Hương gấp. Nếu không, tao nghỉ chơi mi". Diệu đành lẩm nhẩm với má: "Ừ, biết rồi, làm ngay".

Diệu vào trường Marie Curie sau 1975, chơi chung với Liên Hương và Loan từ lớp 10 cho đến xong trung học. Cả ba không phải cư dân thứ

thiệt của Hòn Ngọc Viễn Đông, mà quê quán ở mãi tận *miền quê hương thủy dương/ nước chảy còn vương bao niềm thương*. Gia đình Loan "di cư" đầu thập niên 70. Liên Hương và Diệu có chung "lịch sử", cùng chạy loạn năm 75. Loan coi như mất gốc, chỉ hiểu, chứ không nói giọng Huế. Diệu trở thành người trầm lặng, vì sợ người ta chọc ghẹo giọng "ngoài nớ" của mình. Liên Hương thuộc dạng "đa hệ", có năng khiếu "ngoại ngữ", nói giọng Bắc Trung Nam, đầu ra đó, hết sức duyên dáng. Liên Hương lúc nào cũng tự tin, bắt thiệp năm đầu "bộ ba Trung Kỳ". Loan và Diệu chăm chỉ cày bừa, học gạo, học tủ đủ kiểu. Liên Hương, ngược lại, rất tài tử, mà lúc nào bài vở cũng ngon lành. Loan, Diệu dần dần bớt đi mặc cảm nhà quê, nhờ nép dưới hào quang của Liên Hương. Lớp ban Văn và Anh Văn, âm thịnh dương suy. Hơn ba chục đứa con gái ngồi những bàn đầu, đùn mười đứa con trai xuống bàn chót.

Loan gọi mấy chị em Liên Hương là ao sen, có hoa, đài, lá, cành. Loan ghẹo: "Tại mi con gái út. Chớ không, em mi sẽ tên là Liên... Hột, tha hồ làm mút, nấu chè". Liên Hương nhéo tay Loan tím bầm, trị tội suy diễn phi nghệ thuật, nặng tâm hồn ăn uống của Loan. Lần nọ, Châu, một trong số ít học trò đằm thứ thiệt còn lại của trường, có màn coi chỉ tay. Châu lật qua, lật lại tay Liên Hương, trầm ngâm:

- Bỏ lặn đạn đường tình duyên dữ lắm đó.

Liên Hương cười khanh khách:

- Thiệt hả!

Loan chọt vào:

- Lặn đạn là phải, chớ năm bảy người theo nó. Chỉ mỗi chuyện suy nghĩ, thương chàng nào, cũng đủ nhức đầu rồi.

Quả thật, trong lá số tử vi của Liên Hương, sao đào hoa, hồng loan sáng ngời. Mấy anh chàng ngồi cuối lớp, có lẽ ai cũng đôi lần chép tên Liên Hương nhặng nhít trong tập vở. Mà đâu chỉ trong lớp Diệu, các chàng lớp C, lớp D cũng dập diu trước cửa lớp B. Đôi ba bữa Liên Hương "bật mí" cho Loan, Diệu vài lá thơ tình. Có chàng còn mạn phép thi sĩ, sửa bài thơ nổi tiếng, "*Anh sẽ về thương lại nhánh sông Hương, Thương bóng hình người học bên B một, Em nhớ giữ tình con gái Huế, Vừa ngây thơ vừa duyên dáng ngoan hiền...*". Anh chàng lớp C, mặt mày sáng sủa, tướng tá cao ráo, chỉ một tội là dân Bắc... hai nút, cho nên cứ lẩn quẩn hoài ở vòng loại. Liên Hương rất khéo, dù không thích người ta, chẳng bao giờ tỏ thái độ làm phật lòng ai. Liên Hương rù rì trong nhóm: "Chữ em gái của Đoàn Chuẩn nồng nàn thảm thiết, nghe muốn nhũn cả

tim, tôi có người em gái tuổi chớm dâng hương... Chứ, kiểu gọi em gái, vội vàng làm thân của các anh giai "Hà Lam Linh" ngừng ngoảnh quá chừng".

Xong trung học, ba đưa cùng thi vào Cao Đẳng Sư Phạm. Chỉ một mình Liên Hương thi đậu. Loan và Diệu chẳng có thì giờ, tâm trí để buồn vì chuyện đậu phải cànghiêm. Không lâu sau, gia đình Loan vượt biên trốn lốt. Thủ tục xuất cảnh sang Đức của gia đình Diệu hoàn tất quá nhanh. Diệu rời Việt Nam, không kịp từ giã Liên Hương. Cách đây mấy năm, Loan và Diệu tìm lại nhau, do Loan tình cờ gặp người anh họ của Diệu trong hội Tết. Nhưng cả hai mất hẳn liên lạc với Liên Hương.

*

Diệu nhìn đồng hồ, gần 11 giờ đêm, dù là đêm thứ Sáu, đã quá trễ. Gọi điện thoại giờ này là sự vạ bất đắc dĩ. Ngày mai thứ Bảy, Diệu sẽ gọi sớm, trước khi mọi người đổ xô đi chợ mua sắm cho cả tuần.

Diệu hồi hộp quay số. Có tiếng *Hallo* từ đầu dây bên kia. Diệu không tưởng tượng được chữ *Hallo* khô khan, cụt ngắn đó xuất phát từ miệng chúm chím thật dễ thương của Liên Hương. Diệu hít một hơi thật sâu:

- Liên Hương phải không? Diệu đây, lớp 12 B1 Marie Curie đó.

- Trời ơi, Diệu hả. Thiết không, thiết không? Mi đang ở đâu đó?

Dẫu mừng rỡ, cả hai vẫn bối ngỡ, không biết bắt đầu câu chuyện từ đâu. Ngày xưa, vì tính nhút nhát, Diệu bị các bạn gán thêm nhãn hiệu lù đù. Liên Hương hoạt bát, là xương ngón viên cho nhóm. Thế mà, giờ đây, lúc Diệu phải phá tan sự im lặng bằng những câu hỏi chung chung. Giọng Huế vẫn trong trẻo, nhưng Liên Hương lúng túng trong mỗi câu trả lời. Diệu mơ hồ cảm thấy Liên Hương đã có những ngày tháng vô cùng buồn thảm. Gác điện thoại, Diệu còn bồi hồi. Dù rất nôn nóng gặp bạn, Diệu đành hẹn hai tuần nữa mới sắp xếp đến nhà Liên Hương. Định thần lại, Diệu mở bản đồ, tìm đường đến thành phố đó, cách nơi Diệu ở gần 150 cây số. Lúc Diệu hỏi đường, Liên Hương ngập ngừng:

- Hồi mô mi tới nhà ga chính của thành phố, tao sẽ chỉ tiếp đường cho mi, mà đường xe buýt chứ không phải đường xe hơi. Tao ít đi đâu, đường sá mù mờ lắm.

Liên Hương đọc địa chỉ, chầm chậm đánh vần tên đường:

- F, r, u có hai chấm ở trên... *Frühlingsstr.* *Frühling* là mùa xuân đó.

Liên Hương nhỏ nhẹ:

- Tao thức khuya lắm. Giờ mô mi gọi cũng được. Liên lạc lại được với mi, tao mừng lắm.

Vài ba tối, Diệu gọi điện thoại cho Liên Hương. Những lần sau, Liên Hương dần dà cởi mở hơn. Sau nhiều lần chuyện trò, Diệu từ từ có thể xếp một bức tranh ảm đạm từ những miếng *puzzles* rải rác đó đây.

*

Xong Cao Đẳng Sư Phạm, Liên Hương làm cô giáo Anh Văn ở trường cấp hai quận Năm, Sài Gòn. Nàng vừa đi dạy ở trường vừa kèm trẻ tại nhà. Khá bận rộn, nhưng về tài chánh không xác xơ, đói rách như những thầy cô giáo Văn, Sử, Địa. Chi tiêu chính trong gia đình đều trông chờ vào chị Liên Diệp từ Mỹ. Niềm hy vọng xuất ngoại theo đơn bảo lãnh của chị Liên Diệp như liều thuốc bổ cho mọi người trong nhà khỏe mạnh, phấn chấn. Liên Hương vui với những câu chuyện hình- như- là- tình- yêu, để thấy những hình- như- là- người- thương, và bạn bè dần dà ra đi. Đôi lúc nàng chạnh lòng, thấy tuổi mình, hăm tới hăm lui, không biết bao nhiêu bạn, mà chưa có dịp thề non, hẹn biển với ai. Những tưởng tượng, mơ ước, khi đến Mỹ, sẽ đi học lại, sẽ thực hiện những hoài bão, những dự định cho công danh, sự nghiệp từ từ lắng xuống. Giữa mùa hè, tuy không đi dạy trường, giờ dạy tư của nàng vẫn kín thời khóa biểu. Do tình cờ lãng nhách, Liên Hương gặp Viện. Chị Vân, chị của Viện ở xeo xéo cách nhà Liên Hương mấy căn. Con hẻm bé tí, nên ai cũng quen nhau. Chị Vân kể, tính ra, ở ngoài Huế, hai gia đình chắc cũng gặp nhau đâu đó rồi. Dù là đồng hương, quan hệ của gia đình Liên Hương với gia đình chị Vân khá hời hợt. Vợ chồng chị Vân sống vương giả, vì toàn bộ gia đình lớn của chị ở nước ngoài. Đến bây giờ, nàng không hiểu tại sao mình nhận lời mời của chị Vân đến dự bữa cơm thân mật, mừng người em trai từ nước Đức về thăm nhà. Một số người ở ngoại quốc về, họ nói tiếng Việt ưa pha một số chữ của ngôn ngữ nơi họ sống. Buồn cười, nàng không nghĩ họ giỏi ngoại ngữ, mà chỉ nghĩ, tiếng Việt của họ dở thôi. Viện không có những biểu hiện "thời thượng" của Việt kiều mà nàng từng gặp. Viện không chêm một từ ngoại ngữ nào trong khi nói chuyện. Viện cũng không có kiểu chêm to, kho măn, không nói những câu đại khái "Ở bên đó thế này, thế kia..." Có lẽ vì vậy, Liên Hương có chút mỹ cảm dành cho Viện. Viện khen Liên Hương giỏi, khi biết

nàng là cô giáo dạy tiếng Anh. Nàng chỉ nhẹ nhàng nói cảm ơn. Lúc ấy, nàng không nghĩ đến chuyện xã giao, hỏi Viện làm nghề gì. Không khí buổi cơm tối chẳng để lại ấn tượng nào đặc biệt. Sau đó, chị Vân qua thăm gia đình Liên Hương. Lần này, chị Vân mời luôn cả ba mẹ và ba chị em nàng đi ăn tối ở nhà hàng Ngự Bình. Hôm sau, ba mẹ gọi nàng ra, nói rằng, chị Vân đại diện gia đình bên Đức, xin hỏi nàng cho Viện. Liên Hương không ngạc nhiên cũng chẳng mừng rỡ. Nàng bắn khoăn, muốn chờ cùng cả nhà qua Mỹ theo đơn bảo lãnh của chị Liên Diệp. Ba mẹ nói:

- Con gái có lúc, có thời. Chị con đã hết lòng lo. Mà bao năm rồi, đơn vẫn không động tĩnh chi hết. Ba mẹ hết hy vọng rồi. Càng chờ, càng trễ tràng con à.

Ba mẹ không hề ép. Nhưng Liên Hương có cảm tưởng, ba mẹ sẽ rất lo buồn, nếu nàng đánh mất cơ hội này. Ngoài ra, có lẽ gốc gác "người cùng quê" và nét chân chỉ hạt bột của Viện làm ba mẹ yên lòng, tìm được bến nước êm ả cho con gái. Nghĩ lại, Liên Hương giận mình hết sức. Nàng chẳng hề tự hỏi lòng mình, đo mức độ tình cảm của mình dành cho Viện. Nàng không tìm hiểu xem đời sống bên Đức ra sao. Bởi, nàng nghĩ, thời buổi này, ở đâu, chắc chắn cuộc sống sẽ bớt tăm tối hơn ở Việt Nam. Ai cũng bảo nàng may mắn. Viện trở về Đức. Thủ tục quá suôn sẻ. Không lâu sau, nàng đến Đức, ở một làng quê miền nam, cách xa thành phố München hơn trăm cây số. Hai tuần lễ đầu, Viện nghỉ làm, đưa nàng đi chơi lòng vòng, ngắm phố phường, mua sắm linh tinh ở siêu thị, thương xá. Ngày còn ở Việt Nam, nàng mơ, nếu có dịp đến Đức, sẽ đi thăm thành phố Bá Linh. Liên Hương hỏi, Viện bảo:

- Berlin xa lắm. Anh cũng chưa đến đó bao giờ.

Liên Hương thắc mắc, học tiếng Đức ở đâu. Viện ậm ừ:

- Thông thả rồi tính.

Buổi sáng, trước khi đi làm ở nhà hàng, Viện dặn dò vợ mọi điều. Ai bấm chuông, đừng mở cửa. Chỉ gọi điện thoại đến nhà hàng, nếu có chuyện khẩn cấp. Giờ giấc cơm nước của hai vợ chồng tùy theo giờ nghỉ của nhà hàng. Hai vợ chồng ăn trưa vào 3 giờ chiều và ăn tối vào 12 giờ khuya. Nhiều khi nàng muốn đi ra ngoài cho đỡ tù túng. Nhưng nhớ lời chồng căn dặn, nàng quanh quẩn trong căn nhà chật hẹp. Phải chi điều kiện bảo lãnh thân nhân vào nước Đức bắt buộc phải nói được ngôn ngữ của họ, thì nàng đã dự những khóa dạy Đức ngữ cấp tốc. Nàng lại ý y, nghĩ, mình biết tiếng Anh, học tiếng Đức ở

nước Đức sẽ dễ dàng, nhanh chóng. Nàng muốn tận dụng thời gian trước khi xuất cảnh, cùng gia đình ra Huế, Đà Nẵng thăm họ hàng. Cho nên, đến Đức, mà một chữ tiếng Đức bẻ đôi cũng không biết. Anh của Viện có đưa cho nàng cuốn sách "*Deutsche Sprachlehre für Ausländer*" - "Tiếng Đức cho Người Ngoại Quốc". Nàng tập nhìn mặt chữ, tập viết. Có những chữ hơi giống tiếng Anh, nàng đoán được nghĩa. Nàng cặm cụi ghi chép. Rồi nàng mở ti-vi, cố gắng lắng nghe, chỉ hiểu lờ mờ vài ba chữ. Mấy tiếng đồng hồ ở nhà một mình đối với nàng như dài vô tận. Nàng hỏi ý chồng, muốn ra phụ việc nhà hàng. Viện đồng ý ngay. Tất cả nhân viên nhà hàng là người Việt. Tiếng Đức nàng học từ những người làm trong nhà hàng chỉ là những chữ một, đôi khi phát âm không đúng, nói xen kẽ trong khi chuyện trò bằng tiếng Việt.

Liên Hương thôi hỏi đến lớp Đức ngữ. Nàng lơ mơ hiểu rằng, Viện nói tiếng Đức rất quờ quạng. Các anh chị khác làm "bồi" vì tiếng Đức khá hơn. Viện làm trong bếp. Những giấy tờ, Viện đưa anh của Viện lo. Lúc đi bác sĩ, nàng tưởng mình như vừa câm, vừa điếc. Thấy chồng diễn tả mọi việc trúc trắc, nàng tội nghiệp cho cả hai. Những háo hức về đời sống ở ngoại quốc mau chóng nguội lạnh. Nàng thương nhớ gia đình ngút ngàn. Nàng cảm thấy cùng quẫn, một ngày mai mờ mịt. Nhưng sợ ba mẹ lo buồn, nàng không dám kể lể cho gia đình biết. Nàng không tưởng tượng được, chỉ mới sau một thời gian ngắn, mà cuộc đời mình thay đổi đến như vậy. Ý tưởng manh nha xin Viện cho nàng trở về Việt Nam hoàn toàn bị dập tắt, khi ba mẹ nàng báo tin nhà đã xong hồ sơ xuất cảnh, đang chờ vé máy bay. Nàng chán nản cùng cực. Đường như không có ngày nào nàng không sụt sùi. Giữa những sầu khổ, nàng bỗng vươn dậy khi biết mình mang thai. Anh của Viện không thể đưa nàng đi bác sĩ sản khoa. Chị của Viện thấy nàng chẳng đỡ đần công việc ở nhà hàng được bao nhiêu. Không những thế, mặt mày nàng lúc nào cũng dầu dầu, đứng xờ rờ trong bếp, vướng chân, vướng cẳng người khác. Sẵn dịp nghe nàng có bầu, chị bảo nàng ở nhà nghỉ ngơi. Tại phòng mạch, khi nói chuyện với y tá, Viện phải múa máy chân tay. Nàng vừa thương, vừa buồn. Nàng ngồi khép nép nơi phòng đợi, chờ đến phiên. Viện ra ngoài hút thuốc, cô người Đức ngồi bên cạnh, mở lời làm quen. Cô nói tiếng Anh với Liên Hương:

- Chị là Sabine. Có lẽ em chưa biết chị. Chị ở tầng trệt, cùng nhà các em. Vợ chồng em ở tầng ba phải không.

Liên Hương rụt rè:

- Dạ, phải. Chị cũng đến khám thai hả.

Chị cười vui vẻ:

- Không, chị khám tổng quát hàng năm.

Lúc đó, Viện đi vào. Chị nói đôi điều với Viện, rồi quay qua Liên Hương:

- Chồng em đồng ý rồi. Lát nữa, chị vào nói chuyện với bác sĩ cho em. Khám xong, chị chở em về nhà.

Thế là Liên Hương quen với người "ngoại quốc" đầu tiên, sau gần một năm ở Đức. Chị Sabine đưa cho nàng mấy cuốn sách, có cả cuốn tự điển Đức Anh – Anh Đức. Chị dịch và cắt nghĩa những tài liệu về dưỡng thai. Nàng cảm thấy thật vui, mỗi chiều, từ cửa sổ nhìn xuống thấy chị Sabine đi làm về, chạy xe vào bãi đậu sau nhà. Đôi khi, chị dắt nàng đi chợ mua sắm lặt vặt hoặc rủ nàng đi dạo trong công viên. Nàng kể cho Viện về chị. Ban đầu, Viện nghe lơ là, không có ý kiến gì. Khi nàng nói, chị Sabine đã hỏi chỗ học tiếng Đức cho nàng. Nếu Viện đồng ý, chị sẽ đưa nàng ghi tên nhập học.

Viện bỗng to tiếng:

- Em cứ chờ đi. Hồi nào sanh con xong hãy tính. Người Đức không tốt bụng như em nghĩ đâu. Anh không muốn em liên lạc với bà đó nữa.

Liên Hương ngạc nhiên:

- Chị ấy rất tử tế. Em có gì để cho chị ấy lợi dụng đâu mà sợ. Anh không muốn tốn tiền cho em đi học trường, thì em cố học với chị Sabine, chừng nào hay chừng đó.

Nước mắt Liên Hương chực trào ra.

- Anh nói rồi. Em còn nói chuyện với bà đó, là biết tay anh.

Liên Hương mím môi:

- Anh không muốn nộp tiền học, thì em ở nhà. Nhưng em vẫn giữ liên lạc với chị Sabine, đâu có tổn kém gì cho anh đâu.

Sau đó là chuỗi ngày u buồn, ngọt ngào. Con Bé ra đời cũng chẳng làm không khí gia đình nhẹ nhàng hơn. Nàng chơi với khi Viện bảo nàng là phường vô ơn bạc nghĩa. Nàng quy ngả khi Viện bảo, tùy ý, hai mẹ con muốn đi đâu thì đi. Chị Sabine hết lòng giúp đỡ, vực nàng dậy. Chị Sabine hướng dẫn nàng đòi hỏi quyền lợi cho hai mẹ con khi ly thân. Nhưng Liên Hương đã quá ngao ngán, chỉ muốn chấm dứt hẳn với đoạn đời nghiệt ngã đó. Chị chiều lòng nàng, đưa nàng đi xin trợ cấp dành cho mẹ đơn thân và căn nhà của Sở Xã Hội. Chị Sabine cho số điện thoại, dặn, khi nào có vấn đề, gọi cho chị. Làng nhỏ, xa phố,

có lẽ rất ít người Việt Nam lưu lạc đến đây. Một thời gian dài, chị Sabine là người thân, là chỗ dựa cho mẹ con nàng.

Sang Mỹ đoàn tụ với gia đình là một lối thoát cuối cùng cho Liên Hương. Vừa có thẻ xanh, bà nàng nộp đơn bảo lãnh hai mẹ con. Ông qua đời trong khi đơn chờ xét duyệt. Vài tháng sau, mẹ nàng cũng theo chân ông. Ước mơ sum họp gia đình ở Mỹ hoàn toàn tàn lụi. Nàng cảm thấy bơ vơ cùng cực. Trong một năm, chịu hai đại tang, nàng ngã bệnh. Con Bé là cái phao cho nàng ngoi lên trong những lúc muốn buông xuôi tất cả.

*

Diệu tìm đến thăm Liên Hương vào ngày trời âm u, lạnh ẩm ướt. Mẹ con Liên Hương ở trong căn hộ nhỏ. Hai đứa gặp nhau, mừng mừng, tủi tủi. Liên Hương gọi con bé ra chào dì Diệu, rồi bảo con vào phòng xem ti vi. Diệu len lén quan sát Liên Hương, cảm nhận nỗi bất an qua từng cử chỉ của bạn. Người thiếu phụ đang lúng ta, lúng túng pha trà dường như chẳng liên quan gì đến cô học trò xinh đẹp, tràn đầy sức sống thời trung học. Phải chi có Loan lúc này, trêu ghẹo, chọc phá, để Liên Hương tìm lại nét tinh nghịch, linh hoạt nơi bạn. Diệu thương bạn quá. Liên Hương cúi đầu:

- Mi coi, tao ở đây gần chục năm rồi, mà cứ ngơ ngơ, ngáo ngáo như người mới qua. Chứ tao đủ điều kiện xin vào quốc tịch Đức, mà nói năng như rì thì làm rằng thi quốc tịch. Hồi con Bé còn nhỏ, biết gởi nó cho ai, mà đi học tiếng Đức. Bé lớn một chút, tao đi làm, chớ mặt mũi nào mà lãnh trợ cấp xã hội hoài.

Diệu cầm tay Liên Hương:

- Thôi, mi đừng nghĩ ngợi lung tung. Mi có năng khiếu ngoại ngữ. Nhớ hồi đó không, ai mà hơn được mi. Ít bữa đi học lại, có căn bản là nói... cũng như tao. -Diệu giỡn, cố cho Liên Hương vui lên một tí.

- Bé sắp sửa xong tiểu học rồi. Tao đi họp phụ huynh, nghe tiếng được, tiếng mất. Bé học có lẽ yếu. Tao biết chi mà chỉ về nó.

Tiền Diệu ra cửa, Liên Hương tần ngần:

- Tao biết mi bận rộn lắm. Khi nào rảnh, ghé tao nghe.

Liên Hương cố gắng đùa một cách khó khăn:

- Mi coi đó, tới tao là thấy mùa xuân. Nhà ở Con Đường Mùa Xuân, thì có xuân quanh năm.

*

Loan háo hức, bắt Diệu phải tường thuật đầy đủ về buổi tái ngộ với Liên Hương. Diệu không biết nên kể cho Loan nghe những gì về nhỏ bạn xưa. Không, Diệu sẽ không nhắc đến ánh mắt hấp háy, thiếu tự tin, thừa mệt mỏi của Liên Hương. Diệu không biết nên tả chân dung người mẹ đơn thân như thế nào đây. Hay thôi, Diệu chỉ cần kể thật chi tiết cho Loan nghe rằng, khi nhắc thời đi học ở trường Marie Curie, sắc mặt của Liên Hương lóe lên niềm vui, giọng mơ màng:

- Mi nhớ anh chàng Bắc kỳ lớp C không? Tao gặp lại anh chàng bên trường Cao Đẳng Sư Phạm. Anh chàng hết nói giọng Bắc, mà đổi sang giọng Nam. Có lần anh chàng mời tao đến dự sinh nhật. Chàng đàn hát, trông rất nghệ sĩ. *Hương, anh gọi tên em trong ngút ngàn nỗi nhớ...* Tao cảm động lắm. Nhưng lúc đó, tao chờ bảo lãnh qua Mỹ, nhất quyết không dây dưa chi mấy chuyện tình cảm.

Diệu định sẽ đến thăm Liên Hương đều hơn và thu xếp đưa mẹ con Diệu đi chơi loanh quanh vào cuối tuần. Chưa có dịp trở lại Liên Hương, Diệu đổi việc, dọn nhà xuyên tiểu bang. Lại càng xa Liên Hương. Diệu áy náy dữ lắm. Diệu gọi cho Liên Hương thường hơn. Qua giọng kể ngày càng thoải mái, tự nhiên của Liên Hương, Diệu biết thêm về những sinh hoạt của hai mẹ con. Hầu như trong mỗi lần nói chuyện, Liên Hương đều nhắc đến anh Thuận. "Anh Thuận mới bắt đèn *neon*. Bếp chừ sáng lắm, chứ không tù mù như hôm mi lại chơi đầu." "Anh Thuận dán giấy phòng cho con Bé, đúng ý nó, nó thích lắm". "Bé học tiến bộ, vì có anh Thuận tới kèm"... Qua giọng kể tươi tắn của Liên Hương, Diệu biết thêm về anh Thuận.

Ngày nọ, ông Lohn, ông xếp Liên Hương trong chỗ làm, thấy thông tin về chùa Việt Nam trong tờ báo địa phương. Ông đưa cho nàng tờ báo có địa chỉ của một chùa Phật Giáo, cách nhà nàng mấy chục cây số. Nàng mừng lắm. Chủ Nhật, hai mẹ con đi xe lửa lên chùa. Không gặp ai quen, nhưng nàng rất vui, được thấy người Việt, được nghe, được nói tiếng Việt. Một bác lớn tuổi hỏi chuyện nàng. Bác tỏ vẻ ái ngại: "Chà, hai mẹ con đi xe lửa cực dữ à. Bác đi nhờ xe cậu Thuận. Để chút nữa bác hỏi thử, có tiện đường thì xin cậu cho mẹ con cháu quá giang luôn". Thật may mắn, nhà của nàng trên đường về nhà anh Thuận. Từ đó, tuần nào anh Thuận đi chùa, anh ghé ngang đón hai mẹ con đi cùng. Anh Thuận góa vợ. Con trai anh đã ra riêng, đi làm. Anh đến chùa, ai cần gì, anh giúp nấy. Anh Thuận có mặt trong những lúc nàng gặp khó khăn. Từ chuyện nàng vào bệnh viện mổ ruột

thừa đến chuyện chăm sóc đưa đón con Bé những khi nàng đau ốm. Liên Hương đã nghỉ làm ở siêu thị, đổi sang công việc dọn dẹp vệ sinh cho tiệm thuốc tây mỗi tối sau khi tiệm đóng cửa. Anh Thuận đã xin cho nàng theo học khóa Đức Ngữ, chuẩn bị thi vào quốc tịch. Diệu mừng cho bạn và có cảm tình với anh Thuận. Hôm hai đứa đang nói chuyện trên điện thoại, anh Thuận đến. Liên Hương bảo Diệu:

- Ừ, mi nói chuyện với anh Thuận, làm quen nghe.

Tiếng anh Thuận chậm rãi:

- Chào chị Diệu. Tôi nghe Liên Hương nhắc nhiều đến chị.

Diệu khựng lại khi nghe giọng Bắc... 75 của anh Thuận.

Liên Hương tâm sự:

- Hồi đầu, nghe giọng Bắc "hai nút" của anh Thuận, anh chị tao bên Mỹ lo lắng lắm. Nhưng khi biết anh Thuận hết lòng chăm sóc hai mẹ con, anh chị tao bây giờ cũng rất mến anh Thuận.

Diệu nhắc chuyện hồi xưa, Liên Hương cười khúc khích:

- Hồi nớ tao không ưa giọng Bắc. Nhưng chừ nghe hoài, thấy cũng dễ thương mi ới.

Giọng Liên Hương rộn ràng:

- Tụi tao chọn ngày thứ Sáu ký giấy hôn thú ở sở Hộ Tịch. Sau đó, mình có bữa tiệc thân mật. Tụi tao chẳng có họ hàng chi ở đây, chỉ có mấy người bạn bên chùa.

Liên Hương reo lên:

- Ô, tao có mi đại diện bên nhà gái chứ. Mi cố gắng thu xếp xuống chơi với tao vài bữa nghe. À, mà ít bữa tao dọn nhà. Tao hết ở *Frühlingsstraße* - Con Đường Mùa Xuân rồi.

Diệu muốn ôm chầm lấy Liên Hương, chung niềm vui với bạn. Liên Hương ới, cho dù mi không ở Con Đường Mùa Xuân nữa, mùa xuân đã trở lại trong tim mi rồi đó. Diệu sẽ kể cho Loan nghe về mùa xuân của Liên Hương. Chắc hẳn Loan cũng như Diệu, cùng mừng bạn đã hết lặn lội đường tình duyên. Hai đứa cùng cầu chúc mùa xuân sẽ chan hòa thêm nhiều tháng năm trên con đường trước mặt của Liên Hương.

• Hoàng Quân

Trích lời ca trong nhạc phẩm

Thương về miền Trung, nhạc sĩ Duy Khánh.

Gửi người em gái, nhạc sĩ Đoàn Chuẩn-Tử Linh.

Hương, nhạc sĩ Nhật Ngân, thơ Nguyễn Long.

NĂM MÈO NÓI CHUYỆN MÈO

***Tích Cốc Ngô Văn Phát**

*Tuổi mèo là con mèo ngao
Hay quấu hay quào ăn vụng linh tinh*

Theo luật tuần hoàn của Tạo Hóa, Xuân, Hạ, Thu, Đông xoay vần, thì mười hai con Giáp cũng vậy, hể Cọp đi thì Mèo đến.

Nhắc tới 12 con Giáp, chắc hẳn có nhiều người biết. Tuy nhiên, 12 con Giáp là gì và thứ tự 12 con Giáp có ý nghĩa như thế nào thì không phải ai cũng hiểu được.

12 Con Giáp là Gì?

12 con Giáp còn được gọi là Thập Nhị Chi, là tập hợp 12 con vật được đánh số thứ tự. Đây chính là hệ thống vận hành chu kỳ được các nước Á Đông như Triều Tiên, Hàn Quốc, Singapore, Trung Quốc, Việt Nam... sử dụng để tính thời gian.

Tuổi của 12 con Giáp được tính dựa vào Can Chi, tức là bao gồm Thập Can và Thập Nhị Chi.

Thập Can được tạo thành từ ngũ hành: Kim, Mộc, Thủy, Hỏa, Thổ bao gồm:

- 1) Giáp, 2)- Ất, 3)- Bính, 4)- Đinh, 5)- Mậu, 6)- Kỷ, 7)- Canh, 8)- Tân, 9)- Nhâm, 10)- Quý.

Còn Thập Nhị Chi thì sao? Thì được lựa chọn từ các con vật quen thuộc, gần gũi với con người hoặc được thuần dưỡng sớm. Ở Việt Nam, 12 con Giáp bao gồm:

- 1) Tý (Chuột) 2)- Sửu (Trâu) 3)- Dần (Cọp) 4)- Mão (Mèo) 5)- Thìn (Rồng) 6)- Tỵ (Rắn) 7)- Ngọ (Ngựa) 8)- Mùi (Dê) 9)- Thân (Khỉ) 10) Dậu (Gà) 11)- Tuất (Chó) 12)- Hợi (Heo).

Năm 2023 là năm Mèo, năm con Mèo, nó đứng thứ 10 trong 10 Can, do đó nó còn phải mang thêm một cái tên nữa là Quý, nên gọi là **Quý Mèo. Tết Nguyên Đán Quý Mèo là ngày Mừng Một Tháng Giêng nhằm ngày Chủ Nhật 22.01.2023.**

Nguồn Gốc Mèo

Các nhà khoa học cho rằng Ai Cập cổ đại là nguồn gốc của việc thuần hóa Mèo. Họ dựa vào những bức họa vẽ mèo nhà ở Ai Cập có niên đại độ 3.600 năm. Tuy nhiên, năm 2004, một ngôi mộ thuộc thời kỳ đồ đá được khai quật ở *Shillourokambos*, tại Sip, có chứa bộ xương của một con người và một con mèo nằm ngay gần nhau. Người ta ước chừng ngôi mộ này đã được 9.500 tuổi, trở thành minh chứng có từ sớm nhất cho việc quan hệ giữa Người và Mèo. Con mèo này có kích thước lớn và gần giống loại mèo rừng ở Châu Phi hơn là mèo nhà hiện nay. Sự khám phá này cùng với những nghiên cứu về di truyền cho thấy có thể mèo được thuần hóa ở Trung Đông, vùng Trăng Lưỡi Liềm màu mỡ vào giai đoạn phát triển nông nghiệp, rồi sau đó những người này đã đem mèo đến Ai Cập.

Người La Mã cổ đại được cho là những người đã đưa loài mèo nhà từ Ai Cập đến Châu Âu. Ở Roman Aquitaine, một văn bia thuộc khoảng thế kỷ thứ I hoặc II mô tả lại hình ảnh một bé gái ôm mèo là một minh chứng sớm nhất về việc mèo xuất hiện ở La Mã. Tuy nhiên, vì mèo đã hiện diện ở nước Anh vào cuối thế kỷ đồ sắt, nên có thể mèo đã được nuôi ở Châu Âu trước thời Đế Chế La Mã.

Mèo nhà đã trở nên phổ biến khắp thế giới trong suốt thời đại khám phá, vì mèo được người Anh, người Bồ Đào Nha v.v.... đưa lên những chiếc thuyền buồm để diệt chuột trong khoang thuyền và được xem là loài mang lại may mắn.

Mèo là con vật được nhiều người nuôi trong nhà nhất bởi bản tánh của nó vốn hiền lành do đó nó được lòng người nuôi nó yêu thương. Đối với người Việt Nam, nhất là người ở thôn quê thì hầu hết nhà nào cũng có nuôi mèo để bắt chuột. Bên cạnh lợi ích đó, mèo, đặc biệt là mèo con khi nhìn chúng rất ngô nghĩnh, đáng yêu, dễ mến, đặc biệt là phái nữ rất thích nuôi mèo.

Hơn nữa những người sống một mình thường có cảm giác cô đơn, một trong những cách giải quyết nỗi buồn hay nhút là nuôi một con mèo xinh xắn trong nhà để nó đùa giỡn.

Mèo dễ thương như vậy, nên các ông quan to trong đảng Việt cộng đều tham nhũng, giàu có bạc triệu, bạc tỷ đô. Rồi ông nào cũng phải có một vài „cô mèo" để lập phòng nhì, phòng ba vì chê bà vợ già ở nhà hủ lậu, khó tính v.v... Cho nên mỗi khi gọi „bồ nh", các ông âu yếm gọi „con mèo nhỏ dễ thương của anh". Chẳng biết dễ thương ra sao mà nhiều ông vào tù ra tội, thân bại danh liệt cũng tại „cô Mèo!".

Vài câu chuyện về Mèo:

+ Ngày xưa ngày xưa, Mèo vốn là Cô của Cọp. Chuyện kể rằng, thời đó chỉ mỗi một mình mèo là nhanh nhẹn, biết rình rập bắt mồi, còn cọp thì khù khờ, thân hình to lớn, đi đến đâu mồi chạy trốn hết nên đói dài dài. Mèo nghĩ tình „Cô Cháu" mới dạy cọp cách bắt mồi. Tuy nhiên, mèo luôn luôn cảnh giác với đứa cháu hung tợn không đáng tin cậy này, nên trong khi dạy các miếng võ, mèo không dạy cọp trèo cây. Sau khi mèo nói đã truyền xong tất cả cho cọp rồi, thì đứa cháu bất lương này bỗng quay lại muốn ăn thịt bà Cô của mình. May cho mèo, vì còn giữ lại miếng nghề trèo cây nên vội vàng nhảy tót lên cây cao làm đứa cháu chết trân dưới đất...

Rút kinh nghiệm qua câu chuyện này, cho đến bây giờ và mãi mãi về sau..., Thầy dạy võ không bao giờ truyền hết các miếng võ cho đệ tử. Lúc nào Thầy cũng phải giữ lại một, hay hai miếng bí hiểm để phòng thân khi gặp phải tên đệ tử phản Thầy.

+ Mèo có sự cảm nhận rất nhạy các dao động từ xa. Vì vậy nó biết được trước có động đất mà sau đó 10-15 phút con người mới biết được.

+ Tòa Đại Sứ Phần Lan ở Moscow (Nga) có nuôi hai con mèo Xiêm, thỉnh thoảng chúng nó cứ cào vào tường một cách bức bối và kêu hoảng lên như chúng đánh hơi có chuột ở bên trong. Lấy làm lạ

và ngạc nhiên, nhân viên an ninh Sứ Quán cho khoét tường, chỗ mèo cào, thì hỡi ôi!, thấy cái

máy nghe trộm của ông bạn láng giềng Nga đặt. Lúc nào mèo cào vào, là lúc cái máy tự động phát tín hiệu thâu trộm được tin!!!.

+ Mèo là loại ăn thịt, món khoái khẩu của nó là chuột. Tại sao? Tại vì mèo hoạt động về đêm, trong cơ thể của mèo có một chất cần thiết để tăng thị lực nhìn đêm đó là (Axitdiaminethanosunfonic C2H7N035, tên thương mại là Taurin). Nếu trong một thời gian cơ thể mèo không được bổ sung chất này thì khả năng nhìn đêm của mèo sẽ giảm sút. Trong cơ thể của chuột có hàm lượng lớn nguơu hoàng, mèo vì cần bổ sung chất này, nên thích ăn chuột (theo trên mạng). Tuy nhiên bản tánh của mèo là sợ lạnh, nếu ban ngày cho nó ăn đầy đủ no, ban đêm nó không thèm đi bắt chuột, nó leo lên giường chung vô mền ngủ chung với người nhà để lấy hơi ấm.

+ Ngoài món chuột ra, thì mèo khoái mỡ. Bởi vậy mà dân gian bảo „mắt sáng như mèo thấy mỡ" là để nói về việc những ông quan đở Việt Nam khi thấy quyền lợi, chức tước, gái đẹp thì sáng mắt ra. Khi đói mèo thường ăn vụng, cho nên thời bao cấp với „Hợp Tác Xã" cả năm mới được chia độ nửa ký mỡ, đem về nhà quên đây cũng như quên treo nên bị mèo xơi mất, tiếc nhớ mấy ngày! Cho nên ông bà ta luôn thường dặn dò con cháu là „chớ treo, mèo đây để vậy nó ăn".

+ Chuyện „Như chó với mèo" là chuyện người ta thường nói để chỉ những người gần nhau mà không hòa thuận với nhau, tối ngày cãi nhau như chó với mèo. Vì hai con không hợp nhau, có ngày chúng nó sẽ cắn nhau, nên ông Newton (người phát minh ra định luật hấp dẫn khi nhìn thấy trái táo từ trên cây rơi xuống đất), có nuôi một con chó và một con mèo. Không biết nghĩ sao, ông khoét một cái lỗ lớn cho chó, một cái lỗ nhỏ cho mèo để chui ra, chui vào làm bạn với ông khi ông làm việc. Ông bảo lỗ lớn cho chó, lỗ nhỏ cho mèo vì hai con to nhỏ khác nhau nên không thể chui một lỗ được. Ông quên rằng nếu lỗ lớn con chó chui được, thì làm sao con mèo nhỏ lại không chui qua được!. Đúng là lăm cẩm của nhà bác học!

Trong các chuyện cổ tích nói chuyện về mèo, tôi thích nhất là chuyện:

„Đã là kiếp Mèo, dù có đổi dạng, bản tánh vẫn là Mèo!"

Số là có một ông nọ có nuôi một con mèo trong nhà cho đỡ thấy cô đơn. Mèo của ông ta rất ngộ nghĩnh, kháu khỉnh nên càng ngày ông càng thương nó đến nỗi ông cầu mong Thượng Đế biến con mèo thành một phụ nữ đẹp để để làm bạn với ông. Thượng Đế thương tình chấp nhận, và con mèo trở thành một cô gái xinh đẹp làm ông ta say đắm như điên.

Ngày này qua ngày nọ, ông luôn luôn dỗ dành chiều chuộng thương yêu như một người vợ mà quên hẳn cô ta nguyên là một con mèo. Một hôm, ông và con mèo được đổi dạng thành người đang âu yếm mơn trớn nhau ở phòng ngủ, thì có một con chuột thấy vắng bóng mèo nên chạy nghênh ngang giữa phòng. Bỗng nhiên cô gái thấy chuột, liền xô ông ta rồi nhảy chồm tới chụp con chuột bỏ vào miệng nhai ngấu nghiến ngon lành. Nhìn thấy cảnh này, ông ta ngao ngán than rằng:

„Đã là kiếp Mèo, thì dù có đổi dạng, bản tánh vẫn là Mèo !!!”

Qua câu chuyện trên đây, người viết liền nghĩ ngay đến bản tánh nói láo, lường gạt, tàn ác, vô nhân của người cộng sản, dù chúng nó có thay hình đổi dạng thì cộng sản vẫn là cộng sản!

Bằng chứng rõ ràng hiện giờ là Tổng Thống Putin nước Nga. Trước kia ông ta là một Sĩ quan trong guồng máy mật vụ KGB khét tiếng là những tên cộng sản đồ tể giết người không gớm tay, đã được chỉ định hoạt động tại thành phố Dresden (Đông Đức) từ năm 1985 đến khi bức tường Berlin bị dân đập bỏ ngày 09.11.1989. Mặc dù nước Nga hiện giờ trên danh nghĩa là một nước ***Liên Bang Nga, (Russia Federation)*** nhưng hồi ôi lại bị một tên cựu cộng sản KGB làm Tổng Thống.

Với bản tánh cuồng sát, tự nhiên Putin phát động chiến tranh xâm lăng hủy diệt từ A đến Z đất nước Ukraine từ 24.02.2022 đến nay, làm nhiều nhà lãnh đạo trên thế giới lên án Putin là một tội phạm chiến tranh, độc tài, khát máu, dã man, vô nhân, đúng là ***„đã là cộng sản, thì dù có thay hình đổi dạng, bản tánh cộng sản vẫn là cộng sản!”***

Nhờ cuộc xâm lăng của Putin vào Ukraine mà các nhà lãnh đạo trên thế giới, nhứt là ở Âu Châu mới tỉnh mộng, mới biết rõ hai bộ mặt thật, giả của một con người cộng sản xanh vỏ, đỏ lòng, chuyên môn lừa dối như Putin. *Điển hình là khi ký hợp đồng xây dựng đường ống dẫn khí đốt Nord Stream I, rồi Nord Stream II với các nhà lãnh đạo Âu Châu, Putin hứa là sẽ không bao giờ*

dùng khí đốt này làm lợi thế để áp lực, đe dọa lên các nước Âu Châu khi có xảy ra bất hòa bất cứ vì lý do gì.

Rồi... chuyện bất hòa đã xảy ra sau khi Putin xâm lăng bất hợp pháp vào Ukraine, một nước thành viên của Liên Hiệp Quốc như Nga, liền bị NATO phản đối bằng cách viện trợ mọi loại vũ khí cho Ukraine để tự bảo vệ, và EU trừng phạt bằng cách phong tỏa, đóng băng tài khoản, tài sản v.v... của những tên đầu xỏ trong đó có Putin, thì Putin bội ước, quay lại trả đũa bằng cách cho lệnh, khi thì khóa ống dẫn dầu vài ngày nói là để sửa chữa, khi thì dọa sẽ cho khóa vô thời hạn làm các nước Âu Châu nào bị lệ thuộc vào khí đốt của Putin mới té ngửa, chột tính, biết mình bị mắc mưu thì chuyện đã rồi!

Viết tới đây, tôi xin mở ngoặc nói ngoài đề về chuyện bà cựu Thủ Tướng Đức Angela Merkel một chút. Bà đã được sanh ra ở Hamburg, nhưng đã sống trong lòng cộng sản Đông Đức, được đào tạo và lớn lên từ đây. Đã có một lần bà nói:

Tôi lớn lên trong lòng cộng sản tại Đông Đức và tôi hiểu rõ về họ: ***cộng sản là chủ nghĩa gian trá và man rợ nhứt của nhân loại; chủ nghĩa cộng sản là một vết nhơ của loài người và thế giới văn minh.***

Tuy đã biết được cái bản tánh của con người cộng sản là gian trá, nhưng hồi ôi! Bà lại bị tên cộng sản Putin lường gạt khi bà chấp nhận cho đặt đường ống dẫn khí đốt Nord Stream I rồi đến II. Rồi bây giờ chính Putin quên đi lời hứa lúc ban đầu, ra lệnh khóa một phần, rồi đến hai phần... để làm áp lực khi các nước Châu Âu trong đó có Đức phản đối Putin xâm lăng Ukraine.

Ngày 26.09.2022, Hải quân tuần phòng duyên hải Đan Mạch phát hiện Nord Stream I bị phá hoại hai chỗ, Nord Stream II bị một chỗ (nổ ống dẫn ở dưới đáy biển làm cho khí đốt phun vọt lên trên mặt nước một vùng). Ngày 29.09.2022, Hải quân duyên phòng Thụy Điển phát hiện Nord Stream I bị thêm một chỗ nữa. Putin đổ thừa là phương Tây phá hoại, và lên tiếng là còn lâu mới nghĩ đến việc sửa chữa. Thật ra đây chính là đòn trả đũa tàn độc nhứt của tên cộng sản KGB Putin. Chính Putin chớ không phải ai khác đã ra lệnh cho phá vỡ hai đường ống dẫn dầu, cắt đứt nguồn vận chuyển khí đốt quan trọng cho nền kinh tế Âu Châu, rồi y phao vu cho phương Tây!

Qua câu chuyện trên, tôi xin mạn phép đề nghị với các nhà lãnh đạo trên thế giới, khi muốn làm ăn với cộng sản, thì quý vị nên nhớ đến câu nói để đời của cựu Tổng Thống Nguyễn Văn Thiệu nói về bản tánh của người cộng sản như

dưới đây, làm Kim Chỉ Nam mà hành động để
khỏi bị lừa:

**Đừng nghe những gì người cộng sản nói
Hãy nhìn kỹ những gì người cộng sản
làm**

*** Hören Sie nicht auf das, was die
Kommunisten sagen**

**Schauen Sie sich genau an, was die
Kommunisten tun (Đức)**

*** Do not listen to what the communists
say**

**Look closely at what the communists do
(Anh)**

*** N'écoutez pas ce que disent les
communistes**

**Regardez attentivement ce que font les
communistes (Pháp).**

Lời cuối

Chuyện Mèo và chuyện Người liên quan đến
Mèo thì nhiều, nhưng tờ báo Xuân có số trang
giới hạn, nên tôi xin mạn phép chấm dứt ở đây
và trân trọng kính chúc quý vị độc giả khắp thế
giới một năm mới Quý Mèo an khang thịnh
vượng, luôn luôn mạnh khỏe và thật nhiều nghị
lực để vượt qua mọi chướng ngại, và nhút là
đừng để người cộng sản lường gạt, cùng bắt tay
nhau hoàn thành nhiệm vụ cao cả là **Giải Phóng
Quê Hương** khỏi đảng Việt cộng buôn dân, bán
nước, hèn với giặc, ác với dân./.

KÍNH CHÚC MỪNG NĂM MỚI

Tích Cốc Ngô Văn Phát
Cựu tù nhân „cải tạo” ở Hoàng Liên Sơn
Bắc Việt

MÈO CON KỂ CHUYỆN ĐỜI

• Quỳnh Hoa

Khi mở mắt chào đời, tôi đã nhận ra đứa em
song sinh cùng chen vào bú sữa mẹ, vì chúng tôi
đều đói. Sữa mẹ chẳng những giúp chúng tôi hết
đói mà còn đã khát nữa. Rồi chúng tôi lăn ra ngủ
li bì. Tới 4 tuần tuổi chúng tôi mới biết ăn. Từ
những bước đi chập choạng, tới lúc khều phá,
chạy giỡn. Khi khá hơn chúng tôi được cho ra
vườn chơi. Trong quang cảnh rộng lớn hơn, tôi
đã khám phá ra những con thú khác. Kia con
chim nhỏ đuôi cụt vừa mới bay qua; đây con
bướm nhiều màu đang chập chờn bay, nhưng
tay tôi không với tới. Chúng tôi đã có chỗ đất
rộng để cùng nhau chơi giỡn, khều quẹt, gấu ó,
rồi ấu ả nữa.

Tôi còn muốn tỏ ra mình tài giỏi hơn nên đã
dám leo trèo lên cây.

Mẹ nói, giống mèo chúng tôi luôn giữ bộ lông
sạch sẽ, mà chúng tôi chưa thể tự làm được, nên
sau khi chúng tôi chơi giỡn ngoài vườn, liền được
mẹ liếm giúp bộ lông của chúng tôi đó là cách
tắm rửa của giống mèo.

Càng lớn chúng tôi càng ranh mãnh phá
phách, nhút là những hôm thời tiết xấu, không
thể chạy ra ngoài chơi. Có lúc đuổi bắt nhau
đụng chạm đồ đạc, có thể đổ bể, vượt quá sự
kiên nhẫn của mẹ, nên bà đã nổi giận, quắc mắt,
há mồm, phì hơi, quát vào mặt tôi. Tôi biết thân,
mọp mình nằm xuống, tỏ ra biết lỗi, ngoan
ngoãn nghe lời, cho qua cơn thịnh nộ của mẹ,
vậy mà được yên.

Trong nhà còn có mấy con chó con. Nhưng
chúng tôi e ngại không muốn tới gần. Cho đến
một hôm ra vườn, tôi đang ôm đầu một khúc cây
thì con vàng chậm chậm bước tới. Nó chỉ lớn hơn

tôi một chút, nhưng tôi vẫn cảm thấy không an toàn, nên hơi ngã lùi về phía sau. Nó gác một tay qua khúc cây, còn tay kia từ từ chạm vào tay tôi như muốn làm quen. Chúng tôi bắt đầu tin cậy nhau, có thể thân thiện được và làm bạn với nhau.

Nhưng còn con trắng đầu đuôi đen lóc chóc chạy ào tới làm em tôi hoảng sợ. Nó phải thun mình xù lông cho to lớn hơn như đe dọa rằng: "Cẩn thận đấy nha!".

Với con mực hiền lành, thì em tôi lững lờ, xông tới rượt bắt nhau, Con em tôi còn hung hãn nhảy xổ tới như một con cọp vỗ lên mình con mực.

Phần tôi vẫn thích chạy đó đây, có hôm chun hàng rào qua vườn nhà bên cạnh, thì gặp một con vàng lớn hơn lông và đuôi dài cong lên, xồng xộc chạy tới còn sủa vang, khiến tôi hoảng kinh, quay đầu chạy ù về, nhảy phóng lên đầu hàng rào, rồi xoay lại nhìn xuống trong khi nó đã chồm lên kêu ư ử, như muốn làm quen, nhưng tôi chưa hiểu ý định của nó, nên còn e dè.

Trong nhà còn có anh Cò lớn nhút mà tôi đã thân thiện từ lúc nhỏ. Anh luôn triu mến và che chở cho tôi, nhút là khi bị mẹ mắng, tôi thật an tâm khi chui rút dưới đầu anh ta kể cả khi buồn. Anh luôn nhường nhịn và hiểu biết khi chơi đùa với tôi. Chúng tôi đều tin rằng, mỗi đồng cảm này sẽ theo chúng tôi cho tới lớn và có lẽ đến suốt đời.

Chuyện Mèo đời xưa

Nước Ai Cập vào thời thượng cổ, cách nay 3000 năm đã tôn vinh mèo là nữ Thần Bastet, hiện thân cho tình yêu, thụ thai, sinh nở và Âm nhạc. Trong các thần đường Ai Cập các xác ướp Mèo hay những tượng nữ thần Mèo đầy nghệ thuật đã được khám phá.

Vào thời La Mã cổ đại, mèo đã vượt trội hơn những con thú khác, và được mô tả như một tay thợ săn hoang dại và luôn thành công trong việc bắt vịt: Các nhà khảo cổ đã

khai quật được trong một ngôi biệt thự La Mã một bức tranh gạch khảm hình Mèo săn đã bắt được một con vịt.

Mèo quý:

Khoảng vài thế kỷ trước, những con mèo đen, hoặc mèo vằn lông sậm đen mà đôi mắt ngời xanh, ma quái thường đeo theo các phù thủy cỡi chổi chà bay đi phá làng phá xóm hay gieo mầm tai ương, bệnh tật. Sự mê tín dị đoan dẫn đến nhiều điều tệ hại: Khi một vùng nào

đột nhiên xảy ra dịch bệnh bất thường hay những tai ương chết người hăng loạt, trùng tang liên táng, thì đa số dân làng nghi ngờ các hành vi phát tác của những phù thủy. Nên nhiều đám đông tự phát vác cuốc xuống, cào cỏ, câu liêm để săn lùng phù thủy. Tội nghiệp một vài người đàn bà đặc dị không bà con thân thuộc, sống cách biệt làng xóm, nuôi mèo làm bầu bạn, bỗng nhiên bị nghi ngờ, và có người bỗng bật hét lên kết tội đại. Rồi đám đông lên cơn sốt ào tới giết chết cả người và mèo.

Truyện cổ tích "Con Mèo mang ừng".

Cách nay hơn hai trăm năm, kể lại: Một con Mèo láu cá, xảo quyệt đã giúp người chủ nghèo khổ của nó chiếm được một khối tài sản lớn, trở nên giàu có và may mắn.

Con Mèo vẫy tay Maneky-neko:

Xuất hiện nhiều thế kỷ trước ở Nhật Bản như biểu tượng mang lại may mắn và tài lộc. Hiện nay nhiều quốc gia Á châu vẫn còn bày tượng này trên quầy tủ, đặt ngay lối vào các nhà hàng, tiệm buôn và cả tư gia nữa, để „vẫy gọi“ May mắn và Tài Lộc vào nhà.

Trước đây đúng 100 năm, người Anh thích những hình ảnh Mèo

được nhân tính hóa.

Những hình tượng Mèo cái này đã được in vẽ đủ mọi loại trên các sách đọc, trên bàn ăn và cả những hoạt động thể thao.

NĂM QUÝ MÃO NÓI CHUYỆN MÈO

• Nguyên Trí – Hồ Thanh Trước

Năm Nhâm Dần 2022 cáo chung nhường bước cho năm Quý Mão 2023, nghĩa là cháu nhường ngôi cho cô vì theo truyền thuyết cổ tích Việt Nam thì mèo là cô của cạp (?). Nhưng theo 12 con giáp trong âm lịch Việt Nam thì cạp đứng trước mèo.

Các nhà Động vật học Tây phương thì cho rằng mèo và cạp thuộc bộ Mèo (Felidea – Félidés), họ có vú, loài ăn thịt, cùng bộ này còn có sư tử, các loài beo, mèo rừng v.v... như vậy mèo và cạp thật sự có họ hàng. Họ còn xác định mèo là hậu duệ của cạp. Quan sát kỹ thì hiển nhiên mèo và cạp có những điểm giống nhau, thậm chí có một số giống mèo, như mèo bengals, rất giống cạp con. Mèo và cạp vì vậy rất giống nhau về mặt thể chất và cũng có một số điểm tương đồng về cá tính đáng kinh ngạc như sau:

- Cơ thể: Cơ thể của mèo và cạp rất giống nhau, một cấu tạo theo cơ thể học linh động của loài săn bắt mồi. Ngoài ra, chúng cũng có chung một đặc điểm về móng, có 5 móng ở mỗi chân trước và 4 ở mỗi chân sau, các móng vuốt co vào làm cho chúng có những bước chân «nhung» không tiếng động để rình mồi và giương ra khi cần vồ mồi.

- Thực phẩm: Ở Âu, Mỹ, chúng ta thường nuôi mèo như gia súc làm bạn của chủ hay bạn cho trẻ em, họ thường cho mèo uống sữa. Trên thực tế, bao tử của nó không thích hợp để tiêu hóa sữa, thậm chí hàng năm vào ngày lễ Phục Sinh (Pâques – Easter) nhiều nơi tổ chức trò chơi cho trẻ em tìm lượm trứng chocolate, không quên khuyến mọi người đề phòng việc mèo có thể ăn trứng chocolate, việc này gây tử vong cho mèo vì chocolate không thể tiêu hóa trong bao tử mèo. Mèo là loài ăn thịt, cạp cũng vậy. Vì vậy, thịt hoặc cá là thành phần chính trong bữa ăn của nó. Chuột tuy mang mầm bệnh truyền nhiễm nhưng khi mèo ăn chuột vẫn không hề nhiễm bệnh vì bao tử của nó tiêu hóa được.

- Đánh dấu sở hữu và vùng đất riêng: Mèo và cạp không thích chia sẻ những gì thuộc về nó, đó là lý do tại sao tất cả luôn để lại dấu vết khi đi tiểu hoặc đại tiện để tất cả các loài động vật khác hiểu được thông điệp: «đây là của riêng tôi».

- Ngủ ngày thức đêm: Mèo và cạp thường ngủ ngày và thức đêm, vì trong thiên nhiên thời gian săn mồi là từ hoàng hôn cho đến rạng đông, trong bóng đêm để cho chúng rình mồi và vì vậy thị lực và thính lực của chúng rất phát triển.

- DNA: Tuy rằng có rất nhiều điểm giống nhau giữa mèo và cạp, nhưng chúng cũng có một số điểm bất tương đồng. Do đó, chúng không hoàn toàn có 100% mà chỉ 95% DNA chung, điều này giải thích nhiều điểm tương đồng giữa mèo và cạp.

Trong một phim tài liệu nghiên cứu về mèo do các nhà động vật học và bác sĩ thú y Nhật, Pháp, Scotland, Turkey thực hiện và được phổ biến trên hệ thống truyền hình Netflix xác định rằng: *«Mèo rất thông minh, tò mò để tìm hiểu và học các điều mới, hòa đồng. Sự nhận thức rất phát triển của nó do tổ tiên mèo thuộc loài săn bắt mồi, ngoài ra mèo còn có đặc tính của beo Cheetah - Guépard (đồng chủng của mèo) động vật chạy nhanh nhất trên mặt đất, tốc độ có thể đạt 112 km/giờ nhờ vào cột xương sống với những đĩa đàn hồi rất linh hoạt giữa các đốt xương, năng lượng tích lưu trữ bởi sức ép của các đĩa cột xương sống như cái lò xo bị ép khi bung ra trở thành năng lượng động giúp con thú phóng nhanh».*

Chúng ta thường nói rằng 'dù ở vị thế nào, mèo luôn luôn rơi trên bốn chân', điều này nhờ vào vestibular system trong «nội nhĩ – tai trong» (inner ear – l'oreille interne) của mèo rất nhạy do đó khả năng định vị thân thể trong không gian và phản xạ xoay mình nhanh chóng do đó dù ở bất cứ vị thế nào trong không gian nó vẫn rơi xuống đất trên bốn chân của nó.

Mèo trong ca dao, văn học, phim ảnh

Mèo xuất hiện nhiều trong ca dao, thành ngữ, tục ngữ Việt Nam, tôi chỉ nhớ một vài câu xin kể dưới đây:

Mèo lại hoàn mèo

- Mèo khen mèo dài đuôi
- Rửa mặt như mèo rửa mặt
- Chưa biết mèo nào cắn mỉu nào
- Giấu như mèo giấu c...
- « Con mèo mà trèo cây cau
Hỏi thăm chú chuột đi đâu vắng nhà
Chú chuột đi chợ đường xa
Mua mắm mua muối giỗ cha chú mèo ».

Mèo cũng được nhắc đến trong thành ngữ Pháp, như vài câu thông dụng sau:

- La nuit tous les chats sont gris (Trong bóng tối tất cả mèo đều màu xám): trong tối người ta khó phân biệt nên dễ lầm lẫn.

- Quand le chat n'est pas là les souris dansent (Khi mèo vắng mặt chuột tha hồ nhảy múa): Khi cấp trên đi vắng, thuộc cấp lạm dụng thời cơ làm những việc cấm đoán.

- Il faut pas acheter chat en poche (Không nên mua mèo trong giỏ): Không mua hàng khi không được thấy rõ ràng.

- Donner sa langue au chat (Cho mèo lưỡi của mình): Thừa nhận rằng mình không có giải pháp cho câu hỏi.

- Avoir d'autres chats à fouetter (Phải lo ra roi với những con mèo khác): Còn nhiều việc quan trọng khác phải làm

Trong Anh ngữ :

- Cat got your tongue? (Mèo lấy mất lưỡi của anh rồi sao?): câu này có vẻ tương tự trong câu trên trong Pháp ngữ nhưng mang một ý nghĩa khác: câu này thường được sử dụng trong câu hỏi cho một người vẫn giữ im lặng nhưng khuyên họ nên nói ra điều họ biết.

- Let the cat out the bag (Hãy để con mèo ra khỏi giỏ): Kể một việc bí mật

- There's more than one way to skin a cat (Có nhiều cách để lột da mèo): Có nhiều phương pháp để giải quyết một sự việc.

- It's raining cats and dogs (Trời mưa mèo chó): Ý nói trời mưa rất lớn.

Và trong ngôn ngữ Hòa Lan:

- Er uitzien als een verzopen kat (Trông giống như mèo chết đuối): Chỉ một người nước ướt từ đầu đến chân. Trong Việt ngữ chúng ta nói 'ướt như chuột lột'; đổi ngôn ngữ, mèo đổi thành chuột.

- Dat weet de kat ook (Điều này mèo cũng biết): Điều mà ai cũng đều biết

- Leven als kat en hond (Sống như chó với mèo): Tranh cãi với mọi người. Trong Việt ngữ cũng nói 'như chó với mèo' cùng một ý này.

Trong truyện cổ tích trẻ em không ai là không biết 'Con mèo đi hia' dịch từ tác phẩm 'Le chat botté' của văn hào Ý, Giovanni Francesesco Straparola và văn hào Pháp, Charles Perrault; tác phẩm này được dịch ra vài chục sinh ngữ khác khắp thế giới, trải qua nhiều thế hệ từ thế kỷ 17 đến nay.

Về phim ảnh điển hình là 'Tom and Jerry' chú mèo Tom và chú chuột Jerry trong phim hoạt họa do William Hanna thực hiện năm 1940 và

còn tiếp tục thực hiện cho đến ngày nay do nhiều thế hệ tiếp nối theo William Hanna. 'Tom and Jerry' có hàng trăm triệu khán giả khắp năm châu.

Giới trẻ khắp năm châu gần như không ai là không biết đến Pokemon, trò chơi video (video game) do Satoshi Tajiri thực hiện năm 1996. Qua nhiều thế hệ Pokemon video game nhiều «nhân vật» mèo với hình thù lạ lùng xuất hiện như: Absol, Delcatty, Entei, Espeon, Espur, Litleo, Litten, Luxio, Luxray, Meowth và nhiều hơn nữa nhưng tôi không nhớ hết. Ngoài ra các «nhân vật» mèo này còn được xuất hiện trên sách, tranh ảnh và phim hoạt họa.

Absol

Litleo

Entei

Con mèo của gia đình tôi

Chú mèo Félicia của chúng tôi

Cuối năm 1998, công ty nơi tôi đang làm việc quyết định chuyển tôi từ Bỉ sang nhiệm sở ở vùng tây nam Pháp, tôi chỉ có hai tháng để

bàn giao và lên đường nhận nhiệm vụ mới. Con gái tôi đang theo chương trình đại học phải ở lại Bỉ, chỉ có đứa con trai theo vợ chồng tôi sang Pháp tiếp tục các năm cuối trung học. Sang Pháp xa chị, xa trường cũ xa bạn, đơn độc, con trai tôi xin nuôi một con chó làm bạn. Tôi nói nuôi thú vật phải nuôi cho đến ngày nó chết, không thể bỏ rơi nó vì mình không muốn nuôi nữa và chó cần nhiều sự chăm sóc. Con tôi đồng ý và xin một con mèo. Thật tình mà nói, tôi không thích mèo vì một quan niệm sai lầm là mèo không trung thành như chó, nhưng đành chiều ý con tôi.

Bà hàng xóm có nuôi mèo và nó mới sanh lứa con, chúng tôi xin một con mèo cái, con tôi đặt cho nó cái tên Félicia; nó mang lại niềm vui cho con tôi nhưng cũng mang lại một vài phiền toái cho chúng tôi như: mang nó đi chích ngừa, lúc sáu tháng tuổi phải mang nó đến bệnh viện thú y giải phẫu tuyệt sản theo lời khuyên và kinh nghiệm bản thân của ông bạn tôi, ông này nuôi mèo, mỗi năm sanh vài lứa ông phải mang mèo con đi giết, không may đứa cháu ngoại của ông nhìn thấy, nó giận ông luôn. Riêng tôi nghĩ đến việc giết một sinh vật làm tôi rùng mình!

Vài năm sau con trai tôi rời nhà vào đại học, nó 'gửi' con mèo này lại cho chúng tôi nuôi. Từ đó chúng tôi mới có dịp tìm hiểu về mèo:

- Mèo là «thợ săn chuyên nghiệp», con mèo của chúng tôi không ngoại lệ, nhà chúng tôi nằm cạnh cánh rừng, mỗi ngày nó mang về trước cửa nhà một món 'quả', khi thì một cái đầu chuột, khi bộ lòng, khi một con chim không đầu, khi thằn lằn, rắn mối, rắn, thỏ, tất cả những gì nó săn được, làm cho tôi phải dọn dẹp 'chiến công' của nó vì bà xã tôi không bao giờ dám nhìn nói chi là dọn dẹp.

- Trái với chúng tôi nghĩ, tuy rằng mèo thích sống độc lập không lệ thuộc nhiều vào chủ nó, nhưng mèo rất trung thành nó rất gần chủ và thích được chủ vuốt ve, chăm sóc. Chúng tôi nhận thấy rằng con mèo của chúng tôi có tình gia đình vì mỗi ngày nó đều chạy về nhà bà hàng xóm chơi với mẹ và anh em của nó. Khi chúng tôi đi sang Úc vắng nhà một tháng, phải gửi nó cho bà hàng xóm, khi về nó giận không trở về với chúng tôi, khiến chúng tôi mất mấy tuần hàng ngày phải sang dụ nó trở về.

- Vì không muốn cho nó giết sinh vật như trước chúng tôi cho nó ăn thực phẩm khô nhiều rau cải hơn thịt. Mỗi khi bắt gặp nó rình chim hay con mồi chúng tôi đuổi không cho nó săn, vì trong thiên nhiên mèo săn mồi để sinh sống. Nay

là gia súc được nuôi ăn, săn bắt không còn là sự cần thiết.

Cuối năm 2006 tôi lại được lệnh chuyển sang Hòa Lan, chúng tôi mang nó theo; lại phải làm sổ chích ngừa, sổ thông hành và «chip» căn cước ghép vào dưới da.

Sang Hòa Lan nó theo chúng tôi nghe thuyết giảng, nghe tụng kinh, chúng tôi khuyên nó nên tránh sát sanh, dường như nó hiểu hay do nghiệp lành của nó đời trước nay được chúng tôi giúp, nó không còn sát sanh như trước dù nhà chúng tôi ở cạnh các cánh đồng nông nghiệp nơi đó không thiếu gì chim hay chuột. Chúng tôi cũng cảm thấy mến nó hơn.

Năm 2015 nó bỏ thân súc sanh lúc đúng 14 tuổi, sớm hơn tuổi thọ trung bình của loài mèo thường là 18 tuổi. Phải chăng nhờ được tiếp cận với Phật pháp nên nó được thoát kiếp súc sanh sớm hơn? Theo luật định tại Hòa Lan gia súc chết hoặc hỏa táng tại một cơ sở, hoặc nếu có vườn sau nhà, làm hòm và chôn vào một hố sâu tối thiểu 70cm. Chúng tôi chôn nó trong vườn nhà và đọc chú Vãng Sanh cho nó.

Hình ảnh con mèo này vẫn còn đậm nét trong tim chúng tôi và quan niệm về mèo cũng thay đổi trong tâm chúng tôi, tuy nhiên chúng tôi không muốn nuôi bất cứ một gia súc nào khác.

Nguyện chư Phật gia hộ năm Quý Mão 2023 mang đến mọi an lành cho mọi loài chúng sanh, chiến tranh sớm chấm dứt, tránh được mọi thiên tai, hạn hán, cháy rừng, v.v...

Nguyên Trí – Hồ Thanh Trước

Tài liệu tham khảo:

- Phim tài liệu 'Notre langue aux chats' do Netflix thực hiện
- Dictionnaire des expressions françaises
- English Sayings and Idioms About Cats
- Spreekwoorden en gezegden met "kat"
- Groot spreek woordenboek

- La nuit tous les chats sont gris (Trong bóng tối tất cả mèo đều màu xám): trong tối người ta khó phân biệt nên dễ lầm lẫn.

- Quand le chat n'est pas là les souris dansent (Khi mèo vắng mặt chuột tha hồ nhảy múa): Khi cấp trên đi vắng, thuộc cấp lạm dụng thời cơ làm những việc cấm đoán.

- Il faut pas acheter chat en poche (Không nên mua mèo trong giỏ): Không mua hàng khi không được thấy rõ ràng.

- Donner sa langue au chat (Cho mèo lưỡi của mình): Thừa nhận rằng mình không có giải pháp cho câu hỏi.

- Avoir d'autres chats à fouetter (Phải lo ra roi với những con mèo khác): Còn nhiều việc quan trọng khác phải làm

Trong Anh ngữ :

- Cat got your tongue? (Mèo lấy mất lưỡi của anh rồi sao?): câu này có vẻ tương tự trong câu trên trong Pháp ngữ nhưng mang một ý nghĩa khác: câu này thường được sử dụng trong câu hỏi cho một người vẫn giữ im lặng nhưng khuyên họ nên nói ra điều họ biết.

- Let the cat out the bag (Hãy để con mèo ra khỏi giỏ): Kể một việc bí mật

- There's more than one way to skin a cat (Có nhiều cách để lột da mèo): Có nhiều phương pháp để giải quyết một sự việc.

- It's raining cats and dogs (Trời mưa mèo chó): Ý nói trời mưa rất lớn.

Và trong ngôn ngữ Hòa Lan:

- Er uitzien als een verzopen kat (Trông giống như mèo chết đuối): Chỉ một người nước ướt từ đầu đến chân. Trong Việt ngữ chúng ta nói 'ướt như chuột lột'; đổi ngôn ngữ, mèo đổi thành chuột.

- Dat weet de kat ook (Điều này mèo cũng biết): Điều mà ai cũng đều biết

- Leven als kat en hond (Sống như chó với mèo): Tranh cãi với mọi người. Trong Việt ngữ cũng nói 'như chó với mèo' cùng một ý này.

Trong truyện cổ tích trẻ em không ai là không biết 'Con mèo đi hia' dịch từ tác phẩm 'Le chat botté' của văn hào Ý, Giovanni Francesesco Straparola và văn hào Pháp, Charles Perrault; tác phẩm này được dịch ra vài chục sinh ngữ khác khắp thế giới, trải qua nhiều thế hệ từ thế kỷ 17 đến nay.

Về phim ảnh điển hình là 'Tom and Jerry' chú mèo Tom và chú chuột Jerry trong phim hoạt họa do William Hanna thực hiện năm 1940 và

còn tiếp tục thực hiện cho đến ngày nay do nhiều thế hệ tiếp nối theo William Hanna. 'Tom and Jerry' có hàng trăm triệu khán giả khắp năm châu.

Giới trẻ khắp năm châu gần như không ai là không biết đến Pokemon, trò chơi video (video game) do Satoshi Tajiri thực hiện năm 1996. Qua nhiều thế hệ Pokemon video game nhiều «nhân vật» mèo với hình thù lạ lùng xuất hiện như: Absol, Delcatty, Entei, Espeon, Espur, Litleo, Litten, Luxio, Luxray, Meowth và nhiều hơn nữa nhưng tôi không nhớ hết. Ngoài ra các «nhân vật» mèo này còn được xuất hiện trên sách, tranh ảnh và phim hoạt họa.

Absol

Litleo

Entei

Con mèo của gia đình tôi

Chú mèo Félicia của chúng tôi

Cuối năm 1998, công ty nơi tôi đang làm việc quyết định chuyển tôi từ Bỉ sang nhiệm sở ở vùng tây nam Pháp, tôi chỉ có hai tháng để

bàn giao và lên đường nhận nhiệm vụ mới. Con gái tôi đang theo chương trình đại học phải ở lại Bỉ, chỉ có đứa con trai theo vợ chồng tôi sang Pháp tiếp tục các năm cuối trung học. Sang Pháp xa chị, xa trường cũ xa bạn, đơn độc, con trai tôi xin nuôi một con chó làm bạn. Tôi nói nuôi thú vật phải nuôi cho đến ngày nó chết, không thể bỏ rơi nó vì mình không muốn nuôi nữa và chó cần nhiều sự chăm sóc. Con tôi đồng ý và xin một con mèo. Thật tình mà nói, tôi không thích mèo vì một quan niệm sai lầm là mèo không trung thành như chó, nhưng đành chiều ý con tôi.

Bà hàng xóm có nuôi mèo và nó mới sanh lứa con, chúng tôi xin một con mèo cái, con tôi đặt cho nó cái tên Félicia; nó mang lại niềm vui cho con tôi nhưng cũng mang lại một vài phiền toái cho chúng tôi như: mang nó đi chích ngừa, lúc sáu tháng tuổi phải mang nó đến bệnh viện thú y giải phẫu tuyệt sản theo lời khuyên và kinh nghiệm bản thân của ông bạn tôi, ông này nuôi mèo, mỗi năm sanh vài lứa ông phải mang mèo con đi giết, không may đứa cháu ngoại của ông nhìn thấy, nó giận ông luôn. Riêng tôi nghĩ đến việc giết một sinh vật làm tôi rùng mình!

Vài năm sau con trai tôi rời nhà vào đại học, nó 'gửi' con mèo này lại cho chúng tôi nuôi. Từ đó chúng tôi mới có dịp tìm hiểu về mèo:

- Mèo là «thợ săn chuyên nghiệp», con mèo của chúng tôi không ngoại lệ, nhà chúng tôi nằm cạnh cánh rừng, mỗi ngày nó mang về trước cửa nhà một món 'quả', khi thì một cái đầu chuột, khi bộ lòng, khi một con chim không đầu, khi thằn lằn, rắn mối, rắn, thỏ, tất cả những gì nó săn được, làm cho tôi phải dọn dẹp 'chiến công' của nó vì bà xã tôi không bao giờ dám nhìn nói chi là dọn dẹp.

- Trái với chúng tôi nghĩ, tuy rằng mèo thích sống độc lập không lệ thuộc nhiều vào chủ nó, nhưng mèo rất trung thành nó rất gần chủ và thích được chủ vuốt ve, chăm sóc. Chúng tôi nhận thấy rằng con mèo của chúng tôi có tình gia đình vì mỗi ngày nó đều chạy về nhà bà hàng xóm chơi với mẹ và anh em của nó. Khi chúng tôi đi sang Úc vắng nhà một tháng, phải gửi nó cho bà hàng xóm, khi về nó giận không trở về với chúng tôi, khiến chúng tôi mất mấy tuần hàng ngày phải sang dụ nó trở về.

- Vì không muốn cho nó giết sinh vật như trước chúng tôi cho nó ăn thực phẩm khô nhiều rau cải hơn thịt. Mỗi khi bắt gặp nó rình chim hay con mồi chúng tôi đuổi không cho nó săn, vì trong thiên nhiên mèo săn mồi để sinh sống. Nay

là gia súc được nuôi ăn, săn bắt không còn là sự cần thiết.

Cuối năm 2006 tôi lại được lệnh chuyển sang Hòa Lan, chúng tôi mang nó theo; lại phải làm sổ chích ngừa, sổ thông hành và «chip» căn cước ghép vào dưới da.

Sang Hòa Lan nó theo chúng tôi nghe thuyết giảng, nghe tụng kinh, chúng tôi khuyên nó nên tránh sát sanh, dường như nó hiểu hay do nghiệp lành của nó đời trước nay được chúng tôi giúp, nó không còn sát sanh như trước dù nhà chúng tôi ở cạnh các cánh đồng nông nghiệp nơi đó không thiếu gì chim hay chuột. Chúng tôi cũng cảm thấy mến nó hơn.

Năm 2015 nó bỏ thân súc sanh lúc đúng 14 tuổi, sớm hơn tuổi thọ trung bình của loài mèo thường là 18 tuổi. Phải chăng nhờ được tiếp cận với Phật pháp nên nó được thoát kiếp súc sanh sớm hơn? Theo luật định tại Hòa Lan gia súc chết hoặc hỏa táng tại một cơ sở, hoặc nếu có vườn sau nhà, làm hòm và chôn vào một hố sâu tối thiểu 70cm. Chúng tôi chôn nó trong vườn nhà và đọc chú Vãng Sanh cho nó.

Hình ảnh con mèo này vẫn còn đậm nét trong tim chúng tôi và quan niệm về mèo cũng thay đổi trong tâm chúng tôi, tuy nhiên chúng tôi không muốn nuôi bất cứ một gia súc nào khác.

Nguyện chư Phật gia hộ năm Quý Mão 2023 mang đến mọi an lành cho mọi loài chúng sanh, chiến tranh sớm chấm dứt, tránh được mọi thiên tai, hạn hán, cháy rừng, v.v...

Nguyên Trí – Hồ Thanh Trước

Tài liệu tham khảo:

- Phim tài liệu 'Notre langue aux chats' do Netflix thực hiện
- Dictionnaire des expressions françaises
- English Sayings and Idioms About Cats
- Spreekwoorden en gezegden met "kat"
- Groot spreek woordenboek

SỐNG CHUNG VỚI MÈO 4 CĂNG

• Bs Thú y Nguyễn Thượng Chánh

Cháu nội và 3 con mèo

Trước tiên tác giả xin xác định ở đây là bài viết này chỉ nói về giống *mèo bốn căng* mà thôi.

Ngày nay rất nhiều gia đình có nuôi mèo. Tại Bắc Mỹ, số mèo nuôi cũng ngang ngửa với số chó nuôi chó không phải là ít ỏi gì. Ít người biết là có rất nhiều bệnh tật có thể từ thú lây sang cho người, người ta gọi những bệnh này là zoonoses. Mèo cũng không thoát ra khỏi quy luật này. Có ai mà lại không thương yêu con mèo của mình, nhưng nuôi nó cũng có lắm nhiêu khê.

Mèo Cắn

Vấn đề bị mèo bốn căng cắn tuy ít khi xảy ra hơn vấn đề chó cắn, nhưng hễ bị mèo cắn thì vết thương rất dễ làm độc do biến chứng nhiễm trùng (20-80%). Lý do chính là vết mèo cắn được ví như một tiêm chích (piqûre) hơn là một vết thương mở (plaie ouverte) để được rửa sát trùng như trường hợp bị chó cắn.

Tác nhân gây nhiễm thường hay gặp trong vết cắn là vi khuẩn *Pasteurella multocida*. Vi khuẩn Pasteurella là vi khuẩn gây bệnh nhưng mèo không hề hấn gì. Khi bị mèo cắn, vi khuẩn P. multocida gây viêm sưng vết cắn rất nhanh.

Các vi khuẩn khác đôi khi cũng có thể được tìm thấy trong vết thương là: Streptococcus

groupe viridans, Clostridium perfringens, Actinobacter calcoaceticus và Escherichia coli.

Vấn đề bệnh dại (rage) cũng cần được nghĩ đến nếu bị mèo hoang, mèo vô chủ hoặc mèo không được chích ngừa dại cần phải.

YERSINIA PESTIS

© CanStockPhoto.com

Mèo Cào

Mèo cào cũng có thể gây thành bệnh và có tên là bệnh sốt mèo cào (Maladie des griffes du chat, Cat scratch fever)... Tác nhân là vi khuẩn *Bartonella henselae*. Mèo tuy mang vi khuẩn trong mình nhưng không bị bệnh và có thể truyền bệnh cho người qua vết cào hay qua vết cắn... Triệu chứng chung là các hạch vùng bị cắn sưng to cả tháng (lymphadénite régionale), có thể kèm theo sốt nóng, ói mửa, đôi khi viêm mắt (conjunctivite). Trong đa số trường hợp bệnh thường tự hết (autolimitante) trong vài tuần hoặc sau vài tháng thì các hạch hết còn sưng.

Bọ chét mèo Ctenocephalides felis là trung gian hay vecteur chính để truyền vi khuẩn Bartonella từ mèo sang cho chúng ta.

Trong trường hợp rất hiếm ở những người có sức miễn dịch yếu sẵn, vi khuẩn B. henselae có thể gây ra hai bệnh lý Angiomatose bacillaire và Péliose bacillaire... Angiomatose bacillaire biểu lộ bằng hiện tượng gia tăng mạch máu (vasoproliférative) dưới da tạo nên những mảng đỏ bầm như sarcome de kaposi... Péliose bacillaire tuy hiếm thấy nhưng cũng không kém phần nguy hiểm, có thể chết. Triệu chứng là trên bề mặt của gan có rất nhiều túi chứa đầy máu.

Một số chủng Bartonella khác cũng có thể gây bệnh cho người. Đó là B. bacilliformis (fièvre de Oroya), B.elizabethae (endocardite) và B.quintana (fièvre des tranchées, endocardite)... B.elizabethae gây cây từ chuột có thể được xem như một zoonose.

Trong một khảo cứu ở Hoa Kỳ, 81% mèo của những bệnh nhân bị mèo cào có chứa kháng thể

chống *B.henselae*, so với 38% mèo témoins trong phòng mạch thú y.

Muốn tránh việc bị mèo cào thì nên đem con vật đến phòng mạch thú y cho Bs cắt bỏ móng (dégriffer) là xong

Trường hợp bị “mèo véo” của mèo 2 cẳng thì phải cẩn rằng chịu đau, chỉ có thể ui da hít hà mà thôi!?

Bệnh Toxoplasmose

Bệnh gây nên bởi *Toxoplasma gondii* là một loại ký sinh trùng đơn bào thuộc nhóm sporozoaire. Ký sinh trùng này được thấy khắp thế giới. Tất cả sinh vật có máu ấm kể cả người đều có thể bị nhiễm *T.gondii*... Tại Hoa Kỳ có vào khoảng 60 triệu người bị nhiễm *T.gondii* mà họ không hề biết vì nhờ sức miễn dịch tốt nên có rất ít người bị mắc bệnh... Bệnh *Toxoplasma* có triệu chứng như cảm cúm, sốt nóng, hạch sưng. Trường hợp nặng thì có thể có biến chứng ở não và mắt... *T.gondii* phát triển trong ruột của loài mèo và thải nang noãn oocyst theo phân ra ngoài môi sinh. Vài ngày sau thì oocyst bắt đầu có khả năng lây nhiễm. Oocyst có đường kính 10-12 microns và sống rất dai cả năm trong đất cát. Uống sữa, ăn rau cải trái cây bẩn cũng như tay chân không rửa kỹ sau khi làm đất có dính oocyst, rồi sau đó bốc thức ăn đưa vào miệng thì rất có thể sẽ bị nhiễm ký sinh trùng *T.gondii*. Đặc biệt nhất là đối với những phụ nữ nào không có kháng thể (séronegative) chống lại *T.gondii*, nếu lỡ bị nhiễm lúc mang thai thì hết sức nguy hiểm. Ký sinh trùng có thể vượt màng nhau để nhiễm vào bào thai. Có thể làm hư thai, làm sảy thai hoặc đứa bé khi sanh ra sau này sẽ bị tổn hại hệ thần kinh và mắt.

Để đề phòng nên mang bao tay mỗi khi làm vườn, quét dọn phân mèo, lúc thay chất lót chuồng cho mèo hoặc lúc thay hộp cát (bac à sable) bên ngoài nơi các cháu bé chơi. Rửa tay thật kỹ với savon sau khi xong việc. Rau cải trái cây phải được rửa kỹ, thịt thà phải nấu thật chín rồi mới dùng. Dao thớt, dụng cụ nhà bếp có tiếp xúc với thịt sống cũng phải được rửa kỹ với savon sau khi sử dụng.

Cũng có giả thuyết cho rằng người bị nhiễm *T.gondii* có thể và có nhiều nguy cơ dẫn đến bệnh tâm thần phân liệt *Schizophrenia* sau này (?)

Các bệnh ký sinh trùng

Sán dây (Ténia) và giun, lãi (Ascaris):

-* *Dipylidium caninum* (ténia des puces) thường gây tiêu chảy nhẹ.

-* *Echinococcus multilocularis* gây ra bệnh échinococcose alvéolaire dưới hình thức những nang (kystes) trong gan, phổi và trong não. Diễn biến của bệnh rất chậm, chẩn đoán thường trễ vì lẽ này đây là một bệnh rất nguy hiểm có thể chết. Trứng sên có trong phân mèo, chó hoặc chồn. Ăn rau cải nhớ rửa kỹ.

* *Toxocara cati*, ấu trùng lãi chui vào gan, vào phổi hoặc vào mắt của các cháu nhỏ thường chơi trong hộp cát bên hông nhà.

Các bệnh khác:

-* Bệnh **Chlamyphilose** hay **coryza**: Do *Chlamyphilis felis* gây ra viêm phổi, viêm mũi, viêm mắt ở mèo con, đôi khi cũng có thể lây viêm mắt ở người nhưng hiếm. Một khảo cứu của Nhật Bản cho biết 50% mèo hoang và 15% mèo nhà là porteurs của bệnh này, có nghĩa là chúng có mang mầm bệnh nhưng không có triệu chứng bệnh.

-* **Bệnh ghẻ lác**: Đây là những bệnh ngoài da gây ngứa ngái khó chịu. Đó là bệnh lác (teigne), tác nhân là nấm *Microsporum*... Bệnh sporothricose tác nhân là nấm *Sporothrix schenckii*... Bệnh cheyletiellose do côn trùng (loại nhện, acarien) *cheyletiella yasguri* gây nên.

Kết luận

Nuôi mèo cũng có cái thú riêng của nó.

Mèo nào cũng đem cho chúng ta những niềm vui nho nhỏ và giúp cho cuộc sống của chúng ta bớt tẻ nhạt.

Nhưng dù mèo bốn cẳng hay là mèo hai cẳng đi nữa, chúng ta cũng cần phải cảnh giác... Đôi khi chúng cũng có thể là nguyên nhân của biết bao nhiêu là phiền não và rắc rối trong cuộc đời.

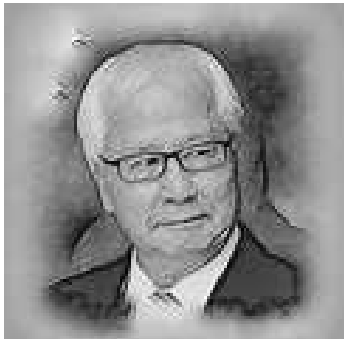
Đúng là có sướng thì cũng phải có khổ vậy phải không bạn tui!

Montreal, 23.10.2022

Nguyễn Thượng Chánh, DVM

CUNG TRẦM TƯỜNG TỪ CHUYỆN TÌNH LÃNG MẠN ĐẾN HỒN THƠ (THỂ SỰ) LƯU ĐÀY

Ít Nét Tiểu Sử Về Thi Sĩ Cung Trầm Tường:

Cung Trầm Tường, tên thật là Cung Thức Căn, sinh ngày 28 tháng 2 năm 1932 tại Hà Nội. Năm 15 tuổi (1947), ông bắt đầu làm thơ, và có tập thơ đầu tay tên là Sóng

Đầu Dòng.

Năm 1949, ông rời Hà Nội vào Sài Gòn, học tiếp trung học tại trường Chasseloup Laubat (Sau có tên là trường Trung học phổ thông Lê Quý Đôn, Sài Gòn).

Năm 1952, sau một năm học đại học, Ông sang Pháp du học, tại Trường Kỹ sư không quân ở Salon-de-Provence.

Năm 1957, ông tốt nghiệp trở về nước, phục vụ trong Quân chủng Không Quân của Quân lực Việt Nam Cộng Hòa. Trong năm này, hai bài thơ của ông là "Mùa thu Paris" và "Vô đề" (thơ trường thiên), xuất hiện trong tuyển tập Đất Đứng, của nhóm Quan Điểm (gồm Mặc Đỗ, Vũ Khắc Khoan, Nghiêm Xuân Hồng), và đã làm người đọc, thích thú, chú ý nhất, nổi bật trong thời gian này!

Năm 1958, ông đứng ra chủ trương tờ Văn Nghệ Mới và cộng tác thường xuyên cho các tạp chí: Sáng Tạo, Hiện Đại, Nghệ thuật, Văn, Khởi hành...

Trong khoảng thời gian này, Nhạc sĩ Phạm Duy đã phổ nhạc một số bài thơ của Ông, đó là những bài "Mùa thu Paris", "Chưa bao giờ buồn thế", "Bên ni bên nớ", "Khoác kín", "Kiếp sau", "Về đây"... tổng cộng trong 13 bài thơ trong tập Tình Ca của Ông, thì 6 bài Phạm Duy chọn phổ nhạc. Đủ thấy thơ Ông, mọi người yêu thích như thế nào!

Năm 1962, ông sang Hoa Kỳ học về khí tượng, đậu Tiến sĩ khí tượng học tại Đại học Saint Louis. Sau đó, ông trở về Sài Gòn, tiếp tục phục vụ trong Quân chủng Không Quân, với cấp bậc cuối cùng là Trung tá (1975). Dưới chế độ cộng sản, ông bị bắt đưa đi cải tạo 10 năm! trong 8 trại giam và thả về với thêm 3 năm quản chế.

Năm 1993, ông sang Hoa Kỳ định cư, tại Minnesota.

Cung Trầm Tường vừa từ biệt dương thế hôm Chủ Nhật, ngày 9 tháng 10 năm 2022, lúc 4 giờ 27 chiều, giờ địa phương. Thượng thọ 90 tuổi.

Tác phẩm của Cung Trầm Tường đã in:

- Tình ca (Nhà xuất bản. Công đàn, Sài Gòn, 1959)

- Lục bát Cung Trầm Tường (Nhà xuất bản Con đường, Sài Gòn, 1970)
- Lời viết hai tay (Nhà xuất bản Imn, Bonn, 1994; thơ tù cải tạo)
- Bài ca níu quan tài (tác giả tự xuất bản, Minnesota, Hoa Kỳ, 2001; thơ tù cải tạo)
- Một hành trình thơ (Nhà xuất bản Tiếng Quê Hương, Falls Church, Virginia, Hoa Kỳ, 2012)

CUNG TRẦM TƯỜNG – TỪ CHUYỆN TÌNH LÃNG MẠN ĐẾN HỒN THƠ (THỂ SỰ) LƯU ĐÀY

• Đỗ Trường

Tháng Tư, tiết lập xuân dường như mới bắt đầu ở châu Âu. Mặt trời le lói ở đâu đó, làm cho thời tiết ấm dần lên. Sau nhà, mạn và anh đào trong vườn đã bắt đầu trở bông. Trước khung cảnh, và cái không khí nhẹ nhàng như vậy, không hiểu sao bất chợt, tôi nhớ đến trời Paris với nỗi buồn mùa đông, cùng thu vàng lá đổ của Cung Trầm Tường. Cái rung cảm ấy, buộc tôi ngồi vào bàn viết, và đi tìm cái hồn vía của thi sĩ này. Vâng, cái trữ tình mang mang hồn Tây Phương đó đã trộn vào thơ ca Cung Trầm Tường. Và ngay từ năm 1957, Cung Trầm Tường bỏ Paris trở về Saigon, (như một cơn gió) ông đã thổi hồn vào thơ ca miền Nam lúc đó vậy. Và cái luồng gió ấy mang theo những khát khao mới lạ, Cung Trầm Tường đánh đúng vào tâm lý người đọc, người nghe. Nhất là khi những trang thơ đó được Phạm Duy phổ nhạc, có nhiều ca sĩ trình diễn. Và dường như, Cung Trầm Tường là thi sĩ đầu tiên (?) đã đưa cảm xúc từ người tình Tây Phương của mình vào thơ một cách chân thực, và lãng mạn: "Mùa thu nơi đâu?/ Người em mắt nâu/ Tóc vàng sợi nhỏ/ Mong em chín đỏ trái sầu" (Mùa thu Paris). Và cũng chẳng ngoa tí nào, nếu nói, Cung Trầm Tường là một trong những chiếc cầu nối, hay Âu hóa những nét đặc trưng vào thi ca Việt.

Cung Trầm Tường tên thật là Cung Thức Căn, sinh năm 1932 tại Hà Nội. Năm 1952 ông thi vào Trường Không Quân Salon de Provence, Pháp quốc. Học xong, về Saigon, ông trở thành một sĩ quan Không quân. Sau 1975 ông bị cải tạo tù đầy đúng mười năm. Hiện nay ông đang sống và viết tại Hoa Kỳ.

Đến với thi ca rất sớm, nhưng Cung Trầm Tường viết không nhiều. Cho đến nay, ông mới cho xuất bản 5 tập thơ: Tình Ca (1959), Lục Bát

Cung Trầm Tưởng (1973), Lời Viết Hai Tay (1993), Bài Ca Núi Quan Tài (2001), Những Dấu Chân Ngang Trên Một Triền Phiếm Định (2002). Và Cung Trầm Tưởng, một hành trình thơ 1948 – 2018, như một tuyển tập vậy thôi. Cũng như những nhà thơ cùng thế hệ, thơ ca Cung Trầm Tưởng được gắn với từng giai đoạn nổi trôi của đất nước, và cuộc sống, thân phận của con người. Tuy nhiên, với tôi những bài thơ hay của Cung Trầm Tưởng đều ở giai đoạn khi ông ở Paris, hay thời chiến, hoặc những năm tháng trong tù. Giai đoạn định cư ở nước ngoài, Cung Trầm Tưởng vẫn miệt mài sáng tạo, song dường như bút lực không còn được như trước nữa. Có lẽ, do tuổi tác, trí lực cũng như môi trường sống chẳng? Có thể nói, ông là một nhà thơ tài hoa. Và từ chuyện tình lãng mạn đến hôn thê (thể sự) lưu đầy trong cái chất trữ tình đã làm nên hồn vía thi ca Cung Trầm Tưởng.

Vàng tơ sợi nhỏ xin hầu kiếp sau.

Tuy làm thơ từ năm 1947, nhưng phải đến thập niên 50, khi sống và học tập ở Paris thì ca Cung Trầm Tưởng mới hình thành đường nét với cá tính riêng biệt. Và tình yêu cùng khung trời Paris đã là chất liệu làm nên những trang thơ lãng mạn trữ tình ấy. Do vậy, nếu không có cái thuở ban đầu chạm vào mùa thu Paris, và những chiều đông lá đổ chia ly, thì có lẽ thi ca Cung Trầm Tưởng còn luẩn quất ở đâu đó, chứ chưa hẳn ông đã có sự nghiệp, tên tuổi vạm vỡ như hôm nay. Và Mùa thu Paris là một trong những bài thơ như vậy của Cung Trầm Tưởng. Có thể nói, Mùa thu Paris cùng với Trở lại Paris của Hoàng Anh Tuấn và Paris có gì lạ không em của Nguyễn Sa là những bài thơ hay nhất viết về Paris, mà cho đến nay, tôi đã được đọc. (Có một điều đặc biệt, cả ba ông thi sĩ này đều sinh năm 1932 tại Hà Nội, và du học cùng thời ở Paris).

Trước mùa lá đổ, ta cảm như Cung Trầm Tưởng đã giam mình trong em, hay đang tự giam mình vào Paris: "*Mùa thu! mùa thu/ Mây trời âm u/ Yêu người độ lượng/ Trông em tâm tưởng, giam tù*". Và với Mùa thu Paris, có lẽ Cung Trầm Tưởng đang Việt hóa hồn vía Paris vào thơ chẳng? Bởi, dường như ta đã thấy Paris phảng phất đâu đó trong cái hồn tứ ngôn thơ. Và nếu ta tách rời từng câu, thì lời thơ chỉ là những câu nói (khẩu ngữ) thường nhật mà thôi. Song ghép tổng thể, nó trở nên da diết đến lạ lùng. Đây là một trong những đặc điểm mang nét đặc trưng thơ Cung Trầm Tưởng vào thời điểm đó. Và câu kết của mỗi khổ thơ, ông bất ngờ đổi từ thể tứ ngôn sang lục ngôn. Với thủ pháp này,

không chỉ làm cho câu thơ mới lạ, sinh động, mà còn kéo dãn không gian, tâm trạng từ cảnh sang tình của thi nhân vậy. Tuy nhiên, thủ pháp này, ở cùng thời điểm, ta cũng bắt gặp trong thơ Đinh Hùng với: Hương phấn Mê Linh, hay Tìm Bóng Tử Thần... Và Mùa thu Paris được lặp lại nhiều lần song không cho người đọc cảm giác mệt mỏi. Bởi, mỗi lần như vậy, ta thấy xuất hiện những tình tiết, trạng thái, tâm lý khác nhau:

Mùa thu Paris

Trời buốt ra đi

Hẹn em quán nhỏ

Rưng rưng rượu đỏ tràn ly

(...)

Mùa thu âm thầm

Bên vườn Lục-Xâm

Ngồi quen ghế đá

Không em buốt giá từ tâm

(...)

Mùa thu Paris

Trần dâng đôi mi

Người em gác trọ

Sang anh, gót nhỏ thăm thì..."

Và mùa đông đến, sự chia ly, nỗi buồn của Cung Trầm Tưởng được nhân lên gấp bội. Buồn đến độ, một trăm ngày xa cách mà ông tưởng chừng suốt đời phải chia ly. Và Chưa Bao Giờ Buồn Thế là một bài thơ viết trong hoàn cảnh, tâm trạng ấy của Cung Trầm Tưởng. Cả bài thơ như một thán từ: "*Lên xe tiễn em đi/ chưa bao giờ buồn thế/ trời mùa đông Paris/ suốt đời làm chia ly...*". Để dòng (thơ) chảy theo những cảm xúc tự nhiên, sinh động, Cung Trầm Tưởng vẫn giữ thủ pháp hoán chuyển thể loại, với những câu thơ ngắn, dài. Do vậy, thơ ông giàu nhạc tính. Và mỗi khổ thơ của Mùa Thu Paris, hay Chưa Bao Giờ Buồn Thế như một điệp khúc trải sẵn trên khuôn nhạc cho Phạm Duy sau này vậy. Đi sâu vào đọc, ta có thể thấy Cung Trầm Tưởng thường mượn cảnh vật, thiên nhiên để so sánh, sự việc, hành động hay bộc lộ cảm xúc, diễn biến nội tâm của mình: "*Ga Lyon đèn vàng/ tuyết rơi buồn mệnh mang/ cầm tay em muốn khóc/ nói chi cũng muộn màng*". Và không chỉ đưa từ ghép mới (xóm/ học) dân dã vào trong thơ: "*Hỡi người yêu xóm học!*", mà Cung Trầm Tưởng còn sử dụng các biện pháp ngắt nhịp, xuống dòng tạo nên tiết tấu bất thường, đồng điệu với tâm trạng: "*Đường anh đi tràn ngập/ Lệ em buồn*". Có thể nói, ngay từ những ngày đầu cầm bút, Cung Trầm Tưởng đã không ngừng tìm tòi, tạo một lối đi riêng. Và dường như, ông đã

thoát khỏi sự ảnh hưởng thi ca tiền chiến, trừu tượng, đến gần hơn với thuyết hiện sinh:

...
"Tiễn em về xứ mẹ
Anh nói bằng chiếc hôn
Không có gì lâu hơn
Một trăm ngày xa cách
(...)
Hỡi người yêu xóm học!
Để sương thấm bờ đêm
Đường anh đi tràn ngập
Lệ em buồn...
(...)
Tàu em đi tuyết phủ
Toa em lạnh, gió đầy
Làm sao em không rét?.."
(Chưa bao giờ buồn thế)

Tuy "Mùa Thu Paris" và "Chưa Bao Giờ Buồn Thế" đã làm nên tên tuổi Cung Trầm Tưởng, và đi vào lịch sử thi ca, âm nhạc. Song nó chưa phải là những bài thơ hay nhất của ông. Với tôi, ở giai đoạn đầu này, hai bài thơ hay nhất của Cung Trầm Tưởng thuộc thể Lục bát: *Khoác kín* và *Kiếp sau*. Đây cũng là hai bài thơ toàn bích nhất trong sự nghiệp sáng tạo của ông.

Trong kho tàng văn học sử có không ít các nhà thơ, nhà văn đã mượn sân ga và con tàu để bộc lộ tâm trạng của mình. Song có lẽ, trải qua sự sàng lọc của thời gian chỉ còn lại: Những bóng người trên sân ga của Nguyễn Bính, Những ngày nghỉ học của Tế Hanh, và *Khoác kín* của Cung Trầm Tưởng. Thật vậy, đọc *Khép kín* ta thấy được nỗi cô đơn của nhà thơ, đang mùa tuyết đổ ở miền đông nam nước Pháp, mà cái u tịch ấy ngỡ như ở quê nhà vậy: "*Với mây trên nhọt ánh tà/ Với đèn xóm hạ cũng là tịch liêu*". Vẫn thủ pháp mượn cảnh vật thiên nhiên miêu tả, bộc lộ diễn biến tâm trạng, hay nói cách khác Cung Trầm Tưởng đã trộn hồn người vào cảnh vật, thiên nhiên, cùng biện pháp tu từ so sánh: "*Phường xa nhịp sắt bon bon/ Tàu như dưới tình, núi còn vọng âm*". Ta có thể thấy, lục bát Cung Trầm Tưởng không sa đà vào kể lể, và dường như đã thoát ra khỏi cái lục bát rề rề truyền thống cũ. Và với phép ẩn dụ, Cung Trầm Tưởng mượn hình ảnh cái rét của chiều đông nói về nỗi buồn cô đơn lạnh lẽo, tự co (cài, đóng) tâm hồn mình lại: "*Tôi về bước bước dầm chiêu/ Tâm tư khoác kín sợ chiều lạnh thêm*". Tôi nghĩ, "*Tâm tư khoác kín*" một cụm từ mới, rất đắt khi được đặt đúng văn cảnh và tâm trạng. Có một điều đáng tiếc, bài *Khoác kín* khi phổ thành bản Chiều đông, nhạc sĩ Phạm Duy đã sửa hai

câu kết này: "*Mình tôi nhịp bước dầm dầm/ Tâm tư khoác kín chiều cảm lạnh nhiều*". Như vậy, dường như đã mất đi hình ảnh, tâm trạng mang tính ẩn dụ ấy và hời vĩa câu thơ, hoặc bài thơ đi theo chiều hướng khác. Thật vậy, hơn một lần tôi đã viết: thơ hay dứt khoát phải có từ mới, hoặc cụm từ mới. Từ hay cụm từ mới không có nghĩa người viết chế, nghĩ ra, mà do cách sử dụng từ ngữ. Nhiều từ, cụm rất cũ, nhưng người viết đặt hoặc ghép trong câu đúng văn cảnh nào đó, gây bất ngờ cho người đọc, nó trở thành câu mới, nghĩa mới. Nhà thơ tài năng, ngoài kiến thức ra, dứt khoát phải là người có trí tưởng tượng và sự liên tưởng phong phú. Vâng! Có thể nói, Cung Trầm Tưởng là nhà thơ tài năng như vậy. Và *Khoác kín* là một trong những bài thơ điển hình nhất chứng minh tài năng ấy của ông:

...
"Mình tôi với tuyết non cao,
Với cồn phố tịnh buốt vào xương da
Với mây trên nhọt ánh tà
Với đèn xóm hạ cũng là tịch liêu.
Tôi về bước bước dầm chiêu,
Tâm tư khoác kín sợ chiều lạnh thêm"

Và người thi sĩ trở về Saigon để lại người tình Paris mang mang sầu vạn kiếp. Bù em là một động từ, hay là cái tứ để cho Cung Trầm Tưởng viết nên: *Kiếp sau*. Thoảng đọc tưởng chừng như có sự vay trả. Chẳng vậy mà khi phổ nhạc, Phạm Duy đã đổi thành: *Đền em*. Nhưng không phải vậy. Bù em chỉ là cái cớ để nhà thơ đi đến tận cùng tình yêu và cảm xúc mà thôi. Vẫn thể lục bát, *Kiếp Sau* tuy ngôn ngữ mộc mạc, địa điểm, thời gian mang tính cụ thể, song có giọng điệu thiết tha, đầy ắp hình ảnh ẩn dụ làm cho câu thơ sâu sắc, và sinh động: "*Bù em một tháng trời gần/ Đơm hoa kết mộng cũng ngần ấy thôi/ Bù em góp núi chung đồi/ Thiêu nường đốt lá cũng rồi hoang sơ*". Và ngoài hình ảnh, phép tu từ, ta còn thấy sự liên tưởng rất phong phú trong thơ Cung Trầm Tưởng: "*Thôi em xanh mắt bỏ câu/ Vàng tơ sợi nhỏ xin hầu kiếp sau...*". Vâng, có kiếp sau đâu mà nhà thơ dám thề non hẹn biển như vậy với em (hình ảnh hoán dụ của: vàng tơ sợi nhỏ).

Có thể nói, cùng với Nguyên Sa, Hoàng Anh Tuấn, thơ Cung Trầm Tưởng đóng góp không nhỏ cho nền Văn học miền Nam ở giai đoạn cuối thập niên 50, và những năm đầu thập niên 60. Sự đóng góp này không hẳn bởi số lượng tác phẩm, mà vì không gian và cái sinh khí, diện mạo mới cho thi ca. Do vậy, tuy là bước khởi

đầu, song đây là giai đoạn quan trọng nhất của sự nghiệp sáng tạo Cung Trầm Tưởng.

Chiến tranh - tâm trạng người lính.

Dù là một sĩ quan quân đội, nhưng ngay năm đầu Cung Trầm Tưởng đã nhận ra sự băng hoại đạo đức xã hội và con người bởi chiến tranh: *"Sống là một thứ đi buôn/ Mang thân bán vốn, còn hồn cho thuê"* (Thân phận). Cho nên, thơ ca Cung Trầm Tưởng thường mang tính châm biếm, giễu nhại ở giai đoạn này. Và dưới ngòi bút của ông hình ảnh bọn liên minh ma quỷ, đầu sỏ cường quyền bán mua chiến tranh, bán mua con người hiện lên rất rõ nét. Nhất là vào năm 1968/ Mậu Thân với xác người cùng máu nhuộm đỏ miền quê, và những thị thành. Việt Nam 1968 là một bài thơ có tính châm biếm như vậy của Cung Trầm Tưởng. Cái sự lừa bịp, xảo trá, hoang tưởng bày phô sặc sỡ ấy, đọc lên ta phải rùng mình và khinh bỉ:

*"Mũ áo xanh xang chờ xem một thiên đường
nhuộm phẩm
Người sống say mềm bằng những sấm ngữ
viết hoa
Đến cái chết cũng là dịp để bày phô sặc sỡ
Những màu cờ ảo hoạn
Những áo mị hương hoa
Một liên minh đàn đúm
Sum suê lái xác với buôn hòm"*

Khi đã nhận ra bản chất cuộc chiến, cùng sự lươn lẹo của giới thượng tầng, thì cái tư tưởng chán ghét chiến tranh bộc lộ rõ trong thơ Cung Trầm Tưởng. Với ông cuộc chiến tương tàn này, dưới góc độ nào cũng đều vô nghĩa. Do vậy, đến với: Chúc thư của một người lính vô danh, ông trực diện chọc thẳng vào cái ung nhọt ấy, thông qua nghệ thuật châm biếm, lối nói mỉa mai. Ở đó, ta không chỉ thấy cái sự khinh bỉ trước bộ mặt giả dối lưu manh của những kẻ say máu, bán mua chiến tranh, mà còn bật lên nỗi đau mất mát của những người dân vô tội. Và đây cũng là bài thơ điển hình nhất cho cái tư tưởng ấy của Cung Trầm Tưởng ở giai đoạn này:

...
*"Nếu vì cuồng vọng một người
Một triệu người phải ngã xuống
Vài tang sô không đủ để quán đầu
Muộn sầu triệu nàng goá phụ
Vật vờ triệu mụn con cô
Tôi xin các người đừng đến cúi đầu mặc niệm
Tỏ tiếc vong linh người chồng / cha vẫn sống
Rời ra về ngồi ký lệnh trưng quân
Lấy thịt đồng bào làm mồi cho súng ngoại*

Bởi giết chóc này vô luân và phi lý..."

Và khi các văn nghệ sĩ đi sâu vào khai thác sự đổ nát, chết chóc ở nơi chiến trường, thì Cung Trầm Tưởng đi vào những linh hồn ẩm mốc đằng sau cái chết nơi hậu phương. Ông đã mượn nơi Nghĩa địa để nói về chia ly, phận người trong cái không gian u buồn. Với thể xác linh hồn đã bị bào mòn bởi thời gian. Có điều đặc biệt, dù trong thơ không hề nhắc đến bom rơi đạn nổ, nhưng không hiểu sao, tôi vẫn thấy không khí chiến tranh, ngửi mùi tử khí ở đó. Tôi không rõ, Cung Trầm Tưởng viết bài thơ Nghĩa địa này vào năm nào, và ở đâu? Song có thể nói, đây là một trong những bài thơ hay nhất ông viết trong thời chiến. Hình ảnh, từ ngữ sâu lắng, gợi cảm, mang mang hồn cổ thi ấy, một lần nữa cho ta thấy, những bài thơ hay của Cung Trầm Tưởng thường ở thể lục bát. Và dù viết về tình yêu hay thiên nhiên, hiện thực xã hội thì cái chất trữ tình vẫn thấm đẫm trang thơ ông:

...
*"Bãi nhàn nhàu vết lằn xưa
Một xe thổ mộ nằm trơ gổ gầy
...
Chiều nhòa về xứ không tên
Thời gian hóa đá chồng lên tuổi đời*

*Ngồi trông vút bóng chim dơi
Rồi ghé lạnh cả đất trời thăm sâu
Sương - khăn sô lấy phủ đầu
Che hồn ẩm mốc mỗi sâu âm dương"*

Năm tháng lưu đày - cùng những vần thơ hiện thực trữ tình.

Với tư tưởng chán ghét, và khinh bỉ bọn người xảo trá mua bán chiến tranh như vậy, không hiểu sao, sau tháng Tư 1975, Cung Trầm Tưởng lại tin vào cái món hòa giải, hợp nhất. Tuy nhiên, ngay những ngày đầu ở nơi chuồng người miền núi phía Bắc: *"Áo tù thấm máu đôi vai/ Bàn chân nửa chém, vành tai gió lửa"* Cung Trầm Tưởng chợt nhận ra, và vứt bỏ ngay. Rồi đồng đội, và nghị lực sống cho ông sự can đảm đi đến tận cùng: *"Bài học rút ra thật dứt khoát/ Nó, tôi chẳng thể đội chung trời/ Nó còn tôi mất, đơn sơ vậy/ Nó mất tôi còn, chỉ thế thôi."* Đói rét, cùm gông chắc chắn người tù cải tạo nào cũng phải trải qua. Và người tù Cung Trầm Tưởng đã trộn lộn cái đói rét, khổ đau ấy làm nguyên liệu sống để viết nên: Nguyễn cầu mùa thu. Một bài thơ không chỉ có giá trị hiện thực, mà còn có giá trị lịch sử:

...

"Môi cắn má hóp thịt da
Ngó vơi miệng chén canh pha nước bần
Đêm nằm ruột rỗng vai run
Đầu kẻ tiếng súng chân đèn bóng đêm"

Gian khổ đắng cay là thế, song tinh thần, khí phách nhà thơ vẫn ngay thẳng như vầu, như tre vậy. Đọc Biểu tượng viết trong những ngày cùng cực đó, Cung Trầm Tưởng làm tôi chợt nhớ đến mấy câu thơ trong bài Đập đá ở Côn Lôn của cụ Phan Chu Trinh: "Tháng ngày bao quản thân sành sỏi/ Mưa nắng càng bền dạ sắt son". Vâng! Không có ý so sánh, nhưng những nhà thơ lớn dường như có chung một ý chí và khí phách như vậy chăng?

"Lòng ta đứng vững như vầu
Thân ta lỏng thẳng giữa bầu trời xanh

Đổi thay lá mới, đậm đà lòng tươi
Vầu đan như thép sáng ngời
Nắng mưa thì cũng trọn đời đứng ngay"
(Biểu tượng)

Tôi đã đọc nhiều thơ văn viết ở trong tù cải tạo, song có lẽ chưa ai viết nhiều về những người mẹ, người vợ như Cung Trầm Tưởng. Vẫn thể Lục bát, ở đó không chỉ là lời cảm thương, mà còn như một lời ru của người tù cải tạo gửi đến những người vợ vậy. Cho nên, đọc Đường vào thiên thu của Cung Trầm Tưởng, tôi cứ ngỡ mình đang ngồi ở Thành Nam đọc Thương vợ của cụ Tú Xương. Viết về những người mẹ, người vợ, có lẽ không thể thơ nào cho người đọc nhiều cảm xúc như Lục bát. Một thể thơ sở trường của Cung Trầm Tưởng, và ông luôn tìm tòi làm mới nó:

"Chín mùa thua thiệt đời em
Gian truân chuyện kể nghìn đêm chưa vừa
Đội nghìn nắng, gội nghìn mưa
Gương em tiết phụ thời xưa chờ chồng"
"Đường vào thiên thu"

Đi sâu vào nghiên cứu ta có thể thấy, Cung Trầm Tưởng viết không chỉ bằng cảm xúc, mà còn bằng cả trí tuệ. Do vậy, thơ ông sinh động, trữ tình và có bố cục khá chặt chẽ. Đọc Vạn vạn lý, dù ở bóng tối tù đầy, ta vẫn thấy được cái tâm trạng, hồn khí an nhiên tự tại trong sự suy tưởng đậm tính triết lý của Cung Trầm Tưởng. Thật vậy, trích đoạn với những hình ảnh, lời thơ tuyệt đẹp dưới đây, sẽ cho ta thấy rõ điều đó:

"Ngồi trùm lẫn bóng tối
Nhìn mây đi lang thang

Mây giăng xám hàng hàng:
Trời vào đông ảm đạm
(...)
Vỗ vổ rơi tàn thuốc
Phả khói vào hơi sương
Xa xưa... trống lên đường
Tiếng quân hô hào sáng
(...)
Mùa về gió lè thê
Nai kêu nguồn đầu đó
Xưa nay tù ngục đó
Mấy ai đã trở về?"

Sau mười năm cải tạo cả thể xác lẫn tâm hồn, vừa ra tù Cung Trầm Tưởng viết ngay bản tổng kết, bằng: Bài Ca Núi Quan Tài. Có thể nói, đây là một trong những bài thơ thể sự hay nhất mà tôi đã được đọc. Vẫn khuynh hướng sử thi, Cung Trầm Tưởng kéo lùi thời gian, cho người đọc thấy được cái quái đản của một học thuyết hoang tưởng: "Kính bang sao chép Nga Tàu/ Bình quân là chặt cái đầu cao hơn". Từ đó, sinh ra một đám kèn kèn, làm cho ta phải rùng mình khi đọc: "Một bầy táng tận lương tâm/ Ăn hồ, ăn giế, ăn vằn ngày công/ Ăn tranh trẻ đói lợt lòng/ Ăn lương tiếng khóc khép vòng tử sinh". Và cái số phận hẩm hiu của người tù cải tạo cho đến những con cháu... hậu nhân: "Ngón đòn lý lịch lý kỳ/ Cha là "ngụy", phạm trường quy con rồi". Có thể nói, thơ thể sự, xã hội Cung Trầm Tưởng từ ngữ mộc mạc, song đậm đặc hình ảnh hoán dụ, làm cho giọng điệu, lời thơ nhẹ nhàng, sâu sắc, do vậy đến được với mọi tầng lớp người đọc.

Dường như càng khổ đau, ưu phiền, Cung Trầm Tưởng càng đến gần hơn với tư tưởng, triết lý Phật giáo. Mỗi câu thơ của ông như tự răn mình và răn đời vậy. Sự thay đổi nhận thức đó, giúp cho Cung Trầm Tưởng tĩnh tâm và có cái nhìn khách quan, nhân bản hơn. Ấu đó cũng là quãng đường đi từ lãng mạn trữ tình đến với tâm thức chân thực, tính phản kháng, hay bóc trần góc khuất của cuộc sống cũng như thơ văn Cung Trầm Tưởng vậy. Và tôi xin mượn bốn câu thơ trích trong bài Điểm Tâm Xuân Hoàng Liên Sơn (của ông) để kết thúc bài viết này, cũng như làm sáng tỏ thêm chân dung nhà thơ tài hoa, chí khí Cung Trầm Tưởng:

"Mai sau thịt thắm da liền,
Cái yêu khác trước, cái nhìn khác xưa,
Cái tin vô cố xin chưa,
Sống sao cho xứng lũy thừa thương đau".

Leipzig ngày 18-5-2022

Đỗ Trường

TÍNH NHÂN BẢN TRONG CÁC BÀI HỌC QUỐC VĂN BẬC TIỂU HỌC CỦA NỀN GIÁO DỤC MIỀN NAM VIỆT NAM TRƯỚC 1975

• Nguyễn Văn Bon, PhD (UWS)

(tiếp theo VG 251 tháng 10.2022)

2. Lòng biết ơn mọi người trong xã hội:

Mọi người sống trong xã hội đều có tương quan nhau. Do nương nhờ nhau mà cuộc sống của mỗi cá nhân mới an ổn. Trong gia đình thì cha mẹ, vợ con, anh em nương tựa nhau. Ngoài xã hội, mọi người không thể sống lẻ loi. Tách rời mọi người ra, chúng ta không có cuộc sống an toàn. Cho nên đối với mọi người, chúng ta phải biết ơn, không được làm tổn hại. Câu tục ngữ "Uống nước nhớ nguồn," nói lên tinh thần biết ơn, là truyền thống đạo lý của con người Việt Nam.

Người làm ruộng có trồng trọt cấy cày, thì ta mới có thóc gạo mà ăn. Thợ nề, thợ mộc có làm nhà, thì ta mới có nhà mà ở. Thợ dệt có dệt vải, thợ may có may áo, thì ta mới có đồ mặc vào mình. Quyền sách ta học cũng phải có người làm, người in. Cái đường ta đi cũng phải có người sửa, người quét. Nói tóm lại, nhất thiết một chút gì ta cần dùng đến, cũng là có người chịu khó làm việc mới nên. (18)

Thật vậy, trong xã hội muốn sinh tồn thì mọi người phải có bổn phận đem sức mình giúp vào sự ích lợi chung.

Bài "Giấc mộng" dạy học sinh biết yêu mến và nhớ ơn mọi người.

*Nằm mộng thấy nông phu lại bảo:
"Ra công làm kiếm gạo từ đây.
Tao thôi chẳng có nuôi mầy,
Phải lo trồng trọt cấy cày cho siêng."
Người dệt cứ dặn mình làm áo;
Chú thợ hồ lại bảo cầm bay!
Bơ vơ chẳng kẻ đoái hoài,
Tôi mang thơ thần đọa nầy cùng nơi.
Tôi túng thế vãi trời cứu thủ,
Lại thấy kia sư tử trên đàng!...
Tỉnh ra, thấy sáng, mơ màng!*

*Tiểu công hút gió, rộn ràng trên thang;
Nghe máy dệt rần rần tiếng chạy;
Ruộng đâu đâu cũng cấy đã xong.
Phận mình nghĩ lại thông dong,
Mới hay dưới thế ai không nhờ người.
Từ ngày rõ cuộc đời đắp đống,
Cảm thương người xã hội như nhau.
Dập dìu kẻ trước người sau,
Sức riêng một ít giúp vào lợi chung.*

Nguyễn Ngọc Ân

(100 Bài Tập đọc, Lớp Nhứt và Lớp Nhì)

Bài học "Nên giúp đỡ lẫn nhau" cho thấy hình ảnh hai cậu bé phụ đẩy xe giúp ông lão, là bài học nhắc nhở học sinh về tình tương thân tương ái.

Trời nắng to. Đường thì dốc. Một ông lão đẩy chiếc xe lộn. Trên chiếc xe có ba bốn con lợn to, chân trời, bụng phơi và mồm kêu eng-éc. Ông lão cố đẩy cái xe, mặt đỏ bừng, mồ hôi chảy, mà xe vẫn không thấy chuyển.

Mấy cậu bé đang chơi trên bờ đê, thấy thế, vội chạy tới, xúm lại, buộc dây vào đầu xe mà kéo hộ.

Xe lên khỏi dốc, ông lão cảm ơn các cậu và các cậu cũng lấy làm vui lòng, vì đã giúp được việc cho người (19).

Trong quá trình dựng nước và giữ nước, những bậc tiền nhân đã đổ biết bao nhiêu xương máu để vun bồi và tô điểm cho mảnh giang san gấm vóc. Họ là những vị anh hùng dân tộc. Anh hùng, không phải chỉ có những người có chiến công hiển hách, có tài năng nổi bật làm những việc phi thường được ghi công trong sách sử, mà còn biết bao nhiêu người, đủ mọi tầng lớp, mọi giai cấp đã âm thầm cống hiến đời mình cho quê hương dân tộc, không bao giờ được nhắc đến tên tuổi. Họ là:

Anh Hùng vô danh

1. Họ là những anh hùng không tên tuổi
Sống âm thầm trong bóng tối mông mênh,
Không bao giờ được hưởng ánh quang
vinh,
Nhưng can đảm và tận tình giúp nước.

2. Họ là kẻ tự nghìn muôn thuở trước,
Đã phá rừng, xẻ núi, lấp đồng sâu,
Và làm cho những đất cát hoang vu
Biến thành một dãy san hà gấm vóc...

3. Họ là kẻ anh hùng không tên tuổi,
Trong loạn ly như giữa lúc thanh bình,
Bền một lòng dũng cảm, chí hy sinh,
Dâng đất nước cả cuộc đời trong sạch.

4. Tuy công nghiệp không ghi trong sử
sách,
Tuy bảng vàng, bia đá chẳng để tên,
Tuy mồ hoang xiêu lạc dưới trời quên,
Không ai đến khấn nguyện dâng lễ vật.

5. Nhưng máu họ đã len vào mạch đất,
Thịt cùng xương trộn lẫn với non sông,
Và anh hồn cùng với tấm tinh trung
Đã hòa hợp làm linh hồn giống Việt.
(20 & phụ lục)

Nguyễn Ngọc Huy
(**Đăng Phương/Việt Tâm**)

(100 Bài tập đọc Lớp Nhứt & Lớp Nhì)

3. Tình yêu quê hương đất nước:

Tình thương yêu gia đình, cha mẹ anh em và người thân là tình cảm khởi đầu cho tình yêu đồng bào, tình yêu quê hương đất nước.

"... Con sẽ cảm thấy tình yêu nước, khi con ở nước ngoài, và chợt nghe thấy một người trong đám thợ thuyền nói tiếng nước con, theo lòng con xúi giục, tự nhiên con đến hỏi chuyện người bạn không quen ấy. Con sẽ cảm thấy tình yêu nước khi con nghe người ngoại quốc lăng mạ xúi sỏ con, lòng tức giận sẽ làm cho con nóng mặt..." (21)

Nhằm un đúc tinh thần yêu nước cho học sinh, đề cao lòng tự hào dân tộc, ca ngợi những chiến công oanh liệt bảo vệ tổ quốc của các bậc tiền nhân, bài thơ sau đây nhắc nhở học sinh chăm chỉ học để sau này nối chí tiền nhân (22 & phụ lục)

Giờ Quốc sử

Những buổi sáng, vùng hồng le lói chiếu
Trên non sông, làng mạc, ruộng đồng quê,
Chúng tôi ngồi yên lặng, lắng tai nghe
Tiếng thầy giảng suốt trong giờ Quốc sử.
Thầy tôi bảo: "Các em nên nhớ rõ,
"Nước chúng ta là một nước vinh quang.
Bao anh hùng thuở trước của giang san,
Đã đổ máu vì lợi quyền dân tộc.
Các em phải đêm ngày chăm chỉ học,
Để sau này nối được chí tiền nhân.
Ta chắc rằng, sau một cuộc xoay vần,
Dân tộc Việt sẽ là dân hùng liệt.
Ta tin tưởng không bao giờ tiêu diệt,
Giống anh hùng trên sông núi Việt Nam.
Bên những trang lịch sử bốn ngàn năm,
Đầy chiến thắng, đầy vinh quang máu thắm."

Đoàn Văn Cừ (Tập đọc lớp Nhứt)

4. Tình yêu nhân loại.

"Bầu ơi thương lấy bí cùng,
Tuy rằng khác giống nhưng chung một giàn"

Con người cùng sống trên quả địa cầu, không phân biệt màu da, chủng tộc. Tất cả đều là người như nhau, sao nỡ giết hại nhau. Chuyện kể hai người lính của hai quốc gia đối nghịch giao chiến nhau. Sau chiến trận, cả hai đều bị thương, nằm lại trên chiến trường... (23)

Tình nhân loại

Sau một trận giao tranh ác liệt,
Giữa sa trường xác chết ngổn ngang.
Có hai chiến sĩ bị thương,
Hai người hai nước hiện đương nghịch thù.
Họ đau đớn khừ khừ rên siết,
Vận sức tàn cố lết gần nhau.
Phều phào gặng nói vài câu,
Lời tuy không hiểu, hiểu nhau nỗi lòng:
Họ hai kẻ không cùng Tổ quốc,
Nhưng đã cùng vì nước hy sinh.
Cả hai ôm ấp mối tình,
Yêu thương đất nước, gia đình, quê hương.
Đêm dần xuống, chiến trường sương phủ,
Một thương binh hơi thở yếu dần.
Trước khi nhắm mắt từ trần,
Xót thương người bạn tấm thân lạnh lùng.
Anh cởi áo đắp trùm lên bạn,
Rồi tắt hơi! thể thảm làm sao!

*Cho hay khác nghĩa đồng bào,
Nhưng tình nhân loại còn cao hơn nhiều!*
Đặng Duy Chiêu (Quốc văn mới)

IV. Kết luận:

Dù thời gian có trôi qua, hoàn cảnh có biến đổi, nhưng giá trị đạo đức làm người trong các trang sách quốc văn, như kính yêu cha mẹ, tình thầy trò, bè bạn, lòng yêu quê hương đất nước, tình yêu đồng bào và tình nhân loại... vẫn in sâu trong ký ức của các học sinh qua bao thế hệ.

Thương yêu con người, biết quý trọng đích thực cuộc sống an bình của con người là nét đặc sắc nhất của nền văn hóa dân tộc Việt Nam hàm chứa trong các sách giáo khoa môn quốc văn của nền giáo dục Miền Nam trước 1975.

Tóm lại, trong giai đoạn trước năm 1975 nội dung các sách giáo khoa môn quốc văn của nền giáo dục miền Nam chú trọng đến những vấn đề đạo đức truyền thống, hướng tới triết lý giáo dục của Việt Nam Cộng Hòa: **Nhân bản - Dân tộc - Khai phóng**.

Nguyễn Văn Bon, PhD (UWS)

22 Tháng Ba 2016

Nguồn: <http://www.ngo-quyen.org/p116a5226/tinh-nhan>

Ghi Chú:

18.- Trần Trọng Kim, Nguyễn Văn Ngọc, Đặng Đình Phúc, Đỗ Thận (1935). Người ta phải làm việc. Quốc Văn Giáo Khoa Thư. Lớp Dự Bị Nha Học Chính Đông Pháp. In lần thứ mười. Nhà xuất bản: Quê Mẹ Paris (Pháp), in lại năm 1983 trang 9. Sau này ghi Quốc Văn Giáo Khoa Thư/Lớp Dự Bị

19.- Quốc Văn Giáo Khoa Thư/Lớp Dự Bị, trang 27.

20.- Trích từ bài thơ Anh Hùng Vô Danh của Nguyễn Ngọc Huy có bút hiệu Đăng Phương và Việt Tâm, Xem phần phụ lục.

21.- Hà Mai Anh: Lòng ái quốc, trang 70.

22.- Có ý kiến cho rằng bài thơ Giờ Quốc Sử của Đoàn Văn Cừ được trích từ bài thơ "Bản đồ nước Việt" của cùng tác giả để đưa vào sách giáo khoa (?). Xem phần phụ lục.

23.- Trần Văn Chánh (2012).

TÀN MẠN ĐẠI HẠN TRÙNG PHÙNG

• Lương Nguyên Hiền

Họa vô đơn chí

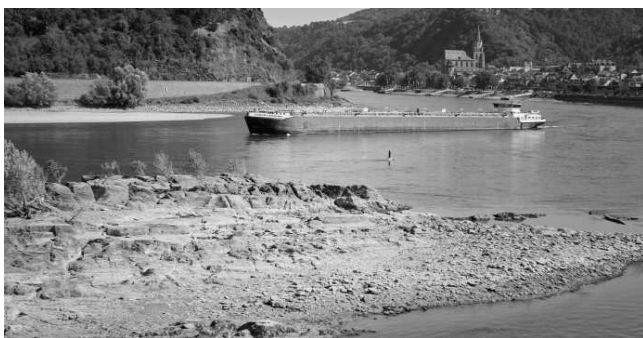
Hôm nay ở nhà một mình, tôi mở máy CD, nghe bài ca „Malaguena Salerosa". Bản nhạc gốc Mexico được hát lên bởi giọng ca khàn khàn nhưng mạnh mẽ của nữ ca sĩ Bạch Yến với phần đệm nhạc guitar flamenco. Âm điệu vừa trầm buồn vừa giục giã như cuốn hút người nghe vào cơn đam mê nhưng đầy lãng mạng của một chàng thanh niên nghèo yêu một cô gái trẻ đẹp. Cuộc tình một chiều đầy vô vọng nhưng không đắng cay, không oán hận vì chàng biết thân phận của mình và điều mà chàng muốn là hát lên những lời ca tụng vẻ đẹp huyền diệu của nàng:

Que eres linda y hechicera
Como el candor de una rosa.
*Em đẹp và huyền diệu
Như hoa hồng tinh khiết*
(TĐH dịch)

Bài hát chấm dứt, đưa tôi trở về thực tế. Tôi nhìn qua khung cửa sổ, ngoài đường vắng tanh, không một tiếng động, không một bóng người, không một chiếc xe qua lại, không cả đến những con thú vật thường hay lảng vảng quanh đây, như con mèo con của bà hàng xóm bên cạnh vẫn thường qua chơi. Dưới ánh mặt trời gay gắt của một trưa hè, cảnh vật tưởng chừng như đứng yên, không gian như đọng lại. Nước Đức vào cuối tháng bảy nắng hừng hực, nóng gần tới 40° C (102° F). Cái nắng nóng gay gắt, khô rang, cả tháng không một cơn mưa nhẹ rơi xuống vào buổi tối trời, không có đến một ngọn gió hiu hiu thổi vào lúc trưa hè oi ả. Cái nắng nóng không mưa, không gió sao mà khắc nghiệt. Những cánh đồng cỏ xanh rì bây giờ ngả qua màu vàng úa, những dòng sông đầy ắp nước giờ đây khô cạn. Tôi thèm thuồng được có cái „hiu hiu rét" như nhà thơ Hồ Dzếnh đã viết trong bài "Mùa Thu Năm Ngoái":

*Trời không nắng cũng không mưa,
Chỉ hiu hiu rét cho vừa nhớ nhung*

Cho vừa nhớ nhưng mà mới cách đây hơn một năm thôi, năm 2021, dòng sông Ahr êm đềm ở miền trung nước Đức đã nổi cơn thịnh nộ dâng nước cuộn cuộn lên cao, cuốn phăng đi hàng chục cây cầu, hàng trăm con đường, hàng ngàn ngôi nhà ở thung lũng Ahrtal và rồi còn kéo theo 133 mạng sống con người. Sự tan hoang của cơn lũ vẫn còn để lại dấu vết trên làng mạc, trên những khuôn mặt nặng trĩu của người dân nơi đây. Thế mà năm 2022, chưa đầy hai năm sau, cơn hạn hán kéo đến biến những dòng sông ngập nước thành khô cạn đến trơ đáy. Sông Rhein, con sông lớn, quan trọng của châu Âu, con sông lịch sử từng chia đôi bờ Pháp Đức mà người Pháp gọi là sông Rhine (Ranh), nơi đây đã chứng kiến bao nhiêu trận đánh đẫm máu giữa hai quốc gia để giành giật con sông này. Rhein sông Cửu Long của nước Đức, dài 1.232 km, có đến 5 phụ lưu lớn là sông Main, sông Mosel, sông Neckar, sông Lahn và sông Ruhr đổ vào, đã phải báo động vì mực nước xuống quá thấp khiến những con tàu chở xăng dầu, chở than đá, chở những container đầy ắp hàng hóa xuôi ngược từ thành phố này qua thành phố khác, từ cảng này qua cảng khác giờ đây đã phải nằm ụ chờ con nước lên. Nước Đức có tổng cộng 7.350 Km đường thủy, huyết mạch của nền kinh tế Đức. Sự chyun chờ khó khăn trên sông ngòi, đã đưa đến tình trạng khan hiếm hàng hóa, xăng nhớt, than đá, giá cả theo đà vọt lên cao. Như một cuộc trùng phùng, mùa hè nóng cháy da đến đúng lúc khi nước Đức đang gặp khó khăn về nguyên liệu vì cuộc chiến giữa Nga và Ukraine.

Những dòng sông khô cạn trơ đáy làm thuyền bè khó qua lại

Vào ngày 24 tháng 2 năm 2022 không báo trước cũng như không một lời tuyên chiến, Tổng Thống Nga Vladimir Putin cứ thế mà xua quân ào ào qua nước láng giềng Ukraine. Đây là một cuộc

chiến đầu tiên ở châu Âu giữa hai quốc gia sau 77 năm sống chung hòa bình, kể từ Đệ nhị thế chiến, mặc dù trước đó cũng có những lúc căng thẳng đến độ tưởng chừng như sắp đánh nhau đến nơi, đến chốn. Nhưng may thay các cường quốc trong đó có Nga Mỹ đã biết dừng lại ở "chiến tranh lạnh" (1947-1991). Có nghĩa là đánh nhau chủ yếu bằng „võ mồm" nên chẳng có ai sút đầu, bể trán, chỉ làm khổ lổ tai của người dân vì phải nghe tuyên truyền hơi nhiều, nhưng nhờ thế mọi người được sống yên ổn, bình an. Nhưng cuộc chiến ở Ukraine không phải là „chiến tranh lạnh" mà cũng không phải kiểu "quân tử tâu" như bên Trung Quốc ngày xưa. Tướng hai bên dàn trận xong rồi nhào vào nhau đánh đấm, múa đao, đánh kiếm lia lịa, tướng nào thua quay đầu bỏ chạy thì coi như bên đó xếp giáp quy hàng, thắng thua không cần bận một mũi tên, không tốn một viên đạn. Quân lính đứng hai bên la hét cổ vũ như các „cổ động viên" đi coi đá banh ủng hộ đội nhà. Nhờ thế lính tráng bớt chết mà thường dân cũng đỡ bị vạ lây vì binh đao. Chiến tranh vào thế kỷ 21 lại khác, có xe tăng bọc thép, có súng canon bắn tầm siêu xa, có hỏa tiễn thông minh cứ thi nhau rớt xuống nổ chập chập vào đám dân lành vô tội. Cái đau khổ của chiến tranh hiện đại là không được thấy mặt địch thủ, không được tỷ thí võ công cao thấp với kẻ thù, bom đạn là thứ vô tình từ xa rớt xuống, cứ dùng một phát là lăn quay ra chết. Người chết như rạ, nhà cửa đổ nát, tan hoang mặc dù vậy ông Putin nhất định không dùng danh từ „chiến tranh" mà chỉ là "chiến dịch quân sự đặc biệt" (Military special operation). "Chiến dịch quân sự đặc biệt" của ông đã đẩy số người tỵ nạn của Ukraine lên cao đến 6,5 triệu người tính tới giữa tháng 5 năm 2022 theo thông cáo của Cao Ủy Tỵ Nạn Liên Hợp Quốc (UNHCR), mà tổng số dân Ukraine chỉ có 44 triệu nghĩa là cứ 6 người thì có 1 người phải bỏ nhà bỏ cửa chạy lấy thân. Chưa kể số người bị chết, bị thương mà hai bên đều cố gắng giữ bí mật, coi như bảo vật quốc gia, chắt chắt rất lớn. Cái tai họa do chiến tranh cho con người là như vậy nhưng cái di họa cho kinh tế còn nhiều hơn nữa. Trước chiến tranh, Nga và Ukraine là hai nước cung cấp đến 30% lúa mì và 50% dầu hướng dương cho toàn cầu. Nay một phần vì Nga bị Mỹ và các nước Tây Phương phong tỏa nên một số lượng lớn ngũ cốc xuất cảng của Nga bị ảnh hưởng cùng lúc đó các tàu buôn chở ngũ cốc của Ukraine cũng bị Nga chặn lại ở Biển Đen. 25 triệu tấn ngũ cốc để xuất cảng

của Ukraine từ vụ thu hoạch năm ngoái đang bị mắc kẹt ở các hải cảng. Để trả đũa lại Liên minh châu Âu (EU) đã cấm nhập khẩu than đá của Nga từ tháng 8 năm 2021 và đang dự định cấm nhập cảng dầu từ Nga, Nga đã tìm cách giảm số lượng bán khí đốt cho châu Âu. Đến nỗi ông Robert Habeck, Phó Thủ Tướng kiêm Bộ trưởng Kinh tế và Năng lượng Đức đã phải than là „Nga đã dùng năng lượng như là một vũ khí“. Bởi hơn ai hết ông Habeck hiểu rằng nước Đức là một khách hàng lớn nhất thế giới của Nga về khí đốt nên dễ bị Nga làm áp lực. Nước Đức tiêu thụ hơn 55% lượng khí đốt, 35% dầu và 50% than nhập cảng từ Nga. Một câu hỏi được đặt ra là nền kỹ nghệ Đức đứng hàng đầu thế giới sẽ đi về đâu nếu không có khí đốt. Các viện kinh tế Đức dự đoán nếu nước Nga ngừng cung cấp khí đốt, nước Đức sẽ bị thiệt hại khoảng 238 tỷ USD, các hoạt động kinh tế Đức sẽ bị giảm sút rõ rệt và lạm phát sẽ tăng gia mạnh. Hậu quả là rất nhiều hãng xưởng, công sở phải đóng cửa đưa đến chuyện sa thải nhân viên, nạn thất nghiệp sẽ gia tăng nhanh chóng và có thể đưa đến tình trạng bất ổn xã hội.

Chiến tranh ở Ukraine

Sự biến đổi khí hậu là nguyên nhân chính tạo nên hạn hán ở nhiều quốc gia trên thế giới và đặc biệt là các nước Đông Phi đang phải đối mặt với nạn hạn hán tồi tệ nhất trong 40 năm qua, không có cả đến một trận mưa dù nhỏ trong 4 năm cuối cùng. Hạn hán mất mùa rồi lại cộng thêm chiến tranh ở Ukraine đã đưa đến sự khan hiếm lương thực trầm trọng trên thế giới và đẩy giá cả ngũ cốc lên cao. Theo FAO (Tổ chức Lương Nông Quốc Tế) thì giá lương thực trên thế giới tăng lên 30% so với một năm trước. Hậu

quả là các quốc gia nghèo như Sri Lanka, Bangladesh và Afghanistan tại châu Á và một số nước ở châu Phi phải đối phó với nạn đói kém, dân chúng không có tiền mua thực phẩm hoặc không có thực phẩm để mua. Tháng 5 năm 2022 Tổng Thư Ký Liên Hiệp Quốc Antonio Guterres cảnh báo khủng hoảng lương thực toàn cầu do chiến tranh Ukraine.

Người Đức có câu „Sự bất hạnh hiếm khi tới một mình“ (das Unglück kommt selten allein). Mà sự bất hạnh kỳ này không phải chỉ tới hai lần là hạn hán và chiến tranh mà còn tới thêm lần thứ ba là đại dịch Covid 19. Nếu tính số thì từ tháng 9 năm 2019 đến tháng 5 năm 2022 đã có 523 triệu người bị lây nhiễm và có hơn 6,5 triệu người đã chết vì Covid trên thế giới, riêng ở Mỹ trên 1 triệu người, ở Đức có 140 ngàn người. Một sự mất mát quá to lớn. Đến đầu năm 2022 Covid giảm dần, nhờ tìm ra thuốc chích vắc-xin, con virus Corona đã bắt đầu hạ hỏa, bớt ngo ngoe như trước. Mọi người thở phào một cách nhẹ nhõm, hy vọng tương lai sẽ khá hơn, nghĩa là sẽ được tự do đi đây đi đó, sẽ được gặp lại bạn bè thân thương, không phải lo cách ly, giãn thì 2 tuần lễ, dài thì vài ba tháng đến một năm (long covid) và cũng không lo sợ lây nhiễm, nóng lạnh phiền phức lòi thoi rắc rối. Bây giờ thì từ từ bỏ được „ba cái lằng nhằng nó quấy ta“ (Tú Xương): đi đâu chơi cũng phải trình giấy tiêm chủng Vắc-xin, ra khỏi nhà phải đeo khẩu trang và vô tiệm phải giữ khoảng cách. Nhưng „ngày vui ngắn chẳng tày gang“ (Kiều), thì đừng một cái, ông Karl Lauterbach Bộ trưởng Y tế Đức cảnh báo mùa thu năm nay nên cẩn trọng hơn với sự xuất hiện của những biến thể mới của SARS-CoV-2. Đúng là „Họa vô đơn chí“, ta và tây đều cùng chung một quan điểm về bất hạnh.

Ít mới là nhiều

Chiến tranh, hạn hán và đại dịch đều là những đại hạn cho con người mà nghĩ cho cùng thì cũng từ con người mà ra. Chiến tranh bắt nguồn từ lòng tham vô đáy của loài người, tham quyền lực, tham danh vọng, tham của cải, vật chất, tham đi chinh phục dân tộc khác mà bất chấp đến nỗi đau khổ của kẻ khác, cha mất con vợ mất chồng, thịt nát xương tan. Hạn hán cũng do loài người đã khai thác trái đất quá mức, thán khí CO2 được thải từ xe hơi, máy bay, nhà máy điện,... đã hâm nóng trái đất lên với tốc độ nhanh chóng, làm tan rã các băng đảo ở Bắc

Cực, nước từ đó đổ tràn ra biển khơi và khi mực nước biển dâng cao có nguy cơ nhấn chìm các đảo, các thành phố nằm ven biển. Trong suốt thế kỷ 20, nhiệt độ trái đất chỉ tăng 0,6 độ C nhưng với tốc độ hiện tại trái đất sẽ tăng lên 1,4 - 5,8 độ C ở thế kỷ tới và nước biển sẽ dâng cao hơn bây giờ khoảng 1 m. Rồi đến đại dịch Covid 19 cũng từ con người mà ra. Loài người càng ngày càng xâm lấn thiên nhiên, lấy mất đi môi trường sống của động vật, làm mất đi sự cân bằng sinh thái. Con virus Corona cũng do con người vì quá gần gũi với động vật hoang dã được bày bán ở chợ thú rừng ở Vũ Hán Trung Quốc.

Ba cái "đại hạn trùng trùng" này làm cuộc sống ở Đức đã khó khăn trở nên khó khăn hơn vì lạm phát gia tăng, vật giá leo thang. Tỷ lệ lạm phát của nước Đức vào tháng 5 năm 2022 là 7,9%, trong đó giá năng lượng tăng 38,3 %, thực phẩm 11,1 % theo cơ quan Thống kê Liên Bang Đức. Cuối năm nay, lạm phát dự đoán sẽ còn lên trên 10%, giá cả tăng vọt dân Đức bắt buộc phải thắt lưng buộc bụng. Nhưng điều đó không làm người Đức lo ngại bằng không có dầu khí để đốt lò sưởi khi mùa đông lạnh lẽo sắp tới. Nguy cơ Nga sẽ đóng hoàn toàn đường ống dẫn khí Dòng chảy phương Bắc 1 (Nord Stream 1) chắc chắn không phải là nhỏ. Trong một chương trình trên màn truyền hình, ông Robert Habeck thuộc đảng xanh, Bộ trưởng Kinh tế và Năng lượng có nói đến thảm họa của sự cấm vận dầu khí Nga. Ông khuyên mọi người nên bớt lái xe, giảm đi chơi, hạ nhiệt độ lò sưởi thay vì 20 độ C xuống còn 19 độ C. Cẩn thận hơn, ông còn chỉ cách tắm làm sao cho bớt tốn nước, tốn dầu khí đun nước nóng. Ông Winfried Kretschmann, Thủ hiến tiểu bang Baden-Württemberg ở Đức, cũng đăng đàn, khuyên nhủ mọi người nên bớt tắm, bớt sưởi để tiết kiệm năng lượng. Các nước trong Liên Hiệp châu Âu (EU) cũng không khác hơn nước Đức, lạm phát đã nhảy vọt từ 0,3% vào tháng 9 năm 2020 lên 8,8% tháng 5 năm 2022. Khí đốt cũng là một vấn nạn đối với EU, trong năm 2021 EU đã nhập cảng từ Nga khoảng 35% tổng số lượng khí đốt. EU cũng "đồng thanh tương ứng" với nước Đức kêu gọi dân chúng và các doanh nghiệp nên tiết kiệm khí đốt, tiết kiệm xăng dầu, nói chung là tiết kiệm năng lượng. Ông Pedro Sanchez, Thủ Tướng Tây Ban Nha, còn đi xa hơn nữa đề nghị các nhân viên công tư sở không nên đeo cà vạt để tiết kiệm điện trong cái nóng đang đạt kỷ lục ở châu Âu.

Chưa bao giờ thấy các chính trị gia châu Âu lại lo lắng cho dân chúng như vậy, liên tục nhắc nhở mọi người sống tiết kiệm để thích ứng với hoàn cảnh mới. Lý do đơn giản, EU đưa ra chỉ tiêu từ đầu tháng 8 năm 2022 đến cuối tháng 3 năm 2023 sẽ giảm sử dụng khí đốt xuống 15%. Nước Đức đã liên tục đưa ra những biện pháp để nhằm tiết kiệm năng lượng trong mùa đông sắp tới như ở những tòa nhà công cộng chỉ được sưởi đến 19 độ C thay vì 20 độ C như trước, các bảng quảng cáo và cửa hàng sẽ bị bắt buộc tắt đèn từ 23:00 h tối đến 6:00 h sáng, hồ bơi của tư nhân không được đun nóng bằng điện và khí đốt,...

Trong hoàn cảnh ngày hôm nay, sự tiết kiệm năng lượng là chuyện phải làm dù muốn dù không bởi vì nếu chúng ta không bớt lại mà vẫn phung phí như xưa thì một ngày nào đó sẽ có nguy cơ không còn năng lượng nữa để tiêu dùng. Tôi nhớ đã có một lần được đọc ở đâu đó câu "Ít mới là nhiều" (Less is more). Làm sao bớt đi để được nhiều hơn. Đơn giản hóa cuộc sống để không bị lệ thuộc vào vật chất phù phiếm chung quanh, sống chậm lại để có nhiều thì giờ hơn hưởng từng giờ từng phút của cuộc sống. Cha ông ta có câu "Khéo ăn thì no, khéo co thì ấm", chỉ cần "co" lại một chút thì vẫn đủ ăn no, đủ mặc ấm. Muốn "co" lại chỉ cần phải làm phép trừ thay vì phép cộng như cộng nghiệp chẳng hạn thì cuộc sống của chúng ta đỡ stress đi nhiều lắm. Trừ đi những cái gì không cần thiết, những lãng phí vô ích, những vật chất dư thừa, những áp lực phải mua và phải kiếm nhiều tiền. Mà trân trọng hơn cuộc sống hữu hạn của chúng ta bằng cách gìn giữ sức khỏe, tôn trọng thiên nhiên và dành nhiều thời gian hơn để vun bồi hạnh phúc cho gia đình, cho bản thân.

Tôi còn nhớ một câu trong cuốn sách "Quảng gánh lo đi mà vui sống" (How to Stop Worrying and Start Living) của tác giả người Mỹ Dale Carnegie, do Nguyễn Hiến Lê dịch. Ông viết "Định mệnh chỉ cho ta một trái chanh hãy pha thành một ly nước chanh ngon ngọt". Mà kỳ này, "đại hạn trùng trùng" mang đến cho chúng ta những 3 trái chanh, chúng ta sẽ có 3 ly nước chanh ngon ngọt để uống bằng cách đơn giản hóa lại cuộc sống "ít mới là nhiều".

Mùa hè 2022

• Lương Nguyên Hiền

CHIẾC NẠNG VÀ TẤM GƯƠNG

"Có hai thứ trí tuệ, một là để tranh giành, hai là để mưu sự bình an"

• **Trương Văn Dân**

Mồng sáu Tết ông Hóa chống nạng bước từng bước khập khểnh trong phòng khách. Con người luôn tất bật và bận rộn như ông thế mà sáng đó ông thấy hình như mình chẳng có việc gì để bận tâm. Ông chẳng muốn làm gì. Đầu óc trống rỗng, tâm trí ông bỗng bình như những mảng lục bình rời rạc.

Ông thả người phịch xuống ghế xa lông, neho mắt nhìn những vật dụng đắt tiền mà không cảm xúc. Sự lộng lẫy của ngôi biệt thự xưa nay vốn là niềm tự hào và kiêu hãnh... nhưng hôm nay ông chỉ thấy nó trống vắng mênh mông. Mấy phút trước ông chỉ nhắm một ngụm cà phê, không đoái hoài gì đến những thức ăn thừa mứa chất đầy trong tủ lạnh. Ông ngồi im lặng, chẳng biết làm gì cho hết thời gian. Định đọc, nhưng trong phòng không có quyển sách nào.

Ông Hóa băng quơ nhíp nhíp những ngón tay lên thành ghế. Mới chỉ một đêm mà cái nhìn của ông đã khác. Cho đến hôm qua mọi việc đối với ông đều rạch ròi, minh bạch, và ông chỉ có một con đường để phải đi thôi. Thế mà sáng nay ông chợt thấy lối sống vừa qua có điều gì không ổn. Nhận định đó làm ông cảm thấy hoang mang.

Ông thở dài rồi chống nạng, khập khiễng bước về phía cửa sổ. Trên trời có một đàn chim đang tung cánh. Bất chợt ông cảm thấy tù túng và ao ước mình là con chim đang bay bổng giữa trời cao.

*

Sáng mồng năm, ông gọi các trưởng phòng, ban bệ của công ty đến nhà ông để họp. Lý do vẫn giống mọi lần: Chúc đầu năm, thắt chặt mối quan hệ của những thành viên trong một mái nhà, tổng kết tình hình năm qua và hoạch định những chỉ tiêu, chương trình cho năm tới.

Ông ngồi ở giữa. Mười mấy cộng tác viên xếp thành hai hàng ngồi trước chiếc bàn dài hình bán nguyệt. Ông thao thao nói. Ít có ai phát biểu hay đưa ra ý kiến. Ông nhìn những khuôn mặt đồng tình và thấy lòng kiêu hãnh được vượt ve. Rõ ràng lý lẽ của mình luôn có sức thuyết phục. Họp xong thì đã quá trưa. Những ngày này ai cũng bận nên ông không thể mời họ ra ăn ở nhà hàng. Mọi người chúc nhau rồi ra về, bỏ ông lại một mình. Lúc đó Hoa, con gái ông vừa lấy xe và

đi đâu mất. Người ăn kẻ ở trong nhà cũng chẳng còn ai vì vợ ông đã cho tiền để họ về quê, còn bà thì thức dậy từ sáng sớm đi xem bói toán.

Ngồi một mình trong căn nhà rộng ông cảm thấy buồn, nên rảo bước ra ngoài. Trong khi ông chậm rãi bước trên vỉa hè, đầu óc miên man nghĩ đến công việc sau ngày khai trương thì, bất ngờ, một gã lái xe đang chạy nhanh, bỗng loạng choạng, đâm ông ngã xuống lề đường. Một chiếc taxi chở ông vào bệnh viện cấp cứu.

Xương chân trái nứt tuy không nặng lắm, nhưng phải băng bột ngồi một chỗ trong ngày đầu nằm làm ông thấy thời gian quay chậm lại. Nó không còn cái nhịp hồi hả, luôn thúc giục ông phải tất bật lo toan. Cái nhìn về cuộc đời của ông cũng khác. Bởi ông có thời gian quan sát và chiêm nghiệm những sự việc mà trước đây chỉ lướt mắt cho qua. Chẳng hạn lúc ngã, nằm bệt xuống lòng đường, ông mới thấy bà lão ăn mày ngồi run rẩy bên cột điện hay các trẻ em đường phố đang ngồi co ro trên một vỉa hè. Hình ảnh của họ thu lại trong mắt ông rõ nét, bất chợt làm ông thấm thía những mảnh đời cơ hàn của họ. Đã bao lâu rồi, ông chẳng hề quan tâm đến chuyện tại sao gia đình ông phung phí không hết của mà người khác lại chẳng đủ ăn?

*

Buồn và chán, ông Hóa thả mình xuống ghế salon rồi hững hờ cầm chiếc máy điều khiển TV. Tay bấm liên tục, ông lướt qua tất cả các kênh mà đầu óc mông lung, chẳng chú ý xem gì. Mãi sau, khi màn hình hiện lên thiên phóng sự đón Tết ở làng quê, ông mới đặt máy xuống. Bởi nó vừa gợi lại trong ông hình ảnh của những lần đón Tết ở quê nhà.

Mới đó mà nhanh thật! Ngày nào còn là một đứa trẻ mà giờ ông đã sắp đến tuổi sáu mươi. Ông nhắm tính thời gian rồi chợt nhớ đến những người bạn thời niên thiếu. Thuở đó ông và các bạn thật hồn nhiên, vui buồn với những điều đơn giản. Thế mà giờ phần lớn đã xa ông; còn ông, thể xác là vẫn của thằng Cu Quán nhưng tâm hồn ông đã thuộc về một thế giới mới: từ con người chân chất, ông thành một doanh nhân, đã vỗ vỗ chân, rũ bỏ lớp bùn quê hoá thân thành một đại gia trong thành phố.

Thực ra lúc mới vào thương trường ông vẫn còn liên lạc với vài người bạn cũ, nhưng về sau, có lẽ do điều kiện kinh tế cao hơn đã làm ông thay đổi tính cách mà không hề nhận biết. Từng bước, ông giẫm chân lên những tấm thảm hãnh tiến của kẻ bắt đầu có của. Chính lúc tiền bạc thu vào mỗi ngày mỗi nhiều là lúc ông thấy mình có quyền liếc mắt, khinh khỉnh nhìn lũ bạn "khù

khờ" đếm bạc vun, vui với những thú "tầm thường".

Lúc đầu, vắng bạn, ông thấy buồn; nhưng về sau, ông lại xem như rảnh rỗi. Ông cần thời gian để gia nhập vào thế giới quan chức, cần thiết cho việc tạo bè, củng cố thêm vây cánh. Dĩ nhiên ông thừa hiểu là thứ quan hệ này nhạt nhẽo, nhưng vì lợi ích ông cần phải ép mình đàn đúm với những họ để moi lấy thông tin và chia nhau những món lợi.

Trong cái bối cảnh thương trường như chiến địa, mọi thứ chân chất, mộc mạc của bạn bè xưa đã thành lạc điệu, chỉ có ông mới hòa nhập được. Rồi năm tháng trôi qua ông chỉ có nhiều *bè* nhưng ít *bạn*, nhiều người *hùn*, nhưng chưa *hạp*, có đồng minh mà không có ai tri kỷ.

*

Thành doanh nhân, mỗi lời bóng gió của ông đều có một chủ ý, mỗi nụ cười của ông đều có một ý nghĩa. Tùng cử chỉ đều đi theo một mô hình sắp sẵn, nhằm đến mục tiêu. Trong một lúc ông có thể đóng vai đại gia hay quý tộc, là người bán, kẻ mua... người có tất cả hay kẻ chẳng có gì... rồi tùy vị trí, phân tích đối tượng, thu phục cảm tình, giành lợi điểm khi thương lượng. Đời sống của ông lúc nào cũng mấp mé giữa thật và ảo, ông đeo trên mình không biết bao nhiêu mặt nạ: tự cho đó là khả năng thoát xác nhập hồn trời ban để giúp mình bay lên đỉnh cao. Trong các cuộc họp, ông có thể một mình thao thao bất tuyệt, trình bày như một nghệ nhân độc thoại; lý lẽ của ông sắc bén, nhưng cũng nhiều khi ngụy biện. Cái kém của ông là thích được tăng bốc và nhiều khi mâu thuẫn với chính mình. Kêu gọi đoàn kết nhưng ông lại sợ mọi người lập bè; Yêu cầu góp ý, nhưng thường bác bỏ rồi đưa ra kết luận. Đôi khi ông còn đặt ra những khẩu hiệu để cấp dưới theo đó thi hành.

Những khi không bận "phát biểu", ông khép mình giữa bốn bức tường, căng óc tìm khe hở của chính sách để luồn lách, hay tìm các thủ thuật mua chuộc, dứt lốt, nhằm trốn thuế hay gian lận tài chính. Đầu óc ông lúc nào cũng nghĩ đến tiền. Lo thu vào ít. Lo thất thoát nhiều. Lo giá mua tăng. Lo giá bán giảm. Và cuộc sống giàu sang nhưng chỉ vì tiền mà suốt ngày ông cứ dăm dăm lo nghĩ.

Công việc bám theo ông, ngay cả trong giấc ngủ. Mấy tháng trước thấy người uể oải nên phải nghỉ vài ngày. Nhưng buổi sáng đầu tiên trong resort sang trọng ở Phú Quốc, ông lo mọ chuẩn bị mặc quần áo rồi gọi tài xế chở đi làm... mãi đến lúc nghe trả lời ông mới biết là mình đang xa công ty hằng trăm cây số.

*

Ngồi một mình trong nhà ông Hóa bỗng nhớ đến Tùng, người bạn duy nhất thời nổi khổ ông còn liên lạc.

Tùng làm thơ, viết báo. Vẫn làm việc trong thế giới đua chen để tồn tại, nhưng xem Tùng vẫn ung dung tự tại. Tính hai người rất khác nhưng thỉnh thoảng ông Hóa vẫn dành thời gian gặp bạn, dù bạn không ít lần mỉa mai, châm chọc ông.

- Mày tìm tao cũng phải! Xung quanh mày có nhiều kẻ quy lụy và nịnh bợ, vui, nhưng chán! Đôi khi mày cũng cần gặp một thằng dám nói điều nó nghĩ.

Ông Hóa mỉm cười. Ông biết Tùng là người sâu sắc. Trong thâm tâm ông xem Tùng là tấm gương soi chiếu những phần khuất lấp ở trong ông. *"Tao biết trong mày có hai con người. Một chủ tịch Hóa khôn khéo, giả dối và một thằng cu Quấn đất bùn, chân thật. Sự tranh chấp giữa hai bản thể không bao giờ ngừng. Chờ đến cuối đời thì mày ra..."*

Tuy vậy cũng có những lần Tùng ăn nói quá đà đã làm ông tự ái. Chẳng hạn lần Tùng nheo mắt ngắm cách bày biện trong nhà ông: *"Hi hi... mày mua những vật dụng với chủ ý phô trương hơn là khẳng định khả năng thẩm mỹ"*. Hay khi thấy ông đóng góp vào quỹ từ thiện: *"Tao vui khi thấy mày giúp đỡ người khác. Nhưng tao thấy lòng hảo tâm của mày nó ơ hờ ra sao ấy! Mày chỉ chìa ra khi người ta kêu gọi! Như cái cách cho tiền người nghèo khổ: Đưa tờ bạc vì then thùng chứ không phải vì vui thích. Mày hấp tấp như để chóng rữa bỏ một điều khó chịu. Còn sắc mặt thì hoan hỉ với sự bất hạnh của kẻ đang cầu xin sự thương xót của mình"*. Hay có khi thẳng thừng trách móc: *"Mày chỉ dạy con làm điều có lợi chứ không bảo chúng làm điều có ích!"*

Thường gặp, dù sinh hoạt của ông và Tùng rất khác. Tiền, trong khi ông ngồi đếm thì Tùng đi xin hay ngồi viết những bài báo kêu gọi từ tâm, đóng góp quỹ giúp trẻ em đường phố, hỗ trợ những bệnh nhân thiếu tiền chạy chữa. Nhưng, quái lạ, ông luôn thấy nhớ bạn. Chỉ có ngồi với Tùng thì ông mới thấy bình yên. Không tranh chấp. Phòng hờ. Cái mà ông muốn chiếm đoạt, chụp bắt, Tùng thờ ơ, bất cần những thứ mà ông có.

Ông bấm máy, gọi. Nhưng điện thoại của nhà thơ đã tắt.

*

Cầm chiếc máy điều khiển ông Hóa lơ đãng đổi kênh. Trên màn ảnh hiện ra cảnh một gia đình đang đi picnic làm ông nghĩ đến vợ con.

Cuộc sống gia đình tuy không sóng gió nhưng hai vợ chồng ông từ nhiều năm có hai lối sống.

Thuở mới lấy nhau đâu đến nỗi, tình yêu cũng mặn mà say đắm. Trước khi bước vào thương trường hai vợ chồng ông cũng thường chia sẻ buồn vui. Thế thì vết rạn đến từ khi nào nhỉ? Có lẽ từ buổi tối bà kể chuyện bức mình nơi làm việc, chưa nói hết thì ông đã gạt: "Bà cứ tha chuyện không đâu về nhà! Tôi nghe mệt cái đầu. Thôi, lo cơm nước, chăm sóc chồng con rồi nghỉ ngơi cho khoẻ... đừng cảm ràm chuyện đời làm chi cho mệt". Nhưng đó chưa phải là giọt nước tràn ly. Giọt nước ấy chỉ đến khi tiền bạc bắt đầu dư dả. *"Bà phải bỏ dạy, ở nhà. Không cần lo chuyện tiền nong."*

Khi *lệnh* buông ra mọi thứ vẫn tròn trịa trong gia đình. Ông yên tâm thấy bà nằm theo dõi những bộ phim dài nhiều tập rồi lao đầu vào núi việc mà chẳng quan tâm đến thái độ của ai, dù có lúc cũng lơ mờ cảm nhận là chứng trầm cảm đã dặt bà đi tìm sự bình yên trong cõi vô hình.

Ông Hoá tắt TV, chống nạng đến trước khung hình treo bên tủ rượu. Gia đình không con trai, ông dồn hết tình thương cho hai người con gái. Nhưng trời đã không chiều ông. Con gái lớn chỉ thích tiêu hoang và làm việc cầm chừng.

- Mấy ham chơi như lũ bạn. Toàn là bọn ăn hại.

- Rồi sao? Chẳng lẽ cứ ép xác, ru rú và khư khư giữ túi bạc như ba?

- "Bốp". Cút đi ! Cút ngay khỏi căn nhà này, đừng làm bẩn mắt tao!

Hai mươi lăm tuổi, Liên bỏ nhà ra đi. *"Ba má đừng tìm con. Hãy để yên con đi tìm cuộc sống của riêng mình"*. Vợ ông không còn nước mắt. Bà đăng báo nhả con trở về. Gần một năm mà Liên vẫn bật tắt. Bà thường đi cầu cơ và hầu thánh. Còn ông thì sốt ruột: *"Tại sao nó đi hoang? Con đại cái mang! Bà ăn không ngồi rồi, sao không dạy dỗ?"*. Bà câm lặng trước lời buộc tội. Chỉ tháng trước, qua bà, ông được "Thánh" cho hay là Liên đang sống ở miền Bắc.

Trước đó ông cũng tình cờ nghe Liên gọi điện về. Lúc đó ông định vào nhưng rất nhanh trí, chỉ đứng rình nghe và để vợ giải quyết. Chứ chẳng lẽ ông lại xuống nước với nó sao?

- Trời, con đang ở đâu? Mẹ nghe có tiếng tàu hỏa? Con khỏe không? Đêm ngày mẹ chờ điện thoại của con!

-

- Đừng khóc! Mẹ van con! Về nhà đi! Con còn trẻ mà! Đừng hủy hoại đời mình! Đừng nói là đời con nát bét. Chỉ có mẹ mới là đồ vô dụng!

-

- Đừng đi nữa! Con về đi! Ba và mẹ luôn chờ đón con về!

-...

- Đừng nói vậy! Ba chờ con thật mà! Đừng nói là ba chỉ yêu tiền! Ba làm vậy là muốn con có tương lai tốt đẹp! Nghe lời mẹ... Mẹ khổ quá, ngoài hai con mẹ chẳng còn gì nữa.

-...

- Không bao giờ muộn! Mọi thứ sẽ qua! Về nhà đi! Con đang ở đâu? ở đâu?

Hôm đó ông đứng thờ một lúc rồi khi biết con gái cúp máy ông lặng lẽ bỏ đi.

Thở dài, ông Hóa ngược nhìn bức chân dung của mình treo trên cao. Mọi ngày vẫn bình thường nhưng hôm nay sao trông mình giống một lãnh tụ nghiêm trang mà xa cách. Từ lâu, lâu lắm ông luôn tự hào với mọi người là mình chỉ sống, làm việc và xây dựng tương lai cho họ.

Bao lâu rồi mình chưa có một buổi ngồi ăn sáng hay uống ly cà phê cùng với gia đình?

Ông nhìn bức ảnh của Hoa, đứa con gái thứ hai, cục cưng khôn ngoan, xinh đẹp của ông. Ông thương con lắm nhưng hai năm trước ông đã phản đối tình yêu của nó với một sinh viên nghèo. Ông nghĩ hẳn đến với con ông chỉ vì gia sản.

Để cách ly, ông gửi Hoa qua Singapore để học khóa điều hành. Không dám cãi cha nhưng khi về nước Hoa chỉ lao vào công việc. Cho đến nay cục cưng của ông vẫn chưa có ý trung nhân. Tệ hơn, hình như Hoa không hề tiếp xúc với chàng trai nào khác. Biếng nói, biếng cười. Nó sống cô độc, hết việc công ty về nhà đóng cửa, nhạc mở thật to, chờ đến giờ ăn. Rồi ngủ. Vàng trải dưới chân mà ông thấy con mình sống như một nữ tu.

Chợt ông rùng mình liên tưởng đến chuyện các trinh nữ bị chôn sống để làm thần giữ của trong các kho tàng thần thoại. Ý nghĩ đó làm mi mắt ông Hóa giật lên vài cái.

*

Cuộc đời, bạn bè, gia đình, con cái... sáng nay ông tự hỏi là cuối cùng mình đã được gì? Có phải Tùng đã trả lời ông trong lần đối thoại mấy tháng trước chẳng: *"Có cái mình muốn, nhưng không muốn cái mình có nên mấy sẽ không hạnh phúc"*. Câu nói như mũi kim đâm xước vào lòng kiêu hãnh của ông. Lúc đó ông im lặng nhưng Tùng đã tấn công ông liên tục. *"Khi không biết đủ, giàu cũng là nghèo!"*. Những câu nói như những phụ đề chạy trên một màn hình trước mặt làm ông nhớ đến bạn. Ông còn nhớ tiếng hát ngê ngô của Tùng trước khi dốc chén:

Rồi sẽ hiểu ít nhiều đều là đủ,

*Trẻ hay già vô nghĩa trước mai sau.
Vua ôm ấp bao cung tần mỹ nữ,
Sống hơn gì người cùng khổ ôm nhau.*¹

Ông Hóa lại bấm máy gọi bạn, nhưng chỉ nghe tiếng ò e của chiếc điện thoại. Chắc lúc này Tùng và vợ con vẫn còn ăn Tết ở quê. Cuộc sống của Tùng bình yên. *"Đại sự cho đời người chính là hạnh phúc của người đó"*. Ông thấy Tùng may mắn hơn mình.

*

Đến hôm mừng năm... với ông Hóa tiền bạc là máu của cơ thể... nhưng đến chiều mùng sáu Tết mọi việc đều đã khác. Buộc phải ngồi một chỗ, ông đã có thời gian để nghiền ngẫm chuyện đời. Ông thấy xưa nay mình bước đi trong phù hoa, nhưng quên nơi mình đã đến và định đi đâu. Mấy năm về trước, trong một phiên họp các nhân viên yêu cầu ông đi làm bằng xe hơi, tránh đi xe máy. Ông tự hào vì mình là linh hồn của công ty, mọi an nguy đều ảnh hưởng đến sự tồn sinh của mấy trăm gia đình. Nhưng yêu cầu đó có phải phát xuất từ lòng yêu thương? Hay những kẻ dưới quyền chỉ muốn ông điều hành thật hiệu quả theo mong mỏi của lòng ích kỷ? Ông phân vân và thấy mình chưa chắc đã làm chủ được đời mình rồi lờ mờ nhận ra rằng mình sắp bị chính ngọn lửa của tham vọng thiêu cháy. Và nếu không khéo, nó có thể cháy lan sang cả vợ lẫn con, những người yêu thương nhất.

Ông Hóa khúc khích ho rồi chống nạng bước vào nhà tắm. Ông xả nước rửa mặt. Dòng nước mát làm ông khỏe khoắn hơn chút đỉnh. Nhưng khi nhìn bóng mình trong gương, những sợi tóc bạc như phản chiếu vào sự phiền muộn trong lòng ông. Mãi đến giờ ông vẫn chưa được sống như đáng ra phải được, rồi bần khoản vì chưa tìm ra con đường phù hợp với tuổi đời. Về già, tiền bạc rủng rỉnh tưởng là sung sướng hóa ra lại có nhiều lo lắng. Đến giờ ông vẫn chưa biết sẽ chia chác tài sản và quyền hạn cho các con như thế nào.

"Mày sẽ không gặp được lối đi khác. Con ngựa khi bị cái lá đề che hai bên mắt, chỉ nhắm vào một hướng nên không thấy bao nhiêu cảnh lạ."

Ông Hóa trầm ngâm. Đời ông sẽ chảy về đâu? Không một kẻ nào sinh ra phải tự bắt mình đi trên một con đường, hẹp, rồi bám lấy nó như một điều có sẵn, ôm ấp cho đến chết. Tùng có lý: *"Doanh thu lớn nhất là sự bình yên trong tâm hồn"*. Ông thấy mình phải suy tư cho đến khi thấy được hướng đi mới.

Thay vì tái cấu trúc công ty, ông thấy cần phải tái cấu trúc đời mình.

Ông không muốn suốt cuộc đời chỉ sống nơi trần mạc. Chỉ làm le kiểng sống mà không có cuộc sống. Và muốn được rửa tay gác kiếm. Xung quanh ông có còn ai không? *"Khi thành công chỉ có kẻ thù là thật, còn bạn bè đều là giả dối."* Lời nói của Tùng bất chợt vọng đến làm ông giật mình, thấy mình chẳng còn bao nhiêu thời gian.

*

Trời càng về chiều càng xám xịt...

Ông Hóa chống nạng đi vài bước, mỗi một như vừa đi qua một chặng đường dài. Gió đưa nhè nhẹ, tiếng phong linh ngoài sân vườn khẽ rung trong gió.

Chợt, ông dừng bước. Ông chăm chăm nhìn con Hồng Long đang tha sức vầy vùng, kiêu hùng độc chiếm cái hồ cá to lớn treo trên vách... Đã bao lần ông tâm đắc nhìn nó uốn mình quẫy đuôi trong sóng nước nhưng chỉ hôm nay ông mới thấy được nổi cô đơn của thần ngư. Nó chỉ một mình.

Chưa bao giờ ông cảm thấy mình trở ngại đến thế, và lần đầu tiên trong đời ông chưa xót thương thân. Thẩn thờ một lát rồi ông ngã người xuống ghế, thiếp đi. Trong giấc mơ đầu năm, ông thấy một bà lão mặc áo thụng tóc bạc phơ từ phía sau bước đến. Đôi chân mang hài của bà lướt nhẹ trên nền gạch. Ông cảm giác có một bàn tay đang đặt lên vai:

- Ai?

- Hỏi làm gì? Hãy nghỉ đi! Tuổi này phải biết dừng, sống giao hòa với thiên nhiên.

Ông hé mắt nhìn bà cụ áo trắng có khuôn mặt hiền như bột, đứng mà như bay lơ lửng trước một màn sương.

- Hãy nghỉ ngơi và bảo bọc gia đình.... Thôi, ta phải đi!

- Không! Hãy ở lại! Con cô đơn quá!

- Lên cao thì phải chấp nhận cô đơn! Đã mấy ai quyền quý mà thành thói, nhàn hạ?

Câu nói chưa dứt thì bóng trắng đã mờ dần, phút chốc biến thành tia khói. Ông Hóa thấy giữa màn sương bóng trắng có dáng dấp của mẹ mình.

Bà đã mất từ năm năm trước.

Ông thấy mẹ lùi dần khỏi tầm nhìn của ông, lùi mãi vào cái quá khứ như quãng thời gian của đời đã mất, không bao giờ trở lại.

Rồi ông giật mình, thức giấc. Ngồi bật dậy, lao đi, ông cố chụp lấy điều không nắm được.

Sài Gòn, 2-2006

Tập san văn học Quán Văn số 6- tháng 7-2012

¹ Thơ Nguyễn Bảo Sinh

KÍNH VIẾNG THẦY

• Nguyễn Sĩ Long

Về Huế từ hôm 5 tháng 5.2022 nhưng đến ngày 21.5 tôi mới lên thăm chùa Từ Hiếu, đó là ngôi cổ tự thuộc phường Thủy Xuân, thành phố Huế. Đây là một trong bốn ngôi chùa mà thuở học trò chúng tôi thường đến tham dự vào những ngày Tết hay lễ lớn là chùa Diệu Đế, Từ Đàm, Từ Hiếu và Thiên Mụ. Nay sau gần nửa thế kỷ xa nhà, Huế tuy có nhiều đổi thay, tôi thì đã trọng tuổi nhưng vẫn muốn tự mình chạy xe lên Chùa khi vẫn còn nhớ con đường từ Thành Nội lên Nam Giao, là một địa điểm cách Tổ Đình Từ Hiếu chỉ vài cây số.

Tôi đậu xe ngoài khu vực Chánh Điện không xa, quanh sân chùa trông rất vắng vẻ chỉ thấy không quá ba người đang ngồi chuyện trò và một người phụ nữ tay cầm bó hương và vài chiếc quạt giấy đang đi tới nhìn tôi chào hàng:

- Chú mua giúp bó hương để vào lễ Phật.

Tôi hỏi bao nhiêu rồi mở bóp lấy tờ giấy bạc 10.000 đồng, người bán hương nói tiếp:

- Trời nắng nóng quá mua giúp cháu cái quạt, tôi lắc đầu cảm ơn rồi đi tiếp. Nhưng chỉ sau vài bước chân tôi thấy khá nhiều những quy định được đặt khắp nơi, từ trên bậc thềm cho đến ngoài sân:

Xin vui lòng đừng đốt hương tại đây

Xin vui lòng để giày dép bên ngoài

Tôi nhủ thầm vậy là mình đã gặp một người bán hương không thật thà, họ đã biết không được đốt trong vùng cấm nhưng vẫn chào mời những ai đến viếng chùa lần đầu tiên, chuyện này tôi dễ thông cảm nên chẳng bận tâm.

Tôi tháo giày, bước tiếp lên vài bậc tam cấp rồi cởi áo khoác, mũ bảo hiểm và kính mát đặt xuống nền nhà bóng loáng và sạch sẽ. Riêng bó hương tôi không biết để ở đâu cho phải, cuối

cùng để tạm trên thềm Phước Sương. Nhìn ba gian thờ ở Chánh Điện thật yên tĩnh và trang nghiêm từ những bức tượng, ảnh thờ, bài vị, hoành phi, câu đối, liễn thờ cùng chuông mõ được xếp đặt thật ngăn nắp của nhiều vật dụng như chưa bao giờ được biết hay nghe thấy nhưng vẫn có sức thu hút sự chú ý của người xem, trước khi chấp tay thành kính dâng lời khẩn nguyện. Nghe đâu đó ở trong lòng mình chợt rung lên niềm cảm xúc trở về dưới mái Chùa xưa với niềm mong ước sẽ được đứng trước di ảnh của người Thầy kính mến, tuy chỉ gặp một lần ở thành phố Salzburg, Áo, tính đến nay đã hai mươi tám năm nhưng hình ảnh Thầy khi đã thấy, đã nghe, đã đọc sách Thầy viết và đã gặp Thầy ngoài đời thì khó mà quên được, dù nay Thầy đã yên nghỉ nơi quê nhà vào những năm cuối đời. Đó là thầy Thích Nhất Hạnh, đã viên tịch vào ngày 21.01.2022 tại Tổ Đình Từ Hiếu, Huế, ở tuổi 96.

Nhìn đồng hồ lúc đó 13:50 giờ, vào giữa trưa vắng người, chỉ một mình tôi trong không gian tịch lặng này nên đã ghi được nhiều hình ảnh sau khi đã làm xong một việc là thay mặt Phật tử Lê Thị Tuyết ở Vienna, bỏ giúp chị phong bì cúng dường vào thùng Phước Sương rồi chậm chậm đi ra phía sau Chánh Điện. Đây cũng là lúc tôi không biết phải giải quyết bó hương như thế nào thì người bán hương lại xuất hiện, thật nhẹ nhõm khi tặng lại bó hương cho người bán rồi đi tiếp. Vừa đi vừa chăm chú quan sát mới cảm nhận được lối kiến trúc giản dị đặc trưng ba gian hai chái truyền thống thường thấy ở các ngôi chùa, mặt trước là nơi thờ Phật mà chúng ta đã thấy ở khu vực Chánh Điện, còn phía sau là nơi thờ Tổ. Vì thế cho đến khi đi hết một dãy nhà nhiều gian như phía trước thì gặp một bàn thờ trong dãy nhà ba gian hai chái nằm ngang, mà gian chính giữa dựa lưng vào tường phía sau đúng là nơi mà tôi muốn tìm. Tôi dừng lại ở đó khá lâu để ngắm di ảnh của Thầy và những gì xung quanh được trưng bày gồm một căn phòng có nhiều ghế cùng những Pháp khí Phật giáo để thực hành các loại Pháp sự của quý Thầy được đặt trên hai chiếc bàn dài và rộng. Không gian nơi đây lại càng yên tĩnh hơn, đã chừng hơn nửa tiếng đồng hồ trôi qua nhưng không thấy một ai 'lạc bước' viếng chùa vào giờ nghỉ trưa. Do vậy tôi có thêm nhiều thời gian và không thấy gì phải vội vàng vì biết đâu sau này sẽ khó có cơ hội trở lại, lúc này lòng cảm thấy thật vui khi đã thực hiện được ước nguyện.

Tôi ra ngoài rồi đi loanh quanh xem một số chậu hoa và cây cảnh trước sân cùng một số làng mộ hai bên khu vực nhà thờ thầy Nhất Hạnh được bao quanh bởi những hàng cây xanh lá kiên nhẫn năm phơi mình dưới những ngày hè nắng nóng cùng gió thoảng mây trôi bên những đồi thông.

Tôi đi ra lối cũ với ý định lấy xe để ra về, lòng như chứa chất niềm bằng khuâng về những năm tháng cũ trong một ngày mới, hôm nay và tại đây. Nếu hỏi, tôi nhớ gì trong lúc này thì tôi sẽ xin thưa ngay là thầy Nhất Hạnh xa quê hương 59 năm mới trở về cố hương; còn tôi từ năm 1974 rời xứ Huế sống xa gia đình đến nay cũng đã 48 năm, mỗi khi nhớ mẹ là nhớ đến Thầy qua đoàn văn Bông Hồng Cài Áo, một cuốn sách nhỏ được Thầy viết vào năm 1962 để vinh danh tình mẹ cao quý và gây cho người đọc trân trọng những gì mà họ có được ngay trong giây phút hiện tại. Và cũng từ đoàn văn này một nghi thức vào ngày Rằm tháng 7 Âm lịch mang tên "Bông Hồng Cài Áo" đã ra đời mà cho đến nay Lễ Cài Hoa Hồng đã trở thành đại lễ của người con Phật nhớ về Mẹ trong ngày Vu Lan Báo Hiếu.

Thiền sư Thích Nhất Hạnh ra nước ngoài từ những năm đầu thập niên 1960, Thầy là người tiên phong trong việc đưa Phật giáo qua Tây phương. Ngoài Tu Viện Làng Mai ở Pháp là cơ sở chính, thầy đã mở nhiều thiền viện cùng những trung tâm thực hành mà nhiều nhất là ở Mỹ và Âu châu cũng như đi khắp thế giới thuyết giảng và tổ chức những khóa Thiền. Cũng nhờ vậy mà tôi đã được gặp thầy Nhất Hạnh, Ni Sư Chân Không, Sư cô Thoại Nghiêm và Sư cô Diệu Nghiêm nhân chuyến đi giảng Thiền cho người Áo vào hai ngày 4 và 5 tháng 11 năm 1994. Chúng tôi đã được vinh dự đón tiếp phái đoàn chùa Làng Mai, đi thiền hành cùng Thầy và quý Sư cô qua phố cổ Getreidegasse, Salzburg và một buổi dành riêng cho Cộng đồng Người Việt khắp nơi trên nước Áo về dự.

Gần 15 giờ trời bớt nắng tôi chuẩn bị ra về. Niềm hạnh phúc của tôi bây giờ sắp được cùng Thầy bước đi trên những con đường mà Thầy đã càn dặn các đệ tử:

"Nếu một ngày Thầy mất đừng xây tháp mộ gì cho Thầy, tốn kém tiền của. Tốn đất của dân. Dân mình còn nghèo lắm. Hãy hỏa táng Thầy. Tro cốt Thầy hãy chia đều cho các Thiền viện Làng Mai trên khắp thế giới rồi rải trên những con đường mà hàng ngày các con đi thiền hành. Làm như thế, ngày ngày Thầy và các con vẫn đi thiền hành chung"./.

Được tin buồn anh Sui, nhạc gia của con trai tôi Thị Đạo Ngô Ngọc Trung tự Lâm và vợ Chúc Tâm Bạch Thu Huyền là:

Ông BẠCH QUANG ĐỨC

Pháp danh: Thiện Tâm

Sanh ngày 01.08.1933

**Mất ngày 07.10.2022 lúc 10 giờ
nhằm ngày 12.09. năm Nhâm Dần
tại Vũng Tàu - Việt Nam
Thượng thọ 89 tuổi**

Chúng tôi thành tâm chia buồn cùng với dâu con Chúc Tâm Bạch Thu Huyền và đại gia đình tang quyến, đồng thời cầu nguyện cho Hương Linh ông Thiện Tâm Bạch Quang Đức sớm được vãng sanh Cực Lạc Quốc

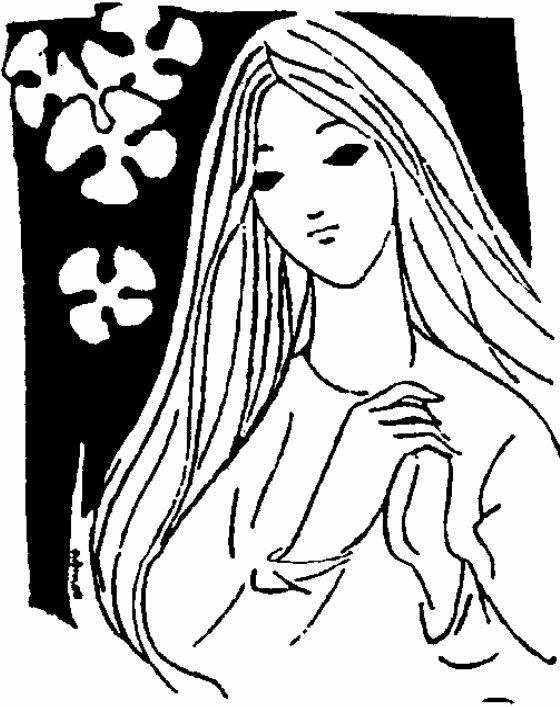
Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật

- Sui gia: Gđ.Thị Tâm Ngô Văn Phát và các con Thị Chơn Ngô Ngọc Diệp, Ngô Ngọc Yến, Ngô Ngọc Long, Ngô Ngọc Trinh, Thị Nhơn Ngô Ngọc Hiếu.

SỐNG VỚI NIỀM HY VỌNG TRONG TIM

(Vivere con la speranza nel cuore)

Nguyên tác tiếng Ý: **Elena Pucillo Truong**
Bản dịch: **Trương Văn Dân**

Mỗi ngày tôi đều nghĩ về quãng thời gian đã trôi qua mà mình không tìm thấy điều gì để bám víu.

Các tin tức cứ đến liên tục, tin này nối tiếp tin kia, mấy phút trước như có mang theo một chút ánh sáng thì ngay sau đó bóng tối lại ngập tràn, càng lúc tôi càng thấy hoang mang, không có gì chắc chắn.

Và ngày tháng cứ thế trôi qua!

Mùa Xuân với những ngày nắng đẹp cùng muôn hoa đua nở vừa trôi qua thì mùa Hè nóng cháy như mời gọi đôi chân trần chạy trên bờ biển dưới bầu trời trong vắt cũng vội vã bay đi.

Những chiếc lá vàng ửng đỏ của mùa Thu như kéo dài hơn: để lưu giữ kỷ niệm tôi đã nhạt rất nhiều, bảo quản cẩn thận như một món quà độc đáo để mang về trao tặng người thân.

Sau những đợt sương mù và những cơn mưa thu gió lạnh đã bắt đầu, mùa Đông đã đến với những cành cây trụi lá, đứng trơ trọi và lạnh lẽo trên những cánh đồng, hình dạng như những

bàn tay gầy ốm chìa các ngón khẳng khiu lên trời.

Ngày trước Giáng Sinh, tuyết rơi dày, trên mái nhà và trên những thân cây đều phủ một màu tuyết trắng tinh khôi. Dọc theo một con đường gần nhà, trong một sân vườn nhỏ, một cây hồng trụi lá nhưng treo đầy những trái màu cam mà thoát nhìn dễ tưởng đó là cây thông trang trí Giáng Sinh, lủng lẳng những quả banh nhiều màu sắc. Hình ảnh ấy mang lại cho tôi một chút niềm vui, như thể vừa quay lại tuổi thơ, nhưng niềm vui chỉ kéo dài một thoáng vì sau đó là lặng lẽ rơi vào một nỗi buồn và nhớ.

Ngày qua ngày, mỗi lúc như mỗi xa thêm cái giây phút được đoàn tụ với những người thân, với bạn bè cùng với những sinh hoạt thường ngày trong cuộc sống ở nơi xa xôi đó, Việt Nam.

Một cuộc sống mà tôi đang cảm thấy rất thiếu, dù đôi khi vẫn có thể trò chuyện với những người thân hay nhìn nhau qua màn hình nhưng như thế vẫn còn ít ỏi. Tôi nhớ những mùi vị đường phố, hương vị xào nấu của các thức ăn bay trong không khí, nhớ đến những âm thanh hỗn loạn và nhộn nhịp của chợ búa, về sự ân cần của chị bán xôi, anh bán bánh mì trứng mà mỗi sáng tôi đều ghé qua trước giờ hẹn với bạn bè để cùng ngồi bên ly cà phê sữa đá. Tôi nhớ đến con đường ra chợ đông người, nhiều người thân thiện chào khi thấy tôi, nhớ cô bán đậu phộng luộc, bà bán báo mà hằng ngày chồng tôi đều mua báo Thanh Niên và Phụ Nữ. Tôi quen bà bán báo này từ nhiều năm, và thỉnh thoảng bà còn dành cho chúng tôi một sự bất ngờ, khi trả tiền cà phê thì bà chủ quán cho biết là bà bán báo đã âm thầm thanh toán trước rồi! Một cử chỉ thân thiện bằng tất cả sự tế nhị và nụ cười trên môi mà tôi biết cuộc sống vất vả và trong lòng bà nặng trĩu những ưu tư.

Ngồi ở đây, được nói tiếng mẹ nhưng thỉnh thoảng tôi vẫn nói vài câu bằng tiếng Việt với chồng, nhớ lắm cái tiếng không chỉ để nói mà là để hát, đầy đủ các cung bậc lên bổng, xuống trầm. Tôi nhớ lắm những tiếng cười của các bạn hay những giọt nước mắt mà chúng tôi đã từng nhỏ xuống trong những tình huống không vui. Thời gian có thể trôi qua nhưng không thể nào xóa đi những kỷ niệm, nó luôn và mãi bám vào trái tim mà tôi cứ bầu vùi vào đó mỗi ngày trong nỗi nhớ.

Điều mà tôi lo ngại lúc này là sự an toàn, về sự lây nhiễm dịch bệnh và thiếu vắng một triển

vọng cho tương lai. Tôi và chồng thường thiết kế các chương trình, tổ chức các cuộc gặp hay tham gia vào các chuyến du hành với các bạn. Bây giờ thì không thể và chẳng ai biết là tình hình quái quắc này sẽ kéo dài bao lâu. Trước đây chúng tôi còn đặt ra các giả thuyết nhưng bây giờ thì chẳng thể nghĩ hay tính toán được gì.

Có một điều an ủi là trong những ngày thành phố bị phong tỏa, không thể ra ngoài hay đi lại, chúng tôi vẫn có internet để được kết nối với những người thân.

Tạm thời phải bằng lòng với những cuộc điện thoại từ xa, nhưng đây cũng là cơ hội để suy nghĩ về mọi việc, về con người, về những mối quan hệ tình cảm, công việc và xã hội.

Chúng ta sẽ hiểu và đánh giá tốt hơn về cuộc sống trước khi xảy ra đại dịch và đồng thời cũng khôi phục lại những giá trị tình cảm mà xã hội hiện đại đã không xem là cần thiết, thí dụ như tình liên đới và sự tử tế.

Vì tiền bạc hay thành công cá nhân mà nhiều người đã quên đi tình người, sẵn sàng chà đạp lên người khác mà không nghĩ đến hậu quả. Còn bây giờ, mỗi ngày chúng ta đều nghe thấy những biểu hiện của tình liên đới, nhất là đối với những thành phần bất hạnh, ngoài chuyện bị mất việc làm hay nhà cửa, có người còn những mất mát khác như cha mẹ, ông bà hay anh chị em.

Nhưng trong sự tuyệt vọng họ đã không bị bỏ rơi. Có rất nhiều phương án làm từ thiện nhằm giảm bớt phần nào nỗi đau cho họ. Y tá và bác sĩ chính là những người đã ghi nhận những lời cuối cùng của các bệnh nhân đã chết trong bệnh viện để truyền đạt lại cho thân nhân. Nhiều người thiện tâm đã tổ chức các buổi gây quỹ và cung cấp nhiều bữa ăn miễn phí cho những người bị rơi vào hoàn cảnh khó khăn.

Tôi không biết là các hình thức nhân đạo này sẽ được kéo dài bao lâu, nhưng cần phải nhìn nhận là không có gì được xem là đương nhiên, rằng cuộc sống có thể đổi thay trong từng phút mà chúng ta không có cách nào tránh được.

Điều duy nhất có thể giúp chúng ta tiếp tục đi tới là niềm hy vọng luôn hiện hữu, dù có khi lẫn khuất. Nếu chúng ta không nhìn thấy nụ cười vì bị chiếc khẩu trang che khuất thì hãy nhìn vào đôi mắt, tấm gương của tâm hồn, luôn soi chiếu sự chân thành từ trái tim.

(Milano tháng 1- 2021)

Xuân Saigon

Mùa xuân như có như không
Cánh chim trốn tuyết vào đông lạc bầy
Vẫn là một khoảng trời mây
Năm qua tháng lại những ngày lưu vong
Saigon em, thương hoài mong
Hội xuân đêm xuống giữa lòng phố hoa
Áo dài em lụa thướt tha
Chút thơm hương tóc theo tà huy bay
Saigon em, vương sương lay
Chút se se lạnh những ngày chớm xuân
Bụi hanh vàng, nắng bằng khuâng
Em mang guốc mới quét sân dọn vườn
Bông trang mấy nhánh tay nương
Bàn ông thiên, đêm thấp hương giao thừa
Saigon em, xuân còn mưa
Chút mưa xuân muộn cho vừa nhớ thương
Cà phê quán nhỏ lề đường
Chờ ai đốt thuốc lừng khừng ghé qua
Saigon em, riêng trong ta
Chút tình gửi Saigon xa, xa xuân này.

• **Nguyễn Song Anh**

(18.01.2000, 24.12 âl. Canh Thìn)

Thanh Tịnh Khúc

mai ta về giữa non cao
xé mây làm áo lụa đào cho em
nghiệp từ mây thuở trần duyên
nắng thanh xuân đậu ngoài hiên ta bà
đưa nhau dạo giữa ngân hà
bỏ nhân gian lại chốn tà huy sông
mai sau tình vỡ hư không
có nghe tiếng hót tiền thân chim ngàn
từ trong thiên cổ tri âm
tiễn nhau xuống núi cửu mang kiếp sầu
mai về khép cánh biển dâu
giở trang vô tự trắng nhòa sắc không
chờ nhau trong cõi vô thường
soi tâm tư hiện một vừng trăng xưa.

• **Thái Tú Hạp**

CƠN GIÓ BỤI

• Chúc Thanh

Mùa thu, mùa Vu Lan còn níu kéo, mùa còn tưởng nhớ tới mẹ, tới cha. Tôi tưởng nhớ tới dì tôi, dì đây là mẹ kế, người bước sau một bước sau mẹ tôi vào gia đình bên nội tôi.

Cho đến bây giờ tôi vẫn không hiểu sao dì tôi lại thành thân với cha tôi một đoạn đường và ngược lại. Nếu nói theo xưa, họ có duyên nợ vợ chồng chăng? Chớ thật ra hai người đó là hai mẫu người hoàn toàn trái ngược nhau từ hình dáng lẫn tính tình.

Cha tôi, da trắng, dáng thư sinh, học thức, có nhiều tư tưởng sắc bén, ông nghiêm khắc pha lẫn lãng mạn. Cha tôi ham làm việc về trí óc nhưng có lúc cũng cần cù và khéo tay... ông có lần để và bảo cho tôi một đôi guốc mộc bé bé xinh xinh lúc còn ở quê! Đôi guốc mà tôi nhớ mãi là tôi ôm trên tay nhiều hơn là để luồn vào chân! Ông nóng tính nhưng cũng suy nghĩ nhiều, không vội vã.

Dì tôi vóc dáng không phục phịch nhưng khá lớn con và chắc nịch, cái chắc của một trong muôn vàn người đàn bà ở quê, chăm chỉ ruộng vườn, tham công tiếc việc. Dì tôi đó, da hơi sạm màu, răng đen nhánh với nụ cười tươi, người phúc hậu đầy vẻ chân phương và ít thấy ốm đau... hầu như không bao giờ.

Tôi chỉ nhớ lơ mơ là lúc mẹ tôi mất đi, một khoảng thời gian là ông bà nội làm đám cưới giết tới hai con heo và một con bò... rình rang cưới xin đón dì tôi về thế chỗ mẹ tôi.

Nhà nội tôi ngày mùa, nhà đông công thợ gặt hái, cần phải có người quán xuyến và cần một người kế mẫu cho tôi. Khi tôi bắt đầu có trí nhớ, khi tôi thấy thẳng cu em do dì sinh ra đã ở bên tôi, hai chị em cùng lớn lên, chơi cùng nhau, tìm cào cào, châu chấu, đuổi bướm hái hoa suốt quãng đời thơ ấu bên nhau. Dĩ nhiên là cũng có lúc cãi nhau, rồi lại chơi lại vui vẻ.

Có những ngày chị em tôi đi cắt vó tép, có ngày cùng hè nhau chạy băng ngang cánh đồng vi vút đuổi theo tiếng sáo diều lên cao...

Những buổi chiều mùa hạ ở thôn quê thật êm ả với đầy những sợi mây hồng vương trong gió.

Có những chiều đông rét mướt, hai chúng tôi ngồi co ro trên thềm gạch, đợi dì về cho ăn cơm tối. Dì tôi đi làm đồng, dì khéo léo hay tát vũng đĩa mang về những con tôm vàng đầy bụng trứng, có ngày là những con cá rô béo ngậy. Hai chúng tôi nhìn nhau háu những con tôm con cá nướng vàng chảy mỡ và cong lên trên gắp lửa

rơm. Mùi cá chín thơm pha lẫn mùi cơm gạo mới bốc hơi ngọt lịm...

Dì đợi hai chị em tôi ăn xong, người vét nồi ăn cơm cháy với chút đồ ăn còn lại hay với chút muối mè và rau dền luộc đồ cách. Dì tôi chỉ thích ăn như vậy.

Quê tôi, ngày đó, đồng chua nước mặn, Thái Bình, gần biển ở vùng Bắc Việt xa xôi lắm. Ngày đó, ruộng vườn khít khao và giăng ngang dọc như mắc cửi... những năm 1950-1954... thời chưa cộng sản và nông dân tự do làm ruộng vườn riêng tư... của ai nấy lo làm... dù đôi khi nghe có chiến tranh Việt-Pháp rình rập ở xa xa.

Dì bước vô đại gia đình, ngồi thế chỗ mẹ tôi, người canh tác ruộng đất của nhà chồng, ngoài ra người còn làm thêm phần ruộng đất bên ngoài đã chia cho mẹ tôi lúc trước. Dĩ nhiên bà có quyền ấy vì bà nghiễm nhiên nuôi tôi với tấm tình âu yếm nồng nàn, không phân biệt con đẻ con chồng...

Cha tôi thì không phải là một nông dân thuần túy. Ông còn bao nhiêu mộng ước, chí lớn chí nhỏ canh cánh bên lòng. Cha tôi ngày còn trẻ tuổi, đất nước ở giai đoạn giằng co giữa Việt Minh, Quốc Gia kháng chiến và chính quyền Pháp thuộc, cha tôi tự cho mình một trách nhiệm với quê hương, nên ông đi đi về về Thanh Hóa, Đống Năm, Quỳnh Côi, Phỉ Dực, Yên Bái... tôi có hỏi ông ông bảo là ông đi có việc... hồi đấy, chúng tôi còn quá nhỏ để hiểu biết những việc riêng tư của cha, chỉ thấy đơn giản là ông ít ở nhà, chỉ có mặt vào những ngày kỵ giỗ, ngày Tết... rồi ông lại vội ra đi với cái túi sách vắt vai và một cây đàn Banjo đeo bên sườn.

Dì tôi an phận ở quê nhà, làm việc và nuôi con. Nói cho văn vẻ là bà phải ghé cả hai vai gánh vác giang sơn nhà chồng. Cả ngày bà lặn lội ngoài đồng ruộng, cày bừa và trông coi công thợ mùa gặt hái; cắt rạ, đếm công. Bà thấy hạnh phúc vô biên trong công việc. Chỉ rất thỉnh thoảng, trời làm mưa dầm gió bắc, phải tạm ngưng công việc ở ngoài, người ở nhà xay thóc để có gạo ăn hàng ngày. Những ngày hạnh phúc đó, dì tôi vừa dần, vừa sàng gạo vừa dạy chị em tôi hát những câu về rất phổ thông :

*Bà ơi cho cháu một xu
Cháu mua bánh gù cháu gửi về Nam
Ba cháu đi làm chè tàu thuốc lá
Mẹ cháu ở nhà, khổ quá bà ơi !*

Dì tôi chỉ biết hát loanh quanh vài câu thể thôi....

Con cò lặn lội bờ ao

*Gánh gạo nuôi chồng nước mắt ní non
Người về nuôi cái cùng con
Để anh đi trẩy nước non Cao Bằng*

Rồi bà dừng ở giữa những câu đó, mang gạo đã trắng đi cất... bà không thể văn nghệ hơn một chút nữa !

Ngay cả với cha tôi, dì cũng chân phương mộc mạc, bà không thích đưa đẩy hay sẵn đón dù cha tôi thuộc mẫu người lẳng mạn và tình cảm.

Rõ ràng là dì tôi không phải người lý tưởng như cha tôi mong muốn. Mỗi lần cha tôi ghé về nhà, bà cũng mau mắn lo cơm nước cho ông, rồi úp lồng bàn bê khay cơm để lên phản, sau đó bà vội chụp nón lên đầu ra đồng ngay.

Cha tôi quay qua quay lại không thấy bà đâu, ngồi ăn một mình, rồi lấy túi đàn ra, người nhẹ tay khéo léo lần từng cung bậc rồi khẽ khẽ hát theo:

*"Tung cánh chim tìm về tổ ấm...
... nơi sống bao ngày giờ đêm ấm*

Cũng có lần ông cố ý dạy chị em tôi ca hợp ca với ông, được chốc lát, hai đứa tôi nhớ nhặng quá làm ông chán, ông lại ca một mình: *"ngoài hiên giọt mưa thu thánh thót rơi..."* nhạc của Đặng Thế Phong và Bùi Công Kỳ buồn đứt ruột... cha tôi cũng say mê bản "Đêm Đông" ông đờn ca nhiều lần... mà mãi sau này, lớn lên sống xa cha, mỗi lần nghe ca sĩ Bạch Yến hát lại, tôi vẫn luôn bồi hồi nhớ về quãng đời thơ ấu xa xưa...

Tôi có thể nghe rất nhiều lần bài ca ấy mà không hề chán, lần nào nghe, tôi cũng có cảm giác ghen ngào như là trong lần đầu tiên... tôi cũng rất yêu mê ca sĩ Bạch Yến...

Tôi cũng không quên một điệp khúc "Hải Phòng nơi chân trời xa, Hải Phòng bao êm đêm qua" nghe hoài, riết, tôi nghĩ chắc là bố tôi đã có một đồng chí, một người yêu nào... ở Hải Phòng... có lẽ !

Cũng nhiều lần bố tôi đã phải phạt tôi và cu em quỳ gối vì ông tập cho tụi tôi ca bài "Tiếng hát sông Lô"... ông cố gắng hết sức mà không xong vì tiếng đàn làm chúng tôi không tập trung được, thì chúng tôi cũng đồng ca mà ca như chế nhạo bài nhạc...

Như tôi đã kể, dì tôi có thằng cu, nó kém tôi hai tuổi, dì tôi cảm nhận đó là điều may mắn trời cho. Cha tôi quý em tôi vì nó giống ông lắm... còn tôi, ông thương không kém vì lẽ tôi mồ côi mẹ sớm. Dì thì thấy chị em tôi ríu rít bên nhau, bà coi tôi như một đứa con gái của bà, bà săn sóc vỗ về, tắm gội cho tôi luôn. Tôi thấm tình thương của dì qua những ân cần đó. Rồi càng

lớn lên, tôi càng thương dì hơn vì bản tính dịu hiền, nhẫn nhịn và đơn giản của bà.

Dì tôi mỗi lần đi chợ phiên là hay dắt theo hai đứa con cho đi chơi luôn. Chợ phiên một tuần lễ mới họp một lần, chợ rất đông, chợ Giành, chợ Hối, chợ Diêm Điền, Quang Lang, Hồ Đội, Bao Hàm... ở chợ nào dì cũng đãi chúng tôi ăn thỏa thuê những món quà đặc biệt: nem rán, thịt quay với xôi, bún sáo măng... món nào cũng béo ngậy và thơm điếc mũi mà tôi thấy không ở đâu, sau này, còn tìm được những hương vị, những cảm giác dạt dào ấy.

Dì tôi vốn không biết chữ, mù tịt, không cả a cũng không cả b, nhưng bà có tài đếm tiền không bao giờ lầm lẫn.

Chú Thi, là con nuôi ông bà, chú là người tá điền trung thành và là một phụ tá đắc lực bên cạnh dì mà chú cũng không biết đếm tiền nhanh và giữ tiền chắc chắn như dì. Đây là dì không biết chữ đấy.

Có một lần địa phương khởi xướng phong trào chống nạn mù chữ. Họ kiểm chuyện đặt bảng hỏi chữ ở cổng chợ Giành.

Ai đọc thông quốc ngữ thì đi vô ra chợ tự nhiên, ai không đọc nổi chữ thì phải quay về, khỏi vô chợ, hoặc cứ muốn vào thì phải chui qua lỗ chó chui. Dì tôi chịu thua, người lúng túng lùi xa bảng hỏi chữ, không mua bán gì nữa, đi về vậy!

Nhưng khi thấy mặt mũi chị em tôi thất vọng, bà dứt khoát quay lại lẹ làng chui để vào chợ. Tội nghiệp dì lúng túng, mặt hơi đỏ, kéo lê cái thúng đi chợ, lách, bò lọt qua lỗ hổng hẹp! Gần như phải bò. Hai đứa tôi vội vã chui theo, bám sát gấu váy dì y hệt hai con chó con nín vú mẹ. Vừa chui qua rào dì tôi cặp thúng đi vội vã, chị em tôi lẻo đẻo vừa chạy theo vừa nhìn quanh nhón nhác sợ, mà sợ cái gì thì không biết! Chỉ biết hôm đó dì còn nặng túi tiền nhưng bà lơ là không có ý đắn đo bao tụi tôi ăn quà vồn vã y mọi lần. Kéo áo nhắc bà, bà nói lẹ ăn gì ăn đi, ăn mau còn về...

Hồi đấy, xa xưa, quê tôi Thụy Anh, nằm giữa vùng ảnh hưởng của Pháp và Việt Minh, gọi là vùng tề. Nhưng thật ra, ban đêm Việt Minh về kêu, dân đi họp và đóng thuế cho mặt trận. Cũng có nhiều người theo họ vì lý tưởng quốc gia, sau nhận rõ Việt Minh tàn ác và duy vật cộng sản, nên rất nhiều người đi kháng chiến ban đầu đã bỏ Việt Minh, họ trốn về các thành phố như Kiến An, Hà Nội, Hải Phòng... gọi là dinh tề... người dân vùng quê chịu một cổ hai tròng, ban đêm Việt Minh áp bức, ban ngày chính quyền Pháp

bảo hộ lấy cố truy quét Việt Minh, tổ chức cai trị làng xã, thị uy, đặt Lý trưởng, Thứ chỉ, Tiên chỉ của mỗi đơn vị dân cư để, kiểm soát.

Dân Việt Nam ở quê thời bấy giờ khó ngủ yên, ban ngày không được làm việc sinh hoạt bình thường. Rất nhiều lần, súng đạn hai bên giao tranh làm người dân phải rủ nhau đi tản cư lánh nạn, ít ngày tạm yên tiếng súng, người người lại rủ nhau lục tục kéo về làm ruộng rẫy để mưu sinh.

Giữa tình cảnh bất an đó. Chú Thi tôi có lần khuyên dì, dì là chủ nhỏ trong nhà nhưng làm việc nhiều, dì có thể quyết định nhiều việc không thua ông hay bà và cả bố tôi... chú nhiều lần đề nghị:

- Hay là chị ơi, chị thưa với ông bà mình bán đi một ít ruộng, bán đi ít nhiều lắm lúa, mình mang tiền đó sang Kiến Sương, Tiền Hải lập một ngôi hàng xén buôn bán có lẽ hay hơn làm ruộng ở đây. Dì lắc đầu phản đối:

- Tôi không biết buôn bán.

- Chị đếm tiền, giữ tiền giỏi, ông bà không tin tưởng ai bằng chị?

- Giữ tiền nhiều không hẳn là buôn bán giỏi tôi yêu ruộng vườn, tôi thích sống ở làng quê.

- Ở quê, ở quê chị không thấy khổ khổ sao? Thì đó, cả hai ông, ông Việt Minh và ông Tây có để yên cho chị cày, bừa, cấy, hái không? Chị không thấy à... cái lần chạy loạn vừa rồi nhà ta đã sém chết hụt mấy lần sao...

- Tôi thấy, sợ lắm, mà thôi ráng chờ đi, ở thì những thằng Việt Minh thì kiếm cách giết chết mấy thằng Tây thực dân, rồi mấy thằng Tây lại giết chết mấy thằng Việt Minh. Thứ đồ chết từ chết tiệt! Thôi cứ chờ cho hai đứa nó giết lẫn nhau, cho đến khi cả hai đứa đó cùng chết hết, chết cả đi là yên chuyện... nhưng chị chờ đến bao giờ chúng nó mới chết tiệt... chúng nó có dàn trận đánh nhau lớn đâu mà chết hết đi cho mình sống yên.

Thì chị thấy những lần đi chạy loạn tản cư đó đó, cái thằng bố mẹ Việt Minh lâu lâu rình cấn trộm thằng Tây một cái, thằng Tây điên lên nổi khùng bắn loạn xạ, đốt nhà chúng ta... chẳng thấy chết thằng Việt Minh nào cả, chỉ thấy chúng ta chạy trốn tan tác rời khỏi lửa mịt mờ...

Đúng là vậy, khi đồn bót Tây bắn ô bi, đại bác lên các làng Việt Nam thì Việt Minh đã vất chân lên cổ cao chạy xa bay rồi, chỉ có dân là hoảng sợ chạy loạn...

Chạy loạn hình như là chạy lung tung, vô hướng... chạy loạn là cái nghiệp dân của Việt Nam. Mới đầu cứ gọi là tản cư, đi giạt từ vùng nọ qua vùng kia... chỗ nào yên bình hơn là tới, ít

DƯỚI TÁN CÂY BỒ ĐỀ

*Vườn thiền tìm giấc mơ xưa
Lá bồ đề rụng bao mùa vẫn xanh
Nhớ Người dâu bể ngàn năm
Mỗi bước chân - đóa sen hồng nở hoa.*

*Long lanh từng hạt sương sa
Sớm mai chim hót bài ca nhiệm mầu
Chuông chùa thơm ngát hoa ngâu
Dòng sông tỉnh thức từ đâu quay về.*

*Chắp tay dưới cội bồ đề
Mối hay cỗi tam bùa mê lạ gì
Tay Người gieo hạt từ bi
Thân tâm an lạc, sân si thường tình.*

*Đọc thầm Bát Nhã Tâm Kinh
Nghe hương nguyệt quế quanh mình
thoảng bay
Muốn làm ngọn cỏ đêm nay
Trăng soi bóng nước thơm bài Pháp Hoa.*

*Thân còn giữa cõi ta bà
Nén tâm hương có nở hoa một ngày
Nguyện làm hạt ngọc sương mai
Theo chân Người suốt dặm dài phong
sương.*

• **Tôn Nữ Mỹ Hạnh**

ngày sau lại trở về, có những lần chạy kịp là may thoát chết, có những lần chạy không xong là có người bị bắt, bị bắn chết, trong làng lại có vài đám ma, lại buồn thiu ử đột ít ngày...

Tôi cũng không hiểu sao, nhờ vào phép lạ nào mà chúng tôi còn sống đến ngày nay. Dì tôi cứ nói là có ông bà linh thiêng, Trời Phật cao xa che chở, chớ lần nào có giặc tới càn là chúng tôi cũng chạy sau hết mọi người... vì dì tôi là người tham công tiếc việc... nghe đồn có Tây lên, mà người còn thu vén áo quần, cho gà ăn, cho rơm vô chuồng trâu bò, cài then các kho lúa v.v... khi ba chúng tôi thoát ra khỏi làng, đã nghe loáng thoáng tiếng súng "cắc bọp" gần sau lưng... dì đi sau mọi người, mà cứ thấp thoáng nghe ngóng tình hình tạm êm êm là lò dò về trước, dì sợ nào ruộng quá khô phải gia công tát nước, mạ non quá cao mất nhiều ngày cấy... "ấy vậy mà bà nói

là bà không sợ cả Việt Minh cả Tây, bà chỉ sợ con trâu cái là vốn liếng của bà lỡ có bề nào mà bị chúng nó ngựa tay bắn lằm... thì nguy!

Cứ thế, giặc giã, loạn ly, ruộng vườn giăng co theo năm năm tháng tháng. Cho đến một ngày nào đó ông bà tôi quá già yếu ra đi. Các cô tôi lần lượt về nhà chồng.

Năm 1950 cha tôi không lang thang nữa mà về quê sống... ông cũng biết đi bó rạ, biết cuốn và cắt phơi thuốc Lào, thuốc lá, gia đình tôi cũng có ít ngày hạnh phúc... nhưng rồi cảnh ruộng bỏ bất an ở làng quê cứ tiếp diễn làm cha tôi chán nản... sau Tết nguyên đán 1951, người bỏ đi tay không lặng lẽ qua Nam An, Cổ Cát, tìm đường ra Hải Phòng.

Tội nghiệp di tôi luyến tiếc những ngày hạnh phúc vụt qua, người mở hầu bao lấy ra vài hào lẻ thuê người viết thư nhả nhủ chồng:

"Em mong anh đi chín về mười..." đây những lời thư kể mẫu tôi thiêng liêng là thế, mà mãi sau này tôi mới hiểu nó thật vô nghĩa với cha tôi. Ông cho là cái lương ông không thích nghe, vì ông đã tìm thấy ở Hải Phòng nơi chân trời xa... một hình bóng khác!

"Đàn ông họ tệ bạc quá!" Di tôi khóc... điều này tôi nhút trí đồng ý với di tôi, tôi cũng khóc... hình như tôi khóc nhiều hơn cả di, vì di là người đàn bà nhà quê, không có ý vượt qua lũy tre xanh của làng đi học i tờ thì làm sao dám ra thành phố tìm chồng, mà tìm làm gì khi người ta không còn yêu thương mình nữa? Khóc... thư đi hoài mà không có hồi âm riết rồi di tôi chán và cam phận.

Thỉnh thoảng di la rầy tui tôi bằng những lời vu vơ nhỏ nhỏ...

Năm 1952, cha tôi cho người về đón tôi ra tỉnh sống với người. Những ngày đầu tiên ở phố phường tôi rất khổ sở vì cảnh sống ràng buộc. Tôi khóc bao nhiêu ngày, ầm ức, tôi nhớ em tôi, nhớ kể mẫu, nhớ quê nhà, nhớ từ con đường đi lối về chợ, nhớ cánh đồng ngoài nội. Tôi từng khóc lóc xin trở về sống với di và em. Cha tôi bảo:

- Không được, con đã lớn, con phải ở gần bố để còn đi học.

Tôi năn nỉ ông mang cu em ra đây cùng đi học mặt cha tôi đỏ bừng, người xuống giọng nhỏ nhẹ như xin lỗi:

- Bố cũng muốn như vậy lắm, mà không được mang nó đi, rồi di con sẽ thương nhớ nó mà chết mòn mỏi...

Tôi bệu bạo nói, cha mang di theo luôn.

Ông chỉ thở dài.

Tôi cứ việc khóc và nhịn cơm. Cha tôi khuyên can đôi ba lần không xong rồi bỏ mặc. Người phải đi làm việc. Khóc riết mặt mũi sưng vù rồi tôi cũng phải ngừng. Đói quá rồi tôi cũng phải ăn.

Thế là hết, hết những buổi chiều vàng què hương, hết chị hết em.

Tôi khắc khoải nhớ kể mẫu tôi và tôi cũng mất kể mẫu tôi từ đó. Trong giấc ngủ thị thành, tôi còn mơ thấy nụ cười đen nhánh của bà và tấm váy xồi theo gió đông đưa xoàn xoạt, như ở bên tôi.

Cũng trong những giấc ngủ thị thành tôi mơ tưởng mãi về một nơi xa xa, nơi có cây sung sai trái, nơi có cây khế nở đầy từng chùm hoa tím rung rinh... tôi có lần còn nằm ngủ và thấy rõ ràng hai đứa ngồi chơi, ở bờ ao, nghịch bèo rồi lộn nhào xuống nước, mặt nước có những vòng tròn với bóng hai con bộ ngựa tan loăng xa lần lần rồi mất tăm.

Thời gian qua mau không ngờ. Năm 1955 cha và tôi di cư vào Nam Bộ và không còn liên lạc tí gì với quê nhà.

Chúng tôi sống ở Sài Gòn, cha tôi xây dựng lại cơ ngơi, người có vợ khác và tôi có thêm nhiều em sau đó. Tôi lớn lên, đi học, đi làm việc, rồi tôi cũng có một gia đình riêng, hình ảnh quê hương ngày thơ ấu lùi xa dần và mất hút trong ký ức. Đôi lúc nhớ về người kể mẫu thân thương, tôi kể cho chồng tôi nghe về bà, tôi còn đoán chắc là bà đã nhớ tôi nhiều lắm, tội nghiệp... chồng tôi phán rằng:

Nếu em ở lại quê với di, em đã được mặt váy xồi, đội khăn mỏ quạ và đi gánh lúa hiên ngang bằng đòn càn...

*"Gánh, gánh, gánh thóc về...
gánh về gánh về..."*

Như trong nhạc của Phạm Duy...

Tôi lặng người hồi tưởng và chiêm ngưỡng trong lòng một giây, một bóng dáng nhạt nhòa thân thương ngày bé.

Ngày 30/04/1975 Saigon, cả miền Nam rơi vào tay cộng sản Bắc Việt. Một số người ở miền Bắc và có cả người ở quê tôi, lần mò vào Nam kiếm thân nhân. Dân đi tập kết cũng về tập nập. Một số người buôn bán thấy cộng sản chưa kịp ra tay siết hòng, nên họ đi đi về về buôn hàng từ Nam ra Bắc.

Nửa năm sau ngày mất miền Nam, tôi còn ở lại đó đã được gặp em tôi. Chuyện gia đình thiêng liêng là thế mà cả hai chị em ngần ngại

một điều gì, ít khi nói tới... chúng tôi mừng rỡ được gặp lại nhau và chỉ nói toàn là chuyện vu vơ, ngoài lề cuộc sống... mãi sau em tôi kể rằng sau hiệp định Genève, chia đôi đất nước thì cuộc sống ở Bắc hoàn toàn thay đổi, từ ngoài xã hội tới trong gia đình.

Gia đình em, dì và em tôi không còn trú ngụ được trong những gian nhà khang trang của ông bà nội nữa, may mà được cho sang ở trong chuồng trâu, cạnh nhà bếp, đàn trâu thì vào hợp tác xã.

Còn cây nhãn lồng cạnh chuồng trâu còn sai trái không? Mỗi mùa nhãn có còn có chim khuyên đến nhiều không? Tôi thoát hỏi em.

Chị rõ lẫn thẩn. Mỗi thứ đã khác xưa rồi. Cây nhãn đó em chặt nó lâu rồi. Em đồn nó vào một đêm mưa bão. Tại vì mình không được quyền có nó nữa thì mình để nó làm gì... kỷ niệm có ăn được đâu... em phá bỏ cây nhãn mẹ em thì tiếc ngẩn ngơ và mọi người cứ tin là gió lớn nó phải gãy đổ.

... Còn chỗ vườn có cây kiểng mà ông nội mình trồng những cây vạn niên thanh thì chúng đã lãnh đủ một trái bom, chỗ đó giờ là một cái ao. Mẹ em vào làm nông cho một hợp tác xã làng, đó là nhờ chú Thi cậy xin cho. Nhà em neo người, có hai mẹ con, nên chưa phải đói lắm, chớ có năm thiên hạ xung quanh đói nằm ngời la liệt.

Tôi tròn xoe mắt thán phục và em tôi cứ tiếp tục giải thích:

- Mẹ em vốn thiệt thà, mà rồi hợp tác xã nhà nước khắt khe quá, nên bà ấy phải vụng trộm lấy lén từng nắm gạo giấu trong quần áo lót. Nhưng nếu chú Thi đóng đếm mà cho lén thì bà từ chối vì sợ. Ngày ngày khi được một nắm, khi được hai nắm gạo mà nuôi em.

Rồi làm sao mà nấu nướng mà ăn?

Thì chiều chiều, chạng vạng tối tối, đợi thật trễ khi nhà trên họ đi họp hành... mẹ ngâm gạo từ chiều trong cái nồi nhỏ cho gạo nở ra là tắt đèn, nấu vụng, bùng bùng, mẹ và em ăn cơm trong bùng, trong bóng tối và phải ăn ít ít... lần nào em cũng được ăn trước, mẹ ăn sau mẹ nắm và vắt cơm nhỏ nhỏ, ăn chậm rãi như nhai trầu. Mẹ ăn và luôn nhớ tới chị, mẹ bảo mẹ đang ăn cái phần ăn nhỏ bé của chị.

Em tôi mô tả cảnh sống cơ hàn với nét mặt bình thản, nó đã quen rồi và cũng chẳng cần quan tâm gì tới nỗi xúc động nơi tôi.

Thế không bao giờ nhà nước bán gạo cho dân sao?

Có, nhưng rất thỉnh thoảng, người ta ăn khoai mì, khoai lang nhiều rất nhiều hơn gạo lúa,

thế nên ở Bắc Kỳ người ta không cần tới cái rá vo gạo nữa!

Nó cứ kể lể lung tung, tôi phải ngắt lời:

- Mẹ còn khỏe không?

Mẹ em trời thương, ít khi đau yếu. Cách nay chừng mười năm, vì bị mất đôi bông tai vàng, lại bị quy vào tội ăn cắp, bà tức uất lên, đau dài dài cả năm ròng.

Mẹ khá nhỉ, lại còn có cả bông tai vàng ư?

Ôi, chị nói vậy tại không hiểu chuyện thôi, ăn còn không đủ, làm sao mua vàng, vàng đây là đôi bông tai của bà nội từ xưa. Khi bà mất bà mang theo, sau này, người ta quy hoạch hợp tác xã, đuổi nghĩa địa. Mẹ em sang cát cho bà rồi đi nơi khác. Trong lúc mày mò tìm, người kiếm lại được vàng của bà nội. Mẹ em kín đáo lắm, chẳng ai biết. Mãi 20 năm sau, lo chuyện cưới vợ cho em, mẹ mang hai chỉ vàng vào tận Nam Định bán chui lấy tiền lo cho em, lần ấy, mẹ mừng lắm vì đã mấy lần mẹ đi hỏi vợ cho em rất khó khăn... lần đi bán vàng mẹ tin là bà nội phù hộ... mà lại thất bại, vì bị công an tra hỏi tiền và vàng ở đâu ra? Mẹ khai thiệt và bị quy tội là lấy vàng của cải của nhà nước... bà phải nộp trả cho nhà nước và đi tù vì tội ăn cắp của công!

- ... Còn em, chị hỏi em làm nghề gì hả? Em làm thợ mộc, thợ bào lẻ tẻ để kiếm ăn, em là con nhà Việt Gian, có bố đi Nam, em không được vào hợp tác xã nào cả, em cũng không được vào quân đội... hay một ngành nghề gì. Nhìn em và nghe chuyện nó kể tới đó, tôi thoáng thấy nó mất hết vẻ tinh anh của một người, một con người... nó mất thần khí, buồn buồn, cái buồn hiu của một con người bị gạt hoàn toàn ra ngoài lề xã hội... dù là một xã hội bản hàn rách nát.

Đợi cho em uống hết ly nước ngọt tôi đổi đề tài:

- Mẹ giờ già rồi, mẹ có nhăn gì không?

- À, mẹ em nói nếu vô đây mà gặp được chị, nói nếu chị có tiền thì mua cho mẹ ba mét vải. Phòng khi mẹ đi theo ông bà, có vải mà liệm...

- Vải mà làm gì... còn sống, lo ăn mà sống.

Ở các thành phố, đô thị, người ta có chút tiền không biết sao, chứ ở trong quê nghèo, mỗi hộ chỉ có một cái chiếu cói.

Liệm xác chôn xong lại rút chiếu về, để đến lượt người khác. Mẹ em không muốn thế, mẹ nói khi xưa có làm mồ cho làng cũng còn được chôn cất tử tế, ngày nay thời cộng sản, mới làm vậy, mẹ nói mẹ có tội gì đâu mà khi chết phải chôn trần...

- Ờ, ờ, chị sẽ mua vải cho mẹ!

- Chị này, mẹ em lạ lùng lắm, bà ấy cứ tưởng là bà ấy còn giàu có lắm. Đêm về, khó ngủ, mẹ

lại nhắc với em nói với chị nếu có dịp nào còn gặp lại, là nhà mình còn ba chục mẫu đất bên "Đầm Dơi", mười sào ruộng tốt ở giữa làng có bằng khoán ruộng chiêm, ruộng mùa bên Gõ Rơi còn đủ cả. Là không bao giờ mẹ thấy được cái nghèo khó, đói khát cả bao nhiêu năm trời.

- Thế em gặp cha, thì cha, à mẹ có nhắn gì với cha không?

- Mẹ em không nhắn gì với ông... có gì mà nói nữa... chẳng hiểu sao ngày xưa họ lại lấy nhau.

- Thì ông bà mình muốn thế, duyên nợ vợ chồng của họ ngăn ngại quá.

Rồi chị em tôi cùng im lặng, không đứa nào muốn nói gì nữa. Chúng tôi cũng thăm buồn, cái buồn của một cảnh gia đình ngang trái, của một vận nước ngả nghiêng, rồi bời, và của hết cả những cuộc đời dang dở.

Trong cái bóng tối mờ mờ của một ngày sắp tàn? Tiếng muỗi vo ve. Chúng tôi ngồi yên lặng nhìn nhau, thoáng trong ánh mắt giao nhau như bùng lên những kỷ niệm xa xăm vụt hiện về vụt tắt.

- À, có một điều này, chị nhắc em mới nhớ ra...

- Điều gì?

Thì mẹ em nhắn với ba là cái mền sakymen tháng rồi của cô cả Đậu mang giùm từ Nam ra Bắc, nói là ba mua biếu mẹ... mẹ nói là đó không phải là quà ba cho mẹ đâu. Mà là ba trừ nợ, vì gần nửa thế kỷ trước, có lần ba từ nhà quê ra đi, ba đã mang theo cái chăn dạ của mẹ... mẹ bảo cái chăn đó của mẹ ấm lắm...

- Em chưa nói, em sợ làm phiền lòng mọi người trong nhà.

Tôi đồng ý với em, thôi bỏ qua đi, đừng khơi lại chuyện cũ buồn lòng mà chẳng lợi ích gì cho ai.

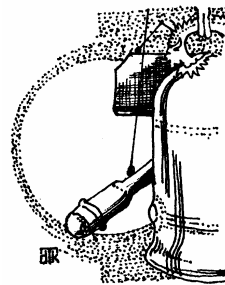
Mà di tôi là như thế đó, một người chân phương, giản dị, nhưng chắc chắn, chắc chắn cả với vết thương lòng thâm kín của bà.

Bao nhiêu năm khói lửa chiến tranh, bom rơi đạn nổ, thương hải biến vi tang điền, lại bị xã hội cộng sản hà khắc đầy ải, di tôi vẫn cố bám lấy quê chồng, với một lòng thủy chung nguyên vẹn.

Bà không quên được kỷ vật cũ, tấm chăn dạ ấm, đó là biểu hiện của hạnh phúc vợ chồng, một tấm tình thân ái nồng nàn của một quãng đời ngăn ngại mà chồng bà đã lấy mất mang đi.

Thương nhớ chồng

Mùa Vu Lan 2022
Chúc Thanh

TIẾNG NHẠC TRỜI MÙA XUÂN

*Ai náu được cánh thời gian mùa ấy
Có là đây, mà Không cũng là đây
Hỏi lòng mình sao lại trắng như Mây
Một cõi Lạ! Mấy dòng Thơ u tịch ...*

*Dường như trong đáy suối nguồn tịch tịnh!
Một nguồn Thơ tươi mát, một dòng Trăng
Ai tìm Khôi Nguyên! Vĩnh Cửu! thường hằng
Tôi tìm tôi, Suối Mây Hồng êm ả ...*

*Bên Bờ Tịnh. Tôi cùng Thơ nhàn nhấ!
Trải tâm tình... tôi vẽ đóa Hoa Mơ,
Mơ cuộc đời! Thiên Mỹ đẹp như Hoa ...
Mơ Nhân Loại ... Thương Yêu đầy cuộc sống,*

*Đạo Từ Bi! Đạo Vào Đời hiền lộ ...
Trong nắng chiều tịch mịch, nắng hoàng hôn
Tiếng Chuông Vang. Vang thanh thoát cõi
hồn*

Tưởng Cực Lạc Giữa Ta Bà nhân thế.

*Tiếng Chuông Vang ... mệnh mang hòa tiếng
Kệ*

*Đời An Bình. Xuân Diễm Tuyệt nhân gian
Vườn sau chùa rực rỡ đóa Mai vàng
Thơ Vào Hội. Mây Trời xanh. Gió mát ...*

*Trong tiếng Gió nghe chừng như tiếng Nhạc:
Tiếng Nhạc Trời ... Rung! Ba Cõi Bình An!
Lạ Thế Tôn! Huyền Diệu Ánh Đạo Vàng
Độ Muôn Loài qua khỏi nhà lửa đỏ.*

*Ngài Là Ánh Trượng Quang Ngời Ngời Tỏ!
Khai Mở Đường Chân Lý! Độ chúng sinh
Tiếng Nhạc Trời Bát Ngát Trái Muôn Phương*

Mừng Xuân Mới ! Xuân Hòa Bình Thế Giới !

• **Diệu Minh Tuệ Nga**

CÂU CHUYỆN: MUA NGHĨA CHO MẠNH THƯỜNG QUÂN

(Trích từ Chiến Quốc Sách, bản dịch của
Giản Chi & Nguyễn Hiến Lê)

• Trần Thế Thi

Trước khi nói đến Mạnh Thường Quân, tưởng cũng nên sơ lược về chế độ Phong Kiến thời nhà Chu của Trung Hoa.

Phong Kiến có nghĩa là: "Phong Vương, Kiến địa". Đứng đầu là Thiên Tử tức Vua Chu, dưới Vua có các bậc Công, Hầu, Bá, Tử, Nam. Vua phong cho các vị công thần này, mỗi người một vùng đất lớn hay nhỏ tùy theo thứ bậc để lập quốc, xem như một tiểu Vương và mỗi năm phải dâng cống phẩm vật, lúa gạo cho vua Chu tùy theo đất đai rộng hẹp đã quy định. Vì vậy, các vị Công, Hầu thường giàu có, uy quyền và trong nhà nuôi hàng ngàn thực khách, họ đua nhau mua chuộc, trọng dụng kẻ sĩ để bày mưu, vấn kế cho họ.

Trong thời Chiến Quốc có bốn nhân vật nổi tiếng hào hiệp như: Nước Tề có Mạnh Thường Quân, TRIỆU có Bình Nguyên Quân, NGUY có Tín Lăng Quân, SỞ có Xuân Thân Quân v.v... Trong số các nhân vật này, có lẽ Mạnh Thường Quân được người đời thường hay nhắc nhở, nhất là người ta thường lấy tên ông để gán cho một nghĩa cử hào hiệp nào đó.

Chế độ Phong Kiến thời nhà Chu, con người hoàn toàn lệ thuộc vào nền Nông nghiệp, lấy sự canh tác làm nền tảng kinh tế của xã hội, nhà Chu áp dụng chính sách Tình Điền.

Nghĩa là họ chia một khu đất ra thành chín phần giống như chữ TỈNH (井) trong đó tám phần chung quanh chia cho tám nhà tự canh tác để làm lợi tức riêng, khu đất chính giữa thì tám nhà thay phiên nhau canh tác, sau khi thu hoạch thì đóng cho nhà vua.

Nhà Chu chia làm hai thời kỳ Tây Chu và Đông Chu, kéo dài gần chín trăm năm cho đến cuối thời Chiến Quốc, khi Tần Thủy Hoàng gồm sáu lục quốc, thiết lập chế độ Quân Chủ Chuyên Chế thì mới chấm dứt. Chế độ Phong Kiến có một ưu điểm là không kiểm soát tư tưởng, vì vậy trong thời Khổng Tử, giới Sĩ bắt đầu xuất hiện và sản sinh ra rất nhiều nhà triết học thường được gọi là Bách Gia Chư Tử. Câu chuyện Phùng Huyền mua nghĩa cho Mạnh Thường Quân dưới đây sẽ cho chúng ta thấy xã hội Phong Kiến chịu ảnh hưởng tư tưởng của Khổng, Mạnh rất sâu đậm, người ta đề cao Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí, Tín trong việc cai trị, khi đến cuối đời Chiến Quốc thì phái Pháp Gia áp dụng hình luật để cai trị, vì lúc bấy giờ nhà Chu suy yếu mất hết quyền lực, các nước chư hầu

tranh giành đất đai, đánh nhau liên tục, xã hội loạn lạc, tư tưởng dùng Đức trị không còn tác dụng.

"Mạnh Thường Quân tên thật là Điền Văn, người nước Tề (Tức bán đảo Sơn Đông của Trung cộng ngày nay) đời Chiến Quốc, nổi tiếng hào hiệp, biết kết nạp kẻ sĩ, trong nhà luôn luôn có ba ngàn thực khách, tức những kẻ sĩ được ông nuôi và đãi như khách, lâu lâu mới có dịp nhờ cậy, ai giúp ông được việc gì thì giúp.

Thực khách chia làm ba hạng, tùy tài đức mà được trọng hay không. Có hạng ăn rau, có hạng ăn thịt cá, cao nhất là hạng được cung cấp xe để đi ra ngoài. Xét chung thì tài đức của họ tầm thường, hạng người giỏi đâu chịu ăn bám như vậy.

Nước Tề có một người tên là Phùng Huyền (có sách chép là Phùng Hoan) nghèo khổ thiếu thốn, không thể tự mưu sinh được, cậy người lại xin Mạnh Thường Quân cho được ăn nhờ trong nhà. Mạnh Thường Quân hỏi: "Ông khách thích cái gì?". Đáp: "Khách không có sở thích nào cả". Hỏi: "Khách có tài năng gì không?". Đáp: "Khách không có tài năng gì cả". Mạnh Thường Quân cười rồi nhận cho: "Được".

Kẻ tả hữu trong nhà Mạnh Thường Quân thấy chủ mình khinh rẻ người khách đó, nên cho khách ăn rau cỏ. Ở được ít lâu, Phùng Huyền dựa cột, gõ nhịp vào thanh kiếm mà hát: "Kiếm dài ơi! về đi thôi, ăn không có cá". Kẻ tả hữu thưa với Mạnh Thường Quân. Mạnh Thường Quân bảo: "Dọn cá cho ông ấy". Từ đó đãi Phùng Huyền vào hàng khách ở trong nhà. Được ít lâu, lại gõ nhịp vào thanh kiếm mà hát: "Kiếm dài ơi! về đi thôi, đi không có xe". Kẻ tả hữu đều cười, rồi thưa với Mạnh Thường Quân. Mạnh Thường Quân bảo: "Đánh xe cho ông ấy!". Từ đó, đãi Phùng Huyền vào hàng môn khách có xe. Vậy là Phùng Huyền ngồi xe, giơ cao thanh kiếm, lại chơi bạn bè, bảo: "Ông Mạnh Thường Quân đãi tôi vào bậc khách".

Được ít lâu lại gõ nhịp vào thanh kiếm mà hát: "Kiếm dài ơi! về đi thôi, không có gì gởi về nhà". Kẻ tả hữu đều ghét là tham, không biết thế nào là đủ. Mạnh Thường Quân hỏi: "Ông Phùng còn người thân không?". Đáp: "Còn mẹ già". Mạnh Thường Quân sai người chu cấp thực dụng, không để thiếu thốn. Từ đó, Phùng Huyền không hát nữa.

Sau, Mạnh Thường Quân giở sổ ra hỏi các môn khách: "Vị nào quen việc kế toán, có thể vì Văn tôi đi thu tiền nợ ở đất Tiệt không?". Phùng Huyền viết tên mình vào sổ, đáp: "Tôi đi được". Mạnh Thường Quân lấy làm lạ hỏi: "Vị này là ai vậy?". Kẻ tả hữu đáp: "Là người hát kiếm dài về đi thôi" đó. Mạnh Thường Quân cười bảo: "Ông khách quả có tài năng, tôi đã phụ ông ta, không

thường hội diện. Xin mời lại gặp mặt, rồi tạ lỗi": Văn tôi mệt mỏi về việc quan, lo lắng quá nên tâm thần mê loạn, tính lại vốn nhu nhược, mê muội, chìm đắm vào việc quốc gia, đến nỗi đắc tội với tiên sinh, tiên sinh chẳng lấy làm nhục, vậy có thể thay tôi qua đất Tiết thu nợ giùm chăng?". Phùng Huyền đáp: "Tôi xin đi". Xong rồi sửa sang xe, ngựa, hành trang, chờ theo những trái khoán, kế ước, khi từ biệt hỏi: "Nợ thu hết rồi, tôi mua gì mang về?". Mạnh Thường Quân đáp: "Tiên sinh coi nhà này thiếu thứ gì thì mua thứ đó".

Phùng Huyền dong ngựa tới đất Tiết, sai một viên thư lại gọi dân tới, ai thiếu nợ thì đối chiếu với tờ khoán. Đối chiếu xong cả rồi, Phùng Huyền đứng dậy thác lời Mạnh Thường Quân, cho xóa hết số nợ, rồi đốt tờ khoán đi. Dân đều hô vạn tuế.

Lại dong vội về Tề, sáng sớm xin vô yết kiến, Mạnh Thường Quân lấy làm lạ, sao mà đi mau như vậy, mặc áo đội mũ ra tiếp, hỏi: "Nợ thu được hết không? Sao mà về nhanh thế?". Đáp: "Thu hết rồi". Hỏi: "Mua gì về?". Phùng Huyền đáp: "Ngài bảo: Coi nhà này thiếu thứ gì thì mua thứ đó". Thần nghĩ trong cung của ngài chứa đầy châu báu, ngoài chuồng đầy cả ngựa, chó, hậu đình chật cả mỹ nữ, nhà ngài có thiếu là thiếu "nghĩa" thôi, nên thần đã trộm phép mua nghĩa về". Mạnh Thường Quân hỏi: "Mua "nghĩa" là làm sao?". Đáp: "Nay ngài có đất Tiết nhỏ hẹp đó, đã không vỗ về yêu dân mà lại đi cướp cái lợi của dân, nên thần thác rằng: Ngài ra lệnh cho xóa hết số nợ, rồi đốt các tờ khoán, dân hoan hô ngài vạn tuế. Thần mua "nghĩa" cho ngài là thế". Mạnh Thường Quân không vui bảo: "Được, thôi tiên sinh về nghỉ!".

Khoảng một năm sau, Tề Vương (tức Tề Tuyên Vương) nghe lời gièm pha, bảo Mạnh Thường Quân: "Quả nhân không dám dùng bề tôi của Tiên Vương làm bề tôi cho mình". Mạnh Thường Quân về đất Tiết, chưa tới, còn cách trăm dặm, dân đất Tiết dắt già, bồng trẻ đi đón rước đầy đường suốt ngày. Mạnh Thường Quân quay lại bảo Phùng Huyền: "Tiên sinh mua nghĩa cho Văn này, hôm nay tôi mới được thấy". Phùng Huyền đáp: "Thỏ khôn phải có ba hang mới có thể thoát chết được. Nay mới chỉ có một hang, chưa thể gối cao mà ngủ yên, tôi xin vì ngài đào thêm hai hang nữa".

Mạnh Thường Quân cấp cho Phùng Huyền năm chục cỗ xe, năm trăm cân vàng, qua phía Tây du thuyết nước Lương, Phùng Huyền tâu vua Lương: "Vua Tề đuổi bậc đại nhân là Mạnh Thường Quân, nước chư hầu nào đón trước được ông ấy thì sẽ giàu có mà binh mạnh". Vì vậy, vua Lương mới bỏ trống chức vị cao nhất, đem vị Tướng quốc đương thời xuống làm Thượng

tướng quân, sai sứ mang ngàn cân vàng, trăm cỗ xe lại đón Mạnh Thường Quân. Phùng Huyền dong về nước, khuyên Mạnh Thường Quân: "Ngàn cân vàng là vật trọng, trăm cỗ xe là chức cao. Tề tất hay tin này". Viên sứ nước Lương ba lần đến nhưng về không, vì Mạnh Thường Quân cố tình không chịu đi. Tề hay tin, vua tôi đều sợ hãi, sai quan Thái phó đem ngàn cân vàng, hai cỗ xe đẹp, bốn ngựa, một thanh gươm của vua đeo và một phong thư lại tạ lỗi với Mạnh Thường Quân. Thư rằng: "Quả nhân gặp vận bất tường, quý thần tôn miếu giáng họa, nên bị bọn nịnh thần mê hoặc, đắc tội với ông. Quả nhân vô dụng, xin ông đoái nghĩ đến tôn miếu của Tiên Vương, tạm trở về nước mà thống trị vạn dân được chăng?". Phùng Huyền khuyên Mạnh Thường Quân: "Ngài nên xin những đồ tế tự Tiên Vương rồi lập tôn miếu ở đất Tiết". Tôn miếu cất rồi, Phùng Huyền về báo với Mạnh Thường Quân: "Ba hang đã đào xong, ngài có thể tạm gối cao mà sống vui".

Mạnh Thường Quân làm Tướng quốc mấy chục năm, không gặp một cái họa nhỏ nhặt nào cả, là nhờ mưu của Phùng Huyền vậy". (hết trích)

Ý nghĩa của câu chuyện cho chúng ta thấy, nó chứa đựng phần nào thuyết Nhân Quả của Phật Giáo. Ngày nay, xã hội tuy văn minh tiến bộ, các quốc gia trên thế giới đa phần đều áp dụng Pháp trị để điều hành đất nước, nhưng tính Nhân, Nghĩa, Lễ, Trí, Tín vẫn luôn còn giá trị trong sự giao tiếp giữa con người với con người. Kỹ thuật cho dù có tiến bộ đến đâu, mưu trí con người vẫn luôn luôn chủ động, vì mọi hoạt động của con người đều xuất phát từ bộ óc.

Qua câu chuyện trên đây cho thấy mưu trí của người thời xưa rất sâu sắc, họ thành công là vì biết rõ và khai thác đúng tâm lý con người trong bối cảnh của xã hội. Hành động mua "NGHĨA" cho Mạnh Thường Quân mà Phùng Huyền thực hiện. Suy cho cùng, nó cũng là một ngón đòn chính trị, tương tự như việc các đảng phái nắm quyền ngày nay đưa ra chính sách giảm thuế cho người dân và lễ tất nhiên sẽ được người dân ủng hộ. Dù hình thái có khác, nhưng tính chất của sự việc không khác mấy.

Xét về cá nhân, hãy thử nhìn qua các "Mạnh Thường Quân" của thời đại hiện nay, như các nhà tỷ phú Bill Gatte, Warren Buffe v.v... họ đã cống hiến một phần tài sản của mình với nhiều tỷ Dollar, lập ra các quỹ từ thiện để cứu giúp nhân loại trong việc nghiên cứu nhằm chống lại các bệnh tật, giúp đỡ những quốc gia nghèo khó. Nghĩa cử của họ xem ra to lớn gấp vạn lần, danh tiếng của họ còn vang lừng hơn Mạnh Thường Quân rất nhiều và có lẽ tên tuổi của họ cũng sẽ được nhân loại luôn tôn vinh và hậu thế nhắc đến mãi mãi./-

CHÁU BÀ NỘI, TÔI BÀ NGOẠI...

• Diễm Châu (Cát Đơn Sa)

Thời còn đi học, Hoa có người bạn tên là Thiên Lý. Hai đứa học với nhau từ trung học lên đến đại học, được hai năm thì tách ra học riêng vì đổi trường. Sau đó Hoa không có cơ hội gặp lại Thiên Lý cho đến khi xong đại học.

Nét đẹp của Thiên Lý dịu dàng, đài trang. Dù gia đình nghèo, nhưng con người Lý toát ra vẻ vững chãi, tự tin, tràn đầy sức sống, là một nét đẹp hiện đại với đôi mắt mướt và bờ môi hấp dẫn nhất trên khuôn mặt.

Tính tình của Thiên Lý thẳng thắn, lại có năng khiếu hài hước. Khi nói chuyện với Lý, thường là những câu chuyện làm cho mọi người cười vui vẻ. Nhìn Lý, ai cũng cho rằng người này có số sướng, sẽ chẳng bao giờ biết buồn là gì! Lúc nào nụ cười của Lý cũng thường trực trên môi.

Trong thời gian đi học, những đứa bạn gái thì hầu như ai cũng đều có một người bạn trai, đứa đẹp thì khỏi nói, ít nhất là ba bốn anh sẵn đón một lần... Vậy mà với Thiên Lý thì chưa bao giờ Hoa thấy một ai đi riêng lẻ cạnh nàng, lúc nào cũng chỉ có bà mẹ nhìn cũng còn trẻ, thường hay đến đón con ngoài cổng bằng chiếc xe cũ, rồi hai mẹ con cùng về, trông như hai chị em.

Vài đứa bạn trong lớp cũng có thắc mắc, không biết tại sao Thiên Lý lại không có chàng trai nào để ý? Tại nàng khó tính hay tại các chàng chùn bước trước người đẹp vì một lý do nào đó?

Rồi Hoa ra trường, bạn bè nhiều đứa đã có chồng con, chỉ có Hoa là chưa muốn "mang gông vào cổ"! Hoa nghĩ thời giờ đâu cần phải lấy chồng sớm, cũng không sợ mang tiếng "ế" như hồi xưa!

Công việc của Hoa khá nhàn, nên nàng rất thoải mái trong cuộc sống. Còn Lý, mãi về sau Hoa mới biết được Lý làm việc tại một hãng ngoại quốc. Lúc nhận được điện thoại của Lý lần đầu tiên, Hoa rất vui mừng khi gặp lại bạn cũ. Càng ngạc nhiên hơn khi Lý báo tin sắp làm đám cưới. Hoa hơi bất ngờ và ngạc nhiên vì nghĩ Lý sẽ lấy chồng muộn màng hơn mình!

Thiên Lý mời Hoa làm phù dâu cho nàng, rồi nói sơ sơ về chú rể tương lai mà Hoa chưa quen biết. Nghe Lý huyền thoại nói về chuyện gặp gỡ rồi nên duyên của hai người, Hoa có cảm tưởng như có một cái gì ẩn khuất bên trong.

- Hai người quen nhau bao lâu rồi?
- Khoảng ba tháng.
- Mới ba tháng mà anh chàng ngỏ lời cầu hôn? Sao mau vậy?

- ...

Lý im lặng ngẫm nghĩ, ý Hoa muốn hỏi là mới quen ba tháng mà đã đám cưới? Nhưng cuối cùng Hoa cũng không biết nói gì, ngại thì đúng hơn, là chúc cho Thiên Lý thật sự hạnh phúc. Trước khi cúp phôn, Hoa cũng hứa hẹn gặp lại bạn trong một ngày gần đây để mua sắm áo phù dâu. Hoa phải coi anh chồng của Thiên Lý như thế nào.

- Anh chàng Chu cũng được, chỉ ngại là trong nhà còn có bà mẹ chồng và ba cô em gái!

- Cha, mẹ chồng rồi thêm ba cô em chồng nữa, Lý có sợ không?

- Sợ thì có, nhưng hy vọng cưới rồi sẽ được ở riêng.

- Đã nói trước với anh ấy chưa?

- Cưới xong rồi nói!

- Thôi cứ từ từ, làm quá người ta sợ!

Rồi Lý lại cười như ngày nào, và nhắn:

- Đám cưới Lý, Hoa phải diện cho đẹp mới được.

Nhưng một tháng sau, Hoa đã không giữ đúng lời hứa phù dâu cho Lý, bởi vì bị nổi mề đay cùng người, nhất là trên mặt! Thế là áo phù dâu đành phải đưa lại cho một con bạn cũng khổ người như Hoa thay thế!

Qua mấy đứa bạn, nhất là Lý, thỉnh thoảng Hoa vẫn gọi nói chuyện bằng phôn, thì nghe giọng của Thiên Lý không vui mà cũng không buồn! Lý cho biết vẫn ở chung nhà với gia đình chồng. Không nghe Lý than thở tiếng nào, Hoa tạm cho là bạn mình cũng OK.

Họ ít khi gặp mặt hay hẹn hò nhau, vì ai nấy đều có công việc riêng. Khoảng ba năm sau, Hoa và Lý mới có cơ hội gặp lại trong sinh nhật của một người bạn. Hôm đó Lý đi một mình, ngồi chung bàn, nhưng ở phía đối diện bên kia.

Hoa nhìn Lý thật kỹ, thấy Lý có vẻ buồn buồn. Khi hai người xích lại gần nhau, thì Hoa nhận thấy nhan sắc Lý ngày nào vui tươi, với nụ cười hóm hỉnh không còn, thay vào đó là nét u sầu phảng phất, kèm theo làn da hơi xanh được che giấu khéo léo dưới lớp phấn trang điểm. Cách nói chuyện của Lý cũng khác hẳn khi xưa, không còn tươi tắn, mà thay vào đó đầy chán chường, yếm thế.

Trong suốt buổi tiệc, ai nấy vui vẻ hỏi thăm chuyện trò cùng nhau vui vẻ... nhưng riêng Thiên Lý thì rất ít nói, chỉ lặng lẽ cúi đầu không dám nhìn thẳng vào ai. Hoa quan sát Lý một

cách kín đáo. Cho đến khi gần chia tay, mới hỏi Lý được một câu muốn hỏi:

- Lý dạo này ra sao? Chồng Lý hay gia đình nhà chồng vẫn đối xử tốt với Lý chứ?

Nghe câu hỏi này, bỗng nhiên Lý rung rên, rồi khi ngẩng mặt lên, Hoa thấy cặp mắt Lý đầy ngấn lệ... Nét đau khổ hiện rõ trên mặt. Hoa cảm thấy thương cho bạn quá, ngập ngừng chẳng biết phải an ủi làm sao? Hoa quàng tay qua vai bạn xiết nhẹ:

- Hãy bảo trọng thân mình! Lý xuống sắc lắm!

Ngồi im một lát, Lý trầm giọng:

- Lý khổ lắm Hoa ơi!

Và sau đó, Lý đã kể cho Hoa nghe sự thật về cuộc đời của mình, mà bấy lâu nay Lý đã cố gắng che giấu với tất cả mọi người!

ooo

Chồng của Lý là một anh cù lần, tuy có học nhưng là con Cả trong nhà nên lúc nào cũng nghe lời bà mẹ và mấy cô em, cho dù họ có nói sai cũng im lặng. Khi hai người kết hôn với nhau, chỉ vì cảm thấy đến tuổi cần lập gia đình, và do bà mẹ Chu hối thúc muốn cho con trai lấy vợ gấp, chứ họ không có tình yêu!

Đi bên Lý, Chu rất mặc cảm về cái tội của mình! Mặc cảm này mỗi ngày mỗi lớn, cho Chu cảm tưởng hẳn thua sút vợ! khi nhìn thấy ai nấy đều thích nói chuyện với Lý mà chẳng hỏi han gì đến mình! Ngoài bà mẹ, ba cô em gái của Chu rất đáng nể! Họ là những cô gái ăn nói chanh chua, tính nết ích kỷ, điều ngoa!

Về với nhau, Lý mới biết sở dĩ bà mẹ Chu muốn Chu lấy vợ gấp vì mong có cháu nội nối dõi tông đường! Ở một nước tân tiến mà mẹ Chu vẫn giữ lối suy nghĩ như thời phong kiến. Vì thế nên bốn cặp mắt trong nhà lúc nào cũng quan sát cô dâu với nét dữ dằn, khó khăn. Cứ một chút là bắt bẻ, hạch sách!

Lý sống trong cảnh mẹ chồng đối xử ác nghiệp đúng như sách vở đã tả ngày xưa. Ngày ngày nàng dâu phải dậy thật sớm, lo đồ ăn sáng cho cả nhà rồi tất tả đi làm với cái bụng lép xẹp vì không có đủ giờ để ăn!

Buổi chiều bốn giờ về đến nhà, lật đật lao vào bếp chuẩn bị nấu bữa cơm chiều. Vậy mà có khi ăn không vừa miệng, bà mẹ chồng hắt cả chén cơm vào mặt. Nhiều lần như vậy Lý chỉ biết khóc thầm cho thân phận, vì chồng về phe kia, cứ bảo vợ có lỗi thì phải biết sửa chữa!

Tất cả mọi việc trong nhà đều do một tay Lý bao thầu. Bà mẹ chồng và ba cô em rồi bàn chuyện "shopping" hay sửa sắc đẹp! Lý làm cho

đến tận khuya mới xong. Vì mệt, nên Lý vừa đặt lưng xuống giường là ngủ được ngay vì quá mệt. Chuyện này đã làm cho bà mẹ không hài lòng khi thấy cái bụng của Lý vẫn chưa thay đổi! Bà mỉa mai:

- Cha mẹ chị có biết dạy con không? Làm vợ làm dâu mà lên giường là cứ lăn ra ngáy là sao!

Lý thấy thương cho cha mẹ mình bị vạ lây! Đến khi Lý có bầu, tình trạng vẫn chẳng thay đổi, mà còn có vẻ tồi tệ hơn! Khi mấy bà cô bên chồng cứ hối thúc bắt phải đi "scan" xem baby là con trai hay gái! Họ chỉ thích Lý đẻ con trai.

Lý không chịu, nàng muốn để tự nhiên, trai hay gái cũng được. Điều này như một thách thức, làm cho mấy người đàn bà tức điên lên! Đã vậy họ sẽ đi cho chết luôn!

- Có bầu phải vận động nhiều mới dễ sanh!

Mang thai, Lý càng khổ hơn vì bị thai hành! Nàng bị hành tới năm tháng mới hết ói mửa! Ăn bất cứ thức ăn nào cũng bị ói ra, nhất là cá! Nhưng bà mẹ và các cô sợ mập lại thích ăn cá! Cứ mỗi lần như vậy, là bà mẹ chồng lập tức tru tréo:

- Con này hỗn láo. Tôi ngồi đây mà dám khạc nhổ ụa mửa trước mặt tôi sao! Mày khinh bà vừa vừa chứ!

Nhiều lần Lý muốn dọn ra ở riêng, nhưng vì lúc đó Chu cứ năn nỉ Lý ráng nhịn cho tới khi sanh em bé, thì mọi việc sẽ ổn, vì mẹ Chu rất muốn có một baby trong nhà. Còn mấy bà cô, thì trước sau gì họ cũng lấy chồng, không lâu đâu sẽ hết cảnh này!

Lý đành phải chờ đợi trong chịu đựng! Nhìn quanh, Lý thấy nhiều người đàn bà còn gặp cảnh gia đình chồng hay chồng bạc đãi còn hơn mình, cho nên Lý đặt niềm tin vào đứa con trong bụng mà sống.

Có lần thấy Lý bụng đã quá to, bò dưới sàn lau nhà, Chu cũng định ngồi xuống giúp cho mau, thì bị mẹ mắng ngay:

- Anh định làm gì thế? chiều vợ quá có ngày nó leo lên đầu mà ngồi.

Chu sợ, bỏ về phòng một nước. Lý chịu khổ cực không sao. Một ngày nghe không biết bao nhiêu là lời mắng chửi oan ức từ gia đình chồng, cũng được. Nhưng điều Lý buồn nhất là Chu ngày càng lạnh lùng hơn với Lý. Thì ra Chu nghe Mẹ hơn vợ! Đối xử với Lý như thể với một người xa lạ không tình cảm, dù Lý đang mang giọt máu của Chu trong người.

Khi thai được 7 tháng, vì do làm việc quá cực nhọc, Lý bị đau bụng ra máu! Tối hôm đó thì cả nhà mới đi ăn tiệc về, ai nấy đều say hoặc mệt mỏi nên ngủ như chết! Lý không dám ăn ngủ, sợ

rên to mẹ chồng và ba cô thức giấc sẽ bị chửi nên gắng chịu. Nhưng khi chịu hết nổi, gọi Chu cũng chẳng nhờ được, vì Chu đã uống say mềm chẳng biết trời đất gì nữa! Cứ ngáy khò khò!

Thế là Lý phải tự gọi xe cứu thương, và lết ra ngoài cửa chờ. Đến nhà thương một mình, bác sĩ khám thấy tình trạng không tốt, đã mổ để lấy em bé ra. Một đứa con gái dù non ngày tháng, dưới mắt Lý cũng vô cùng dễ thương!

Sáng hôm sau nghe tin, Chu và cả nhà rất giận Lý trước tin này. Họ cho rằng Lý cố tình bôi bác, làm nhục gia đình chồng. Cho nên khi nhà thương gọi báo tin Lý sanh rồi, một ngày sau họ mới vào thăm. Nói cho đúng thì mẹ Chu thích con trai, nên khi nghe nói sanh con gái, bà lại càng mất hứng thêm!

Tình cảm của nhà chồng rất nhạt nhẽo. Vào phòng sanh, họ chỉ nhìn qua hai mẹ con, không thèm bồng ẵm gì đứa cháu tội nghiệp, mười phút sau thì kéo nhau về! Ba tuần nằm trong bệnh viện, mẹ của Lý luôn kề cận bên con. Bà ngủ lại trong nhà thương, nằm ở ngoài phòng đợi để chăm sóc cho con gái. Nhà bà cách bệnh viện một tiếng đồng hồ, đi lại bất tiện, nhất là đường xe bus khó khăn, vì bà phải để xe cho chồng đi làm.

Con gái bà quá yếu ớt, thường hay bị xỉu sau khi sanh, nếu không có mặt bà, thì lấy ai giúp đỡ cho nó!

Sau đó, bác sĩ lại phát hiện Lý bị bệnh tim. Họ lưu ý với Lý là nàng không nên để cho có bầu nữa, nhất là không được xúc động, vì như thế sẽ nguy hiểm đến tính mạng. Khi nghe tin này, mặt Lý xanh mướt, đầy lo âu nhưng không khóc. Nàng hiểu rằng nếu như gia đình Chu mà biết tin này, thì sẽ khổn khổ cho hai mẹ con Lý biết đường nào!

Rời bệnh viện, cha mẹ Lý lấy xe đưa con gái về. Gia đình chồng không vào đón. Thời gian nằm viện, họ chỉ thăm một lần duy nhất, còn Chu thì mấy ngày mới ghé một chút. Khi đến nhà, Lý không dám mời cha mẹ mình vào trong. Chờ cho chiếc xe chạy xa, Lý mới ẵm con vào.

Lúc đó là giữa trưa, cả nhà đang ngồi ăn cơm, không có mặt Chu vì Chu đi làm thêm vào cuối tuần. Thấy Lý về, chẳng ai thèm nói một lời. Họ đang cảm giận Lý vì tội đi đẻ mà không gọi họ!

Lý ngóng cho đến khuya vẫn không thấy Chu về nhà. Lý đói bụng quá, trong người nàng sôi lên, mỗi lần vào nhà vệ sinh, thì hai chân run cơ hồ đứng không nổi! Lý cố tình không để cho ngã xuống! Nàng lục cái túi nhà thương, thấy có trái

chuối và trái cam mẹ bỏ trong đó, lật đặt lấy ra ăn ngẫu nhiên!

Những khi buồn, ngồi ôm con, Lý lại thấy xót xa và thật là oái ăm, vì con gái nàng giống bên nội như đúc. Nhiều lần Lý nghe tiếng mẹ chồng chửi chị người làm bên ngoài phòng khách, làm như cố tình cho Lý nghe, thành ra Lý rất sợ hãi.

Từ ngày Lý đi sanh, bà đã mượn một chị tới giúp việc, làm các công việc mà Lý thường làm trước đó. Thế cũng tiện cho nàng. Có lần bà bắt chị Sen bưng vào phòng Lý tô canh đu đủ hầm giò heo. Bà dặn dò:

- Ráng mà ăn cho hết tô canh, năm nay là năm con heo vàng rất tốt, rồi sanh một đứa con trai...

Nói xong bà bỏ ra ngoài, Lý nghe xong muốn mắc nghẹn! Không thể nào nuốt nổi! Chiều hôm đó, bà đột ngột mở cửa vào phòng Lý:

- Nghe chị Sen nói Chị không thèm ăn canh phải không? Chị làm mẹ mà như vậy thì coi sao được...

- Con mệt ăn không nổi!

Lập tức bà quát lên:

- Đàn bà mà lúc nào cũng mệt, ngủ tối ngày chồng chê là phải... Tôi nói cho chị biết cái điều này thẳng Chu nó có vợ bé đừng có trách tôi không báo trước!

Tối hôm đó Chu về thật trễ, người đầy khói thuốc và hơi rượu... Rồi tối nào cũng thế, sau đó có khi đi một hai ngày không về nhà! Cuộc sống cứ như vậy cho đến giờ. Con bé Bom đã gần hai tuổi!

ooo

Hoa nắm lấy tay Lý:

- Tuần tới đưa con tới chơi nhà mình. Mình tới thăm bồ chắc không tiện bằng bồ tới mình. Lý long lanh ngấn lệ trên mắt, nhưng kín đáo cúi xuống chùi ngay, như sợ người khác thấy.

- Lý ráng tới nhanh nhanh, rồi mình sẽ tính cách chứ không thể để Lý sống trong cảnh này được.

- Chắc Lý sẽ đến vào ngày cuối tuần. Chỉ có ngày đó thì nhà chồng đi chơi hết, không ai ở nhà để phải hầu.

Hai chị em chia tay nhau mà lòng bùi ngùi. Và Hoa mong cho ngày cuối tuần tới mau đến để gặp mẹ con bé Bom.

Nhưng sáng thứ bảy, Hoa đang định lái xe ra đầu phố mua mấy trái cây tươi, thì tiếng chuông điện thoại reo vang. Giọng của Lam, một đứa bạn hồi xưa hồi hã:

- Hoa hã... Bồ biết tin Lý chết rồi không?

Như một tiếng nổ trong đầu, Hoa hốt hoảng:

- Sao, cái gì? Mình mới gặp Lý tuần trước đây mà! Tại sao lại chết?

Giọng Lam đầy xúc động, nói như nghẹn lời:

- Hoa ơi, Lý chết thật rồi! Ngày mai chủ nhật là đưa đám, ở nhà quán trên phố đó, lúc 1 giờ trưa. Bỏ nhớ tới mà đưa Lý một lần cuối cùng nha.

Hoa chưa kịp hỏi gì thêm thì Lam đã cúp máy. Chắc có lẽ nó còn phải gọi báo cho các bạn bè khác biết.

Hoa thần thờ, mân mê cái điện thoại một cách vô nghĩa! Đầu óc Hoa trống rỗng và cảm thấy như có tiếng gì kêu u u. Đau lòng quá đi mất! "Lý chết? Tại sao lại chết? Vô lý quá, mới gặp nó hôm tuần rồi mà, có chắc là Lam báo tin đúng không?".

Cuối cùng Hoa chợt nhớ ra Lý có đưa số điện thoại của chị người làm cho Hoa. Lý nói chị này dễ thương lắm, dù làm việc cho bà mẹ chồng, nhưng thương Lý và con của nó vô cùng. Chị được nghỉ hai ngày cuối tuần hay mời riêng mẹ con Lý đến nhà chơi.

Hoa tìm mảnh giấy ghi số điện thoại rồi bấm máy. Giọng của một người đàn bà buồn hiu, như đang khóc, làm cho Hoa tê tái:

- Chị ơi, cho em hỏi thăm, chị có phải chị Sen?

- Phải, tôi đây.

- Em muốn hỏi thăm chị về Lý. Lý sao rồi chị?

Đầu dây kia tiếng sput sput lớn hơn, rồi chị Sen vừa khóc vừa trả lời:

- Cô Lý chết rồi cô ơi!

Hoa thất vọng quá, thật như thế rồi!

- Tại sao Lý chết vậy chị?

- Cổ chết vì bị bà mẹ chồng và em chồng cùng xông vào làm dữ, vừa tức vừa sợ quá đứng tim mà chết!

- Trời ơi!

Hoa thần thờ như người mất hồn, cả ngày không thấy đói! Tối đó, Hoa nằm trong phòng không dám tắt đèn! Sao Lý lại chết một cách tức tưởi thế! Lẽ ra tuần này là hai đứa gặp nhau, rồi Hoa còn tính coi Lý phải làm sao để có đời sống tốt đẹp hơn... Chưa gì Lý đã bỏ bạn bè mà đi thật xa rồi!

Hôm sau Hoa đến nhà quán thật sớm. Đến để ngồi đó tiễn bạn lần cuối. Người bạn xinh đẹp vui tính nhưng có số phận thật bi đát, long đong! Vậy mà cũng cố bám lấy gia đình chồng không chịu rời đi cho thật sớm!

Mấy đứa bạn ngày xưa gặp nhau, ai cũng khóc ướt cả khăn tay! Tội nghiệp cho cuộc đời của Lý quá! Vậy mà bề ngoài lúc nào cũng giả bộ

cứng rắn và vui vẻ! Càng nghĩ, nước mắt Hoa và các bạn càng ứa ra! Mắt đỏ hoe!

Một người đàn bà ẵm một đứa bé gái tiến vào. Con bé xanh xao đến tội nghiệp. Thì ra đó là chị Sen và bé Bom. Bố nó và bà nội cùng các cô cũng kéo đến, chẳng ai mặc đồ đen hay trắng, làm như đi lễ ngày thường! Mà cũng không có một giọt nước mắt chảy ra! Con bé Bom cũng không được bà nội hay các cô ẵm. Nó cứ ở trên tay chị Sen từ đầu cho đến cuối.

Theo lời của chị Sen, thì bà mẹ muốn cho con trai lấy vợ khác. Mà Chu thì cũng đã ăn ở với một cô rồi, cô ta đang có bầu, cho nên Chu đặt thẳng vấn đề với Lý. Muốn Lý bằng con tay không về mẹ ruột!

Khi Lý lên tiếng đòi số tiền của Lý đóng góp trong băng, thì bà nội và cô của bé Bom xông vào la hét, khiến cho Lý bị xúc động ngất xỉu và lịm đi luôn! Nhưng nhà chồng Lý vẫn không hề hấn gì vì Lý có hồ sơ bệnh tim, và không ai làm chứng những gì xảy ra! Chị Sen thì cho vàng cũng không dám hó hé!

Hoa và các bạn đứng lặng lẽ quan sát đám tang. Tội nghiệp mẹ Lý khóc ngất lên ngất xuống! Ba của Lý thì rất lặng lẽ trước quan tài con. Về mặt của ông đau khổ làm cho ai cũng rơi nước mắt. Chu đứng im không cảm xúc. Mẹ chồng Lý lúc này cũng gào lên than khóc, kể lể... nghe sao mà giả dối. Hoa nổi theo dòng người lặng lẽ đặt nhánh hồng lên quan tài, tiễn đưa người bạn bạc mệnh về nơi an nghỉ cuối cùng.

Hoa đến thăm nhà mẹ Lý một tuần sau, rất ngạc nhiên khi thấy bé Bom đang ở với ông bà Ngoại.

- Không ngờ gia đình họ lại xử với cháu nội họ như vậy! Đến giọt máu của nó mà họ cũng không thêm nuôi, cho chị Sen đi đến đây trả lại cho mình!

Lấy khăn lau nước mắt, bà tiếp:

- Cả thằng cha nó cũng chẳng thêm tới thăm con!

Hoa nhìn bé Bom, cháu xanh xao, ốm yếu, bé đang ngủ nhưng thỉnh thoảng lại giật mình rất là tội nghiệp!

"Thôi thì dù sao cũng còn bà ngoại! Mong rằng bé lớn lên sẽ được mẹ phù hộ cho có đời sống thật tốt đẹp, nhất là trong vòng tay yêu thương của ông bà, thì cũng là niềm an ủi cho cháu!".

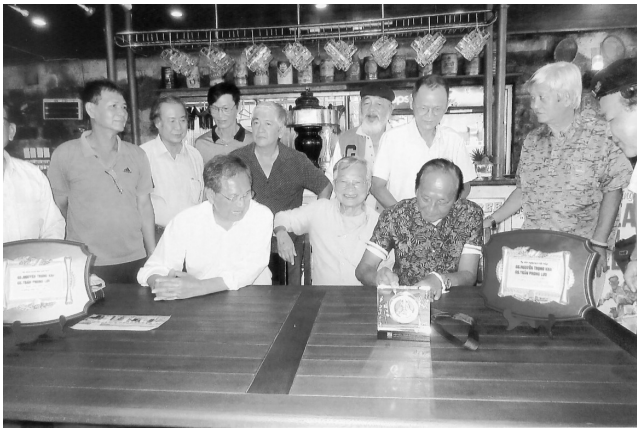
Hoa ra về, tự nhủ mình phải năng đến thăm bé, và miệng thì lầm bầm:

- "Cầu ơn trên cho ông bà sống khỏe mạnh để nuôi dạy và bảo bọc đứa cháu mồ côi tội nghiệp này".

DẤU CHÂN KỶ NIỆM

• Từ Hùng Trần Phong Lưu

Mười một năm trước tôi được lớp học trò K.71, từ khắp nơi trên thế giới, mời về Việt Nam dự kỷ niệm 40 năm hợp tái ngộ. Các em đều thay đổi. Có em đã có cháu nội, cùng dắt theo tham dự chuyến nghỉ dưỡng ở Phan Thiết. Có nhóm mời tôi qua Campuchia, du khảo Angkor Wat. Kỳ hè này nhân chuyến về tắm biển ở Cam Ranh, chúng tôi được em Sơn, sinh viên thế kỷ 21 (K.2003), hiện là giảng viên của trường, tạo dịp cho chúng tôi gặp lại các lớp sinh viên từ K 70 đến K 80 mà tôi có cơ hội giảng dạy, thêm mấy em ở các lớp trên mà tôi đã từng phụ khảo môn Lịch sử Kiến trúc. Đúng lúc anh Kha từ bên Pháp về nghỉ hè. Nên buổi tiệc tái ngộ càng thêm đông đảo và thắm thiết. 40 cựu sinh viên đã ghi danh tham dự, kể cả một em bị tai nạn phải nhờ vợ con đẩy xe lăn tới chung vui. Tôi thực hạnh phúc mà xúc động nữa, khi từng em lần lượt nhào đến ôm chầm lấy tôi bất kể những cấm kỵ, cách ly của thời đại Covid. Lại có cô học trò K.76 B thấy hai tay áo trong của tôi dài thông xuống, liền đến vắn lên tay áo ngoài, vừa nói, cho áo thầy hợp thời trang hơn!

Khi em Sơn nhờ tôi tiếp lời mở đầu trước khi khai tiệc, tôi đã mượn cách nói của cụ Nguyễn Công Trứ: *"Ngũ thập niên tiền, tam thập niên, năm mươi năm trước, lúc mới gần 30 tuổi, tôi có cơ duyên hướng dẫn các anh chị nhập môn Kiến trúc, tôi đã lập lại lời thầy Thàng, mười năm trước, vỡ lòng chúng tôi trong ngày đầu, năm thứ nhứt :*

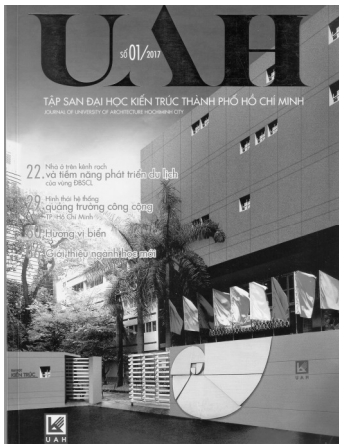
- Người Việt Nam mình thường nói: "Ăn nhiều chó ở chẳng bao nhiêu". Cho nên hầu như góc đường nào cũng có tiệm nước, cà phê, bánh bao, xiu mại. Dãy phố nào cũng có tiệm ăn, quán nhậu, lúc nào cũng đông khách. Còn ở, dân lao

động có thể dựng, một túp lều, che tạm mấy tấm bạt là có chỗ ngủ lưng! Người có tiền vẫn tiếp tục xây ngôi nhà ba gian hai chái. Chẳng ai chịu tốn tiền mướn kiến trúc sư vẽ kiểu. Không biết chúng ta có đi sai đường hay không? Nói là hành nghề, mà cho tới nay nghề nó "hành" tôi quá chừng".

Tàn bữa tiệc ngon và vui vẻ, chúng tôi còn được Sơn đưa xe vào Chợ lớn để viếng mộ thầy Nhạc, vị Khoa trưởng đầu tiên của trường, đã tiễn cử tôi tham dự khóa hội thảo của AACTE (Hiệp Hội Giáo chức Đại học Mỹ), mặc dầu tôi chỉ mới giảng dạy được hai năm 9 tháng, trên tôi còn nhiều lớp đàn anh, cả bậc thầy nữa. Trải qua mấy tuần học hỏi, hội thảo ở Washington nghe thuyết trình về quy hoạch đại học, qua hơn 5 tháng tập sự về Hành chánh và Phát triển Đại học, theo ông giám đốc Xây dựng đi họp khắp 14 đại học cộng đồng của tiểu bang. Rồi dự Mid-term Seminar mấy tuần nữa ở Denver. Tôi đã kết hợp với khóa tu nghiệp về Campus planing nghiên cứu quy hoạch các đại học tiêu biểu từ Đông sang Tây, lên tận các đại học nổi tiếng miền Bắc. Nhờ vậy tôi đã được mời nói chuyện về Kiến trúc cổ truyền Việt Nam tại đại học Ohio, kiếm được món tiền đầu tiên trên nước Mỹ, 175 US\$ cho 45 phút nói chuyện (giá chiếc áo sọc dài tay là 2 US), chưa kể hai chuyến bay khứ hồi từ Williamburg đến Colombus và bữa tiệc do ông Khoa trưởng Bang giao quốc tế và Giám đốc Đông Nam Á sự vụ đãi riêng tôi. Phải nhận định ngay, cuộc tiếp rước thật ngoài sức tưởng tượng của tôi, một thằng Cắc Ké (cách Thầy Thàng gọi) của đại học bên nhà, dân một nước nhược tiểu đang chiến tranh, sang đây càng thu nhỏ, khép mình trước văn minh, giàu có bậc nhứt của cường quốc Cờ Hoa an bình. Khi rước tôi từ phi trường về giảng phòng nói chuyện, các vị đại Sư Phụ này hơn nữa còn lui xuống hàng ghế thính giả, ngồi nghe tôi nói, với mở kiến thức nhỏ nhoi qua cuốn sách mỏng "Kiến trúc Phật giáo Việt Nam (Chỉ tới đời Lý Trần) của KTS Nguyễn Bá Lăng, 3 tạp chí Xây Dựng mới, xuất bản dưới thời Thầy Lắm làm Tổng Giám Đốc Tổng Nha Kiến Thiết và mấy lời G.S. Pineau (tác giả qui hoạch thành phố Đà Lạt khi xưa) dạy vắn tắt lúc dẫn chúng tôi đi vẽ ghi tại lăng Tả quân Lê Văn Duyệt (Gia Định) và chùa Ngọc Hoàng ở Dakao. À còn thêm mấy điều ghi nhớ lúc theo phụ giảng anh Nguyễn Bá Lăng về Nhà ở miền Bắc, miền Trung, miền Nam.

Nói là viếng mộ nhưng chỉ là ngắm nhìn hũ tro cốt đựng trong ngăn tủ tầng thứ hai tháp chùa Huệ Nghiêm. Sáng hôm sau Sơn đưa chúng

tôi về thăm lại ngôi trường xưa, đi qua các nhóm sinh viên thật trẻ đi lại hay ngồi ở băng ghế, theo dõi máy điện toán cá nhân, các phòng lớp, xưởng vẽ hầu như còn đủ các pho tượng Hy-La thời mình đi học. Nhưng thư viện đã thay đổi không còn tìm ra những quyển sách Pháp lớn cỡ sai tay, đóng bìa cứng dày, buộc lại bằng dây vải xanh. Các họa thất chỉ còn những dãy bàn ghế thấp nên không thấy những sinh viên 1er (cấp 1) mặc áo choàng trắng dài dính đầy mực tàu, vác tấm bảng vẽ grand Aigle (đại bàng) lớn bằng mặt bàn ăn hay vừa vác cây T dài vừa lồi xềnh xệch chiếc ghế tròn cao, lê mấy chân sắt kêu rên rĩ trên sàn gạch bông cũ, đầy bụi rác giấy calque. Bây giờ là mùa hè nên sinh viên thưa thớt hơn, vậy mà 2 thang máy phải mở hết công suất, lên xuống liên tục và chúng tôi vẫn phải đứng đợi mới tới phiên mình vào để lên các tầng trên, vì hiện đang có các giảng khóa mùa hè ở các giảng đường, lớp học cho các sinh viên muốn lấy gấp các tín chỉ, Tối tăng lầu 1, vào thăm văn phòng của ông Trưởng khoa Kiến trúc, TS.KTS Phạm Phú Cường, một cựu sinh viên K 87. Trưởng khoa chớ không phải là Khoa Trưởng. Nay điều hành toàn trường là Hiệu Trưởng.

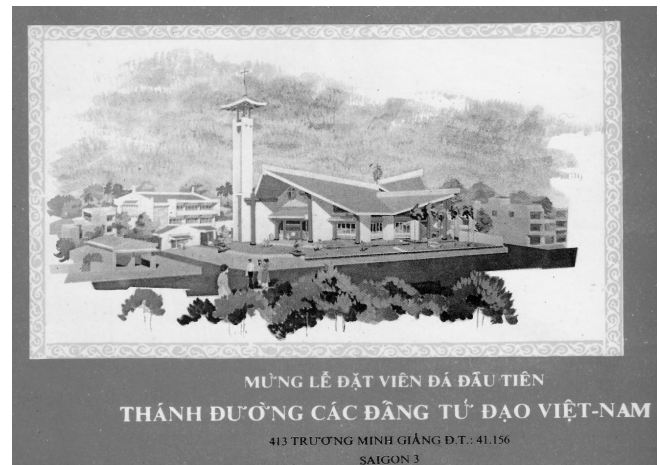
Đại học Kiến trúc giờ đây đã phân làm 7 khoa ngành (Kiến trúc, quy hoạch, thiết kế đô thị, kiến trúc cảnh quan, thiết kế nội thất, mỹ thuật công nghiệp, xây dựng, kỹ thuật hạ tầng). Nghe nói còn có khóa hội họa đào tạo họa sĩ. Số lượng sinh viên cũng gia

tăng nhanh chóng đến quy mô hơn 8000 người, vượt quá sức chứa của ngôi trường hiện hữu, dẫn đến nhu cầu xây dựng thêm một cơ sở mới của UAH, tên quốc tế của trường Đại Học Kiến trúc, ở quận Thủ Đức.

Sau đó chúng tôi tiếp tục lên xe đi Biên Hòa để thăm lại công trình xưa. Đường Phan Thanh Giản nổi dài nay là Điện Biên Phủ, những nhà, phố lầu san sát, rồi những chung cư, cao ốc mang tên hãng xưởng Tây Tàu nối đuôi nhau khiến mình tưởng đang lạc vào khu phố nào đó ở nước ngoài, nếu thỉnh thoảng không còn thấy những bảng hiệu Việt Nam. Tôi cũng không nhận ra đâu là xa lộ Biên Hòa, đâu là đường cao tốc mới. Chỉ thỉnh thoảng nhìn thấy bảng chỉ quẹo

phải, đi cầu Bình Triệu, rẽ trái chun dưới cầu vượt bê tông hướng đến cầu Bình Lợi. Đường càng lúc càng kẹt xe, nên còn lâu mới tới ngã ba xa lộ Đại Hàn để nhìn lại "Trung Tâm Khảo cứu Khoa học, đồ án tốt nghiệp của tôi thời trước, đã được xây dựng kéo dài, kéo qua 2 chế độ. Tôi cũng không cần chờ đợi nhìn lại hăng xi măng Hà Tiên, vì em Sơn đã cho hay nó đã bị dời đi xa. Nên tôi đã ngược dòng thời gian, lim lim vào kỷ niệm:

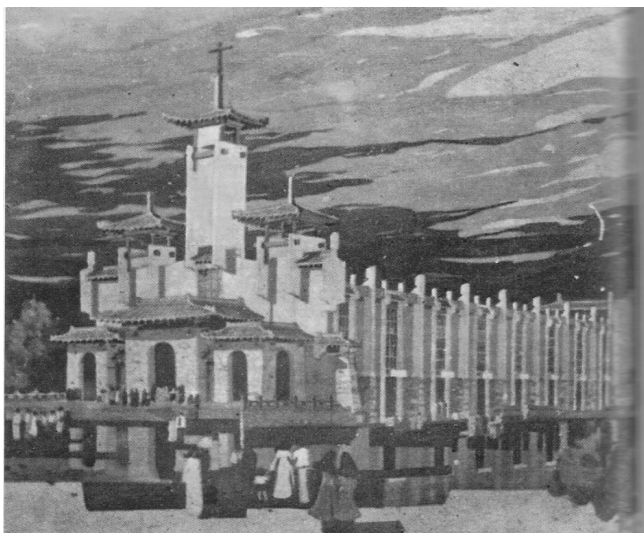
... "Cha Trần Thái Hiệp, đặc trách Ủy ban Mỹ thuật Tôn giáo của Hội đồng Giám mục Việt Nam đã nhờ anh Đ-X-Bình thiết kế một bàn thờ giáo đường theo mỹ thuật cổ truyền Việt Nam. Cha vẫn tha thiết yêu cầu quý cha sắp xây dựng nhà thờ mới nên chọn lựa cách kiến trúc nhiều màu sắc dân tộc. Cha nhờ anh Bình giới thiệu với văn phòng chúng tôi ở góc Hồng Thập Tự - Công Lý, đối xéo góc dinh Độc Lập. Nhờ vậy chúng tôi đã có cơ hội gặp cha Thọ nhận thiết kế Thánh Đường các Đấng Tử Đạo Việt Nam (Các vị Chân Phúc này về sau đã được các Đức Giáo Hoàng lần lượt phong Thánh). Trong ngày mừng lễ Đặt viên Đá đầu tiên ngôi Thánh Đường này toàn bộ bản thiết kế của chúng tôi đã được chôn chung với thánh tích của 18 vị Thánh. Cha Hiệp còn đem phối cảnh này trưng bày trong cuộc triển lãm 300 năm thành lập Thiên Chúa Giáo Việt Nam tại tòa nhà nhiều tầng ở đường Nguyễn Đình Chiểu.

Một buổi trưa, chúng tôi được vinh hạnh tiếp phái đoàn giáo xứ Kề Sắt do Cha Chánh xứ Nguyễn Thanh Minh hướng dẫn. Phái đoàn vừa mới xem cuộc triển lãm, liền tới ngay đây để chính thức đặt chúng tôi thiết kế ngôi tân Thánh đường xứ Kề Sắt. Chúng tôi gom góp hết các ghế của bàn viết và các bàn vẽ mà vài người vẫn còn phải đứng vòng ngoài ngắm xem. Hai chúng tôi vội vàng lấy bút giấy, kẻ nguệch ngoạc vẽ

tường, chấm cột bình đồ, người phóng bút định hình chánh diện theo lời Cha Sở tả khu đất xây dựng dài khoảng 70m, rộng lối 20m. Ngày hôm sau chúng tôi bắt tay vào vẽ ngay. Khi Tuấn vào phụ tôi nhường bình đồ cho Tuấn vẽ hoàn tất, tôi qua vẽ thiết đồ, anh Huy ôm chánh diện...

Đúng một tháng như lời hẹn, Cha và phái đoàn quay trở lại, thêm sự hiện diện của Cha Hiệp để cố vấn. Chúng tôi trình ra đầy đủ bình đồ, thiết đồ, tả hữu diện với hai phương án chánh diện: Việt Nam và Tây Phương. Dĩ nhiên quý Cha chọn Phương án Việt, nhưng vẫn lưu luyến với phương án Tây do vẽ bề thế và quy mô lớn rộng, trang nghiêm của nó. Chúng tôi liền giải quyết bằng cách kết hợp cả hai phương án Đông Tây: Nâng cao các thành chánh diện từ tam quan bên dưới, để ngang bằng với hai mặt bên bằng vẽ Tây, sẽ được tia gọt, đẽo khắt, vạt các đầu cột cho hơi giống với trắc diện đầu người, trong hàng cột chống của các giáo đường Tây Phương. Những cửa sổ dài nằm giữa từng gian của hai mặt hai đầu đà bên cũng được đóng khung bằng hai thanh bê tông tận cùng bằng hai má rộng như chịu thanh đà ngang đỡ diềm mái hiên lợp ngói tráng men xanh để trả về kiến trúc VN theo mặt tiền tam quan.

Trên mỗi cửa quan được nâng lên hai thanh đà ngang đỡ bởi bốn đầu đà cùng chịu hàng rui của bộ mái hơi cong ở các góc, lợp ngói tiểu ngói đại tráng men xanh rêu. Rồi để cân bằng sự tăng độ cao, chúng tôi chừa thêm hai gian nhỏ hai bên trung quan che mái hiên thấp và ẩn sâu vào như hai gạch nối. Hai bức tường chống xiêng hai bên tam quan cũng lợp ngói men xanh để tăng cường sự vững vàng. Như vậy chiều rộng đã dang hai chân tường ra thêm một chút thành 22 m. Đầu tường mặt tiền còn lợp mái nhỏ, từ đó

vươn lên ba ngọn tháp kiến tạo theo lối Chùa Tháp bốn mái lợp ngói tráng men xanh. Tháp giữa cao 40 m mà hai tường chân tháp ôm hai bên mái hiên ngọn, che trên đỉnh đầu hồi. Hai tháp bên cao 28 m cũng lợp 4 mái dân tộc. Toàn mặt tiền cần đá cho được thêm vẻ hùng vĩ.

Đến ngày hẹn chúng tôi mang toàn bộ bản vẽ, kể cả phối cảnh lên Biên Hòa, tới chợ Kê Sắt. Chúng tôi ôm lĩnh kinh bộ hồ sơ 4, 5 bản, còn đang tìm lối vào khuôn viên nhà xứ, bỗng nghe tiếng trống đánh thùng thùng với lời tuyên hô: "*Kiến Trúc Sư đến!*". Thế là chúng tôi cứ theo chân vài chú bác ngưng buôn bán và mấy bà đi chợ cùng một số trẻ em chạy lúp xúp chung quanh, qua khoảng sân rộng, vòng bên hông Nhà thờ là tới ngay đúng phòng hẹn. Khi ấy chúng tôi mới được Cha xứ cho biết, đất xây dựng tân Thánh Đường sẽ không di chuyển ra sân vận động rộng rãi, khoảng khoát ngoài xa lộ, như dự định ban đầu, vì dân xứ lo ngại Nhà thờ sẽ mất vị thế trung tâm. Các vị cao tuổi sẽ vất vả khi muốn tham dự các giờ phụng vụ. Người bệnh muốn tìm an ủi nơi nhà tạm cũng gặp nhiều trắc trở. Dãy tiệm buôn lợp tôn ngoài chợ cũng dẫn đo cho giá trị kinh tế sẽ sụt giảm do các sinh hoạt dân xứ cũng đi theo Nhà thờ. Hơn nữa vấn đề vệ sinh cũng không được đảm bảo vì quá gần nghĩa trang. Mọi việc đã an bài nhưng trong lòng chúng tôi vẫn luyến tiếc vị thế mặt tiền Nhà thờ hướng thẳng ra xa lộ, chung quanh còn có trường học sẽ tăng thêm lợi thế văn hóa cho công trình và đất rộng để phát triển trong tương lai. Tới phần kiến tạo, theo nghiên cứu địa chất sơ bộ, chúng tôi tạm tính hố móng đào sâu 1m25. Nhưng đất dốc nhiều móng phải đào sâu hơn, nên chúng tôi đề nghị Cha Sở mượn thêm kỹ sư thử đất và tính bê tông cho chắc chắn.

Tôi cũng đề nghị thay vì xây đá tảng mặt tiền và các cột chống, hãy cứ đúc hết tường và các cột chống bằng bê tông, rồi cần đá phiến cho đỡ công thợ và ít tốn kém. Tôi đã chỉ ra mỏ đá phiến màu xám xanh, thỉnh thoảng hiện màu rỉ sắt nâu rất đẹp do thầy Thằng cùng một nhà thầu xây dựng đã khám phá ra tại núi Lò Gạch, ngọn núi nhỏ tên chữ là Bửu Long, cũng ở trong địa phận Biên Hòa. Các công trình xây dựng của thầy, kể cả ngôi biệt thự riêng, luôn cả trường Kiến trúc nữa thường được Thầy xây tường, đúc cột rồi cần loại đá phiến này.

Sau đó khá lâu chúng tôi không được quý Cha hỏi đến. Mãi cho tới khi hay tin Nhà thờ tổ chức lễ đặt viên đá đầu tiên đúng vào lễ Đức Mẹ Lộ Đức, 11.02.73. Chúng tôi kéo nhau lên dự. Ngày này lại trùng hợp với ngày khai mạc Công

Đồng Kê Sắt cách đó 73 năm. Đức cha Lê văn Ân, Giám Mục Xuân Lộc thân hành tới chủ tọa lễ đặt viên đá nẩy và ban bố nhiều lời khích lệ. (1)

Dịp này chúng tôi mới biết tinh thần của Dân xứ rất cao: Các gia đình đã xung phong đứng ra nhận đào các hố móng, bất luận hố cạn 1,25 m hay sâu 2,80 m.

Ông Cai cũng cho hay, Nhà thờ đã cho đặt số ngôi tiểu ngôi đại tráng men xanh lợp trên các mái, ở lò gốm Lái Thiêu. Phần tôi hơi lo vì chẳng nghe ai nói gì về việc nhờ thêm Kỹ sư thử đất hay Kỹ sư bê tông kiểm tra hay tính lại sức chịu lực của các tường chịu, các dầm cột chống. Biết Nhà thờ đang gặp khó khăn về tài chánh, nên chúng tôi đã thưa với Cha xứ, xin thỉnh thoảng được lên theo dõi tiến độ xây dựng mà không tính thù lao. Nhờ vậy, cứ một hai tháng lúc rảnh việc hay cuối tuần không có giờ dạy, chúng tôi lại lên Hồ Nai, ngang qua bệnh viện tâm thần (dân Biên Hòa quen gọi là nhà thương điên), tới cây số 8 là đến Kê Sắt. Vào công trường, chào bác Cai, rồi dạo qua một vòng. Bác cũng buông việc vui vẻ bước nhanh theo. Thời gian cũng đủ để quen biết nhau, nên hai bên cũng dễ nói chuyện chỉnh sửa một vài chỗ xây chưa theo sát bản vẽ, hay cần giải thích thêm một hai chi tiết thiết đồ hoặc bình đồ.

-- Ban Điều Hành được phân nhiệm hết sức chu đáo, tạo sự phối trí và ăn khớp giữa mọi lĩnh vực. Tốc độ tiến hành, vì thế, rất cao. Chỉ một thời gian ngắn, hình dáng và đường nét đã lộ diện. Nhà thờ cũ vẫn được duy trì để cử hành phụng vụ hằng ngày. Thánh Đường mới, xây bọc chung quanh. (1)

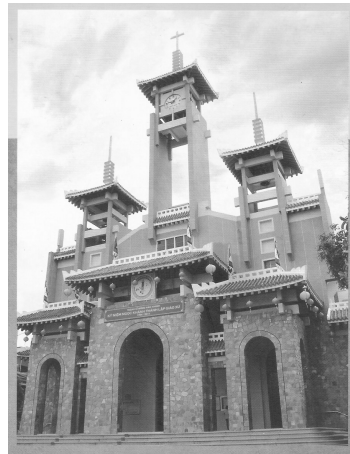
-- Dân xứ bắt tay vào công việc, mỗi người một khâu, việc hoàn thành không những thật nhanh, thật kỹ, thật gọn... mà còn vượt chỉ tiêu... (1). Hơn nữa trong xứ đạo không thiếu thợ thuyền tay nghề cao. Hãy nhìn các bác thợ cần đá phiến rất tinh tế. Mặc dầu chánh diện chúng tôi vẽ khá cẩn thận, nhưng cách phân đường ranh xếp đá phóng bút một cách tình cờ. Màu đá tô trong phối cảnh cũng mờ nhạt. Vậy mà các bác đã lựa từng nhóm đá theo màu trắng xám, xám xanh, màu ri sét, màu nâu vàng, nâu sậm... Rồi sắp xếp cần lên tường từng khóm, sau khi xoay trở cho ăn khớp các đường ranh, hoặc đã mài, đẽo bớt các góc cạnh. Đáng nể hơn là họ chưa được kẻ hớ đường rãnh sâu rộng hơn cả phân, bao quanh khung cửa cuốn hình cung của các cửa quan nơi mặt tiền. Nhưng chỉ cần đá các tường, cột tầng trệt, còn phần trên các mái hiên sẽ được tô đá rửa xám nhạt.

-- Tám tháng sau ngày khởi công, cũng vào ngày 11, giàn nóc được kéo lên, trong một nghi lễ đơn sơ, nhưng chất ngất niềm tin và đậm đà tình làng xứ.

-- Gần hai năm trời lao nhọc, nhiều bàn tay đã chai đi, nhiều màu da đã sạm lại, ưu tư từng đêm thấm xuống, mồ hôi từng ngày nhỏ ra, ngấm vào Nhà Chúa, cho ước mơ gần lại, xanh màu và nở hoa. (1)

Sau đó chúng tôi nhận được thiệp mời dự **LỄ KHÁNH THÀNH** TÂN THÁNH ĐƯỜNG Xứ Kê Sắt I, in hình phối cảnh chúng tôi vẽ.

Sáng sớm ngày 19.12.74, chúng tôi đến nhìn công trình đã kiến toàn trong niềm vui rộng mở của mọi người. Đức cha Nguyễn Văn Lăng, giám mục Xuân Lộc đã chủ sự Thánh lễ làm phép Nhà thờ, Thánh hiến Bàn Thánh... Lúc đó giáo xứ Kê Sắt còn trực thuộc giáo phận Sài gòn, nên Thánh lễ còn có sự hiện diện của Đức Tổng Giám mục Sài gòn, Phaolô Nguyễn Văn Bình và Đức cha phụ tá cùng rất đông linh mục, tu sĩ và quan khách (1). Tôi được giới thiệu với Đức cha và được phép hôn nhẫn Tổng Giám Mục. Sau Thánh lễ, cha sở và ban Hành Giáo đã tổ chức một bữa cơm gia đình tại nhà xứ, để mọi người chia sẻ niềm vui của một ngày mùa phong phú, sau cả trăm ngày vất vả gieo trồng (1)...

Bỗng tiếng điện thoại reo vang, nghe tiếng Sơn trả lời, thưa cha còn khoảng năm phút nữa xe sẽ tới nhà thờ. Nhìn ra cửa kính xe, không còn thấy những hàng xe khách, xe hàng, xe buýt du lịch kẹt dài dài. Xe đã qua ngã ba Tam Hiệp khá lâu, giờ đã thấy xe gần máy, người đi bộ chen nhau. Xe quẹo qua cổng Tam quan vào sân nhà thờ. Tam quan có đủ tứ trụ che 4 mái kiểu bánh ít, lợp ngôi tiểu ngôi đại tráng men xanh. Hai trụ cao ở giữa mở trung quan không mái che, để dành chỗ dựng bảng ghi các dịp Thánh lễ, theo hình đà giữa của các cổng tứ trụ xưa, hay có thể nâng cao, dùng mái cổng chào để rước kiệu hoa, còn hai cổng bên thấp hơn mới lợp hai mái, con đường lớn trước cổng đã phân ranh hai chiều qua lại.

Cặp hai bên trụ thấp đều xây cột gạch đỏ vừa chịu tiếp hai mái không quan và giả quan vừa là

hai trụ tựa để dừng hàng rào cao. Hai đường hai bên nhà thờ cũng rộng, cặp via hè nhưng vắng xe nên trẻ con đang chạy chơi đá banh. Không còn dãy tiệm lụp xụp lợp tôn, thay vào những dãy phố tiện nghi, xây cao hai ba tầng trưng bảng hiệu lớn không thua các quận thành phố. Cũng không thấy chợ Sắt lúc xưa đâu. Các bác, các anh trong hội đồng giáo xứ ra rước chúng tôi vào phòng khách cha xứ, nhưng tôi vẫn nấn ná lại để nhìn chánh diện Nhà thờ. *Phần ngoài nhà thờ đã được sơn phết lại toàn bộ.* Những phần đá rửa cũng đã được thổi hơi, phun xịt nước theo *phương pháp mới, nên đã tạo lại gần như nguyên trạng màu sắc của những ngày đầu.* Mười mấy bậc cấp lên Nhà thờ, cũng đồng bộ cần lên các lớp đá hoa cương màu xanh xám lá cây dày 3cm. Nền gạch bông cũ của tiền sảnh Tam quan cũng được thay bằng gạch men. Trên tháp giữa cao nhất, đồng hồ đã được *gắn thêm hệ thống báo giờ được lập trình, cứ mỗi 60 phút báo một lần. Mỗi lần tiếng báo vang lên, cả giáo xứ đều có thể nghe.* Cho nên tôi chẳng còn nghe thấy tiếng trống của mấy mươi năm trước. Một số ghế đá mài chung quanh nhà thờ cũng được thay bằng đá hoa cương. Cha xứ còn rất trẻ, người khỏe mạnh, thể thao bước ra cho chúng tôi chào. Tôi mở lời khen mấy chậu kiểng xưa trông như các cổ thụ thu nhỏ lại với gốc đầy những rễ chen nhau bò ngoằn ngoèo như bầy rắn quấn quít rồi cùng chui xuống nền đất phủ đầy rêu, trong khi các rễ phụ từ các nhánh tỏa ra chung quanh thân, buông xuống đầy đặt. Cha cười cười nói, *mới mua mấy năm đây thôi.* Chúng tôi được mời ngồi trên bộ tràng kỷ bằng gỗ gụ lên nước đen nhánh, chạm trổ tỉ mỉ những hoa văn của nghệ thuật Huế, ngắm những tủ kệ xưa chưng bày đồ cổ ngoạn, kể cả những đôn ghế cao chưng độc bình. Trong khi các bác mời nước, Cha mang mấy tập đồ án và phối cảnh vẽ trung tâm mục vụ sẽ được chỉnh trang xây lại để hỏi ý tôi. Rồi Cha hỏi chúng tôi qua phòng ăn phía sau hậu diện nhà thờ vì dân xứ đang chờ ở đó. Cha chỉ bàn các anh thanh niên, giới thiệu là đội banh của giáo xứ, đã thắng các giải trong Nam, sắp ra ngoài Bắc đấu với giáo phận Hải Phòng. Nếu thắng sẽ tiến lên đấu với giáo phận Hà Nội. Bàn kia là các bà các cô lo việc nấu nướng trong các lễ lạc. Chúng tôi ngồi chung với hội đồng giáo xứ, bên cạnh Cha. Món đầu là cá lóc nướng trui ăn với bánh tráng rau sống, chấm nước mắm nêm. Một đĩa gỏi tôm thịt lớn đặt ở giữa bàn, hai tô thịt kho tàu để hai bên, nhưng đặc biệt nhất là món cơm canh cua rau đai, mướp hương ăn

kèm với cà pháo, rất ngon, tiêu biểu của dân quê miền Bắc.

Lúc trà dư, tửu hậu, mọi người kể chuyện vui, tôi cũng e dè góp chuyện:

-- Vào chuyến du lịch bên Ý, viếng đảo Capri ở ngoài khơi thủ đô Rome, chuyển xe buýt chờ mấy chục người chúng tôi bắt đầu leo dốc tiến lên đỉnh, đường càng lúc càng hẹp, ngoằn ngoèo ôm theo vách núi, bên kia là vực sâu. Ai cũng lo ngại, chỉ nhìn phía trước hay ngó qua bên vách núi, nhút là lúc có xe ngược chiều, chạy xuống núi. Hai xe buýt tránh nhau. Xe bên kia vững chãi ôm theo vách núi, còn xe mình cứ như bị lấn ra ngoài rìa, bên miệng vực! Các bà Đức la rú từng hồi, trong tiếng lâm râm cầu nguyện. Khi xe qua khỏi cơn nguy hiểm. Cô hướng dẫn viên du lịch đứng lên quay mặt về phía chúng tôi nói lời trấn an, rồi lớn tiếng kể chuyện:

"... Ngoài cửa Thiên Đàng, Thánh Phê Rô đang đứng trấn, xét công tội, để cho vào hay đuổi xuống lại. Đúng lúc có hai nhân vật cùng đi lên: Một vị linh mục ung dung tiến tới vì nghĩ mình đã buông bỏ thế tục, bao nhiêu năm phụng vụ Nhà Chúa, nhút định sẽ được đón mời vào. Trong khi anh tài xế xe buýt nghĩ phận mình thấp kém, phải chậm bước lấp ló sau lưng Cha, như để nương nhờ ơn phúc. Nhưng thật bất ngờ, ông Cha bị chặn lại, đẩy lùi sang một bên, lộ mặt anh tài xế xe buýt khép nép bước tới, rồi được để đi vào. Vị linh mục tức quá, thắc mắc hỏi đức Thánh: "Tại sao tôi đã được ơn gọi, chịu chức linh mục, hành đạo bao nhiêu năm mà đức Thánh không cho vào; còn cái anh tài xế xe buýt này công đức gì mà Ngài lại cho vào."

Thánh Phêrô từ tốn trả lời: "Anh tài xế này đã đem bao nhiêu con chiên đến gần Chúa. Mỗi lần anh ta lái xe bao nhiêu người chân thành cầu nguyện, rất nhiều người còn lớn tiếng – **Lạy Chúa Tôi!**"

Còn ông, ông giảng kiểu gì mà cả Nhà thờ đều ngủ hết trơn! Ông đã đẩy nhiều đọt tín đồ ra xa Chúa".

Thật không ngờ Cha Chánh xứ còn mạnh miệng hơn, Cha tiếp ngay:

"Vào một mùa chay, Cha giảng một bài rất ứng ý về tinh tâm. Tan lễ, có mấy bà đứng đợi ở cửa phòng thay áo lễ, lên tiếng cảm ơn Cha rồi rít. Cha bình thản hỏi lại, Tôi cũng giảng như mọi ngày, có gì đâu mà mấy bà cảm ơn dữ vậy?"

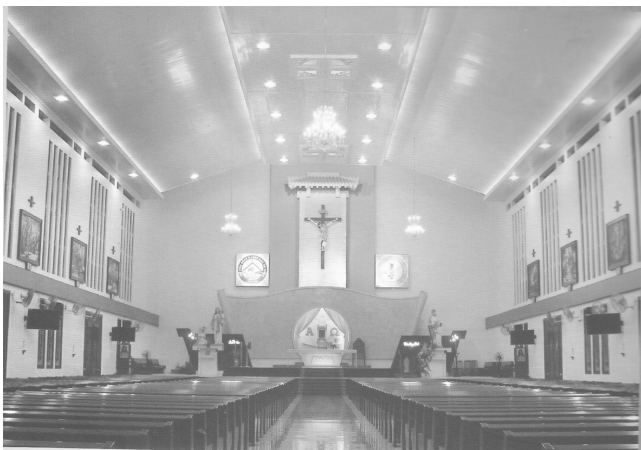
-- Không thưa Cha, chúng con bị bệnh mất ngủ kinh niên, uống đủ hết các thứ thuốc Tây, Ta bao nhiêu năm nay đều không khỏi. Ấy vậy mà khi Cha bắt đầu giảng chúng con đã đánh

một giấc ngon lành, chưa bao giờ ngủ ngon đến thế!”.

Chúng tôi xin Cha được viếng mộ Cha cố Minh, đã được chôn cất trong khuôn viên nhà xứ. Cha Xứ liền tạt qua phòng đem ra một hộp nhang tròn đựng cả mấy trăm cây. Rồi Cha hướng dẫn chúng tôi đến phần mộ, Cha bật quẹt đốt cây đèn sáp đã đặt sẵn nơi đây, thắp 6 cây nhang, chia cho tôi 3 cây và cùng Cha đứng khấn nguyện trước mộ. Trong làn khói hương bay lên, tôi tưởng như mình đang nhớ về một vị Trụ trì mà gần nửa thế kỷ trước, mình có cơ duyên làm việc xây dựng với Ngài.

Sau đó, chúng tôi theo chân Cha vào xem lại nội thất Nhà thờ. Lúc đi ngang lối sau gặp một lồng kềm lớn lợp mái tôn, trong nuôi một con kỳ đà khá lớn, da vảy trắng xám ứng hồng, các hàng kỳ gai tua tủa chạy dài từ đầu, lưng, đến tận đuôi, mà từ gốc gai có màu vàng điểm bông nâu. Càng lên ngọn các gai hiện rõ màu nâu đỏ. Bác đi cạnh gọi nó là con rồng lửa.

Trong Nhà thờ, nền gạch bông đã được thay bằng gạch Đồng Tâm khổ lớn màu trắng. Phần giữa, lối lên rước lễ, màu đỏ, viền xám. Từ nền lên Cung Thánh, cao năm cấp. Nền Cung Thánh được lát đá cẩm thạch ngoại nhập, màu vàng nhạt. Phần giữa, nổi dài lối lên rước lễ, nền màu sắc cũng tương tự. Các bậc cấp lên phần này, được lát đá hoa cương màu đen. Bàn thờ hiện nay, được đeo gọt, khắc tiện từ một khối cẩm thạch trắng (1)

Bức tường phong màu xám vàng ốp đá ô vuông, sau bàn thờ, được dựng lên theo hình cuốn thư với rìa trên hình cung dợn sóng nhẹ, giữa chừa một nguyệt môn mở vào nhà Tạm, được che màn kín. Khi vén màn lên mới thấy rõ Nhà tạm với hai bức tường hông vượt cao lên để chịu mái hiên lợp ngói. Khung cửa dùng những thanh hoa văn uốn khúc theo đường nét mỹ thuật Huế cách tân, tạo thành chữ Phúc mạ

vàng. Giữa bức tường hậu Cung Thánh, sơn màu trắng sữa, là một khung chữ nhật màu sậm, chạy từ trên xuống, Thánh giá và tượng chịu nạn gắn trên tấm bảng ốp đá trắng, nổi bật trên khung nền này. Trên đầu tấm bảng đá trắng còn thả hai tấm đà ngang dọc chịu mái hiên, lợp ngói tráng men. Cha Xứ chỉ cho tôi xem lại những cửa sổ chấn song dài trên hai tường bên nhà thờ, giới hạn những chuỗi cặp đôi bánh ú kim loại gắn các mặt kính mờ, chỉ chừa các ô giữa gắn các mặt kính trong, để ban ngày, nhút là khi nắng lên hiện rõ khung hình Thánh giá chói sáng hơn, chiếu những tia ánh sáng thiên nhiên vào bên trong Nhà thờ. Theo lối giữa, qua các hàng ghế bằng gỗ cặm xe Miến Điện, đánh vệc-ni bóng lưỡng, chúng tôi vừa đi vừa dõi mắt ngắm các bức tranh treo giữa các cửa sổ và ngược lên xem gác lửng phía đầu Nhà thờ. Rồi qua cửa chính ra tiền sảnh Tam quan. Dừng lại nghe Cha giảng sơ tiểu sử của các pho tượng Thánh đặt nơi đây. Lúc nhìn lên trần, tôi nhắc Cha khi nào có dịp trang hỷ sơn lại các đầu rui màu nâu gỗ và các đao đình, góc mái màu nâu sậm để tôn các mái hiên lợp ngói men xanh lên.

Khi bước xuống các bậc cấp, lui ra xa nhìn lại Chánh diện, Cha Tiễn, Chánh xứ còn khen: “Mặc dầu mấy chục năm nay rất nhiều Thánh đường đã được xây dựng lên, quy mô cao lớn hơn, tiện nghi hơn, trang trọng hơn, đủ hết mọi kiểu thức, nhưng Thánh đường Kê Sắt vẫn là ngôi Nhà Thờ đẹp nhút nước, độc đáo, khác biệt nhút, tiêu biểu cho nghệ thuật Kiến trúc truyền thống nhút, điển đạt mỹ thuật dân tộc nhút, hài hòa từ bên ngoài vào bên trong.

Xe đã ra khỏi cổng Tam quan mà tôi vẫn mang mác cảm nhận, như vừa viếng một ngôi chùa ở quê ngoại, Biên Hòa.

Từ Hùng - Trần Phong Lưu

(1) Kỷ yếu 60 năm thành lập Giáo Xứ Kê Sắt

• Phù Vân phụ trách

LỄ AN VỊ PHẬT tại chùa VIÊN QUANG Tübingen – Đức Quốc

* Diễn Văn khai mạc

Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật

Cung kính ngưỡng bái bạch chư tôn Trưởng lão Hòa Thượng, chư Thượng Tọa, Quý Ni trưởng, Ni Sư, chư tôn Đại Đức Tăng Ni.

Kính thưa toàn thể quý Đạo hữu Phật tử hiện diện.

Hôm nay, ngày 11 tháng 9 năm 2022 tại Tübingen - Đức Quốc, trong bầu không khí trang nghiêm, thâm tình đạo vị, màu huỳnh y rực rỡ của Chư Tôn Thiền Đức hòa quyện trong khói hương, khói trầm lan tỏa khắp muôn nơi. Lời đầu tiên, chúng con thành tâm đảnh lễ tri ân Chư Tôn Thiền Đức đã hoan hỷ quang lâm chứng minh và cầu nguyện cho đại lễ được thành tựu viên mãn. Chúng tôi hân hoan niệm ân toàn thể quý Đạo hữu Phật tử hiện diện trong đạo tràng sáng hôm nay để góp phần cầu nguyện cho buổi lễ thập phần trang nghiêm thanh tịnh.

Kính bạch Chư Tôn Đức!

Kính thưa liệt quý vị!

Chúng con thiết nghĩ: được làm thân người, gặp được Phật pháp, tắm mình trong dòng suối chánh pháp của đức Từ phụ Thích Ca Mâu Ni, nên việc học đạo, tu đạo, truyền trì ngôi nhà Tam Bảo là trách nhiệm và bổn phận của người con Phật. Với ý nghĩa mục đích cao cả đó, vào năm 2001 Ni trưởng thượng Như hạ Viên đã phát tâm thuê lại căn hộ tại Wörthstr.55 - 72764 Reutlingen tạm lập nên Niệm Phật Đường Tam Bảo dưới sự chứng minh của Hòa Thượng Phương Trượng thượng Như hạ Điển để làm nơi tu học và sinh hoạt cho bà con Phật tử từ đó đến tháng 10.2020. Trải qua gần 20 năm sinh hoạt, Niệm Phật Đường Tam Bảo không chỉ đơn thuần là nơi thờ cúng, mà hơn thế nữa, nơi đây còn diễn ra các hoạt động tâm linh, nơi nuôi dưỡng

tâm hồn bản sắc văn hóa dân tộc của những người con Việt xa xứ. Có thể nói rằng: mỗi ngôi Chùa là một con đường dẫn ta về quá khứ trong cuộc hành trình đến với tổ tiên, trở lại với cội nguồn của dân tộc. Bao đời nay, Chùa xuất hiện và xây dựng giữa lòng nhân thế không ngoài mục đích trợ duyên cho con người tìm về với nguồn cội đạo đức tâm linh, đem lại đời sống an lạc và xóa dần những hệ lụy đau thương của nhân loại. Tuy nhiên, Niệm Phật Đường Tam Bảo chỉ với diện tích 100m2 nên gặp nhiều khó khăn cho việc sinh hoạt tu học của Ni chúng và Đạo hữu Phật tử trong những ngày đại lễ cũng như các khóa lễ diễn ra vào dịp cuối tuần.

Kính bạch Chư Tôn Đức,

Kính thưa liệt quý vị,

Chúng con được sự tin yêu chấp thuận của Hòa Thượng Phương Trượng và Ni Trưởng đã giao phó cho con trọng trách chăm lo và điều hành Niệm Phật Đường từ ngày 29.08.2015 vào dịp lễ Tự Tứ của Chư Tăng tại Tổ Đình Viên Giác đến nay. Với nhu cầu tâm linh tất yếu và trách nhiệm bổn phận của người kế thừa, trang nghiêm Phạm vũ, báo Phật ân đức, vào tháng 4 năm 2017 được sự giới thiệu qua trang Immobilien của Phật Tử Nguyễn Thị Duyên và Thiện Thảo Nguyễn Văn Hòa, chúng con phát nguyện mua lại ngôi Trường Dạy Nghề với tâm nguyện kiến lập ngôi Già Lam trang nghiêm và rộng rãi hơn tạo điều kiện thuận lợi cho việc tu học đối với Ni chúng bốn tự cũng như Đạo hữu Phật tử tại địa phương. Vậy là trải qua hơn 5 năm, dưới sự chứng minh và gia hộ của Chư Tôn Thiền Đức Tăng Ni, cùng sự phát tâm trợ duyên của thập phương đàn việt, chúng con đã từng bước tu tạo lại ngôi trường cũ để ngày hôm nay chính thức trở thành ngôi Già Lam với tôn hiệu Viên Quang đặt dưới sự chứng minh của Hòa Thượng thượng Như hạ Điển, Phương Trượng Tổ Đình Viên Giác.

Chùa Viên Quang đang hiện hữu cũng đã trải qua nhiều khó khăn, từ giấy phép xây dựng cho đến tình tài chi trả trong mùa dịch bệnh Corona kéo dài, cộng thêm những khó khăn khác. Tuy nhiên, với tấm lòng thiết tha để có nơi tu học, chúng con phải vận động bà con Phật tử phát tâm cúng dường và cho mượn hội thiện không lời, cho đến hôm nay ngày 11.09.2022 số tịnh tài phải chi trả cho các hãng thầu, vật liệu và công thợ là 1.722.458,77€. Trong đó số tịnh tài Phật

tử cho mượn là 754.000€. Từ Niệm Phật Đường Tam Bảo, Sư Bà giao lại 220.000€ và số tịnh tài Phật tử đã cúng dường là 748.458,77€.

Giờ đây, trong khoảnh khắc thiêng liêng trước đại lễ an vị khánh tạ Tam Bảo, tận đáy lòng chúng con tràn niềm xúc động thành kính đánh lễ niệm ân Hòa Thượng thượng Như hạ Điển- người đã ân cần dạy dỗ truyền trao kinh nghiệm hoằng pháp cho chúng con trong những tháng ngày tu học tại nước Đức. Chúng con thành kính đánh lễ niệm ân giáo dưỡng Ni Trưởng thượng Như hạ Viên- người đã tạo mọi điều kiện thuận duyên để chúng con hoàn thành tâm nguyện tái tạo ngôi Già Lam mới như ý nguyện. Chúng tôi cũng xin tri ân Chi Hội Phật Tử Việt Nam tại Stuttgart, Reutlingen, Karlsruhe và các vùng phụ cận, cũng như tất cả quý thiện nam tín nữ Phật tử, các nhà hảo tâm khắp mọi nơi đã âm thầm hỗ trợ tịnh tài tịnh vật để ngôi Phạm vũ Viên Quang sớm được thành tựu viên mãn như hôm nay.

Thay mặt Ban Tổ Chức, chúng con xin mạn phép đôi dòng khai bạch khai mạc đại lễ an vị khánh tạ Tam Bảo.

Kính chúc Chư tôn thiên đức phước trí nhi nghiêm, tuệ đẳng thường chiếu, mãi là cây đại thọ cho hàng hậu học chúng con nương tựa trên bước đường tu học.

Kính chúc chư vị thiện hữu tri thức cùng toàn thể Đạo hữu Phật tử vô lượng an lạc vô lượng cát tường.

Kính chúc đại lễ thành công tốt đẹp.

Nam Mô Công Đức Lâm Bồ Tát Ma Ha Tát.

*** Lời Cảm Tạ**

Nam Mô Bốn Sư Thích ca Mâu Ni Phật

Ngưỡng bái bạch trên chư tôn Hòa Thượng, chư tôn Thượng Tọa, chư tôn Đại Đức Tăng Ni.

Kính thưa quý vị quan khách cùng toàn thể nam nữ Đạo hữu Phật tử hiện tiền.

Kính thưa liệt quý vị,

Đức Thế Tôn đã dạy: Nay các Tỳ kheo, các con hãy ra đi đem lại sự lợi ích cho nhiều người, đem lại tốt đẹp cho nhiều người, vì lòng từ bi đem lại lợi ích tốt đẹp cho chư thiên và nhân loại. Đây là lời sách tấn của Đức Thế Tôn cũng chính là thông điệp của đạo Phật thể hiện tinh thần từ bi vô ngã, ban vui cứu khổ đến muôn loài. Thấm nhuần lời dạy của Đức Thế Tôn, ý

thức được trách nhiệm của người xuất gia, chúng con phát nguyện đồng mãnh kiến tạo Già Lam, trang nghiêm phạm vũ, báo Phật ân đức.

Ngôi chùa Viên Quang đang hiện hữu trang nghiêm tráng lệ giữa làng Bühl thành phố Tübingen là một nỗ lực không ngừng của thầy trò chúng con suốt hơn 5 năm qua. Hôm nay chúng con thành tâm tổ chức Đại lễ khánh tạ an vị Tam Bảo để chính thức từ đây thầy trò chùa Viên Quang chúng con có đủ điều kiện an tâm tu học.

Đáp lời thỉnh cầu của bốn tự, hiện tiền Chư Tôn Thiên Đức cùng toàn thể nam nữ Phật tử các giới hoan hỷ quang lâm chứng minh và cầu nguyện cho đại lễ khánh tạ an vị diễn ra suốt 2 giờ đồng hồ qua được thập phần viên mãn.

Ngày tháng thiêng liêng này chúng con không sao quên được với tràn đầy lòng tri ân và báo ân, chúng con thành kính đánh lễ tri ân và cảm tạ:

Thành kính đánh lễ tri ân Hòa Thượng thượng Như hạ Điển và Tăng Chúng Tổ Đình Viên Giác – Hannover; Thượng Tọa thượng Hạnh hạ Tấn và tăng chúng Tu viện Vô Lượng Thọ - Dresden; Ni Trưởng thượng Diệu hạ Phước và Ni Chúng chùa Linh Thụ – Berlin.

Tuy chúng con được Chư tôn thiên đức Tăng Ni tin yêu giao phó trọng trách thừa đương Phật sự, nhưng con tự xét thấy bản thân nữ ni, nghiệp dày phước mỏng nên không khỏi lo âu trước trọng trách lớn lao này. Vì thế con tha thiết cầu thỉnh Chư Tôn Tịnh Đức Tăng Già thường lân mẫn sách tấn chỉ bảo thêm những kinh nghiệm hoằng pháp để chúng con có thêm động lực tinh thần thừa hành Phật sự.

Chúng tôi bày tỏ niềm biết ơn sâu sắc đối với văn phòng Kiến Trúc Sư Junger, đội nhà thầu Hartmann, các hãng nhà thầu khác như cửa sổ, hoa văn, điện nước v.v...

Đặc biệt những Phật tử Nam đã sát cánh cùng giúp chùa suốt thời gian dài với bao việc nặng nhọc như sơn nước, sơn phết tường, lát gạch, ngăn phòng cho đến giấy tờ với chính quyền sở tại; Còn Phật tử Nữ phải làm từng cái bánh, từng món đồ chay phát hành để kiếm thêm kinh phí cho nhà Chùa trang trải để rồi hôm nay chúng ta mới có được ngôi Tam Bảo trang nghiêm như thế này.

Lời cuối chúng con kính chúc Chư Tôn Thiên Đức pháp thể khinh an, tuệ nhật trường minh,

mãi là bóng đại thọ cho hàng hậu bối chúng con nương tựa trên bước đường tìm về Bảo sở.

Kính chúc toàn thể liệt quý vị thân tâm an lạc vô lượng các tường như ý.

Nam mô công đức lâm Bồ Tát Ma Ha Tát.

*** TƯỜNG THUẬT BUỔI LỄ AN VỊ PHẬT VÀ VU LAN TẠI CHÙA VIÊN QUANG 2022**

„Kiến pháp tràng ư xứ xứ, Phá nghi võng ư trùng trùng, Hàng phục chúng ma, Thiệu long Tam Bảo"... thuộc bài Sám Quy Mạng mà mỗi thời công phu sáng các Chùa thường trì tụng và Hòa Thượng Phương Trưởng đã chia sẻ, giải thích ý nghĩa trong buổi Đại Lễ An Vị Phật, Khánh Tạ Tam Bảo và Vu Lan Báo Hiếu vào ngày 11.09.2022 tại Chùa Viên Quang - Tübingen.

Quang lâm chứng minh buổi lễ có sự hiện diện của Hòa Thượng thượng Như hạ Điển - Phương Trưởng Tổ Đình Viên Giác, kim Đệ Nhị Chủ Tịch Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất Âu Châu, Phó Chủ Tịch Hội Đồng Tăng Già Thế Giới, Chánh Thư Ký Hội Đồng Phiên Dịch Tam Tạng Lâm Thời. Thượng Tọa thượng Hạnh hạ Tấn- Viện trưởng Tu Viện Vô Lượng Thọ Dresden. Thượng Tọa thượng Hạnh hạ Định - trụ trì Tổ Đình Viên Giác, cùng Chư Tăng Tổ Đình Viên Giác, Vô Lượng Thọ và Ni chúng chùa Linh Thửu Berlin. Ngoài ra còn có Văn Phòng Kiến Trúc Sư Junger và hơn 500 Phật Tử về tham dự.

Mặc dù thời tiết sáng hôm ấy mưa và lạnh, nhưng sau thời Lễ Nghiệm, Hòa Thượng cùng Chư Tăng vẫn làm lễ Kiết Giới Già Lam nơi khuôn viên ngoài trời, tháp tùng có hơn 10 Phật tử mang dù che mưa cho Chư Tăng.

Vào lúc 10 giờ, ba hồi chuông trống Bát Nhã vang lên, ban Thánh Sư đã tề tựu cung nghinh

Chư Tôn Thiền Đức quang lâm Đại Hùng Bảo Điện. Hòa Thượng Phương Trưởng cùng Chư Tôn Đức niệm hương bạch Phật và gia trì chú nguyện, làm lễ khai nhãn cúng dường chư tôn tượng Đức Thích Ca Mâu Ni Phật, Tây Phương Tam Thánh và Tổ Đường. Sau phần nghi lễ ngắn, Thượng Tọa MC Thích Hạnh Định đã tuyên bố lý do buổi lễ.

Thay mặt văn phòng Kiến Trúc Sư, Ông Markus Junger đã nhắc lại sự nổi kết và làm việc của Ông Armin Junger với nhà chùa, Ba của ông làm việc không chỉ là trách nhiệm của một Kiến Trúc Sư mà còn có cả một cái Tâm với một nơi sinh hoạt Phật Giáo này và giờ đây, tuy ông Armin Junger đã không còn nhưng gia đình họ luôn sẵn sàng, nếu như Chùa cần thì họ đều có mặt.

Chứng minh buổi lễ, Hòa Thượng thượng Như hạ Điển đã giải thích về tầm quan trọng và vì sao chúng ta cần phải có một ngôi Chùa qua bốn câu của bài Sám Quy Mạng mà Sư Ông Làng Mai đã dịch: „Pháp Tràng dựng khắp nơi nơi, lười nghi phá hết trong ngoài sạch không. Tà ma hàng phục đến cùng, truyền đăng Phật Pháp nổi

dòng vô chung"... đồng thời Ni Trưởng thượng Như hạ Viên cũng sơ lược về quá trình thành lập Niệm Phật Đường Tam Bảo tại Reutlingen từ năm 2001-2020, Ni Trưởng cũng luôn tán thán công sức của những Phật tử đã từng cộng tác với Niệm Phật Đường và Chùa Viên Quang hiện tại. Chờ gần 3 năm mới được Giấy Phép Xây Dựng của chính quyền sở tại chấp nhận thì trở ngại của dịch bệnh Corona cũng ập đến, khó khăn trăm bề từ tài chánh cho đến việc tập trung sinh hoạt... Thế nhưng, vì sự phát tâm đồng mãnh và đồng lòng của tất cả quý Phật tử mới có được một Ngôi Phạm Vũ trang nghiêm như ngày hôm nay.

Trong buổi lễ cũng có lễ Bông hồng Cài áo và qua đó người Phật Tử có cơ hội nhớ nghĩ về hai đấng sinh thành trong đời này cũng như ở nhiều đời trước; nhất là qua những tiếng hát lời ca của Quý Phật Tử đã gợi nhớ lại những nỗi niềm thương kính Mẹ Cha, dù cho ở phương trời cách biệt nào đi chăng nữa thì chúng ta cũng không được quên đi những ân nghĩa này.

Buổi chiều cùng ngày, Thượng Tọa Thích Hạnh Tấn đã ban thời Pháp thoại về chủ đề Xây Chùa và sinh hoạt trong một ngôi chùa. Thượng Tọa đã sách tấn hàng Phật tử về chùa công quả, sửa đổi thân tâm bằng sự tu tập và học hiểu giáo Pháp của Đức Thế Tôn để lại, để từ đó có sự nhìn nhận đúng, hiểu rõ về nhân quả, tội phước. Học Phật Pháp phải thay đổi cách cư xử của bản thân với mọi người chung quanh và tự tạo cho chính bản thân mình chính là một Ngôi Chùa.

Trước khi kết thúc buổi lễ, Sư Cô Thích Hạnh Trang - Trụ trì chùa Viên Quang đã có đôi lời cảm tạ Chư Tôn Thiền Đức đã không ngại đường xá xa xôi về đây chứng minh và trợ duyên cho buổi lễ. Nguyên xin khắc cốt ghi tâm tấm chân tình và

sự chỉ dạy của Chư Tôn Đức, nguyện lấy đó làm kim chỉ nam trên bước đường hoằng pháp lợi sanh, noi theo hạnh nguyện của quý Ngài hầu mang đến lợi lạc cho chính mình và tha nhân.

Sau khi chụp hình lưu niệm nơi Chánh Điện, chư Tăng Ni đã thọ nhận buổi lễ cúng dường trai tăng của Phật tử khắp nơi về tham dự và nơi tầng dưới cùng của chùa Viên Quang tuy chưa hoàn tất; nhưng gần 500 Phật tử cũng đã tham gia ngọc trai thanh đạm của chùa khoản đãi. Không khí thật vui như ngày lễ hội.

Vào lúc 16:00 cùng ngày Thượng Tọa Thích Hạnh Định, đã chủ trì lễ cúng Mông Sơn Thích Thực cùng với Quý Phật tử hiện diện và buổi lễ An Vị Phật cũng như Đại Lễ Vu Lan Báo Hiếu đã chính thức chấm dứt vào lúc 17:00.

Chúng ta hãy chuẩn bị mừng đón lễ khánh thành chính thức trong năm tới hay năm tới nữa, sau khi mọi khâu xây dựng hoàn thành.

Thích Nữ Hạnh Trang tường thuật
(Photo: Quảng Huệ)

IN SINH HOẠT CỘNG ĐỒNG

• Đại Nguyên phụ trách

* Trường Cao Đẳng Phật Giáo

San Jose Thứ Bảy 08/10/2022 Buổi Lễ Khai giảng Khóa học đầu tiên của Trường Cao Đẳng Phật Giáo Thực Dụng đã được khai diễn tại Hội Trường Chùa Huyền Không, trên đường Story Rd, thành phố San Jose bắc California, với sự hiện diện tham dự của một số Ni sư, các Giáo sư, các học viên đã ghi danh khóa học cùng một số Phật tử trong vùng.

Đây Buổi Lễ Khai Giảng, chúng tôi đã ghi lại xin được chia sẻ cùng quý vị và các bạn xa gần, như Một Lời Chúc Mừng gửi đến ngôi trường mới, một Khóa học mới của sự đào tạo Phật Giáo Thực dụng tại nơi quê hương thứ hai. MPĐ

* Viện Bảo Tàng Người Việt Tự Do Úc Châu

Ngày 28.10.2022 Chính phủ Lao động Victoria tài trợ thêm cho công trình xây dựng Viện Bảo Tàng Người Việt Tự Do Úc Châu. Hội đồng quản trị và Ban Điều hành hoan nghênh tài trợ của Chính phủ Tiểu bang Victoria. Theo thông báo Chính phủ tiểu bang Victoria vừa công bố hỗ trợ thêm về tài chánh cho việc xây dựng Viện Bảo Tàng tại Footscray.

Trước sự hiện diện các vị Dân cử tại Tiểu bang Victoria, Lãnh đạo và đại diện các Tôn giáo, các Hội đoàn, Đồng hương và Tình nguyện viên của Viện Bảo tàng, Bà Ros Spence, Bộ trưởng Đa văn hóa sự vụ Tiểu bang Victoria đã công bố hỗ trợ 2 triệu 300 ngàn (\$2.300.000) thêm vào số tiền 4 triệu 450 ngàn (\$4.450.000) đã do Chính phủ Tiểu bang Victoria tài trợ trước đây.

Bà Tuanh Nguyễn, Tổng thư ký kiêm thành viên của Hội đồng quản trị công trình xây dựng VBT trong phần phát biểu đã trân trọng cảm ơn bà Bộ trưởng và Chính phủ Tiểu bang về sự công bố hỗ trợ thêm tài chánh.

Chúng tôi rất hân hoan khi được hợp tác với Chính phủ Victoria và các Tiểu bang khác, tất cả đều có cùng một mong ước là việc xây dựng VBT sẽ thành công. Xây dựng VBT là công trình cho các thế hệ tương lai, để bảo tồn di sản và chúng tôi, Hội đồng quản trị công trình xây dựng VBT cùng Ban điều hành rất hân hoan tiếp tục nhiệm

vụ cho đến khi việc xây dựng được hoàn tất. VBT sẽ là nơi mà rất nhiều thành viên của Cộng đồng Úc sẽ đến cũng như du khách quốc tế. (Tin theo lyhuong).

* Giới thiệu sách: MỘT CON TÀU CHO HÒA BÌNH - Cuộc đời dũng cảm của t/s Rupert Neudeck

Cái tên Rupert Neudeck đã gắn liền với con tàu huyền thoại CAP ANAMUR. Trọn cả cuộc đời phục vụ tha nhân – cả một cuộc đời đầy phiêu lưu mạo hiểm. T/s Rupert Neudeck đã không chỉ nói suông mà còn thể

hiện thành hành động qua việc cứu sống hàng chục ngàn thuyền nhân tỵ nạn Việt Nam ngoài biển Đông. Sau đó ông còn thành lập "Hội Mũ Xanh" (Gruenhelme e.V.), một tổ chức cứu trợ nhân đạo vẫn đang hoạt động tại Châu Phi và Châu Á.

Cuốn sách vừa được xuất bản gồm 168 trang do nữ văn sĩ, nhà báo Christiane Bacher thực hiện, trong đó kể lại cuộc đời của t/s Rupert Neudeck từ lúc sơ sinh trong chiến tranh, đến những gian truân khổ ải trong thời gian tỵ nạn và những nỗ lực cứu trợ nhân đạo của người đàn ông can đảm này bằng ngôn ngữ dễ hiểu và sinh động, với nhiều hình ảnh tư liệu gia đình chưa từng được phổ biến. Thêm vào đó là những hình minh họa sâu sắc của họa sĩ Thầy dòng Biển Đức Lukas Ruegenberg (94 tuổi).

Ngoài ra, tác giả còn tiết lộ mối quan hệ đặc biệt giữa t/s Rupert Neudeck và cố Tổng Thống Nga Michail S. Gorbatschow, danh tính thật sự của ông lúc sơ sinh, mô tả cuộc tình giữa ông với người vợ Christel Neudeck và những lá thư của các cháu nội ngoại của ông đã viết gửi cựu Thủ Tướng Đức Angela Merkel... và nhiều điều mới lạ khác.

Sách được bán với giá **20,00 EUR (bao gồm cước phí và 5 EUR Spenden cho Gruenhelme e.V.)** với chữ ký của bà Neudeck. Để thuận tiện và cũng theo yêu cầu của bà Neudeck, xin các anh chị em gửi thư trực tiếp đến bà và kèm theo 20 EUR (tiền mặt) trong bao thư, theo địa chỉ sau: **Christel Neudeck : Kupfer Str.7 - 53842 Troisdorf**

Riêng các anh chị em hoặc hội đoàn, tổ chức... muốn đặt mua một lần với số lượng lớn

hơn, xin liên lạc trực tiếp với bà Neudeck qua Email: christelneudeck@gmx.de

Ngoài ra, các anh chị cũng có thể đặt mua qua "amazon.de" hay "buecher.de" cũng đồng giá 20,00 EUR (nhưng không có chữ ký của bà Neudeck và Spenden).

Một cuốn sách dành cho cả gia đình để truyền cảm hứng, để đọc và học hỏi, như một di sản của vị ân nhân đã cứu sống mình. Rất mong các anh chị em ủng hộ, vừa để tặng con cháu hay bạn bè, vừa có một chút đóng góp để cùng tiếp nối các công tác nhân đạo của t/s Rupert Neudeck.

Nguyễn Hữu Huân
Cap Anamur e.V./Gruenhelme e.V.
(tháng 11 năm 2022)

Thông Báo của Liên Hội Người Việt TNCS tại CHLB Đức v/v Lễ kỷ niệm 74 năm ra đời bản tuyên ngôn Quốc Tế Nhân Quyền tại Frankfurt a.M.

Kính thưa quý vị Lãnh Đạo Tôn Giáo, quý Hội Đoàn, quý Đoàn Thể và Tổ Chức chống Cộng.

Kính thưa quý thân hữu,

Bản tuyên ngôn Quốc Tế Nhân Quyền được Đại Hội Đồng Liên Hiệp Quốc thông qua ngày 10.12.1948 tại Paris là một khuôn mẫu chung cần đạt tới của mọi quốc gia và mọi dân tộc. Trước tình hình chung khá phức tạp về nhân quyền trên thế giới, đặc biệt là tại các nhà nước cực đoan độc tài, thì Việt Nam vẫn là một quốc gia mà nhân quyền bị nhà cầm quyền độc Đảng chà đạp trắng trợn.

Vì dịch bệnh Covid nên ngày Quốc Tế Nhân Quyền hai năm vừa qua chúng ta đã phải làm lễ kỷ niệm trực tuyến. Năm nay, Ban Chấp Hành Liên Hội Người Việt Tỵ Nạn tại Cộng Hòa Liên Bang Đức sẽ hân hạnh hợp tác với Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam tổ chức tại Frankfurt am Main lễ kỷ niệm 74 năm ra đời bản tuyên ngôn Quốc Tế Nhân Quyền và làm lễ trao Giải Nhân Quyền Việt Nam đến các nhà đấu tranh bất bạo động vì nhân quyền cho người dân Việt Nam.

Lễ kỷ niệm 74 năm Quốc Tế Nhân Quyền sẽ được tổ chức vào ngày thứ bảy 10.12.2022 với chương trình như sau:

1.- Từ 12:00 giờ -13:30 giờ: biểu tình và phát truyền đơn tại Opernplatz, 60361 Frankfurt a.M.

2.- Từ 15:00 giờ -20:00: lễ trao Giải Nhân Quyền Việt Nam tại nhà thờ CHISTUSKIRCHE, Merianplatz 13 / 60361 Frankfurt am Main

- tiếp đón quan khách

- nghi thức khai mạc với chào quốc kỳ Đức Việt và mặc niệm

- nghi thức tôn giáo cầu nguyện hòa bình cho Việt Nam

- lễ trao Giải Nhân Quyền Việt Nam của tổ chức Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam

- lễ thả nến cầu nguyện hòa bình cho Việt Nam

- văn nghệ đấu tranh do ca nhạc sĩ địa phương phụ trách

- nghi thức bế mạc buổi lễ

Ban Chấp Hành Liên Hội Người Việt Tỵ Nạn trân trọng thỉnh cầu quý Đoàn Thể, quý Tổ Chức người Việt tỵ nạn CS và thân hữu đến tham dự đồng đạo.

Điện thoại liên lạc: - Ông Nguyễn Văn Rị, số điện thoại 0157 33495440 - Ông Nguyễn Thế Bảo, số điện thoại 0152 02741183

Trân trọng kính chào

TM Ban Chấp Hành Liên Hội Người Việt Tỵ Nạn tại CHLB Đức e.V. BS Hoàng Thị Mỹ Lâm

*** Xin cố gắng chuyển đi làm phước**

Chúng tôi có tìm thấy một hài cốt của một người lính đã chết trận tại Nha Trang, thuộc tỉnh Khánh Hòa có thẻ bài ghi rõ:

Họ Tên: NGUYỄN VINH LÂN

Số Quân: 681137969, loại máu O+.

Nếu ai là thân nhân nói trên xin vui lòng liên lạc Đ.T 0935.899.347 gặp Ni Sư Thông Mẫn.

Nhờ quý vị chuyển thông tin này đến những người mình quen biết, may ra chúng ta có thể tìm được thân nhân của người quá cố được đoàn tụ với gia đình.

Đây là việc làm nhân đạo, xin chuyển tiếp.

Xin cảm ơn.

Đọc xong xin chuyển đi giùm vì đây là làm ơn làm phước.

Thông Báo Lịch Quý Mão 2023

Trân trọng thông báo đến quý Đạo Hữu & Phật Tử, giá phát hành Lịch Treo Tường năm Quý Mão (2023) như sau:

Lịch Treo tường

- **gởi trong nước Đức 16 €**

- **gởi ngoài nước Đức 20 €**

**Vì từ năm 2021 chùa Khánh Anh
không còn in lịch Tử Vi nữa nên
không phát hành.**

IN NƯỚC ĐỨC

● Lê Ngọc Châu

*** Schaeuble không muốn tái tranh cử vào năm 2025**

dpa, ngày 18 tháng 9 năm 2022, Berlin - Cựu Chủ tịch Quốc hội Đức, Wolfgang Schaeuble (CDU) không muốn tái tranh cử Quốc hội sau nhiệm kỳ hiện tại. Trong một cuộc phỏng vấn với "Tagesspiegel", Schaeuble trả lời câu hỏi liệu ông ấy có tranh cử lại vào năm 2025 hay không: "Không, nhưng đó không phải là tin tức đáng giá." Schaeuble đã bước sang tuổi 80. Luật sư được đào tạo này đã là thành viên của Quốc hội Đức từ năm 1972, khiến ông trở thành thành viên Quốc hội tại nhiệm lâu nhất.

Trong cuộc phỏng vấn của "Tagesspiegel", Schaeuble đã nói rõ rằng ông vẫn bảo thủ, một số thái độ cũng đã thay đổi. "Khi tôi còn trẻ, phải mất một thời gian ở Đức để hiểu rằng sự phân biệt đối xử với đồng tính luyến ái, chẳng hạn, là hoàn toàn không cần thiết. Mặt khác, tôi vẫn nghĩ rằng hợp pháp khi nói rằng lưỡng tính để sinh sản là quy luật trong sinh học.

Theo quan điểm của giá năng lượng tăng và những nỗ lực của chính phủ liên bang nhằm giải tỏa người dân trong cuộc khủng hoảng năng lượng, Schaeuble cảnh báo những lời hứa không thực tế. "Tất nhiên, nhà nước phải can thiệp khi giá sinh hoạt tăng quá nhiều. Nhưng nhà nước không được tạo ra ảo tưởng rằng điều này là vô hạn", Schaeuble nói.

*** Lãnh đạo phe CDU Voigt được bầu vào ban lãnh đạo Thuringen:**

Ngày 17.9.2022, Poeßneck (dpa) - Chủ tịch nhóm nghị sĩ CDU của Tiểu bang Thuringen,

Mario Voigt, đã được bầu làm Chủ tịch CDU Thuringen. Người đàn ông 45 tuổi, không có ứng cử viên đối thủ nào, đã nhận được 85,2% số phiếu bầu tại một hội nghị đảng ở Poeßneck (quận Saale-Orla). Trong hai vai trò lãnh đạo phe đối lập trong nghị viện ở Erfurt và lãnh đạo đảng, Voigt có khả năng là ứng cử viên hàng đầu cho cuộc bầu cử cấp bang năm 2024. Trong hai năm, CDU muốn trở lại cầm quyền Tiểu bang, ông nói.

Một ngày trước cuộc bầu cử, quyền bất khả xâm phạm của nghị sĩ Voigt đã được Ủy ban Tư pháp của nghị viện dỡ bỏ để Công tố viên điều tra. "Không có gì liên quan đến vấn đề cả". Đảng có thể tin vào anh ta, Voigt nói tại hội nghị đảng. Theo lời khai của chính anh ta, anh ta vẫn chưa biết mình bị cáo buộc chi tiết về những gì. Cho đến nay anh ấy đã nghe nói rằng nó là về các hoạt động bên lề của anh ấy.

Có cuộc nói chuyện về những lợi ích có thể có giữa các thành viên của nghị viện tiểu bang. Văn phòng công tố viên vẫn chưa bình luận về hướng mà họ đang điều tra. Ngoài ghế của mình trong nghị viện, Voigt còn làm giáo sư tại một trường Đại học ở Berlin và có một công ty tư vấn ở Jena tập trung chủ yếu vào truyền thông kỹ thuật số. Ông cũng được cho là đã tham gia vào các dự án chiến dịch kỹ thuật số. Tại đại hội đảng bộ bầu lại toàn bộ Ban chấp hành.

*** Lương hưu cao hơn: 3,5% ở miền Tây, 4,2% ở miền Đông**

dpa, Tin cập nhập ngày 06.11.2022: Khoảng 21 triệu người nghỉ hưu ở Đức có thể trông chờ nhiều tiền hơn trong năm tới. Theo một ước tính chính thức, lương hưu theo luật định sẽ tăng khoảng 3,5% ở miền Tây nước Đức và tăng 4,2% ở miền Đông nước Đức (cs DDR cũ) vào tháng Bảy năm 2023. Điều này căn cứ từ bản dự thảo của báo cáo bảo hiểm hưu trí năm 2022, lần đầu tiên được cho biết bởi "Bild am Sonntag".

Cơ quan Báo chí Đức cũng có sẵn tin này. Hubertus Heil (SPD), Bộ trưởng Bộ Lao động nói với "Bild am Sonntag": "Theo dữ liệu hiện có, những người hưởng lương hưu một lần cũng có thể mong đợi mức tăng lương hưu đáng chú ý vào mùa hè 2023".

*** Kết cuộc bầu cử Niedersachsen 2022: Kết quả cuối cùng**

Đây là kết quả cuối cùng tạm thời của cuộc bầu cử tiểu bang năm 2022 ở Niedersachsen. Kết quả cuộc bầu cử 2017 được ghi trong ngoặc đơn để tiện so sánh: • SPD: 33,4 phần trăm (-3,5%),

• CDU: 28,1 phần trăm (-5,5%), • Xanh: 14,5 phần trăm (+5,8%), • AfD: 10,9 phần trăm (+4,7%), • FDP: 4,7 phần trăm (-2,8), • Tả khuynh: 2,7 phần trăm (-1,9%), • Khác: 5,7 phần trăm (+3,2).

SPD đã thắng rõ ràng trong cuộc bầu cử ở Tiểu bang Niedersachsen ngày 09.10.2022. Thống đốc Stephan Weil (SPD) bây giờ có thể, như hy vọng, tạo ra một liên minh chính phủ mới với đảng Xanh, đã phát triển đáng kể. Đối tác liên minh trước đây của ông, CDU, có kết quả bầu cử tồi tệ nhất trong nhiều thập niên. Sau gần mười năm, FDP bị loại khỏi nghị viện tiểu bang. Tả khuynh lần nữa thất bại không lọt vào được nghị viện. Đảng cực hữu AfD đã tăng gấp đôi tỷ lệ phiếu bầu cho họ.

Theo kết quả sơ bộ, SPD được 33,4 phần trăm số phiếu bầu (2017: 36,9%). Ở mức 28,1% kết quả đã công bố, CDU có trạng thái tồi tệ nhất trong hơn 60 năm (2017: 33,6%). Mặt khác, Xanh đang đạt được kết quả đáng kể và đạt kỷ lục 14,5% (2017: 8,7%). AfD cũng đang tăng trưởng, đạt 10,9% (2017: 6,2%). FDP đã bị loại bởi rào cản năm phần trăm với 4,7% (2017: 7,5%), Linke chỉ có 2,7 phần trăm (2017: 4,6%).

FDP bị loại nên chỉ có bốn đảng sẽ được đại diện trong tân nghị viện Tiểu bang. SPD mạnh nhất với 57 nghị sĩ, nhiều hơn hai nghị sĩ so với nhiệm kỳ trước. CDU vẫn là nhóm lớn thứ hai với 47 ghế, ít hơn ba ghế so với lần trước. Xanh tăng gấp đôi số lượng nghị sĩ của họ từ 12 lên 24. AfD cũng tăng gấp đôi số lượng nghị sĩ của mình từ 9 lên 18.

Liên minh xanh đỏ mà Thống đốc Weil hướng tới có thể xây dựng dựa trên đa số ổn định với 81 trong số 146 ghế. Về mặt toán học, sự tiếp nối của liên minh SPD-CDU trước đó cũng có thể xảy ra. Đen-Xanh sẽ không có đa số.

- Các cuộc đàm phán liên minh giữa SPD và Xanh ở Low Niedersachsen có thể bắt đầu.

Ngày 13.10.2022: Sau cuộc bầu cử Tiểu bang ở Niedersachsen, SPD và đảng Xanh muốn đàm phán về các chi tiết của liên minh, dự định của họ vào đầu tháng 11.2022. Điều này đã được Thống đốc Stephan Weil (SPD) công bố hôm thứ Năm tại Hannover sau cuộc họp đầu tiên của các phái đoàn đàm phán của cả hai bên. SPD và đảng Xanh mong muốn hoàn tất các cuộc đàm phán vào phiên họp bầu cử của Quốc hội Tiểu bang mới vào ngày 8 tháng 11.2022.

"Chúng tôi muốn tham gia vào các cuộc đàm phán liên minh với nhau", Weil nói sau cuộc họp khai mạc kéo dài khoảng hai giờ. "Đó là một khởi đầu đầy hứa hẹn". SPD và Xanh có "quan điểm

giống nhau về tình hình", ông nói thêm. Theo Thống đốc, người đứng đầu SPD Niedersachsen, cuộc hội đàm cấp chuyên viên sẽ được hoàn thành trước ngày 1/11 và kết quả sẽ được trình bày vào ngày 03/11. Rồi các đại hội đảng vẫn phải thống nhất.

Cho đến nay, SPD đã lãnh đạo tại Tiểu bang Niedersachsen trong một liên minh lớn với CDU như một "đối tác" cấp dưới. Tuy nhiên, trong chiến dịch bầu cử, SPD và Đảng Xanh đã đưa ra viễn cảnh quay trở lại một liên minh xanh đỏ chung. Cả hai bên trước đây đã cùng nhau điều hành tại Hannover từ năm 2013 đến năm 2017.

*** Weil được bầu lại làm Thống đốc của Niedersachsen**

Thứ Ba, ngày 08.11.2022: Bốn tuần sau cuộc bầu cử ở Tiểu bang Niedersachsen, chính trị gia Stephan Weil của SPD đã được bầu làm Thống đốc. Tại nghị viện Tiểu bang ở Hannover hôm thứ Ba, người đàn ông 63 tuổi này đã nhận được 82 trong số 145 phiếu bầu trong một cuộc bỏ phiếu kín và do đó chiếm đa số theo yêu cầu. Con số đó nhiều hơn một phiếu so với phe liên minh của SPD và Xanh có Nghị sĩ.

Weil cần ít nhất 74 phiếu bầu trong tổng số 146 Nghị sĩ để được bầu lại. SPD và đảng Xanh cùng có 81 ghế trong nghị viện. Theo đoàn chủ tịch nghị viện Tiểu bang, 145 nghị sĩ có mặt trong cuộc bỏ phiếu, thiếu một nghị sĩ CDU. 63 Nghị sĩ đã bỏ phiếu chống lại Weil.

Weil từ năm 2013 là người đứng đầu chính phủ ở Niedersachsen. Từ năm 2013 đến năm 2017, ông lãnh đạo một chính phủ gồm SPD và Xanh, nhưng liên minh này đã thất bại vì mất đa số sau cuộc bầu cử Tiểu bang vào năm 2017. Trong 5 năm qua, Đảng Dân chủ Xã hội Đức (SPD) đã cùng cầm quyền với CDU. SPD và Xanh đã tuyên bố trong chiến dịch bầu cử rằng một lần nữa họ muốn thành lập một liên minh. Không có liên minh nào khác.

*** Kết quả CDU tồi tệ: Althusmann tuyên bố từ chức**

09.10.2022: Sau thành tích kém cỏi của CDU Niedersachsen, lãnh đạo CDU tiểu bang Bernd Althusmann tuyên bố vào buổi tối ngày bầu cử: ông từ chức Tỉnh Bộ trưởng CDU Tiểu bang.

Ban điều hành FDP Tiểu bang Niedersachsen cũng từ chức, 10/11/2022. Kể từ năm 2011, Stefan Birkner đã định hình FDP ở Niedersachsen với tư cách là Chủ tịch Tiểu bang. Sau những thất bại trong các cuộc bầu cử tiểu bang, ông rút ra những hậu quả. Hội đồng Quản trị Tiểu bang cũng dành chỗ cho những người đứng đầu mới vào tháng Ba năm 2023.

Hai đảng đã thông báo điều này vào thứ Ba tại Hannover. Bản thân Birkner (FDP) đã viết qua Twitter rằng ông đã thông báo với các ủy ban vào tối thứ Hai rằng ông sẽ từ chức Chủ tịch Tiểu bang. "Tôi là lãnh đạo nhóm nghị sĩ, lãnh đạo Tiểu bang và là ứng cử viên hàng đầu. Tôi chịu trách nhiệm về sự thất bại này, nên tôi sẽ rời Nghị viện Tiểu bang".

SPD và Xanh bắt đầu đàm phán liên minh, 13.10.2022: SPD và Xanh ở Niedersachsen muốn bắt đầu các cuộc đàm phán liên minh vào ngày 26 tháng 10.2022. Cả hai ứng cử viên hàng đầu đã công bố điều này vào thứ Năm sau khi tham vấn ban đầu giữa các bên của họ.

*** Những trường đại học nào của Đức có trong bảng xếp hạng THE Ranking?**

Ngoài LMU, 19 trường đại học khác có mặt trong bảng xếp hạng THE và do đó nằm trong số các trường đại học tốt nhất trên thế giới. Các vị trí từ 1-10 có thể được tìm thấy sau đây được sắp xếp theo xếp hạng của Đức và xếp hạng quốc tế:

Hạng tại Đức:	Hạng Quốc tế:	Tên Đại học
1	32	: LMU München
2	44	: TU München
3	47	: Uni Heidelberg
4	67	: Humboldt-Uni Berlin
5	76	: Universität Freiburg
6	87	: RWTH Aachen
7	89	: Universität Tübingen
8	90	: Charité – Universitätsmedizin Berlin
9	104	: Freie Uni Berlin
10	110	: Universität Bonn

Đại học (Uni) Đức nằm trong số những nước tốt nhất trên thế giới, nhưng đứng sau so với Vương quốc Anh và Hoa Kỳ.

- Trường Đại học tốt nhất cho y học:

Bảng xếp hạng các trường Đại học tốt nhất trong lĩnh vực y học ở Đức được dẫn đầu bởi Đại học Heidelberg. Đại học Heidelberg thường xuyên đạt được các vị trí hàng đầu về y học và cũng có thể cạnh tranh với Quốc tế. Ngoài Đại học Heidelberg, còn có các trường Đại học khác ở Đức, nơi nghiên cứu y khoa nằm trong số những trường tốt nhất trên thế giới, bao gồm LMU cũng như Charité ở Berlin. Nhưng các trường Đại học khác ở Berlin và Đại học Tuebingen cũng là những nơi tốt nhất để học y khoa.

- Trường Đại học tốt nhất về Luật:

Trường luật tốt nhất tính đến năm 2020, Đại học Ludwig Maximilians ở Munich cung cấp các giảng viên luật tốt nhất. Đại học Bayreuth theo sau ngay sau đó. Ở vị trí thứ ba là Trường Luật Bucerius ở Hamburg, một trường Đại học tư thục (là trường Đại học tư thục đầu tiên lọt vào bảng xếp hạng các trường Đại học tốt nhất ở Đức).

- Trường Đại học tốt nhất trong lĩnh vực quản trị kinh doanh (BWL):

Đại học Mannheim đã đứng đầu trong lĩnh vực quản trị kinh doanh trong nhiều năm. Đại học Mannheim được coi là có mạng lưới kết nối đặc biệt tốt và định hướng quốc tế trong các nghiên cứu kinh doanh (ví dụ, có một học kỳ bắt buộc ở nước ngoài đối với chương trình cử nhân (Bachelor) quản trị kinh doanh). Xếp sau Đại học Mannheim với tư cách là trường đại học tốt nhất cho quản trị kinh doanh là LMU ở Munich, tiếp theo là Đại học Koeln (Cologne). WHU, giống như Trường Luật Bucerius là một trường đại học tư thục, đứng ở vị trí thứ tư. Sau WHU là Đại học Westfaelische Wilhelms có trụ sở tại Muenster.

- Trường đại học tốt nhất về ngành máy tính và khoa học kỹ thuật (computer science and engineering):

RWTH Aachen và KIT ở Karlsruhe lần lượt giành vị trí hàng đầu về kỹ thuật và khoa học máy tính. Cả hai Uni đều tập trung mạnh vào các khóa học kỹ thuật và khoa học và qua đó mạnh về nghiên cứu. Đại học kỹ thuật ở Munich (TUM) và Berlin (TUB) đứng sau 2 trường Đại học tốt nhất ở trên.

• **Lê Ngọc Châu** (M_Tháng 10+11.2022)

Sưu tầm và phiên dịch từ báo der Spiegel, SZ, FAZ, die Welt, Handelsblatt, Focus, N-TV, AFP...

Thư từ biệt độc giả của Lê Ngọc Châu, phụ trách mục Tin Tức nước Đức

Kính thưa Thầy Thích Như Điển,
- Phương Trưởng Chùa Viên Giác, Chủ Nhiệm
Báo Viên Giác phát hành từ Hannover, Đức
Quốc

- Thưa anh Phù Vân, Chủ Bút

Trước hết xin cảm ơn Thầy Thích Như Điển, Phương Trưởng Chùa Viên Giác, kiêm Chủ Nhiệm Báo Viên Giác, cảm ơn anh Chủ bút Phù Vân đã làm cầu nối giúp tôi - Lê Ngọc Châu - được chia sẻ tin tức nước Đức với độc giả nói chung. Qua đó, chúng tôi đã có cơ hội đóng góp một phần rất nhỏ của mình với báo Viên Giác để duy trì tiếng Việt ở hải ngoại nói chung!

Quý độc giả của *Báo Viên Giác* thân mến,
Việc gì đều có sự bắt đầu và kết thúc cả. Sau gần 25 năm được cộng tác với Viên Giác bây giờ là thời điểm thuận tiện nhất để tôi có thể rút lui nhường chỗ cho người kế vị đảm trách Mục Tin Nước Đức. Cá nhân tôi đã cố gắng gửi đến Quý độc giả các tin tức do tôi sưu tầm và phóng dịch (*tin chết, vì tin đã phổ biến trên truyền thông Đức 2-3 tuần trước đó*) để vị nào chưa rõ có thể đọc.

Vì khả năng tiếng Việt của tôi vốn còn giới hạn, nên khi chuyển ngữ từ tiếng Đức sang tiếng Việt đôi lúc thiếu sự chính xác về từ ngữ. Nhờ sự đồng cảm, động viên, khích lệ của anh Chủ bút Phù Vân từ mấy số báo Viên Giác đầu tiên khi tôi nhận lời giúp phụ trách mục Tin Nước Đức, đã giúp cho tôi có thêm nghị lực để đảm trách Mục Tin Nước Đức cho đến khi viết lời giã từ này.

Riêng kính chúc Báo Viên luôn vững tiến và nhiều thành công trên phương diện phục vụ độc giả.

Xin chân thành kính gửi đến Thầy Chủ Nhiệm, anh Chủ Bút Báo Viên Giác và quý bạn đọc lời cảm ơn sâu sắc của tôi!

Kính chúc Quý vị năm mới 2023 An Khang, Thịnh Vượng, Vạn Sự Như ý!

• **Lê Ngọc Châu/München**

Thư Cảm Ơn của Ban Biên Tập Báo Viên Giác

Anh Lê Ngọc Châu thân mến,

Sự chia tay nào cũng buồn thương cảm, nhưng chia tay lần này thì hầu như khó có cơ hội gặp lại như trước, đơn giản là chúng ta đã lớn tuổi, sức khỏe và di chuyển cũng không còn thuận tiện.

Nhớ 25 năm trước đây, lần đầu tiên chúng tôi gặp anh khi anh chở Ngọc Tuyết -là người cùng với chị Hồng Nhiên phụ trách Trang Thiếu Nhi Báo Viên Giác, họp Ban Biên Tập vào dịp cuối năm. Tôi không thể để anh ngồi đợi ngoài phòng họp, nên tôi mời anh vào họp với tư cách dự thính, cũng là dịp để anh biết về sinh hoạt của tờ báo trong nhiệm vụ duy trì và phát huy văn hóa Việt Nam và văn hóa Phật giáo, phổ biến tin tức cho cộng đồng người Việt tỵ nạn.

Qua tiếp xúc riêng tôi được biết anh là cựu sinh viên du học, tốt nghiệp Kỹ Sư và đang làm việc tại hãng sản xuất xe hơi BMW tại München/Đức. Tôi đề nghị anh gia nhập gia đình Viên Giác, -dù biết anh là tín đồ Thiên Chúa, phụ trách mục Tin Nước Đức. Anh ngần ngại trả lời vì khả năng tiếng Việt về danh từ báo chí anh không rành lắm, tuy nhiên qua lời hứa hẹn và động viên của tôi, anh hoan hỷ nhận lời.

Thế là từ đó đến nay, anh đã đồng hành với chúng tôi gần 25 năm trong tiến trình phát triển của tờ báo, trong lòng quý mến của độc giả dành cho anh nói riêng và cho Ban Biên Tập Viên Giác nói chung.

Cảm ơn anh, đã từ lâu anh tạo cho tôi một dấu ấn tín nhiệm về tinh thần làm việc, giữ đúng kỳ hạn, luôn cố gắng tìm tòi để dịch những tin tức đặc biệt nhằm phục vụ độc giả. Đó là trách nhiệm -trách nhiệm của một cộng tác viên thường trực bất vụ lợi cũng như những người khác, không hưởng thù lao của một tờ báo tôn giáo. Xin thành thật tán thán công đức của anh.

Thừa Ủy nhiệm của Thầy Chủ Nhiệm và Ban Biên Tập Báo Viên Giác, một lần nữa cảm ơn anh đã hoàn thành một chuyến đăng trình đầy tình cảm tốt đẹp với tờ báo Viên Giác.

Trong thời gian tới, quý độc giả có thể tìm đọc Tin Nước Đức trên trang nhà Viên Giác www.info@viengiac.de hay www.viengiac.de

• **Phù Vân/Chủ Bút**

IN VIỆT NAM

• Quảng Trục phụ trách

*** Hơn 240.000 công nhân không có việc làm vào cuối năm 2022**

Công đoàn Công sản đã đưa ra dữ kiện thống kê ban đầu là có hơn 240.000 công nhân ngành dệt may, da giày, chế biến gỗ không có việc làm vào dịp cuối năm 2022, do các công ty cắt giảm hoặc chờ đơn đặt hàng của đối tác. Trần Thanh Hải, Phó chủ tịch thường trực Tổng liên đoàn Lao động cs cho biết, thống kê trên của bên Công đoàn là chưa đầy đủ, do tình trạng cắt giảm lao động, giờ làm đang diễn ra trên diện rộng. Để giữ chân công nhân, nhiều nhà máy đã dùng hết phép năm nay, và cho công nhân nghỉ bằng cách ứng ngày phép của năm 2023. Tổng liên đoàn Lao động cs bày tỏ lo ngại về tình trạng thiếu việc làm diễn ra mạnh vào cuối năm nay, nên đồn đốc lực lượng công đoàn cơ sở phải có giải pháp bảo vệ người lao động, tránh tình trạng tranh chấp, đình công. Hoàng Quang Phòng, Phó chủ tịch Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam giải thích về nguyên nhân công nhân thiếu việc làm là do, chịu ảnh hưởng từ tình hình chiến tranh Nga xâm lăng Ukraine trên thế giới, nhiều thị trường ngoại quốc dự báo sức mua lớn, năng lực chi trả cao, nhưng thực tế hiện tại không được như kỳ vọng, dẫn đến việc các công ty bị thiếu hụt đơn hàng. Theo Hiệp hội Da giày Túi xách Việt Nam, trong quý 4, các công ty trong ngành này đã bị giảm 30% đơn hàng, số tiền thu được từ việc xuất cảng giảm từ tháng 9/2022.

*** Tàu “nước lạ” ngang nhiên đậu trái phép ở vịnh Vân Phong**

Ngày 4/11/2022 loan tin, một chiếc tàu hàng có chữ Trung Cộng cùng 15 thuyền viên đã thản nhiên neo đậu trên vịnh Vân Phong, tỉnh Khánh Hòa mà không hề xin phép. Báo Vietnamnet đã không dám gọi tên là tàu của nước nào, mà chỉ nêu chung chung là “tàu nước ngoài”, mặc dù trên tàu có treo cờ và dưới thân viết bằng chữ Trung Cộng. Sự việc được phát hiện vào chiều 1/11, đúng thời gian Nguyễn Phú Trọng, Tổng Bí thư đảng Cộng sản kết thúc chuyến đi “triều

kiến” ở Trung Cộng. Bộ chỉ huy Bộ đội Biên phòng tỉnh Khánh Hòa cho biết, đơn vị đã ra quyết định xử phạt chỉ 25 triệu đồng với con tàu trên, vì đã vào vùng thủy nội địa Việt Nam neo đậu trái phép. Đồng thời, yêu cầu chủ tàu hàng phải đưa tàu rời khỏi vùng biển đã vi phạm. Theo Bộ chỉ huy Bộ đội Biên phòng Khánh Hòa, thuyền trưởng đã không xuất trình được giấy phép neo đậu tại khu vực trên do cơ quan có thẩm quyền cấp phép, mà họ chỉ nói nguyên nhân là “vào neo đậu để tránh gió”.

(Nguồn hình Vietnamnet)

*** Cộng sản Việt Nam, Trung cộng cam kết sẽ giải quyết thỏa đáng tranh chấp chủ quyền biển Đông**

Bắc Kinh và Hà Nội đồng lòng cam kết giải quyết ổn thỏa các vấn đề trên Biển Đông cũng như các tranh chấp khác, đồng thời chung tay giải quyết các thách thức từ bên ngoài – bao gồm các “cuộc cách mạng màu” và những lời chỉ trích nhằm vào hoạt động nhân quyền của hai nước – trong bối cảnh cạnh tranh ngày càng trầm trọng giữa Hoa Kỳ và Trung Cộng. Nguyễn Phú Trọng, Tổng Bí thư đảng cs Việt Nam, đã kết thúc chuyến thăm Trung Cộng kéo dài ba ngày từ ngày 30-10 đến 1-11/2022 bằng việc đưa ra tuyên bố chung với Chủ tịch Trung Cộng Tập Cận Bình, cam kết đẩy tình hữu nghị “đồng chí và anh em” lên một tầm cao mới. Trọng là nhà lãnh đạo ngoại quốc đầu tiên gặp ông Tập tại Bắc Kinh sau khi ông Tập tiếp tục nhiệm kỳ lãnh đạo Đảng Cộng sản Trung Cộng lần thứ ba, phá vỡ tiền lệ tại đại hội toàn quốc lần thứ 20 vào tháng trước. Đối với Trọng, người cũng tiếp tục nhiệm kỳ thứ ba của mình với tư cách là nhà lãnh đạo đảng cs Việt Nam vào năm ngoài, đây là chuyến đi ngoại quốc đầu tiên sau khi Trọng bị đột quỵ vào năm 2019. Mặc dù căng thẳng về tranh chấp Biển Đông phần lớn đã giảm bớt kể từ năm 2019, nhưng đây vẫn là vấn đề thách thức nhất giữa các nước láng giềng xã hội chủ nghĩa, cả hai đều tuyên bố chủ quyền một phần lớn của tuyến đường thủy đang tranh chấp. Vào ngày 1/11 Nguyễn Phú Trọng đã thay mặt cho nhà cầm quyền Cộng sản để cùng với lãnh đạo Trung Cộng ra tuyên bố chung có nội dung, hai nhà cầm quyền vừa là láng giềng tốt, bạn bè tốt, vừa là đồng chí tốt, đối tác tốt, chia sẻ vận mệnh chung. Hai nhà cầm quyền sẽ tích cực thúc đẩy kết nối chiến lược phát triển hai nước, đẩy nhanh trao đổi, ký kết kế hoạch hợp tác về kết nối giữa khuôn khổ “Hai hành lang, một vành đai”, với sáng kiến Vành đai và Con đường; đồng thời

sớm hoàn thiện đánh giá quy hoạch tuyến hóa xa Lào Cai - Hà Nội - Hải Phòng. Thúc đẩy sớm đàm phán ký kết hiệp định mới về hợp tác nghề cá Vịnh Bắc Bộ. Nhất trí tăng cường hợp tác quốc phòng, làm sâu sắc thêm hợp tác về an ninh chính trị, tăng cường tiếp xúc cấp cao và giao lưu hữu nghị giữa hai nước. Trọng tái khẳng định với Trung Cộng rằng, sẽ kiên trì chính sách "Một Trung Quốc", không can thiệp vào công việc nội bộ của các nước. Trước các biến động trên thế giới, nhà cầm quyền hai nước cho rằng cần kiên trì theo con đường xã hội chủ nghĩa, và kiên trì phương châm "láng giềng hữu nghị, hợp tác toàn diện, ổn định lâu dài, hướng tới tương lai". Cũng trong chuyến "triều kiến" này, Trọng đã ký kết nhiều thỏa thuận và bản ghi nhớ với Trung Cộng, mà sẽ tiếp tục đưa VN sâu vào vòng phụ thuộc TC về chính trị, ngoại giao, quân sự, an ninh quốc phòng, kinh tế, tài chính ...

*** Dân biểu Alan Lowenthal cùng 6 Dân biểu khác kêu gọi Đài Loan hỗ trợ công dân Việt Nam khởi kiện Formosa**

Theo thông cáo báo chí của Văn phòng Dân Biểu Alan Lowenthal, ông Lowenthal cùng 6 Dân biểu Quốc hội Hoa Kỳ khác đã gửi thư cho Đài Loan yêu cầu chính quyền nước này hỗ trợ công dân Việt Nam khởi kiện công ty Formosa. Năm 2016, Công ty Gang Thép Hưng Nghiệp Formosa Hà Tĩnh đã gây nên thảm họa môi trường lớn nhất từ trước đến nay tại Việt Nam, sau khi nước thải xả ra từ công ty này dẫn đến nhiều vụ cá chết hàng loạt, dạt trắng khắp bờ biển Vũng Áng và lan rộng đến bờ biển của bốn tỉnh Miền Trung Việt Nam, gây thiệt hại tài sản và thu nhập lâu dài của người dân. Cho đến nay, môi trường biển Miền Trung vẫn chưa hoàn toàn hồi phục và rất nhiều nạn nhân thảm họa Formosa chưa nhận được bồi thường hoặc số tiền nhận được không thỏa đáng so với thiệt hại. Trong lá thư gửi chính quyền Đài Loan, các vị Dân biểu nói rằng nhiều gia đình người dân Việt Nam khi khởi kiện Formosa Việt Nam đã bị bác bỏ đơn kiện, thậm chí nhiều gia đình nạn nhân đã bị bắt bớ, đánh đập dã man, hoặc bị tuyên án từ 5 đến 20 năm tù. Cuối thư, các Dân biểu Hoa Kỳ đã nhấn mạnh tầm quan trọng của quan hệ Mỹ - Đài Loan và các giá trị nền tảng của hai nước như dân chủ, nhân quyền, và pháp trị. Các Dân Biểu yêu cầu Bộ Ngoại Giao và chính quyền Đài Loan can thiệp và làm tất cả những gì pháp luật cho phép để hỗ trợ nạn nhân thảm họa Formosa tìm công lý tại Đài Loan. Tin thêm, hôm 22/10, nhiều người dân ở huyện Kỳ Anh, Hà Tĩnh đã chia sẻ

hình ảnh về khói trắng và vàng đục bốc lên nghi ngút tại khu công nghiệp Formosa. Theo báo Tuổi Trẻ, sự việc xảy ra vào khoảng 3 giờ chiều cùng ngày 22. Một lãnh đạo Công an tỉnh Hà Tĩnh cho biết, báo cáo của các đơn vị liên quan giải thích rằng, khu công nghiệp Formosa đang bị hồng quạt thông khí. Thông tin ban đầu cho biết, chưa có thiệt hại về người, còn quạt thông khí của khu công nghiệp bị hỏng đang hàn xì khiến sự cố bốc khói trắng đục.

(Nguồn Tuổi Trẻ)

*** CS Việt Nam khẳng định với Trung cộng sẽ từ chối đặt bất kỳ căn cứ ngoại quốc nào ở Việt Nam**

Sau chuyến thăm 4 ngày đến Trung Cộng của Nguyễn Phú Trọng, Bí thư đảng Cộng Sản Việt Nam, giới phân tích cho biết Bắc Kinh đã nhận được lời cam kết của Việt Nam rằng họ sẽ từ chối đặt bất kỳ căn cứ quân sự ngoại quốc nào trên lãnh thổ của mình. Trong cuộc gặp với Chủ tịch Trung Cộng Tập Cận Bình, Trọng nói rằng quan hệ với Trung Cộng là "ưu tiên hàng đầu" trong chính sách đối ngoại của Việt Nam. Trọng cho biết nhà cầm quyền Việt Nam đang tìm cách làm việc với Bắc Kinh để duy trì hòa bình, ổn định và tránh xung đột hàng hải "ảnh hưởng đến sự phát triển chung của quan hệ giữa hai nước". Theo tường thuật cuộc gặp do phía Trung Cộng công bố, Trọng nói với ông Tập rằng Việt Nam sẽ không cho phép bất kỳ căn cứ quân sự ngoại quốc nào được xây dựng ở Việt Nam, và cũng không hợp lực với bất kỳ quốc gia nào chống lại quốc gia khác. Trong cuộc gặp với Lý Khắc Cường, (cựu) Thủ Tướng Trung Cộng, vào hôm thứ Ba, Trọng nói rằng Việt Nam sẽ tuân theo chính sách một Trung Cộng. Theo ông Song Zhongping, cựu giảng viên và nhà phân tích của Quân đội Giải phóng Nhân dân, nhận định rằng tranh chấp Biển Đông – nơi mà các quốc gia khác, bao gồm Brunei, Nam Dương, Malaysia và Phi Luật Tân, cũng tuyên bố chủ quyền – là một "vấn đề không thể tránh khỏi" mà các nước láng giềng xã hội chủ nghĩa sẽ phải đối mặt. Quan hệ Trung-Việt phần lớn vẫn ổn định và có khả năng sẽ tiếp tục được duy trì khi mà Việt Nam vẫn giữ thái độ trung lập trong bối cảnh Hoa Kỳ đang gia tăng ảnh hưởng trong khu vực thông qua chiến lược Ấn Độ Dương – Thái Bình Dương.

(Nguồn SBTNTV.net)

*** G7 cung cấp 15 tỷ Mỹ Kim cho CSVN và Nam Dương để bỏ khai thác than.**

G7 và các đối tác đã đưa ra những lời đề nghị trị giá hàng tỷ Mỹ kim để yêu cầu công sản Việt Nam, Nam Dương và Ấn Độ ngừng khai thác than đá – tuy nhiên họ vẫn chưa thuyết phục được những nền kinh tế mới nổi này từ bỏ nguồn nhiên liệu hóa thạch bẩn nhất này. Theo báo cáo ngoại giao bí mật của POLITICO, ba thỏa thuận được đưa ra đàm phán trong suốt năm 2022 và ít nhất hai thỏa thuận có thể sẽ được công bố trong cuộc đàm phán về khí hậu của Liên hiệp quốc COP-27 tại Ai Cập bắt đầu từ ngày 6/11. Theo POLITICO, ba thỏa thuận được mô phỏng theo thỏa thuận trị giá 8,5 tỷ Mỹ kim trước đó nhằm đóng cửa ngành công nghiệp than của Nam Phi, được gọi là thỏa thuận Đối tác Chuyển đổi Năng lượng Công bằng (JETP). Các cuộc đàm phán với cộng sản Việt Nam và Nam Dương đạt được thỏa thuận ban đầu lần lượt trị giá khoảng 5 tỷ Mỹ kim và 10 tỷ Mỹ kim. Các cuộc đàm phán với Ấn Độ không có tiến triển vì Delhi muốn thảo luận về việc ủng hộ năng lượng tái tạo thay vì loại bỏ dần ngành công nghiệp than của nước này. Cả Nam Dương và Việt Nam đều phụ thuộc rất nhiều vào sản xuất nhiệt điện than và vẫn chưa rõ nguồn năng lượng nào khác sẽ thay thế nguồn năng lượng này. POLITICO cho biết trong khuôn khổ các cuộc đàm phán do Bộ trưởng Tài chính Hoa Kỳ Janet Yellen và đặc phái viên khí hậu John Kerry dẫn đầu, các nhà tài trợ – G7, cùng với Na Uy và Đan Mạch – hiện đang tìm hiểu cách dự trữ năng lượng mặt trời và pin để thay thế năng lượng than.

(Nguồn SBTNTV.net)

*** “Tin đồn” Công ty của người tình của Thủ Tướng Cộng sản Việt Nam “vào lò”**

Ngày 22/10, Bộ Công an Cộng sản đang điều tra vụ án dự án bệnh viện liên quan đến bà Nguyễn Thị Thanh Nhàn (Người được cho là người tình của Thủ Tướng csVN Phạm Minh Chính), cựu Chủ tịch Công ty AIC và cựu Bí thư tỉnh Đồng Nai. Vụ án đã được Bộ Công an khởi tố, bắt giam cựu Bí thư Tỉnh Ủy Đồng Nai là ông Trần Đình Thành, và cựu Chủ tịch tỉnh Đình Quốc Thái về tội nhận hối lộ. Liên quan đến Công ty AIC, Bộ Công an đã khởi tố về hành vi “vi phạm quy định về đấu thầu gây hậu quả nghiêm trọng” xảy ra tại Bệnh viện Đa khoa tỉnh Đồng Nai. Bà Nhàn là người sáng lập AIC Group, và những năm gần đây liên tục trúng nhiều gói thầu cung cấp trang thiết bị trong nhiều lĩnh vực như y tế, giáo dục tại các địa phương. Một số lãnh đạo tỉnh Đồng Nai được cho là đã “giúp sức” lớn cho bà Nhàn để dàng trúng các gói thầu liên quan

đến dự án Bệnh viện Đa khoa tỉnh. Theo báo Tuổi Trẻ, đến tháng 4/2015, Bệnh viện Đa khoa Đồng Nai mới có tổng mức đầu tư 3.300 tỷ đồng đưa vào hoạt động. Sau khi bệnh viện đưa vào hoạt động thì xuất hiện tình trạng xã hội hóa y tế, trong khi nhiều thiết bị được đầu tư bằng ngân sách nhưng lại đưa vào khu điều trị dịch vụ để cho một công ty cổ phần tham gia điều hành. Kết quả điều tra xác định, ông Phan Huy Vũ, cựu Giám đốc Bệnh viện đã bị bắt vì cùng với bà Nhàn thực hiện thẩm định giá một cách sai phạm, gây thiệt hại hàng trăm tỷ đồng. Vụ án khiến nhiều quan chức lớn ở tỉnh Đồng Nai bị bắt giam. Còn bà Nhàn thì theo dư luận đã trốn thoát ra ngoại quốc.

(Nguồn Tuổi Trẻ)

*** Phó Chủ tịch nước CSVN khẳng định với Putin là rất coi trọng đối tác chiến lược với Nga**

Tại Hội nghị Thượng đỉnh lần thứ 6 về Phối hợp hành động và Các biện pháp xây dựng lòng tin ở Châu Á tổ chức tại Kazakhstan, bà Võ Thị Ánh Xuân, Phó Chủ tịch nước Cộng sản VN đã có cuộc trao đổi riêng với ông Vladimir Putin, Tổng Thống Nga. Trong cuộc gặp, bà Xuân khẳng định, nhà cầm quyền csVN rất coi trọng quan hệ đối tác chiến lược toàn diện với Liên bang Nga, mong muốn hai nước duy trì, và tăng cường hợp tác hiệu quả; tiếp tục phối hợp chặt chẽ, cùng nhau tháo gỡ các vướng mắc, cũng như khó khăn trong quan hệ hợp tác kinh tế- thương mại, đầu tư song phương một cách thực chất và tin cậy. Về phía Nga, ông Putin khẳng định, luôn coi cs Việt Nam là đối tác quan trọng hàng đầu trong chính sách đối ngoại, và đồng ý với bà Xuân rằng, cần tăng cường hợp tác để đưa quan hệ song phương ngày càng đi vào chiều sâu, thực chất hiệu quả. Ngoài cuộc gặp với ông Putin, bà Xuân còn có cuộc trao đổi với ông Vương Kỳ Sơn, Phó chủ tịch nước Trung Cộng. Bà Xuân nói rằng, nhà cầm quyền coi việc củng cố, và phát triển mối quan hệ đối tác chiến lược giữa hai nhà cầm quyền là ưu tiên hàng đầu trong toàn bộ đường lối đối ngoại, đồng thời mong muốn thúc đẩy quan hệ hai đảng, hai nước không ngừng phát triển với tin cậy chính trị cao hơn.

(Nguồn Vietnamnet)

*** Mưa lũ khiến 4 người ở Đà Nẵng tử vong trong đêm tối**

Truyền thông trong nước loan tin, cơn bão số 5 gây ra mưa lũ vào tối 14 và sáng 15/10/2022,

hiến ít nhất 4 người ở thành phố Đà Nẵng tử vong, hàng chục ngàn ngôi nhà ở Đà Nẵng và Huế bị ngập. Báo cáo nhanh của Ban Chỉ huy phòng, chống thiên tai, tìm kiếm cấp cứu và phòng thủ dân sự Đà Nẵng cho biết, toàn thành phố có hàng ngàn nhà dân bị ngập sâu, nhiều tuyến đường bị sạt lở sau trận ngập lụt lịch sử. Đất, đá, và bùn trên bán đảo Sơn Trà đã tràn xuống mặt đường Lê Văn Lương gây khó khăn cho việc đi lại của người dân. Ước tính có 7,5 ha hoa màu bị thiệt hại; phía nam hầm Hải Vân bị lũ lụt tràn từ trên núi Hải Vân gây ra những dòng nước lớn, phải đóng cửa hầm. Tại Thừa Thiên - Huế, mưa xối xả đã làm cho 11.200 nhà dân bị ngập gần một mét, giao thông bị chia cắt, các đoàn tàu phải dừng lại tại ga Huế. Đến nay vẫn chưa có một báo cáo chính thức thống kê thiệt hại do trận mưa lớn gây ra.

(Nguồn Tuổi Trẻ)

*** Mưa lũ ở miền Trung làm cho nhiều nơi bị cô lập**

Truyền thông trong nước ngày 12/10 loan tin, mưa lũ đang diễn ra tại các tỉnh Phú Yên, Bình Định, Quảng Ngãi, Quảng Nam và Đà Nẵng khiến nhiều nơi bị sạt lở, ngập lụt. Tại tỉnh Phú Yên, Sở Giao thông vận tải đã đề nghị Bộ Giao thông vận tải, và Ủy ban nhân dân tỉnh Phú Yên tuyên bố tình trạng khẩn cấp về thiên tai, do một số cầu trên quốc lộ 1 bị xói lở và nhiều con đường khác bị hư hỏng. Tại hai tỉnh Quảng Ngãi và Quảng Nam, nhiều nơi vẫn còn bị chìm sâu trong nước, hàng chục ngàn người dân bị cô lập. Đặc biệt, vào chiều tối 10/10, một phần quả núi đã đổ ập xuống khu vực tổ máy phát điện của Nhà máy điện Kà Tinh 1, tỉnh Quảng Ngãi làm một công nhân đang trực bị mất tích và tổ máy bị vùi lấp. Một số xã thuộc huyện Trà Bồng, tỉnh Quảng Ngãi đang bị chia cắt vì đất đá sạt lở làm ách tắc đường. Còn tại khu vực gần cầu Ô Sông, xã Bình Long, huyện Bình Sơn, tỉnh Quảng Ngãi có một ghe đánh cá bị chìm, khiến anh Nguyễn Minh Tuấn, 31 tuổi bị mất tích trên sông, hai người đi cùng may mắn được cứu thoát. Đối với tỉnh Quảng Nam, có một số nơi nước ngập sâu hơn 3 mét, làm 3 người chết vì bị nước cuốn trôi. Tại Bình Định, mưa lớn hai ngày qua đã gây ngập úng, sạt lở tại một số địa phương, khiến nhiều người dân đi lại khó khăn.

(Nguồn Tuổi Trẻ)

*** Thêm 78 người được giải cứu từ Cambodia về nước**

Ngày 11/10 Đồn biên phòng Cửa khẩu quốc tế Mộc Bài, tỉnh Tây Ninh làm thủ tục tiếp nhận 78 công dân Việt Nam do nhà chức trách Cambodia bàn giao. Những công dân này đã được nhà chức trách Cambodia giải cứu trong các casino, công ty trá hình, hoạt động bất hợp pháp tại một số tỉnh thành giáp với biên giới Việt Nam. Sau khi tiếp nhận, Bộ đội biên phòng Tây Ninh đã thực hiện xác minh nhân thân, và hoàn tất thủ tục để cho các nạn nhân trên về địa phương. Còn việc có phạt hành chính các nạn nhân hay không thì không được báo chí nhắc đến. Theo Bộ đội biên phòng Tây Ninh, trong 78 công dân trên thì có một số người bị truy nã quốc tế về tội buôn lậu, nên đã bàn giao cho công an Cộng sản tại Sài Gòn. Được biết, thời gian qua, một số cửa khẩu của Việt Nam với biên giới Cambodia liên tục tiếp nhận công dân, nạn nhân Việt Nam được giải cứu từ các công ty lừa đảo, casino. Họ là những nạn nhân bị dụ dỗ sang Cambodia "làm việc nhẹ lương cao", nhưng khi sang đến nơi thì bị ép phải thực hiện lừa đảo người Việt qua mạng internet, nếu không làm tốt sẽ bị đánh đập, tra tấn, và bán cho nơi khác. Tuy nhiên, khi họ được giải cứu về nước thì bị công an, bộ đội Cộng sản đối xử như tội phạm, và phạt hành chính. Theo Lãnh sự quán Cộng sản Việt Nam tại Cambodia, từ đầu năm 2022 đến nay, đã có hơn 600 người Việt được giải cứu từ Cambodia.

(Nguồn Vnexpress)

*** Cộng sản Việt Nam được bầu vào Hội đồng Nhân quyền Liên Hiệp Quốc. Nam Hàn, Venezuela bị loại**

Đại hội đồng Liên Hiệp Quốc hôm thứ Ba 11/10/22 đã bầu Nam Phi, Algeria, Bangladesh, Bỉ, Chile, Costa Rica, Georgia, Kyrgyzstan, Maldives, Morocco, Romania và cộng sản Việt Nam vào Hội đồng Nhân quyền với nhiệm kỳ ba năm bắt đầu từ ngày 1 tháng 1 năm 2023. Đức và Sudan cũng giành được nhiệm kỳ thứ hai trong cơ quan có trụ sở tại Geneva, nhưng Nam Hàn và Venezuela không tái đắc cử. Hội đồng 47 thành viên không thể đưa ra các quyết định ràng buộc về mặt pháp lý, nhưng các quyết định của hội đồng này có sức nặng chính trị và nó có thể cho phép các cuộc thẩm vấn. Olaf Wientzek, giám đốc văn phòng Geneva của Tổ chức Konrad Adenauer của Đức cho biết: "Đây là một bức tranh hỗn hợp. Rất là ngạc nhiên khi Nam Hàn không tái đắc cử, nhưng các quốc gia dân chủ cấp tiến cảm thấy nhẹ nhõm khi Venezuela bị loại. Các ứng cử viên được bầu theo nhóm địa lý."

Đã có hai cuộc đua cạnh tranh vào thứ Ba – giữa các quốc gia châu Á – Thái Bình Dương và Mỹ Latinh & Caribbean – để bầu ra 14 thành viên. Thành viên không được phục vụ nhiều hơn hai nhiệm kỳ liên tiếp. Các nhà quan sát cho rằng cuộc bầu cử rất quan trọng vì nó có thể tạo ra cán cân quyền lực trong một hội đồng đang bị chia rẽ trầm trọng.

Số phiếu bầu ngày càng gần hơn về các vấn đề quan trọng, và tuần trước, một liên minh do phương Tây dẫn đầu đã thua cuộc tranh luận về cáo buộc người Duy Ngô Nhĩ bị ngược đãi ở Tân Cương chỉ với hai lá phiếu trong một thất bại lịch sử.

*** Kế hoạch đổi tên Ký túc xá Linacre College gặp trục trặc vì “50 triệu bảng Anh đầu tiên chưa đến nơi”**

Kế hoạch đổi tên ký túc xá Linacre College thuộc Đại học Oxford thành Thao College đang gặp “trục trặc” khi khoản tài trợ đầu tiên do tỷ phú Nguyễn Thị Phương Thảo (CEO Hãng hàng không VietJet) cam kết chưa đến nơi. Theo nguồn tin tổng hợp từ Daily mail, ký túc xá Linacre thông báo đã ký một biên bản ghi nhớ (MoU) với tập đoàn Sovico Group do bà Nguyễn Thị Phương Thảo làm chủ tịch để nhận được một khoản tài trợ.

Cùng với đó, Linacre College cũng sẽ đổi tên thành “Thao College” sau khi nhận được tiền. Khoản thanh toán đầu tiên trị giá 50 triệu bảng Anh dự trù sẽ được trả cho ký túc xá vào ngày 30/6/2022 nhưng vẫn chưa đến. Báo chí Anh đăng tải thông tin, giữa lúc có nhiều lời đồn đoán cho rằng bà Thảo tái cân nhắc về việc tài trợ do lo lắng dư luận tiêu cực xung quanh việc đổi tên Linacre College, đặc biệt là từ phía cựu sinh viên trường. Tờ The Telegraph dẫn lời một nguồn tin cho rằng nếu việc đổi tên không diễn ra thì nữ Tổng giám đốc hãng Hàng không Vietjet có thể rút lui. Bà Thảo từng bày tỏ niềm tin rằng Oxford là nơi phù hợp để đóng góp lâu dài cho nhân loại, và thông qua việc quyên góp, bà hy vọng sẽ có những đóng góp đáng kể để nâng cao truyền thống và danh tiếng của Oxford. Tuy nhiên, một số người cho rằng việc đổi tên thành Thao College sẽ bỏ qua lịch sử lâu đời đằng sau những cái tên của ký túc xá.

Ký túc xá được thành lập vào năm 1962 và được đặt theo tên của Thomas Linacre, một học giả, nhà nhân văn và bác sĩ người Anh nổi tiếng thế kỷ 15. Ông Linacre còn thành lập Royal College of Physicians trong nỗ lực nâng cao tiêu

chuẩn và ngăn chặn việc hoạt động của các bác sĩ “lang băm”.

(Nguồn SBTNTV.net)

*** Chủ tịch tập đoàn Vạn Thịnh Phát bị bắt về tội lừa đảo chiếm đoạt tài sản**

Ngày 8/10 Cơ quan cảnh sát điều tra Bộ Công an Cộng sản đã khởi tố, bắt tạm giam bà Trương Mỹ Lan, chủ tịch Tập đoàn Vạn Thịnh Phát để điều tra tội “lừa đảo chiếm đoạt tài sản”, xảy ra tại Công ty Cổ phần Tập đoàn Đầu tư An Đông và các tổ chức, đơn vị có liên quan. Ngoài bà Lan, thì cơ quan điều tra cũng khởi tố, bắt tạm giam đối với các bị can, Trương Huệ Vân, Tổng giám đốc Công ty Cổ phần Tập đoàn cai quản Bất động sản Windsor; Nguyễn Phương Hồng, phụ tá Công ty cổ phần Tập đoàn Vạn Thịnh Phát; Hồ Bửu Phương, cựu Chủ tịch hội đồng Công ty Cổ phần Chứng khoán Tân Việt, cựu Phó tổng giám đốc phụ trách tài chính Công ty Cổ phần Tập đoàn Vạn Thịnh Phát.

Theo kết quả điều tra, các bị can đã có hành vi gian dối trong việc phát hành, mua bán trái phiếu trái quy định của luật pháp để chiếm đoạt hàng ngàn tỷ đồng của người dân từ năm 2018-2019. Được biết, Tập đoàn Vạn Thịnh Phát thuộc sở hữu của gia tộc họ Trương, do bà Trương Mỹ Lan cùng chồng là ông Eric Chu Nap Kee điều hành, được xếp vào hàng những công ty gia đình giàu có nhất Việt Nam.

(Nguồn Tuổi Trẻ)

*** Cựu viên chức Tổng Lãnh sự quán Việt Nam tại Nhật bị bắt vì nhận hối lộ**

Ngày 5/10 cơ quan An ninh điều tra Bộ Công an cs đã khởi tố, bắt tạm giam ông Nguyễn Hồng Hà, cựu viên chức Tổng Lãnh sự quán Cộng sản Việt Nam tại Osaka, Nhật Bản, về tội nhận hối lộ. Ông Hà trong lúc đương chức đã lợi dụng chức vụ quyền hạn trong khi thi hành công vụ, và lừa đảo chiếm đoạt tài sản xảy ra tại Bộ Ngoại giao, Hà Nội, và các đơn vị liên quan. Ngoài ông Hà, thì cơ quan An ninh điều tra Cộng sản còn khởi tố, bắt tạm giam bà Nguyễn Lê Ngọc Anh, cựu cán bộ Đại sứ quán Cộng sản Việt Nam tại Malaysia về tội lợi dụng chức vụ quyền hạn trong khi thi hành công vụ; và ông Hoàng Anh Kiêm, làm nghề tự do cũng bị bắt về tội đưa hối lộ. Phía An ninh không nói rõ, hai viên chức trên đã nhận hối lộ bao nhiêu tiền, và nhận hối lộ trong vụ án như thế nào. Mà chỉ cho biết, hiện tại, cơ quan An ninh điều tra Bộ Công an Cộng sản vẫn

đang tiếp tục điều tra mở rộng vụ án, để giải quyết theo quy định.

(Nguồn Vietnamnet)

*** 100 hành khách Việt Nam mất liên lạc khi đi du lịch Nam Hàn**

Hôm 25/10/2022 bà Lê Thị Thu Hằng, phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Cộng sản cho biết, có khoảng 100 người Việt Nam đã mất liên lạc sau khi nhập cảnh vào Nam Hàn với mục đích du lịch qua phi trường quốc tế Yangyang tỉnh Gangwon. Sau khi sự việc xảy ra, những hãng bay và các công ty du lịch có liên quan phải tạm dừng đưa khách du lịch đến đảo Yangyang, tỉnh Gangwon đến hết tháng 10/2022. Theo bà Hằng, hiện tại tòa đại sứ cộng sản Việt Nam tại Nam Hàn đã liên hệ với nhà chức trách sở tại để điều tra và tìm hiểu sự việc. Đồng thời, cơ quan Lãnh sự Cộng sản sẽ phối hợp với cơ quan địa phương trong nước, và công ty du lịch tại Việt Nam để tìm hiểu thông tin về những công dân mất liên lạc, và thực hiện các biện pháp giảm thiểu, ngăn chặn tình trạng người Việt lợi dụng hình thức du lịch để tìm cách ở lại Nam Hàn một cách bất hợp pháp.

Đại diện Tổng cơ quan Du lịch Nam Hàn tại Việt Nam cho biết trước đó, do một số nguyên nhân, hiện tại công ty du lịch được chỉ định tại Việt Nam và Nam Hàn đang triển khai sản phẩm du lịch miễn visa tới Yangyang thông qua đường bay thẳng của hãng hàng không Fly Gangwon, và tạm thời không thể tiếp nhận khách ghi danh theo diện miễn visa đến Yangyang từ 12 giờ đêm 23/10 đến 31/10/2022.

(Nguồn Thanh Niên)

*** Con các lãnh đạo ở Quảng Ngãi đi du học bằng ngân sách không chịu về cống hiến cho địa phương**

Đài VOV ngày 21/10 loan tin, 4 cá nhân là con các lãnh đạo sở ngành tỉnh Quảng Ngãi sau khi được tài trợ 5 tỷ đồng để đi du học ở ngoại quốc xong thì không chịu về cống hiến cho địa phương tối thiểu 10 năm như cam kết. Theo báo Giao thông, hơn 10 năm trước, tỉnh Quảng Ngãi ban hành quyết định về tiến trình, đối tượng tuyển chọn đưa người đi du học ngoại quốc. Các đối tượng được tuyển chọn phải là sinh viên tốt nghiệp đại học hệ chính quy trong nước và ngoại quốc, xếp loại tốt nghiệp đại học giỏi hoặc xuất sắc, không quá 30 tuổi, lý lịch rõ ràng, có hộ khẩu thường trú tại Quảng Ngãi hoặc cha, mẹ có hộ khẩu ở Quảng Ngãi. Sau khi đưa ra quy định trên, thì có 4 cá nhân được chọn đều là con của

lãnh đạo sở ngành trong tỉnh như, Phạm Thị Mỹ Hạnh, con ông Phạm Thanh Hải, Trưởng ban Tuyên giáo Tỉnh ủy; Nguyễn Lê Ngọc Hà, con ông Nguyễn Chín, Trưởng ban Tổ chức Tỉnh ủy; Phạm Thành Việt, con ông Phạm Tấn Hoàng, Chủ tịch Ủy ban thành phố Quảng Ngãi; và Huỳnh Thị Lan Viên, con ông Huỳnh Chánh, Giám đốc Sở Tài chính. Tuy nhiên, sau khi học xong thì cả 4 đều không chịu về để cống hiến cho địa phương như cam kết. Vì vậy, Ủy ban kiểm tra Trung ương Cộng sản yêu cầu Tỉnh ủy Quảng Ngãi ra lệnh, vào cuộc kiểm tra. Đây được xem là sai phạm lớn, nguy cơ thất thoát tiền ngân sách. Ông Tạ Công Dũng, Giám đốc Sở Nội vụ tỉnh Quảng Ngãi cho biết, sự việc trên đã có báo cáo, nhưng là báo cáo dạng "mật" nên không nói được.

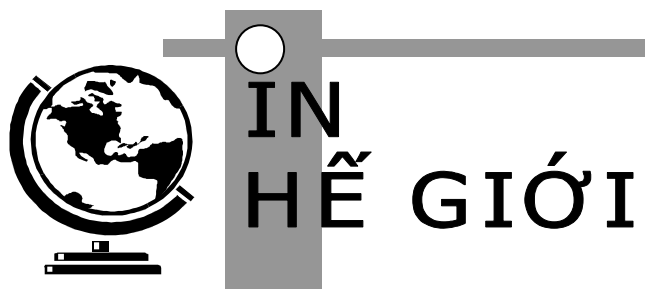
(Nguồn SBTN.net)

*** Chạy án không thành công, Giám Đốc thành phố Thủ Đức đòi lại 1 triệu Mỹ kim**

Ngày 17/9 tại phiên tòa xét xử 6 bị cáo trong vụ cựu Giám đốc Bệnh viện thành phố Thủ Đức chi 60 tỷ đồng để chạy án, luật sư của ông cựu giám đốc đã yêu cầu Viện kiểm sát trả lại số tiền 1,05 triệu Mỹ kim tiền chạy án cho thân chủ mình là ông Nguyễn Minh Quân. Trong vụ án này, có 6 bị cáo đã bị tòa án Hà Nội tuyên án gồm, Bùi Trung Kiên, cựu viên chức Phòng 6, cơ quan Cảnh sát điều tra tội phạm về tham nhũng, kinh tế, buôn lậu, thuộc Bộ Công an nhận 9 năm tù vì tội "Lừa đảo chiếm đoạt tài sản". 5 bị cáo còn lại nhận án về tội "Môi giới hối lộ". 5 bị cáo này đã đứng ra môi giới để giúp ông Quân chạy án, tuy nhiên Bùi Trung Kiên đã lừa đảo số tiền chạy án. Theo luật sư của ông Quân, trong vụ án trên, ông Quân được xác định là bị hại, nên việc Viện Kiểm sát đề nghị tịch thu 1,05 triệu Mỹ kim, mà bị cáo Kiên đã lừa đảo chiếm đoạt là thuộc về bị cáo Kiên, là không đúng. Vì vậy, phía Viện kiểm sát nên trả lại tiền cho người bị hại là ông Quân. Phía Viện kiểm sát đối đáp rằng, trong vụ án trên, ông Quân không bị xem xét tội đưa hối lộ đã là chính sách khoan hồng của luật pháp, nên Viện Kiểm sát đề nghị tịch thu số tiền này sung công quỹ Nhà nước là đúng quy định. Trong một vụ án khác, ông Quân được xác định đã vi phạm trong việc đấu thầu ở Bệnh viện Thủ Đức.

(Nguồn Tuổi Trẻ)

Quảng Trực
(Tháng 10 & 11.2022)

• Quảng Trục phụ trách

* ASEAN và Hoa Kỳ nâng cấp quan hệ lên đối tác chiến lược toàn diện

Hiệp hội các Quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) và Hoa Kỳ vào ngày 12/11 đồng ý nâng cấp quan hệ thành đối tác chiến lược toàn diện. Tuyên bố Lãnh đạo ASEAN - Hoa Kỳ tại Hội nghị Cấp cao ASEAN và Hoa Kỳ lần thứ 10 diễn ra ở thủ đô Nam Vang, Campuchia, cho biết như vừa nêu. Hai phía trong Tuyên bố nêu rõ việc nâng cấp quan hệ lên đối tác chiến lược toàn diện phản ánh tham vọng của Hội nghị Cấp cao ASEAN - Hoa Kỳ lần thứ 9 và Hội nghị Cấp cao Đặc biệt ASEAN - Hoa Kỳ 2022. Thỏa thuận nâng cấp quan hệ sẽ mở ra những lĩnh vực hợp tác mới có ý nghĩa quan trọng đối với an ninh và thịnh vượng của một tỷ dân của hai phía. Reuters loan tin phát biểu của Tổng Thống Hoa Kỳ Joe Biden về thỏa thuận rằng đó là một bước quan trọng tiến đến cùng giải quyết "những vấn đề lớn nhất của thời đại chúng ta". Những vấn đề gồm từ khí hậu đến bảo đảm an ninh sức khỏe, đến phòng vệ trước mối nguy lớn đối với trật tự dựa trên căn bản luật pháp. Ông cho rằng khu vực Đông Nam Á là trọng tâm của chiến lược Ấn Độ - Thái Bình Dương tự do và rộng mở của chính phủ Mỹ và Washington cam kết nguồn lực cho đối tác chiến lược toàn diện ASEAN - Hoa Kỳ. Đó không chỉ là lời nói suông. Đây là chuyến thăm Đông Nam Á đầu tiên của ông Biden trong cương vị Tổng Thống Hoa Kỳ. Sự hiện diện của ông kỳ này được nhận định như tái khẳng định của Hoa Kỳ tại khu vực sau thời gian bị cho không rõ ràng dưới thời người tiền nhiệm Donald Trump; khi mà Trung cộng nỗ lực gia tăng ảnh hưởng và thế chân nước Mỹ tại khu vực này. Năm ngoái Trung cộng và ASEAN đã nâng cấp quan hệ thành đối tác chiến lược toàn diện.

* Ngoại trưởng Mỹ cảnh báo Trung cộng sẽ xâm lược Đài Loan sớm hơn dự kiến

Ngoại trưởng Hoa Kỳ Antony Blinken hôm 17/10 cảnh báo Trung cộng có thể đưa ra quyết định xâm lược Đài Loan sớm hơn dự kiến.

Ngoại trưởng Mỹ đưa ra phát biểu này tại một sự kiện ở trường Đại học Stanford ở California. Ông đồng thời cũng nói: "Đã có một thay đổi trong cách tiếp cận của Bắc Kinh đối với Đài Loan trong những năm gần đây". Phát biểu mới của Ngoại trưởng Mỹ được đưa ra sau khi Chủ tịch Tập Cận Bình có bài phát biểu tại phiên khai mạc Đại hội Đảng Cộng sản Trung cộng ở Bắc Kinh hôm 16/10 vừa qua. Trong bài phát biểu này, Chủ tịch Tập Cận Bình khẳng định: "Chúng ta sẽ không bao giờ từ bỏ sử dụng vũ lực, và chúng ta sẽ giữ lựa chọn sử dụng tất cả các biện pháp cần thiết". Theo Ngoại trưởng Mỹ, Trung cộng đã có "một quyết định quan trọng rằng nguyên trạng là không còn được chấp nhận và rằng Bắc Kinh quyết tâm theo đuổi việc thống nhất ở thời hạn sớm hơn". Ngoại trưởng Mỹ không đưa ra thông tin cụ thể về thời hạn này là gì. Bắc Kinh từ trước đến nay luôn coi Đài Loan là một lãnh thổ không thể tách rời và chỉ chờ được thống nhất.

* Hội nghị về biến đổi khí hậu COP-27 khai mạc tại Ai Cập

Hội nghị lần thứ 27 các bên tham gia Công ước Khung của Liên Hiệp Quốc về Biến đổi Khí hậu, gọi tắt COP-27, vào ngày 6/11 được chính thức khai mạc tại Thành phố Sharm El-Sheikh, tỉnh Nam Sinai, Ai Cập. Trang mạng chính thức của hội nghị cho biết hoạt động này diễn ra từ ngày 6/11 đến 18/11. Chương trình nghị sự gồm bốn chủ đề chính: tài chính khí hậu, thích ứng với biến đổi khí hậu, tổn thất và thiệt hại do biến đổi khí hậu gây nên; nâng tham vọng hành động khí hậu. Sau phiên khai mạc vào ngày 6/11, trong hai ngày 7 và 8/11 gần 100 nguyên thủ quốc gia và người đứng đầu các chính phủ trên thế giới tham gia Hội nghị Thượng đỉnh giữa các nhà lãnh đạo trên thế giới. Chủ đề thảo luận gồm phát triển hydro xanh, vấn đề nước và an ninh lương thực, đà suy giảm tăng trưởng kinh tế toàn cầu, lạm phát leo thang. Đoàn Việt Nam tham dự COP-27 được dẫn đầu bởi Bộ trưởng Tài nguyên - Môi trường Trần Hồng Hà. Tại COP-26 hồi năm ngoái ở Glasgow, Scotland, Vương quốc Anh, đại diện Việt Nam là ông Thủ Tướng Phạm Minh Chính. Lúc đó ông này đưa ra cam kết đến năm 2025 phát thải ròng của Việt Nam sẽ bằng '0'.

* Mỹ, Nhật, Canada kết thúc diễn tập chung ở Biển Đông

Lực lượng Hàng hải của ba nước Hoa Kỳ, Nhật Bản và Canada đã kết thúc đợt diễn tập chung tại Biển Đông từ ngày 23/9 đến 1/10 vừa

qua. Lực lượng Hải quân Hoa Kỳ vào ngày 30/9 đưa tin vừa nêu trên trang chủ. Tin cho biết đợt diễn tập chung do Lực lượng Phòng vệ trên biển của Nhật (JMSDF) dẫn đầu. Ba phía tham gia để ủng hộ cho kế hoạch của chính phủ Tokyo tại khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương. Trong đợt diễn tập, phía Nhật có hai tàu sân bay trực thăng JS Izumo (DDH 183) và JS Takanami (DD 110); phía Mỹ có khu trục hạm tên lửa với Arleigh Burke USS Higgins (DDG 76) và tàu hậu cần USNS Rappahannock (T-AO- 240); phía Canada có hai khinh hạm HMCS Winnipeg (FFH 338) và HMCS Vancouver (FFH 331). Lực lượng của ba phía tập huấn tăng cường kỹ năng hoạt động hàng hải, sẵn sàng, không chiến, phóng hỏa tiễn mang đầu đạn hạt nhân thật và các kịch bản diễn tập nâng cao...

*** Hải quân Nga, Trung cộng diễn tập chung ở Thái Bình Dương**

Tàu chiến của hải quân Nga và Trung cộng vừa bắt đầu đợt tuần tra và diễn tập chung ở Thái Bình Dương. Thông tấn xã Nga Tass dẫn tuyên bố của Bộ Quốc phòng Nga cho biết như vậy hôm 15/9. Đây là lần thứ hai hải quân hai nước tiến hành tuần tra chung ở Thái Bình Dương kể từ lần đầu tiên diễn ra vào tháng 10 năm ngoái. Theo Bộ Quốc phòng Nga, tàu chiến hai nước sẽ thực hiện hoạt động chung về chiến thuật, tổ chức và liên lạc, cũng như diễn tập bắn pháo và vận hành trực thăng trên tàu. Tuyên bố của Bộ Quốc phòng Nga cho biết: "Mục tiêu của nhiệm vụ tuần tra là tăng cường hợp tác hải quân giữa Nga và Trung cộng, giữ gìn hòa bình, ổn định ở Châu Á - Thái Bình Dương, theo dõi vùng biển, cũng như bảo vệ các cơ sở hoạt động kinh tế trên biển của Nga và Trung cộng". Cuộc diễn tập xảy ra vào khi Tổng Thống Nga Putin và Chủ tịch Trung cộng Tập Cận Bình có cuộc gặp vào ngày 15/9 bên lề hội nghị thượng đỉnh của Tổ chức Hợp tác Thượng Hải (SCO) tại Uzbekistan. Cuộc chiến của Nga tại Ukraine và eo biển Đài Loan sẽ được thảo luận trong cuộc gặp giữa hai bên. Lãnh đạo hai nước được trông đợi sẽ tái khẳng định quan hệ đối tác chiến lược nhưng khó có khả năng lãnh đạo Trung cộng sẽ cam kết giúp đỡ Nga về mặt quân sự hay tài chính vì Bắc Kinh muốn duy trì lập trường trung lập trong cuộc xung đột Nga - Ukraine, đồng thời cũng không muốn gây khó khăn hơn trong quan hệ với các đối tác thương mại phương Tây.

Giải Nobel Năm 2022

Dù nam giới chiếm đa số giải Nobel trong lịch sử, nhưng cũng có nhiều nhà khoa nữ có những phát hiện làm thay đổi cuộc sống và xứng đáng được vinh danh ở giải thưởng danh giá này.

*** Giải Nobel Hòa bình 2022 được trao cho một nhà hoạt động Belarus và hai tổ chức của Nga, Ukraine.**

Giải Nobel Hòa bình năm 2022 thuộc về nhà hoạt động nhân quyền Belarus đang bị tù Ales Bialiatski, nhóm đấu tranh cho quyền dân sự Memorial của Nga và tổ chức cổ xúy cho các giá trị nhân quyền Center for Civil Liberties (Trung tâm Tự do Công dân) của Ukraine. Ủy ban Nobel Na Uy công bố quyết định vừa nêu vào ngày 7/10 và theo Chủ tịch Berit Reiss-Andersen của Ủy ban Nobel Na Uy, lý do trao giải Nobel Hòa bình năm nay nhằm vinh danh những quán quân nổi bật về nhân quyền, dân chủ và chung sống hòa bình tại ba quốc gia láng giềng của nhau là Belarus, Nga và Ukraine. Bà Berit Reiss-Andersen nói với báo giới rằng: "*Bằng những nỗ lực kiên định vì những giá trị nhân bản, chống chủ nghĩa quân phiệt và vì các nguyên tắc của luật pháp, các khôi nguyên giải Nobel Hòa bình năm nay làm sống lên và vinh danh viễn kiến về hòa bình, tình hữu nghị giữa các quốc gia của vị sáng lập giải Alfred Nobel. Đây là một viễn kiến hết sức cần thiết cho thế giới hiện nay*". Giải Nobel Hòa bình tiếp tục theo truyền thống vinh danh các nhóm, các tổ chức và giới hoạt động nỗ lực ngăn chặn xung đột, giảm bớt gian khó và bảo vệ nhân quyền. Hai khôi nguyên Giải Nobel Hòa bình năm ngoái - phóng viên Dmitry Muratov người Nga và bà Maria Ressa người Phi Luật Tân, từ khi nhận giải đến nay, tiếp tục đấu tranh cho sự sống còn cho cơ quan truyền thông của họ, thách thức mọi nỗ lực của nhà cầm quyền nhằm buộc họ im tiếng. Cả hai đã được trao giải vì những cố gắng bảo vệ tự do ngôn luận- một điều kiện tiên quyết của dân chủ và nền hòa bình trường cửu.

*** Giải Nobel Văn học 2022 vinh danh nhà văn Pháp Annie Ernaux**

Nữ văn sĩ người Pháp Annie Ernaux là khôi nguyên giải Nobel Văn học 2022. Bà được vinh

danh nhờ có nhiều thành tựu trong mảng tự truyện gắn liền với xã hội học. Viện Hàn lâm Thụy Điển vào chiều ngày 6/10 (theo giờ Việt Nam) công bố như vừa nêu. Theo đó, giải Nobel Văn học năm nay dành cho nữ văn sĩ Annie Ernaux, 82 tuổi, là phần thưởng cho 'lòng can đảm và sự nhạy bén giúp bà khám phá ra cội rễ, sự xa cách và những hạn chế chung của hồi ức cá nhân'. Viện Hàn lâm Thụy Điển giải thích rằng bà Annie Ernaux đã kiên trì và từ những góc nhìn khác nhau đã xem xét một cuộc sống ghi dấu bằng những cách biệt rõ ràng về giới tính, ngôn ngữ và giai cấp. Tác phẩm đầu tay Les Armories Vides của bà ra đời vào năm 1974; tuy nhiên đến năm 2008 khi tác phẩm Les Années được xuất bản, tiếng tăm của bà mới nổi trên toàn thế giới. Tác phẩm này vào năm 2017 được dịch ra Anh ngữ với tựa The Years.

*** Giải Nobel Hóa học 2022 thuộc ba nhà khoa học về nghiên cứu phân tử kết hợp**

Giải Nobel Hóa học năm 2022 được Viện Hàn lâm Khoa học Hoàng gia Thụy Điển công bố vào ngày 5/10 cho ba nhà khoa học với nghiên cứu về phát triển hóa học click và hóa học sinh trực giao được sử dụng trong phát triển dược phẩm và lập bản đồ ADN. Đó là các nhà khoa học Carolyn R. Bertozzi, người Mỹ, K. Barry Sharpless, người Mỹ, và Morten Meldal, người Đan Mạch. Viện Hàn lâm Khoa học Hoàng gia Thụy Điển nhận định hai nhà khoa học K. Barry Sharpless và Morten Meldal đã đặt nền tảng cho phản ứng hóa học click. Đây là thuật ngữ nói đến việc sử dụng các phân tử dễ dàng liên kết với nhau. Còn nhà khoa học Carolyn Bertozzi nghiên cứu nâng phản ứng này lên một tầm cao hơn và đưa vào sử dụng trong tổ chức sống. Nhà khoa học K. Barry Sharpless nhận được giải Nobel Hóa học lần thứ hai. Vào năm 2000, ông đưa ra khái niệm phản ứng hóa học click như vừa nêu. Năm 2001, ông lần đầu được trao giải Nobel Hóa học.

*** Giải Nobel Vật lý 2022 vinh danh 3 nhà nghiên cứu khoa học lượng tử**

Giải Nobel Vật lý 2022 được công bố tại Viện Hàn lâm Khoa học Hoàng gia Thụy Điển ở Stockholm vào ngày 4/10. Viện Hàn lâm Khoa học Hoàng gia Thụy Điển quyết định trao giải Nobel Vật lý năm 2022 cho 3 nhà khoa học Alain Aspect (Pháp), John F. Clauser (Mỹ) và Anton Zeilinger (Áo). Nhà khoa học Alain Aspect thuộc Đại học Paris-Saclay và Trường Bách khoa Paris

ở Palaiseau, Pháp. Nhà khoa học John F. Clauser thuộc công ty J.F. Clauser & PGS, Walnut Creek, Mỹ. Người thứ 3 nhận giải Nobel Vật lý 2022 là Anton Zeilinger - Đại học Vienna, Áo. Ba nhà khoa học nhận giải Nobel Vật lý 2022 được vinh danh cho "những thí nghiệm với các photon ở trạng thái vướng víu, xác lập vi phạm bất đẳng thức Bell và tiên phong trong khoa học thông tin lượng tử". Nghiên cứu của 3 nhà khoa học đoạt giải Nobel Vật lý 2022 đã mở đường cho công nghệ mới dựa trên thông tin lượng tử, theo Ủy ban Nobel. Theo AP, các nhà vật lý thường giải quyết những vấn đề thoát tiên có vẻ xa rời những mối quan tâm hàng ngày, như những hạt nhỏ bé, những bí ẩn không gian và thời gian..., nhưng những nghiên cứu của họ cung cấp nền tảng cho nhiều ứng dụng thực tế của khoa học.

*** Giải Nobel Kinh tế 2022 vinh danh nghiên cứu về khủng hoảng tài chính**

Giải Nobel Kinh tế được công bố hôm 10/10 thuộc về Ben S. Bernanke, Douglas W. Diamond và Philip H. Dybvig "vì những nghiên cứu về ngân hàng và khủng hoảng tài chính", khép lại mùa giải Nobel 2022. Ông Ben S. Bernanke sinh tại Augusta, bang Georgia (Mỹ). Ông tốt nghiệp tiến sĩ năm 1979 tại Học viện Công nghệ Massachusetts, Đại học Cambridge và từng đảm nhiệm cương vị Chủ tịch Ngân hàng Dự trữ liên bang Mỹ (Fed) giai đoạn 2006-2014. Nhà kinh tế học Douglas W. Diamond hiện là Giáo sư chuyên ngành tài chính của Đại học Chicago. Trong khi đó, tốt nghiệp tiến sĩ tại Đại học Yale vào năm 1979, nhà kinh tế học Philip H. Dybvig hiện là Giáo sư chuyên ngành Ngân hàng và Tài chính thuộc Đại học Washington ở St. Louis. Những nhà khoa học đoạt giải năm nay đã nâng cao đáng kể hiểu biết về vai trò của các ngân hàng trong nền kinh tế, đặc biệt là trong các cuộc khủng hoảng tài chính. Một phát hiện quan trọng trong nghiên cứu của họ là tại sao việc tránh sự sụp đổ của ngân hàng là điều rất quan trọng. Giải thưởng Nobel cuối cùng của năm nay có tên gọi chính thức là giải thưởng Sveriges Riksbank (Ngân hàng Trung ương Thụy Điển) về Khoa học Kinh tế để tưởng nhớ ông Alfred Nobel, người sáng lập giải Nobel. Những người được vinh danh sẽ nhận giải thưởng danh giá trị giá 10 triệu krona Thụy Điển (tính theo tỷ giá hôm 10-10 là hơn 885.000 USD).

•Quảng Trục
(tháng 10 & 11-2022)

Gia đình chúng tôi vô cùng thương tiếc báo tin cùng thân bằng quyến thuộc và các bạn hữu xa gần: Mẹ, Bà Nội, Bà Ngoại, Bà Cố của chúng tôi là:

Cù Bà HỨA CHỬ

Nhũ danh Đỗ Thị Mạnh

Sinh ngày 25.12.1928 tại Long Thành, Việt Nam

Mất ngày 17.9.2022 (nhằm ngày 22 tháng 8 năm Nhâm Dần)

tại Monheim, Đức Quốc

Thượng thọ 95 tuổi.

Tang gia đồng kính bái:

- Trưởng nữ: Hứa Thị Ba và gia đình (Đức)
- Trưởng nam: Hứa Sang và gia đình (Hoa Kỳ)
- Thứ nữ: Hứa Thị Huệ và gia đình (Hoa Kỳ)
- Thứ nữ: Hứa Thị Sáu (Đức)
- Con rể: Dương Bình Cường và các con (Đức)
- Thứ nữ: Hứa Ngọc Liên và gia đình (Hoa Kỳ)
- Thứ nữ: Hứa Ngọc Hà và gia đình (Đức)
- Thứ nữ: Hứa Ngọc Mai và gia đình (Thụy Sĩ)
- Thứ nam: Hứa Giàu (Đức)
- Thứ nữ: Hứa Hoàng Yến và gia đình (Đức)
- Thứ nữ: Hứa Hoàng Lan và gia đình (Đức)

CÁO PHÓ & CẢM TẠ

Gia đình chúng con/ chúng tôi vô cùng đau buồn
báo tin cùng thân bằng quyến thuộc, bằng hữu xa gần.
Mẹ, Em, Chị chúng con / chúng tôi là:

PHAN THỊ XUÂN

Pháp danh Đồng Liên

Sanh ngày 04.08.1952 tại Sài Gòn/ Vietnam

Mất ngày 08.10.2022 (nhằm ngày 13.09 năm Nhâm Dần)

tại Laatzen/ Germany

Tang gia chúng con/ chúng tôi thành kính tri ân:

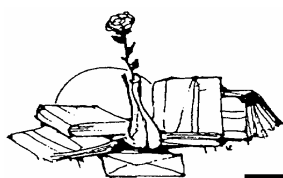
- Hòa Thượng Thích Như Điển, Phương Trượng Tổ Đình Viên Giác Hannover
- Thượng Tọa Thích Hạnh Định, Trụ trì chùa Viên Giác Hannover
- Đại Đức Thích Hạnh Lý, Đại Đức Thích Hạnh Bốn, Đại Đức Thích Hạnh Nhẫn
- Sư Cô Thích Nữ Hạnh Bình, Sư Cô Thích Nữ Thông Chánh
- Chi hội Phật Tử Hannover
- Ban Hộ Trì Tam Bảo và Ban Trai Soạn Tổ Đình Viên Giác Hannover
- Cùng tất cả quý thân bằng quyến thuộc, bạn hữu gần xa từ Hannover, Braunschweig và vùng Phụ cận. Đã thăm hỏi, điện thoại, cầu nguyện, cầu siêu và tiễn đưa Hương Linh của Mẹ, Em và Chị của chúng con/chúng tôi sớm vãng sanh về Tây Phương Cực Lạc Quốc.

Trong lúc tang gia bối rối, không sao tránh khỏi thiếu sót. Kính mong chư Tôn Đức và Quý vị niệm tình hỷ thứ.

Tang gia đồng kính bái và cảm tạ

- Con: Phan Anh-Vũ
- Anh Chị và tất cả các em cùng toàn thể gia quyến

Theo lời di nguyện của Mẹ, Em và Chị của chúng con/ chúng tôi
Tất cả tịnh tài phúng điệu cúng dường Tam Bảo Chùa Viên Giác Hannover.

HỘP THƯ VIÊN GIÁC

Trong thời gian qua VIÊN GIÁC đã nhận được những thư từ, tin tức, tài liệu, bài vở, kinh sách, báo chí của các Tổ Chức, Hội Đoàn, Tôn Giáo và các Văn Thi Hữu khắp các nơi gửi đến.

• THƯ TÍN

- **Đức:** HT Thích Như Điển, Thị Tâm Ngô Văn Phát, Trần Thế Thi, Từ Hùng Trần Phong Lưu, Hoàng Quân, Đỗ Trường, Phù Vân, Tùy Anh, Lê Ngọc Châu, Nguyễn Quý Đại, Lam Ngọc, Nguyễn Song Anh.

- **Pháp:** Hoang Phong, Chúc Thanh.

- **Ý:** Elena Pucillo Truong, Trương Văn Dân.

- **Bỉ:** Nguyễn Trí Hồ Thanh Trước.

- **Hoa Kỳ:** Diễm Châu/Cát Đan Sa, Tuệ Nga, Thái Tú Hạp, thylanthao, Lâm Minh Anh, Nguyễn Văn Bon.

- **Úc Châu:** Trần Viết Dung.

- **Việt Nam:** Tôn Nữ Mỹ Hạnh.
Nguyễn Cần.

• THƯ & SÁCH BÁO

- **Đức:** Buddhistische Monatsblätter Nr.3/22. Buddhismus aktuell 4/2022. D&C+E&Z Nr. 09/22.

- **Pháp:** Báo Khánh Anh số 134.

- **Thụy Sĩ:** Mục Vụ số 409 & 410.

- **Korea:** Buddhism and Culture Vol. 1/2022.

PHƯƠNG DANH CÚNG DƯỜNG

(Tính đến ngày 31. 10. 2022)

Trong thời gian gần đây, Chùa Viên Giác có nhận được tiền của quý Đạo Hữu gửi bằng cách chuyển qua Ngân Hàng hay bằng Bưu Phiếu, nhưng không ghi rõ mục đích. Thí dụ như Cúng Dường, Tu Bồ Chùa, Ấn Tống Kinh, Pháp Bảo v.v...

Ngoài ra có Đạo Hữu nhờ người khác đứng tên chuyển tiền nhưng không rõ chuyển tiền giùm cho ai để Cúng Dường hoặc thanh toán vấn đề gì. Do đó khi nhận được tiền, Chùa không thể nào ghi vào sổ sách được.

Để tránh những trở ngại nêu trên, kính xin quý Đạo Hữu khi chuyển tiền hoặc gửi tiền về Chùa nhớ ghi rõ Họ & Tên, địa chỉ đầy đủ và mục đích để Chùa tiện ghi vào sổ sách.

Ngoài ra khi quý vị xem Phương Danh Cúng Dường xin đọc phần trên cùng là tính đến ngày?... tháng?... để biết rằng tiền đã chuyển đi ngày nào và tại sao chưa có tên trong danh sách.

Chùa có sổ Konto mới và Tu Viện Viên Đức cũng đã có sổ Konto (xin xem phía sau). Kính xin quý vị thông cảm cho.

Thành thật cảm ơn quý Đạo Hữu.

Danh sách PDCD của quý Đạo Hữu & Phật Tử, chúng tôi xin phép chỉ đánh máy một lần chữ ĐH (Đạo Hữu) ở bên trên.

* Tam Bảo

ĐH. Đào Xuân Hồng & Nguyễn Thị Anh và Huyền My Đào & Bảo Nam Đào (Wolfsburg) 50€. Bành Tâm Sơn (Wiesbaden) 10€. Bạt bè & thân bằng quyến thuộc HHHL Hoàng Tùng 480€. Beu Chu Suy, Thi Quỳnh Uyên Do & Fup Chu Suy 50€. Bùi Thanh Hòa 20€. Chi Hội PTVN Bremen 100€. Chí Thành Leuchtweis 200€. Chöling 100€. Chùa Phật Linh (Trụ trì Thích Hạnh Định) 120€. Đặng Phương Anh 20€. Đào Diệu Linh 70€. Diệu Loan 20€. Diệu Ngọc La Khiết Phương 50€. Đỗ Đình Bình 825€. Đỗ Nhật Linh 20€. Đồng Hương Nguyễn Thị Thanh Phương 100€. Đồng Hương Vũ Tuyết Vân 20€. Đồng Liên 10€. Dr. Thoai-Dao Trang 324€ HHHL Xuan Van-Trang Dong Hue. Eddie Lương 100€. Fam. Lam Van Trang 100€. Fam. Nguyễn (Nguyễn Hoàng Dung) 20€. Fam. Trần Tuyết Loan 50€. Francisco Struzynski & Sina Struzynski 20€. Gđ. Họ Thang 200€ HHHL Cao Ngọc Lan. Gđ. Hoàng 40€. Gđ. Huỳnh Tổng Sơn 20€. Gđ. La Long 20€. Gđ. Lê Thị Ngọc 50€ (Thai nhi yếu tử). Gđ. Ngọc Phước, Tâm Mỹ, Đồng Hòa & Đồng Nhã 40€. Gđ. Nguyễn Thị Tố Trinh 20€. Gđ. Phương & Thông 100€. Gđ. Pt Trần Đức Việt 100€. Gđ. Quảng Ngộ & Diệu Hiền 100€. Gđ. Thang Kiên Ngọc 550€ HHHL Bà Cao Ngọc Lan mất ngày 02.10.2022. Gđ. Trí Vui (Bạch Chí Tùng & Nguyễn Thị Trang) 50€. Gđ. Văn Anh 50€. Gđ. Vũ 50€. HHHL Dr. Nguyễn Mạnh Hùng 200€. HHHL Hoàng Tùng 150€. HHHL Huệ Minh 300€. HL Cao Ngọc Lang 20€. HL Hoàng Tùng 100€. HL Hoàng Văn Cương Pd Đồng Mạnh 50€. Hoàng Minh Ngọc 10€. Học sinh Đức lớp 10 Trung Học Hildesheim 48€. Huệ Phước Trần-Đặng Nhật Minh & Gđ. Ngọc Cần Trần Thị Lan 100€. Huệ Sáng 100€. Lại Thị Sơn 15€. Lê Chí Dung 15€. Lê Kiều Anh 10€. Lê Thị Thanh Nga 100€. Lê Thị Thu Dung 200€.

Lớp học người Đức 70€. Lớp học người Đức 67€ (Hugo). Lưu Nguyệt Thín 111,41€. Mai Diệu Hồng 50€. Maxi 10€. Nguyễn Thị Vân 100€. Ngô 10€. Ngọc Van Thị Nguyễn 50€ HH cúng Ba của con và Van Ngọc Ngo. Nguyễn Anh Tùng 10€. Nguyễn Hoài Phương 100€. Nguyễn Thanh Thủy 120€. Nguyễn Thị Kim Huê 30€. Nguyễn Thị Tuyết Nhung 10€. Nguyễn Thị Vân Quỳnh 100€. Nguyễn Trí Nguyễn Thị Diệu Hạnh 100€. Nguyễn Văn An 600€. Nguyễn Văn Quyết 100€. Phạm Minh Hoàng (Dương Van) 20€. Phạm Thị Oanh 10€. Phạm Thị Thanh Hiền 50€. Phan Hồng Sơn 30€. Phi Holste Hoàng Chúc Nguyên 30€. Pt. Diệu Đức 20€. Pt. Đồng Chiêu 10€. Pt. Huệ Sáng Lê Thị Thanh 50€. PT. Nürnberg 100€. Pt. Trần Hoàng Việt 40€. Quách Trung 20€. Quảng Mạnh Nguyễn Mạnh Hùng 5€. Quý Phật Tử ẩn danh cúng dường Pháp hội Hoa Nghiêm 1.050€. Sơn Nguyễn 1.122,30€. Tăng Thị Mai 40€. Thị Chơn Ngô Ngọc Diệp 40€. Thiện Hiếu Phan Thị Hồng Nhung 120€. Thiện Học 50€. Thiện Nhứt Vương Tuyết Băng 30€. Trần Đức Nghĩa 10€. Trần Kim Hồng Vy 50€. Trần Thị Thu Thảo 20€. Trang Kim Anh 40€. Van Trang 108€. Viên Hồng Nguyễn Thái Bạch Hồng 50€. Vũ Hoài Hương, Nguyễn Minh Tâm & Nguyễn Ivy 10€. Vũ Thị Phương 10€. Vũ Thị Thu Huyền 20€ HHHL cho Cha. Werner Rowotzki 2€. Trần Văn Tiến (Aachen) 50€. Hoàng Lân & Thị Nụ Nguyễn (Alfeld) 20€. Gđ. Hiếu (Atasakum) 50€. Gđ. Trần Văn Cường (Berlin) 50€. Lê Văn Minh (Braunschweig) 20€. Gđ. Lương & Nguyễn (Bremen) 50€. Nguyễn Thị Mai Thủy 50€. Nguyễn Thị Thu Huyền 50€. Trần Thị Thúy 100€. Fam. Dương & Hứa Lê Liêng (Celle) 150€. Trần Thanh Huê (Coesfeld) 20€. Gđ. Chiến Thường & Mai Hùng (Erfurt) 50€. Nguyễn Thị Hoa (Essen) 50€ HHHL chồng Như Thịnh Nguyễn Gia Trường và con nuôi Đặng Phước Long. Phạm Việt Anh & Phạm Mai Trang (Flensburg) 50€. Chi Hồng (Göttingen) 320€. Diệu Hoa Nguyễn Thị Liên & Đào Đức Vương Minh Pd Thiện Mẫn (Hamburg) 45€. Gđ. Đình Văn Dũng 20€. Gđ. Nguyễn Thanh Bình (Hameln) 20€. Nguyễn Văn Hiến 30€ HHHL Bồ Nguyễn Hoài Nam sinh 1954. Trịnh Xuân Phong 20€. Đặng Thị Tuyết (Hannover) 10€. Gđ. Hiếu 150€. Gđ. Pt Ngọc Cẩn Trần Thị Lan 150€. Gđ. Pt Thiện Lượng 100€. Gđ. Pt Trần Thị Lan 100€ HHHL Chú Cao Văn Tường. Gđ. Thiện Học 50€. Hà Phước Minh Thảo 40€. Hạ, Ôn, Hồng & Hương 30€. Jolie Kỳ 20€. Vũ Thị Thu Huyền 50€. Diệu Trinh (Ibbenbüren) 50€. Đồng Lạc 50€. Đồng Nam & Nguyễn Ngọc Châu 50€. Gđ. Phan Thị Kim Lan (Laatzten) 400€ HHHL Phan Thị Xuân Pd Đồng Liên. Gđ. Sơn 700€. Trần Thị Thắm Pd Thanh Hòa 50€. Gđ. Phạm Văn Sơn (Hải) & Đồng Hoa Nguyễn Thị Thu Hương (Lehrte) 120€. Chi+Kaspar Nguyen (Lindenberg) 20€. Hue Wollenberg (Moers) 30€. Hồ Thị Nguyệt (München) 20€. Nguyễn Minh Tuyền 50€. Bành (Osnabrück) 10€. Nguyễn Đình Chương (Remscheid) 20€. Gđ. Nguyễn Vũ Bằng (Rheine) 20€. Trần Văn An (Gđ. Bà Thanh Bình) (Schweiz) 300€. Lê Hoàng Đế (St. Katarinen) 30€. Đồng Diệu Tạ Thu Hiền (Stadthagen) 100€. Phạm Thị Nhung 50€. Nguyễn Minh Nguyệt (Steinhude) 20€. Nguyễn Thị Ngọc Thảo (Straubenhardt) 25€. Hoàng Văn Chiến (Suhl) 100€. Đặng Hồng Việt (Torgau) 20€. Nguyễn Thị Nhiên (Ulm) 30€. Ngô Minh Sang (Unna) 300€. Lê Ánh Hồng (Vechta) 20€. Trần Thị Giang 200€. Vũ Thị Thoan (Wasbek) 100€ HH cho 2 cháu Nguyễn Văn Chiến & Nguyễn Đức Long. Quý Đạo Hữu & Phật Tử ẩn danh 2.030€.

* TT. Thích Hạnh Sa (Wilhelmshaven) 500€. Diệu Như (Danmark) 67,20€. Phan Quốc Bửu (USA) 4.863€. Sweden: Chùa Viên Dung 2.000€. Quý Phật Tử chùa Viên Dung 138€. Nguyễn Hạnh Nhã Ca 200€. Cô Quảng Diệu 100€. Diệu Hà 320€. Cô Vân 1.000€. Trần Lệ Trường & Diệu Thanh 460€. Thanh 92€. Ẩn danh 414€. Phan Thị Tố Nga (Đức) 30€. Hamburg: Ẩn danh 200€. Tâm Giới Đức 50€. Diệu Khải 50€. Thanh Thắng 100€. Nguyễn Viễn Phương (Koblenz) 50€. Quảng Tịnh Tâm (Canada) 758€. Thiện Vũ Nguyễn Thị Kim Oanh (Nürnberg) 50€. Diệu Nhân Nguyễn Thị Hiền (München) 100€. Thiện Huy (Frankfurt) 100€. Trình Thu Huệ (Paderborn) 50€. Huệ Hương (München) 50€.

*** Báo Viên Giác**

Đào Công Cẩn & Đào Công Lộc (Düsseldorf) 400€ (Cáo Phó). Hoàng Cương Nguyễn & Dr. Nguyễn Thị Minh Ngọc 20€. Hồng Châu Rashid 50€. Huỳnh Anh Kiệt 30€. Lâm Thị Muôn 30€. Lê Hoàng Anh 50€. Mueller Thị Thương 100€. Nguyễn Đại Hưng & Nguyễn Thị Diệp Thanh 100€ (Cáo Phó & Cảm Tạ). Nguyễn Minh Nga 47,50€. Nguyễn Thị Kim Huê 20€. Nguyễn Thị Kim Thủy 50€. Phạm Minh Hoàng (Dương Van) 10€. Trần Thị Toàn 47,50€. Trần Văn Tiến (Aachen) 50€. Bùi Ngọc Yến (Bad Dürken) 40€. Huỳnh Văn Mạnh (Belgique) 30€. Trần My Lee (Berlin) 20€. Lý Quốc Kinh (Braunschweig) 20€. Trần Xuân Dân (Bremen) 30€. Trương Quốc Cường (Bremerhaven) 20€. Đoàn Thị Long (Buchholz) 100€. Hoàng Ngọc Bích (Dillingen) 20€. Wolfgang-Dung Lotz (Dörentrup) 20€. Tăng Bích Phần (Duisburg) 20€. Lâm Thanh Tùng (Düsseldorf) 25€. Trần Thiện Lành (Trần/Hồ) (Dußlingen) 20€. Nguyễn Thị Hoa (Essen) 50€. Mme Lý Quốc Bình (France) 50€. Nguyễn Anh Chương 20€. Nguyễn Thị Thanh (Frankfurt/M) 50€. Huỳnh Thị Bạch Nguyệt (Grünwald) 20€. Trịnh Quang Khánh (Hamburg) 10€. Huỳnh Tú Dung (Helmstedt) 50€. Trần Quốc Sĩ (Holland) 30€. Nguyễn Thị Vân (Italia) 30€. Châu Thanh Hoa (Koblenz) 20€. Lê Thọ Hạng (Langen) 20€. Hồ Thị Nguyệt (München) 30€. Đặng Văn Hậu (Offenburg) 20€. Đặng Giang Toàn (Ostfildern) 30€. Trần Thị Diệu Hoa (Ravensburg) 25€. Nguyễn Vũ Bằng & Trương Thị Hồng Phúc (Rheine) 30€. Lý Thị Kim Huê (Riedisheim)

50€. Lâm Trí Dũng (Rodgau) 50€. Lê Hoàng Đế (St. Katarinen) 20€ + 20€ (Phân Ưu). Hoàng Bá Nhứt (Stuttgart) 25€. Trần Trung Pd Đồng Nghĩa 100€. Huỳnh Cuối Liễu (Tettngau) 25€. Nguyễn Thị Nhiên (Ulm) 20€. Nguyễn Nhân Lộc (USA) 80€. Nguyễn Quang Thiều (Wiesbaden) 30€. Huỳnh Thị Bích (Würzburg) 20€.

*** Ấn Tống**

-Đại Tạng Kinh: Trần Thu Hà 100€. Dương Thị Ngọc Liên (Friedrichshafen) 1.000€.

-Thiền Môn Nhứt Tụng: Diệu Ngọc (Schweiz) 100€.

-Sách Văn Hóa Phật Giáo: Hà Văn Thành 50€.

*** Sửa chùa**

Sư Cô TN Hạnh Bình & Đỗ Thị Dung, Thiện Thủy, Thiện Hậu, Thiện Đức, Thiện Xuân và Thiện Mỹ (Frankfurt) 1.500€. Diệu Ngọc & Quảng Tâm (Thụy Trần) 300€.

*** Trai Tăng:** Lê Thị Thu Dung 200€.

*** Thiện & Xã Hội**

-Cô nhi, Cùi, Mù & Dưỡng lão: Hoàng Cường Nguyễn & Dr. Nguyễn Thị Minh Ngọc 100€. Lê Thị Hoe 40€. Nguyễn Văn An 1.200€. Phi Nam (Karlsruhe) 30€. Hoàng Ngọc Bích (Dillingen) 100€.

-Nôi cháo tình thương: Nguyễn-Phạm Thị Thu Thủy (Belgique) 100€. Nguyễn Thị Nhiên (Ulm) 20€.

-Xe lăn: Nguyễn Thị Nhiên (Ulm) 30€.

-Mô mắt tìm lại ánh sáng: Phi Quang (Karlsruhe) 30€.

*** Cứu giúp nạn nhân Ukraine:** Hue Wollenberg (Moers) 20€.

*** Học Viện Phật Giáo Viên Giác**

Chùa Từ Tâm (Sweden) 9.875,92€. Hồ Vĩnh Giang (Laatzten) 5.000€. Tam Man Nguyễn Thiên 500€. Đồng Diệu Tạ Thu Hiền (Stadthagen) 200€. Trần Thị Kim Dung (Việt Nam) 1.500€. Bành Tâm Sơn (Wiesbaden) 20€. Nguyễn Sáu (Karlsruhe) 20€.

*** Học bổng Tăng Ni VN**

Nguyễn Nhân Lộc (USA) 40€. Bành Tâm Sơn (Wiesbaden) 20€.

*** Ký tự**

HL Vũ Đắc Chiến 70€. Vũ Thị Sâm 100€ HL Hoàng Tùng. Chi+Kaspar Nguyễn (Lindenberg) 30€.

*** Quảng Cáo**

Klaus Stempfle 400€. Mile Com Thanh Nhan GmbH 800€.

*** Định Kỳ (Tháng 9 & 10/2022)**

Anh Châu Thị Trần-Lê 5€. Chöling 600€. Đặng Quốc Minh 20€. Diệu Khai, Diệu Ngọc & Quảng Tâm 100€. Đỗ Thái Bằng 60€. Đỗ Thị Hồng Hạnh 10€. Đoàn Thanh Vũ Phước 20€ HHHL Bà Võ Thị Hai Pd Đồng Phước. Đoàn Thực Như Hà 1.000€. Đồng Giới Nguyễn Thị Thu 20€. Gđ. Thiện Nam & Thiện H. 50€. Gđ. Viên Tú Nguyễn Thị Anh 10€. Hà Ngọc Kim 50€ HHHL Diệu Hạnh Đình Thị Hội. Hồ Thị Nguyệt 50€. Hoàng Thị Nhung 20€ HHHL Hoàng Văn Lịch. Hoàng Thị Phúc 10€. Hoàng Thị Tân 120€. Hồng Nghiệp Phan Huỳnh Trâm 10€. Hứa Thiện Cao 10€. Hue Wollenberg 20€. Kim Loan Lâm Thị Maier 20€. Lâm Đức Toàn 10€. Lâm Thị San 20€. Lê Hoàng Nhi 5€. Lê Minh Sang 40€. Lê Thị Ngọc Hân 100€. Lê Thị Tiến 30€. Lê Thùy Dương 20€. Lê Văn Đức 20€. Lý Kiến Cường 30€. Lý Lăng Mai 30€. Manuela Horn 20€. Ngô Thị Thắng 20,46€. Nguyễn Hòa 30€. Nguyễn Hoàng Vũ & Nguyễn Thị Thanh Phương 10€. Nguyễn Hữu Mừng Chi 20€. Nguyễn Liên Hương 40€. Nguyễn Ngọc Dương 10€. Nguyễn Quang Hùng 30€. Nguyễn Quốc Định 30€. Nguyễn Thị 40€. Nguyễn Thị Hiền 20€. Nguyễn Thị Hồng Quỳnh 20€. Nguyễn Thị Kim Lê 20€. Nguyễn Thị Minh Sáu 40€. Nguyễn Thị Ngọc Lan 40€ HHHL mẹ Nguyễn Thị Phụng Pd Đồng Phước. Nguyễn Thị Ngọc Thảo & Nguyễn Thanh Thuận (Straubenhardt) 25€. Nguyễn Thị Thanh Phương 10€. Nguyễn Thị Thu Nguyệt 20€. Nguyễn Thiện Đức 30€. Nguyễn Việt Châu 20€. Phạm Thị Mai & Minh Trương 40€. Phạm Văn Dũng & Đỗ Thị Cúc 12€. Phan Đình Du 100€. Phan Thị Dương 25,56€. Phan Thị Lan 14€. Phùng Văn Thanh 10€. Pt. Thiện Phước & Quảng Thảo 40€. Quách Lê Thị Kim Thu 50€. Sabine & Phan Trương Trần Vũ 100€. Tạ Thị Ngọc Dung 60€. Thái Kim Sơn 80€. Thái Quang Minh 200€. Thị Bích Lan Nguyễn-Erhart 30€. Thị Thiện Phạm Công Hoàng 50€. Thiện Độ Ngô Quang Đức 40€. Thiện Nam & Thiện H. 50€. Thiện Thủy Vũ Thị Xuyên 30€. Tôn Thúy 40€. Trần Mạnh Thắng 100€. Trần Tân Tiếng 22€. Trần Thị Kim Lệ 10€. Trần Thị Ngọc Anh (Trần Lăng Hía) 20€. Trần Thị Thu Thủy 10,22€. Trần Văn Dân 15€. Trần Văn Lục 30,68€. Trương Ngọc 100€. Tu Binh Spyra 20€. Uông Minh Trung 20€. Viên Tú Nguyễn Thị Anh 10€. Võ Thị My 20,46€. Võ Thị Mỹ 20€. Võ Văn Hùng 30€. Vũ Đình Đức

30€. Vũ Quang Tú 100€. Vũ Thị Phương Thảo 10€. Vũ Thị Tường Nhân 20,46€. Young Thị Thanh 30€.

Tu Viện VIÊN ĐỨC (tính đến ngày 30.09.2022)

* Tam Bảo

ĐH. Bành Hên 40€. Bành Quốc Đăng & Bành Tôn Mẫn 50€. Bích Thao 50€. Đào Thúy Uyên 150€. Diệu Hạnh Vương Kim Anh & Diệu Liên Vương Kim Huệ 130€ (Chấn tề). Diệu Minh 100€. Diệu Ngọc & Quảng Tâm 40€. Đinh Thị Thơm 50€. Đỗ Bích Giao 15€. Đỗ Trung 100€. Đỗ Văn Vinh 30€. Đồng Huệ Huỳnh Thị Đại 100€. Đồng Quý 300€. Dương Ngọc Tường Tri 100€. Dương Thị Ngọc Liên 30€. Fam. Nguyễn 10€. Fam. Phạm Vốn - Thiện Chơn 50€. Gđ. Đàm & Trần 20€. Gđ. Hải Tùng & Phương Anh 20€. Gđ. Phan Thị Nhung 20€. Gđ. Pt. Đồng Châu 50€. Gđ. Tâm Sơn 100€. Gđ. Thiện Hiếu Le Ty Thao Tran 300€. Gđ. Trần Niên Phước 100€. Gđ. Vũ Thị Thu 20€. Gđ. Nụ+Paul, Hương+Dũng & Trung-Dương-Đam 80€. Giang Mười 50€. HL. Giới Phúc Trần Văn Phúc 10€. Hoàng Sang Lưu 20€. Huỳnh Thị Trinh 20€. Jenny Mai 50€. Kim Loan Lâm Thị Maier 30€. Kim Phượng Ngọc 20€. Lai Phi 50€. Lai Trung Việt & Lo Thị Phương 40€. Lê Hồ 50€. Lê Thị Kim Loan 60€. Lê Thị Tuyền 10€. Lê Thúy Hà 20€. Lương Văn Du 50€. Lý Chí Lý 100€. Lý Doan Minh 20€. MICOLINO Jean-Baptiste 50€. Ngô Kim Hà 20€. Nguyễn Anh Giang 20€. Nguyễn Đức Cường 20€. Nguyễn Kim Định & Thiện Tánh Nguyễn Thị Chất 200€ cầu an & HHLH Giác Đạo Nguyễn Thị Kim Hương & Thanh Trần Trần Hữu Phước. Nguyễn Thanh Hải 90€. Nguyễn Thị Kim Dung 100€ HHLH Trần Hữu Phước Pd Thanh T. Nguyễn Thị Lan Anh 10€. Nguyễn Thị Thảo 20€. Nguyễn Thị Thúy Hà 20€. Nguyễn Tuyết Xinh 90€. Ong Thị Ten 50€. Phạm Thái Hùng 10€. Phạm Thanh Duyên & Đinh Thị Thu Thủy & Phạm Hưng 50€. Phạm Thị Hạnh 30€. Phạm Thị Tiết Hồng 72,17€. Pt. Huệ Dung Trần Thị Thoa 30€. Pt. Nguyễn Huệ Nguyễn Đình Tùng 100€. Quách Thị Phương & Văn Khánh 20€. Quý Phật Tử ẩn danh 120€. Scheckinzug 100€. Son 20€. Sư Cô TN Hạnh Bình 120€. Tâm Huệ 20€. Thanh Hương Bauer 30€. Thiện Tâm Lê Thị Phú 10€. Trần Hoàng Minh 60€. Trần Mạnh Thắng 100€. Trần T.T. Hà 20€. Trần Thị Nga 30€. Trần Thị Nở 60€. Trung Hôn 20€. Vũ Đình Đức 30€. Werner Weresel 50€. Đỗ Công Hùng (Aalen) 50€. Fam. Trương (Albstadt) 200€. Nguyễn Văn Mai (Amriswil) 50€. Nguyễn Đức Việt & Lê Thị Liễu (Dresden) 50€. Nguyễn Thị Minh Phương (Erbach) 90€. Phạm Roãn Luông (Filderstadt) 50€. Lê Ánh Nguyễn (France) 30€. Lưu Phước Lai (Friedrichshafen) 30€. Nguyễn Đức Thịnh 50€. Pt. Lê Thị Oanh 30€. Vũ Văn Hùng 50€. Phạm Thái Nhật Long & Phạm Thái Phi Long (Günzburg) 50€. Đỗ Kỳ (Heidenheim) 30€. Gđ. Vương & Dương (Konstanz) 70€. Mai Thị Ngọc 10€. Nguyễn Thị Hoai 50€. Trần Bích Ngọc 50€. Trần Thị Hồng Thanh 100€. Trần Yên 30€. Gđ. Minh Nhung (Lindau) 20€. Dương Thanh Pha (Lustenau) 20€. Asia Phan Đạt (Meckenbeurer) 150€. Phạm Văn Hùng (Memmingen) 20€. Gđ. Diệu Khánh (M'Gladbach) 100€. Trần Thúy Nga (Neukirche) 10€. Nguyễn Thị Bích Thủy (Neu-Ulm) 110€. Nguyễn Thị Lan Anh 20€. Diệu Hoa Trịnh Kim Liên (Nordlingen) 50€. Diệp Thúy Linh (Österreich) 55€. Lê Thị Ngọc Mai 20€. Nguyễn Đình Tuấn (Radolfzell) 50€. Mai Hương & Chì Năm (RV&Villingen) 188,67€. Đỗ Vũ Hương (Sindelfingen) 50€. Gđ. Pt. Thiện Tâm Nguyễn Hoàng Linh (St.Gallen/Schweiz) 50€. Phạm Thị Thu Hằng (Tettang) 20€. Châu Lê Anh (Ulm) 20€. Đồng Quý Nguyễn Thị Thanh Hải 50€. Trầm Viên & Văn 50€. Vũ Thanh Hương 50€. Nguyễn Thị Mai (VS-Villingen) 30€. Van Thi Hue (Wangen) 100€. Chanh (Winterthur) 50€.

* Tượng Phật

Kim Huệ Vương Võ 4.000€ (2 tượng La Hán).

* Vu Lan

Khánh & Phương 50€. Pt. Minh Phát Mạch Trước Khung 20€.

* Sửa chùa

Dương Thị Ngọc Liên 100€.

*
* *

Khi chuyển tịnh tài cúng Chùa, xin quý vị vui lòng ghi vào nơi (Verwendungszweck = mục đích cho việc gì) để văn phòng dễ làm việc. Quý vị ở xa ngoài nước Đức cũng có thể gửi tiền mặt hoặc Check trong thư, có thể gửi thường hoặc bảo

đảm về chùa. Xin thành thật cảm ơn quý vị.

Tất cả mọi sự Cúng Dường định kỳ hoặc những lễ lạc khác cho Chùa, quý vị đều có thể lấy Giấy Khai Thuế lại (bằng tiếng Đức) để cuối năm quý vị có thể khai khấu trừ thuế với Chính Phủ. Quý vị nào cần, xin liên lạc về Chùa qua Email: **buero@viengiac.de** bằng thư hoặc điện thoại, cho đến cuối tháng 4 mỗi năm; chúng tôi sẽ gửi giấy đến quý vị.

Quý vị chuyển tịnh tài về Chùa, xin chuyển vào Konto mới như sau:

Congr.d.Verein Vietn.Buddh.Kirche Abteilung i.d
Sparkasse Hannover

Konto Nr. 910 403 066

BIC: SPKHDE2HXXX

IBAN: DE40 2505 0180 0910 4030 66

Ngoài ra Tu Viện Viên Đức ở Ravensburg có số Konto như sau:

Kloster Vien Duc

BIC: SOLADES1RVB

IBAN: DE53 6505 0110 0111 3020 68

Kreissparkasse Ravensburg

Ngày..... tháng năm 20

PHIẾU ỦNG HỘ BẢO VIÊN GIÁC

Số hiệu độc giả (SH)

Họ và tên :

Địa chỉ :

Tel./Email :

Số tiền :

Giấy chứng nhận khai thuế : Có ☐ Không ☐

Độc giả mới ☐ Độc giả cũ ☐

Nếu thay đổi địa chỉ nhận báo, xin ghi rõ địa chỉ cũ dưới đây :

**Congr.d.Verein Vietn.Buddh.Kirche
Abteilung i.d**

Sparkasse Hannover

Konto Nr. 910 403 066

BIC: SPKHDE2HXXX

IBAN: DE40 2505 0180 0910 4030 66

VIÊN GIÁC

TẠP CHÍ CỦA KIỀU BÀO
VÀ PHẬT TỬ VIỆT NAM TỶ NẠN
TẠI CỘNG HÒA LIÊN BANG ĐỨC

*Zeitschrift der Vietnamesen und Buddhistischen Vietnam-
Flüchtlinge in der Bundesrepublik Deutschland*

CHỦ TRƯỞNG (HERAUSGEBER)

Congr. d. Verein Vietn. Buddh. Kirche e. V.
Karlsruher Str.6 - 30519 Hannover - Deutschland

SÁNG LẬP CHỦ NHIỆM

Hòa Thượng Thích Như Điển

CHỦ BÚT

Phù Vân Nguyễn Hòa

QUẢN LÝ TÒA SOẠN

Thị Tâm Ngô Văn Phát

BAN BIÊN TẬP & CỘNG TÁC VIÊN

HT. Thích Như Điển - Phù Vân - Lê Ngọc Châu - Quảng Trực
Trần Viết Dung — Đại Nguyên

✽ và Các Văn - Thi Hữu ✽

- * **Đức:** Thích Cốc Ngô Văn Phát – Nguyễn Đạo Văn Công Tuấn - Từ Hùng Trần Phong Lưu - Tùy Anh - Dr. Trương Ngọc Thanh - Phan Ngọc - Trần Đan Hà - Đỗ Trường - Lương Nguyên Hiền - Nguyễn Quý Đại - Nguyễn Hạnh HTD - Trần Thị Hương Cau - Hoa Lan Thiện Giới - Thị Thi Hồng Ngọc - Phương Quỳnh - Dr. Văn Công Trâm - Quỳnh Hoa - Trần Thế Thi – Hoàng Quân.
- * **Pháp:** Dr. Hoàng Phong Nguyễn Đức Tiến.
- * **Thụy Sĩ:** Trần Thị Nhật Hưng - Song Thư LTH - Lưu An Vũ Ngọc Ruấn.
- * **Hòa Lan:** Nguyễn Trí-Hồ Thanh Trước.
- * **Ý Đại Lợi:** Huỳnh Ngọc Nga - TS. Elena Pucillo Trương & Trương Văn Dân.
- * **Hoa Kỳ:** Tuệ Nga – Họa Sĩ Vi Vi Võ Hùng Kiệt & Cát Đơn Sa – Diễm Châu – Lâm Minh Anh – thylanthao.11^^
- * **Canada:** Dr. Thái Công Tung – GS. Trần Gia Phụng – DVM Nguyễn Thượng Chánh,
- * **Úc Châu:** TT. Thích Nguyễn Tạng – TS. Lâm Như Tạng.

KỸ THUẬT AN LOÁT (Layout)

Chùa - Pagode Viên Giác - Hannover CHLB Đức

CÙNG SỰ CỘNG TÁC CỦA (Mitwirkung von)

Hội Phật Tử VNTN tại Cộng Hòa Liên Bang Đức
Vereinigung der Buddhistische-Vietnamflüchtlinge i. d. BRD

TÒA SOẠN

Chùa – Pagode Viên Giác

Karlsruher Str.6 - 30519 Hannover

Tel. 0511 - 87 96 30 - Fax : 0511 - 87 941 200

Homepage: <https://www.viengiac.info>

E-mail : info@viengiac.de

Email : buero@viengiac.de

E-mail : baoviengiac@viengiac.de

E-mail : vongatuong@yahoo.de

- Viên Giác phát hành mỗi 2 tháng vào những tháng chẵn. Nhằm mục đích phục vụ lợi ích cộng đồng người Việt tỵ nạn tại Đức Quốc trên mọi mặt.
- Viên Giác bảo tồn và phát huy truyền thống Văn Hóa Phật Giáo và Dân Tộc Việt bên cạnh những sinh hoạt Tôn Giáo, Xã Hội hoàn toàn không có tính cách thương mại, tuy nhiên mọi ủng hộ qua hình thức cúng dường. Viên Giác xin chân thành cảm tạ.
- Ủng hộ hiện kim cho Viên Giác. Quý vị sẽ nhận được biên nhận theo sự yêu cầu để làm đơn xin quân bình thuế lương bổng hoặc lợi tức hằng năm.
- Những bài viết được đăng hay trích đăng, cũng như Quảng Cáo thuê đăng trên báo Viên Giác không nhất thiết là tư tưởng, lập trường hay chủ trương của Ban Biên Tập. Tác giả những bài viết, hay những người thuê đăng quảng cáo chịu hoàn toàn trách nhiệm về việc này.

Ủng hộ tịnh tài xin gửi qua trương mục:

Congr. d. Verein Vietn. Buddh. Kirche

Abteilung i.d.

Sparkasse Hannover

Konto Nr. 910 4030 66

BIC: SPKHDE2HXXX.

IBAN: DE40 2505 0180 0910 4030 66

MỤC LỤC

2. Chúc Mừng Năm Mới Quý Mão

• Tôn Giáo

3. Thư Tòa Soạn

5. Hơi thở, đường dẫn đến Chánh niệm (Thích Nguyên Tạng)

9. Đạo Phật dưới tầm nhìn về văn hóa ... (HT Thích Như Điển)

11. Lý tưởng của người Bồ Tát (Hoang Phong)

• Chủ đề : Xuân Quý Mão

16. Năm hết, Tết đến... (Lâm Minh Anh)

19. Con đường mùa Xuân (Hoàng Quân)

24. Năm Mèo nói chuyện Mèo (Tích Cốc Ngô Văn Phát)

27. Mèo con kể chuyện đời (Quỳnh Hoa)

29. Năm Quý Mão nói chuyện Mèo (NT-Hồ Thanh Trước)

32. Sống chung với Mèo 4 cẳng (Nguyễn Thượng Chánh)

• Văn Học Nghệ Thuật:

34. Cung Trầm Tưởng từ chuyện tình lãng mạn ... (Đỗ Trường)

39. Tính nhân bản trong các bài học (Nguyễn Văn Bon PhD)

41. Tàn mạn Đại hạn trùng phùng (Lương Nguyên Hiền)

45. Chiếc nạng và tấm gương (Trương Văn Dân)

49. Kính viếng Thầy (Nguyễn Sĩ Long)

51. Sống với niềm hy vọng trong tim (Elena Pucillo Truong)

53. Cơn gió bụi (Chúc Thanh)

59. Câu chuyện mua Nghĩa cho Mạnh Thường Quân (Trần Thế Thi)

61. Cháu bà Nội, tôi bà Ngoại (Diễm Châu-CDS)

65. Dấu chân kỷ niệm (Từ Hùng Trần Phong Lưu)

• Tin Tức

71. Tin Phật Sự (Phù Vân phụ trách).

75. Tin Sinh Hoạt Cộng Đồng (Đại Nguyên phụ trách).

77. Tin Nước Đức (Lê Ngọc Châu phụ trách).

81. Tin Việt Nam (Quảng Trực phụ trách).

87. Tin Thế Giới (Quảng Trực phụ trách)

• Thông báo - Phân Ưu – Cáo Phó Cảm Tạ : 50, 90, 91

92. Hộp Thư Viên Giác – Phương Danh Cúng Dường

95. Mục Lục

• Thơ:

8. Đi nhật hạnh lành (Tùy Anh)

15. Thơ Đường (Thích Như Điển dịch Thơ của Vua Trần Nhân Tông)

21. Xuân Saigon (Nguyễn Song Anh), Thanh Tịnh Khúc (Thái Tú Hạp).

55. Dưới tàn cây Bồ Đề (Tôn Nữ Mỹ Hạnh)

58. Tiếng nhạc trời mùa Xuân (Tuệ Nga)

• Hình bìa: Con Mèo đáng xưa (Tranh của Họa sĩ ViVi / Hoa Kỳ)

• **Cáo lỗi:** Vì số trang báo có giới hạn nên bài viết của Quý Văn Thi Hữu gửi đến, cũng như Phương Danh Cúng Dường không thể đăng hết trong kỳ này. Chúng tôi sẽ lần lượt đăng trong các số báo tới. Xin thành thật cáo lỗi cùng Quý Phật Tử và Độc Giả.

• Báo Viên Giác